

Nr. 17 – 2003
Side 2675 – 2856

NORSK LOVTIDEND

Avd. I

Lover og sentrale forskrifter mv.

Nr. 17 - 2003
Utgitt 13. januar 2004

Innhold

	Side
Lover og ikrafttredelser. Delegering av myndighet	
Des. 19. Lov nr. 116 om endr. i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (ytelser under yrkesrettet attføring mv.)	2675
Des. 19. Lov nr. 117 om endr. i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd, lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering og lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v.	2676
Des. 19. Lov nr. 118 om fortrinnsrett og ventelønn for arbeidstakere i Statskonsult AS.....	2676
Des. 19. Lov nr. 119 om endr. i lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap (ekteskapslova) m.m.	2677
Des. 19. Lov nr. 120 om endr. i lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper, lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper og i enkelte andre lover (likestilling i styret i statsaksjeselskaper, statsforetak, allmennaksjeselskaper mv.)	2678
Des. 19. Lov nr. 121 om endr. i lov 10. juni 1988 nr. 39 om forsikringsvirksomhet mv. (kommunale pensjonsordninger mv.).....	2681
Des. 19. Lov nr. 122 om endr. i lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven).....	2687
Des. 19. Lov nr. 123 om endr. i legemiddeloven (refusjonskontrakter m.m.)	2689
Des. 19. Lov nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven)	2689
Des. 19. Lov nr. 125 om endr. i straffeprosessloven (utvidelse av politijuristenes påtalekompetanse mv.).....	2696
Des. 19. Lov nr. 126 om endr. i lov 13. august 1915 nr. 6 om rettergangsmåten for tvistemål (ankesum).....	2697
Des. 19. Lov nr. 127 om endr. i patentloven og planteforedlerloven (gjennomføring av EUs patentdirektiv i norsk rett mv.).....	2697
Des. 19. Lov nr. 128 om endr. i passloven (økt passgebyr for barn).....	2702
Des. 19. Lov nr. 129 om endr. i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl.....	2702
Des. 19. Lov nr. 130 om Innovasjon Norge	2704
Des. 19. Lov nr. 131 om endr. i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven).....	2708
Des. 19. Lov nr. 132 om endr. i lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn og fartøy (domstolsbehandling av tap av retten til å føre motorvogn ved persontransport mot vederlag)	2709
Des. 19. Lov nr. 133 om endr. i lov 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk (førerkort og trafikkopplæring)	2711
Des. 19. Lov nr. 134 om endr. i lov om sosiale tjenester m.v. og lov om helsetjenesten i kommunene (rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemning)	2712
Des. 19. Lov nr. 135 om endr. i folketrygdloven og i enkelte andre lover.....	2715
Des. 8. Vedtak om overføring av myndighet til kommunen, fylkeslandbruksstyret, fylkesmannen, Statens Landbruksforvaltning og Bergvesenet etter konsesjonsloven, jordloven, odelsloven og skogbruksloven (Nr. 1479)	2742
Des. 12. Ikrafttr. av lov av 12. desember 2003 nr. 113 om endringer i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner m.m. (kommunal revisjon) (Nr. 1505).....	2780
Des. 12. Ikrafts. av lov av 12. desember 2003 nr. 115 om statleg varekrigsforsikring (Nr. 1507)	2780
Des. 12. Deleg. av myndighet til Finansdepartementet etter lov om renter ved forsinket betaling m.m. § 3 første ledd første og annet punktum (Nr. 1509).....	2781
Des. 19. Ikrafttr. av lov av 19. desember 2003 nr. 125 om endringer i straffeprosessloven (utvidelse av politijuristenes påtalekompetanse mv.) (Nr. 1587)	2837
Des. 19. Ikrafttr. av lov av 6. juni 2003 nr. 36 om endringer i skatteloven m.m. (Nr. 1588).....	2837
Des. 19. Delvis ikrafttr. av lov av 5. desember 2003 nr. 100 om humanmedisinsk bruk av bioteknologi m.m. (bioteknologiloven) (Nr. 1591).....	2841
Des. 19. Deleg. av myndighet til Petroleumstilsynet og Arbeids- og administrasjonsdepartementet etter lov om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. § 74 nr. 1 første ledd siste punktum og brann- og eksplosjonsvernloven § 31 første ledd (Nr. 1593).....	2841
Des. 19. Ikrafttr. av lov av 19. desember 2003 nr. 130 om Innovasjon Norge (Nr. 1598).....	2854

Des.	19.	Delvis ikrafttr. og overgangsregler til lov av 20. juni 2003 nr. 44 om endringer i sentralbankloven og finansieringsvirksomhetsloven og om opphevelse av valutareguleringsloven og penge- og kredittreguleringsloven (Nr. 1600)	2855
------	-----	---	------

Forskrifter

Nov.	28.	Forskrift om organisert forskerutdanning for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Norges musikkhøgskole (Nr. 1474)	2717
Des.	4.	Forskrift om taksering av formues-, inntekts- og fradragposter til bruk ved likningen for inntektsåret 2003 (Nr. 1477)	2725
Des.	8.	Forskrift om saksbehandling mv. i kommunen i saker etter konsesjonsloven, jordloven, odelsloven og skogbruksloven (Nr. 1480)	2744
Des.	9.	Forskrift om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske etter norsk vårgytende sild i 2004 (Nr. 1481)	2745
Des.	9.	Forskrift om adgang til å delta i fisket etter sei med not nord for 62° N for fartøy under 27,50 meter største lengde i 2004 (Nr. 1482)	2746
Des.	9.	Forskrift om adgang til å delta i fisket etter torsk for fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap i nordsjøen sør for 62° N i 2004 (Nr. 1483)	2747
Des.	9.	Forskrift om adgang til å delta i fisket etter torsk, hyse og sei for fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap nord for 62° N i 2004 (Nr. 1484)	2749
Des.	10.	Forskrift om tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger mv. (Nr. 1487)	2751
Des.	11.	Forskrift om krav til teknisk standard for anlegg som nyttes i oppdrettsvirksomhet (Nr. 1490)	2755
Des.	11.	Forskrift om frivillig registerordning for utøvere av alternativ behandling (Nr. 1500)	2763
Des.	11.	Forskrift om markedsføring av alternativ behandling av sykdom (Nr. 1501)	2773
Des.	10.	Forskrift om regulering av fisket etter dyphavsarter i ICES statistikkområder X, XII og XIV utenfor noen stats jurisdiksjon (internasjonalt område) i 2004 (Nr. 1521)	2790
Des.	11.	Forskrift om forbud mot å fiske blåkeite i Svalbards territorialfarvann og indre farvann i 2004 (Nr. 1524)	2792
Des.	11.	Forskrift om forbud mot å fiske lodde i Svalbards territorialfarvann og indre farvann i 2004 (Nr. 1525)	2792
Des.	11.	Forskrift om forbud mot å fiske norsk vårgytende sild i Svalbards territorialfarvann og indre farvann i 2004 (Nr. 1526)	2792
Des.	11.	Forskrift om regulering av fisket etter torsk i fiskevernsonen ved Svalbard i 2004 (Nr. 1527)	2793
Des.	11.	Forskrift om forbud mot å fiske blåkeite i fiskevernsonen ved Svalbard i 2004 (Nr. 1529) ..	2793
Des.	11.	Forskrift om forbud mot å fiske lodde i fiskevernsonen ved Svalbard i 2004 (Nr. 1530)	2794
Des.	11.	Forskrift om forbud mot å fiske norsk vårgytende sild i fiskevernsonen ved Svalbard i 2004 (Nr. 1531)	2794
Des.	12.	Forskrift om regulering av fisket etter uer og forbud mot fiske med torsketrål og fiske etter vassild med småmasket trål i nærmere bestemte områder i Norges økonomiske sone i 2004 (Nr. 1541)	2805
Des.	12.	Forskrift om regulering av garnfisket etter breiflabb i 2004 (Nr. 1542)	2806
Des.	12.	Forskrift om forlengelse av prøveordning med promilleprogram (Nr. 1545)	2808
Des.	16.	Forskrift om gebyr for tjenester fra Brønnøysundregistrene (Nr. 1551)	2812
Des.	11.	Forskrift om tilsyn med barn i barneverninstitusjoner for omsorg og behandling (Nr. 1564) ..	2818
Des.	12.	Forskrift om kompensasjon av merverdiavgift til kommuner, fylkeskommuner mv. (Nr. 1566)	2821
Des.	12.	Forskrift om forbud mot å fiske lodde i Barentshavet i 2004 (Nr. 1568)	2822
Des.	12.	Forskrift om sats for produksjonsfløte (Nr. 1569)	2823
Des.	12.	Forskrift om vedtekter for Norsk Romsenter (Nr. 1571)	2823
Des.	14.	Forskrift om Klagenemnda for miljøinformasjon (Nr. 1572)	2825
Des.	14.	Forskrift om overføring av skattytere som skal svare skatt av inntekt ved produksjon av elektrisk kraft til sentral ligning ved Sentral skattekontoret for storbedrifter (Nr. 1576)	2827
Des.	16.	Norsk farmakopé (Nr. 1578)	2828
Des.	16.	Forskrift om regulering av fisket etter blåkeite nord for 62° N i 2004 (Nr. 1580)	2828
Des.	16.	Forskrift om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2004 (Nr. 1581)	2829
Des.	19.	Midlertidig forskrift om sikkerhet og arbeidsmiljø for enkelte petroleumsanlegg på land og tilknyttede rørledningssystemer (Nr. 1595)	2844

Endringsforskrifter

Des.	3.	Endr. i forskrift om øvingskjøring med motorvogn og om trafikkopplæring m.v. (Nr. 1475)	2722
Des.	3.	Endr. i forskrift om førerkort og førerprøve m.v. (Nr. 1476).....	2723
Des.	4.	Endr. i forskrift om hvor arbeidsgiveravgiften skal fastsettes og innbetales (Nr. 1478).....	2742
Des.	9.	Endr. i forskrift om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften) (Nr. 1485).....	2751
Des.	9.	Endr. i forskrift om bruk av kjøretøy (Nr. 1486)	2751
Des.	10.	Endr. i forskrift om kontrollutvalget for tiltak mot hvitvasking av penger (Nr. 1488)	2755
Des.	11.	Endr. i forskrift om rester av plantevernmidler mv i næringsmidler (Nr. 1489).....	2755
Des.	11.	Endr. i forskrift om stønad til høreapparat og tinnitusmaskerer (Nr. 1491).....	2761
Des.	11.	Endr. i forskrift om stønad til dekning av utgifter til ortopediske hjelpemidler, brystprotese, ansiktsdefektprotese, øyeprotease og parykk (Nr. 1492).....	2761
Des.	12.	Endr. i forskrift om måling, avregning og samordnet opptreden ved kraftomsetning og fakturering av netjtjenester, forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffen og forskrift om planlegging og gjennomføring av rekvisisjon av kraft og tvangsmessige leveringsinnskrenkninger ved kraftrasjonering (Nr. 1502)	2779
Des.	12.	Endr. i forskrift om engrossalg og tilvirkning av alkoholholdig drikk mv. (Nr. 1503).....	2779
Des.	12.	Endr. i forskrift til lov om petroleumsvirksomhet (Nr. 1504).....	2780
Des.	8.	Endr. i forskrift om standardisert oppsett for blanketter til tinglysing (Nr. 1511).....	2781
Des.	8.	Endr. i forskrift om betaling for visse utskrifter av tinglysningsregistrene (Nr. 1513).....	2784
Des.	8.	Endr. i forskrift om tinglysing (Nr. 1514).....	2784
Des.	9.	Endr. i forskrift om nærmere bestemmelser om tillatte vekt og dimensjoner for offentlig veg (vedlegg 1 til forskrift om bruk av kjøretøy) (Nr. 1515).....	2784
Des.	9.	Endr. i forskrift om årsbudsjett (for kommuner og fylkeskommuner) og forskrift om årsregnskap og årsberetning (for kommuner og fylkeskommuner) (Nr. 1516).....	2787
Des.	10.	Endr. i forskrift til opplæringslova (Nr. 1517).....	2788
Des.	10.	Endr. i forskrift til friskolelova (Nr. 1518)	2788
Des.	10.	Endr. i forskrift om tilsyn og kontroll ved innførsel og utførsel av levende dyr, annet avlsmateriale og animalsk avfall innen EØS, og ved innførsel av levende dyr fra alle land utenfor EØS (Nr. 1519)	2789
Des.	10.	Endr. i forskrift om toll- og avgiftsfri innførsel og forenklet fortolling av reisegods (Nr. 1520)	2789
Des.	11.	Endr. i forskrift om plikt til å gi opplysninger til ligningsmyndighetene og til arveavgiftsmyndighetene (Nr. 1522)	2791
Des.	11.	Endr. i forskrift om dokumentavgift (Nr. 1523)	2791
Des.	11.	Endr. i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 (Nr. 1528)	2793
Des.	12.	Endr. i forskrift om øvingskjøring med motorvogn og om trafikkopplæring m.v. (Nr. 1532)	2794
Des.	12.	Endr. i forskrift om særavgifter (Nr. 1533).....	2795
Des.	12.	Endr. i forskrift om vektårsavgift (Nr. 1534).....	2799
Des.	12.	Endr. i forskrift om årsavgift for motorvogn (Nr. 1535).....	2800
Des.	12.	Endr. i forskrift om omregistreringsavgift (Nr. 1536)	2801
Des.	12.	Endr. i forskrift om engangsavgift på motorvogner (Nr. 1537).....	2801
Des.	12.	Endr. i forskrift om avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk av utenlandsregistrert motorvogn i Norge (Nr. 1538).....	2802
Des.	12.	Endr. i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak for å hindre spredning av bluetongue fra Italia, Frankrike og Hellas (Nr. 1540).....	2803
Des.	12.	Endr. i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 (Nr. 1543)	2806
Des.	12.	Endr. i diverse forskrifter som følge av ikrafttredelsen av lov av 5. september 2003 nr. 92 om endringer i rettsgebyrloven mv. og i selskapslovgivinga (kunngjøringsreglar) (Nr. 1544)	2807
Des.	15.	Endr. i forskrift til tolloven (Nr. 1546)	2808
Des.	15.	Endr. i forskrift om grensetoll samarbeid mellom Norge og Finland (Nr. 1547).....	2810
Des.	15.	Endr. i forskrift om grensetoll samarbeidet mellom Norge og Sverige (Nr. 1548).....	2810
Des.	15.	Endr. i forskrift om særskilt tollnedsettelse ved gjeninnførsel av varer etter foredling i utlandet (Nr. 1549).....	2812
Des.	15.	Endr. i forskrift om tollfritak for landbruksvarer som innføres til teknisk bruk (Nr. 1550).....	2812

Okt.	2.	Endr. i forskrifter om sjømannspensjonering (Nr. 1560).....	2815
Nov.	5.	Endr. i forskrift om tidligpensjon til jordbrukere (Nr. 1561).....	2816
Nov.	5.	Endr. i forskrift om tilskott til avløyning (Nr. 1562).....	2816
Des.	11.	Endr. i forskrift om medisinsk utstyr (Nr. 1563).....	2817
Des.	12.	Endr. i forskrift om tollvesenets avskilting m.m. (Nr. 1565).....	2820
Des.	12.	Endr. i forskrift (Nr. 117) om frivillig registrering av utleier av bygg eller anlegg til bruk i virksomhet som er registrert etter merverdiavgiftsloven (Nr. 1567).....	2822
Des.	14.	Endr. i forskrift om kasserte kjøretøy (Nr. 1573).....	2825
Des.	14.	Endr. i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 (Nr. 1574).....	2826
Des.	14.	Endr. i forskrift om kommunefordeling av grunnlaget for eideomsskatt for kraftanlegg (Nr. 1575).....	2826
Des.	15.	Endr. i forskrift om endring av motorvogners avgiftsmessige status (Nr. 1577).....	2827
Des.	16.	Endr. i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av ferskt kjøtt av klauvdyr fra Zimbabwe (Nr. 1579).....	2828
Des.	16.	Endr. i forskrift om levering av lønnsoppgave (Nr. 1582).....	2834
Des.	16.	Endr. i forskrift om avgrensning av arbeidsgiveravgiftsfritaket etter folketrygdloven § 23–2 sjettede ledd for private arbeidsoppdrag i hjemmet mv. (Nr. 1583).....	2835
Des.	16.	Endr. i forskrift om arbeidsgivers regnskapsføring og oppgjør for skattetrekk mv. (Nr. 1584).....	2835
Des.	16.	Endr. i forskrift om omsetningsavgift på jordbruksvarer, og om overproduksjonsavgift på mjølk (Nr. 1585).....	2836
Des.	17.	Endr. i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende svin og avlsmateriale av svin fra Belgia, Frankrike, Tyskland og Luxembourg (Nr. 1586).....	2836
Des.	19.	Endr. i forskrift om opprettelse av fuglereservater og større naturvernområder på Svalbard (Nr. 1589).....	2837
Des.	19.	Endr. i forskrift om fredning av Hopen naturreservat på Svalbard (Nr. 1590).....	2839
Des.	19.	Endr. i forskrifter som følge av deling av Oljedirektoratet og etablering av det nye Petroleumstilsynet (Nr. 1596).....	2852
Des.	19.	Endr. i forskrift om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten (rammeforskriften) (Nr. 1597).....	2854
Des.	19.	Endr. i forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) (Nr. 1599).....	2855

Diverse

Des.	11.	Opph. av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak mot ondartet beskjelersyke ved innførsel av dyr av hestefamilien fra Mexico (Nr. 1493).....	2761
Des.	11.	Opph. av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak mot Venezuelansk equin encephalomyelitt ved innførsel av dyr av hestefamilien fra Mexico (Nr. 1494).....	2762
Des.	11.	Opph. av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av dyr av hestefamilien fra Australia (Nr. 1495).....	2762
Des.	11.	Opph. av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av dyr av hestefamilien fra De forente amerikanske stater (USA) (Nr. 1496).....	2762
Des.	11.	Opph. av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av dyr av hestefamilien fra halvøya Malaysia (Nr. 1497).....	2762
Des.	11.	Opph. av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av dyr av hestefamilien fra Sør-Afrika (Nr. 1498).....	2763
Des.	11.	Opph. av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av dyr av hestefamilien fra Frankrike (Nr. 1499).....	2763
Des.	12.	Vedtak om opprettelse av et selvstendig forvaltningsorgan for Norsk Akkreditering (Nr. 1506).....	2780
Des.	12.	Opph. av kongelig resolusjon som fører arbeidstakere i folkehøgskolen inn under tjenestetvistloven (Nr. 1508).....	2781
Des.	8.	Opph. av forskrift om sortering, oppbevaring og levering til gjenvinning av brunt papir (Nr. 1510).....	2781
Des.	8.	Opph. av forskrift om sletting av pantobligasjoner og skadeløsbrev utstedt til offentlige banker eller liknende institusjoner (Nr. 1512).....	2784
Des.	12.	Opph. av forskrift om endring i forskrifter om førerkort og førerprøve m.v. (Nr. 1539).....	2803
Des.	12.	Vedtak om opprettelse av forvaltningsorganet Norsk Romsenter (Nr. 1570).....	2823
Des.	19.	Vedtak om opprettelse av Petroleumstilsynet (Nr. 1592).....	2841

Des.	19. Instruks om koordinering av tilsynet med helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten på norsk kontinentalsokkel, og på enkelte anlegg på land (Nr. 1594)	2842
	Oversikt over rettelser	3. omslagsside
	Bestillinger, adresseendringer m.v.	4. omslagsside

NORSK LOVTIDEND

Avd. I Lover og sentrale forskrifter mv.

Utgitt i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 53.

Utgitt 13. januar 2004

Nr. 17 – 2003

19. des. Lov nr. 116 2003

Lov om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (ytelser under yrkesrettet attføring mv.).

Ot.prp. nr. 13, Innst.O. nr. 33 og Besl.O. nr. 36 (2003-2004). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 9. og 15. desember 2003. Fremmet av Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 11–4 tredje ledd skal lyde:

Ytelser til skolegang for ungdom under 26 år kan bare gis til et medlem som på grunn av sykdom, skade eller lyte er i en utdannings situasjon som avviker vesentlig fra den som gjelder for annen ungdom.

§ 11–6 nytt tredje ledd skal lyde:

Ytelser i forbindelse med utdanning gis i inntil tre år. Det kan gjøres unntak fra begrensningen i foregående punktum dersom medlemmet på grunn av sykdom, skade eller lyte ikke kan gjennomføre en nødvendig og hensiktsmessig utdanning i løpet av tre år og er i en utdannings situasjon som avviker vesentlig fra den som gjelder for andre.

§ 11–8 skal lyde:

§ 11–8. Attføringsstønad

Til medlem som gjennomfører et yrkesrettet attføringstiltak ytes attføringsstønad i form av tilskudd til

- a) opplæring,
- b) trening og arbeidstilvenning i bedrifter o.l. og
- c) fadder og praktisk hjelp.

Medlem som gjennomfører et yrkesrettet attføringstiltak og ikke har ordinær lønn gjennom tiltaksdeltakelsen eller mottar sykepenger etter kapittel 8 i denne lov, kan i tillegg ytes attføringsstønad i form av tilskudd til

- a) reise og flytting i forbindelse med attføring og nytt arbeid,
- b) dekning av utgifter til barnetilsyn og
- c) nødvendige ekstrautgifter til bolig på attføringsstedet.

Departementet gir forskrifter om stønad etter bestemmelsene i denne paragrafen.

§ 21–14 annet ledd bokstavene a–c oppheves.

Nåværende bokstav d og e blir bokstav a og b.

II

Ikrafttredelses- og overgangsregler

Loven trer i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer.

Endringene gjelder bare for krav om ytelser under yrkesrettet attføring som settes frem etter ikrafttredelsesdatoen. Departementet kan gi forskrift om overgangsregler.

19. des. Lov nr. 117 2003**Lov om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd, lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering og lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v.**

Ot.prp. nr. 12, Innst.O. nr. 34 og Besl.O. nr. 35 (2003-2004). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 9. og 15. desember 2003. Fremmet av Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

§ 4–7 annet ledd skal lyde:

Dagpenger kan ytes i inntil 26 uker i løpet av en periode på 18 måneder ved hel eller delvis permittering hos samme arbeidsgiver. Departementet kan gi forskrift om adgang til å forlenge perioden med rett til dagpenger.

§ 4–15 første ledd annet punktum skal lyde:

Dersom inntekten har vært lavere enn to ganger grunnbeløpet, utgjør full stønadperiode 52 uker.

II

I lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering gjøres følgende endringer:

§ 3 (1) første ledd skal lyde:

Arbeidstaker har krav på lønn og annet arbeidsvederlag fra arbeidsgiver i en arbeidsgiverperiode den første tid etter at permittering er iverksatt. Arbeidsgiverperioden løper fra og med den første arbeidsdag permitteringen omfatter. Arbeidsgiverperiodens lengde er

- a) 10 arbeidsdager ved hel permittering og ved minst 40 pst. reduksjon av arbeidstiden
- b) 15 arbeidsdager ved mindre enn 40 pst. reduksjon av arbeidstiden.

Skyldes permitteringen brann, ulykker eller naturomstendigheter, gjelder ingen arbeidsgiverperiode.

§ 3 (2) første ledd skal lyde:

Arbeidstakere som i løpet av de siste 18 måneder har vært helt eller delvis permittert uten lønn i 26 uker til sammen, har krav på lønn og annet arbeidsvederlag fra arbeidsgiver for den overskytende permitteringstid. Departementet kan gi forskrift om adgang til å forlenge perioden på 26 uker før arbeidsgivers lønnsplikt gjeninntre. Tid hvor arbeidstakeren har vært permittert som følge av arbeidskamp, regnes ikke med ved beregning av permitteringstid etter dette ledd.

III

I lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. gjøres følgende endring:

§ 74 nr. 1 første ledd nytt femte punktum skal lyde:

Kongen kan bestemme at annen offentlig myndighet enn Arbeidstilsynet kan føre tilsyn med at bestemmelsene gitt i eller i medhold av denne loven blir overholdt.

*IV**Ikrafttredelses- og overgangsregler*

Loven trer i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer.

Departementet kan fastsette forskrift om overgangsregler.

19. des. Lov nr. 118 2003**Lov om fortrinnsrett og ventelønn for arbeidstakere i Statskonsult AS.**

Ot.prp. nr. 5, Innst.O. nr. 43 og Besl.O. nr. 44 (2003-2004). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 15. og 18. desember 2003. Fremmet av Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

§ 1. Formål

Formålet med denne loven er å gi overgangsbestemmelser for arbeidstakernes rettigheter i forbindelse med omdanning av forvaltningsorganet Statskonsult til aksjeselskap.

§ 2. Lovens virkeområde

Denne loven gjelder for ansatte i forvaltningsorganet Statskonsult som, ved omdanning av forvaltningsorganet til aksjeselskap, går over til dette aksjeselskapet.

§ 3. Fortrinnsrett til ny stilling. Ventelønn

Tjenestemannsloven 4. mars 1983 nr. 3 § 13 nr. 2 til nr. 6 om fortrinnsrett til annen statsstilling og rett til

ventelønn skal gjelde for arbeidstakere som blir oppsagt av grunner som nevnt i tjenestemannsloven § 13 nr. 1 bokstavene a, b og c, og som var omfattet av disse bestemmelsene før overgangen. Eventuelle ventelønnskostnader skal dekkes av selskapet selv gjennom refusjonsplikt.

§ 4. *Ikrafttredelse og opphør*

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Loven opphører å gjelde tre år senere.

19. des. Lov nr. 119 2003

Lov om endringer i lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap (ekteskapslova) m.m.

Ot.prp. nr. 103 (2002-2003), Innst.O. nr. 17 og Besl.O. nr. 24 (2003-2004). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 2. og 9. desember 2003. Fremja av Barne- og familiedepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

Endring i følgende anna lov:

Lov av 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre (barnelova).

I

I lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre blir det gjort følgende endring:

Ny § 30 a skal lyde:

§ 30 a. *Avtale om ekteskap.*

Ein avtale foreldre eller andre gjer om ekteskap på vegner av barnet, er ikkje bindande.

II

I lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap blir det gjort følgende endringer:

§ 6 andre ledd skal lyde:

Prøvingen foretas av folkeregisteret eller av norsk utenriksstjenestemann på det stedet der en av brudefolkene bor, eller om ingen av brudefolkene har bopel her i landet, på det stedet der en av dem oppholder seg. Norsk utenriksstjenestemann prøver kun ekteskapsvilkårene for norske borgere som er fast bosatt i embetsdistriktet, og bare i de tilfeller der prøvingen ikke kan foretas av norsk folkeregister.

§ 7 bokstav a første punktum skal lyde:

Hver av dem skal legge fram fødselsattest fra folkeregisteret, når prøvingen ikke foretas av folkeregisteret.

§ 7 bokstav h andre punktum skal lyde:

Folkeregisteret eller norsk utenriksstjenestemann kan gjøre unntak fra kravet i første punktum når særlige grunner taler for det.

§ 9 første punktum skal lyde:

Dersom vigsleren, folkeregisteret eller norsk utenriksstjenestemann har grunn til å tro at noen av brudefolkene på grunn av alvorlig sinnslidelse eller alvorlig psykisk utviklingshemning mangler rettslig handleevne, kan det kreves lagt fram attest fra en offentlig lege eller fra en annen lege som en offentlig lege utpeker.

§ 10 skal lyde:

Har folkeregisteret eller norsk utenriksstjenestemann funnet at brudefolkene fyller ekteskapsvilkårene etter loven, og det heller ikke foreligger hindringer som nevnt i § 8 eller § 9, skal brudefolkene få en attest for at det ikke er noe til hinder for at ekteskapet blir inngått. Attesten er gyldig i fire måneder etter utstedelsen.

Vedtaket om å ikke utstede prøvingsattest kan påklages til fylkesmannen.

§ 12 bokstav a skal lyde:

- a. prest i Den norske kirke, og prest eller forstander i et registrert trossamfunn, eller seremonileder eller tilsvarende i livssynssamfunn som mottar tilskudd etter lov 12. juni 1981 nr. 64 om tilskott til livssynssamfunn når Kongen har godkjent formen for inngåelse av ekteskap.

§ 12 nytt andre ledd skal lyde:

Departementet kan ved forskrift gi utfyllende regler om tildeling og tilbaketrekking av vigselsrett for seremonileder eller tilsvarende i livssynssamfunn.

§ 13 første ledd første punktum skal lyde:

En vigsler som nevnt i § 12 bokstav a, kan nekte å foreta vigsel dersom en av brudefolkene ikke er medlem av trossamfunnet eller livssynssamfunnet, eller ingen av dem tilhører menigheten.

§ 14 første ledd skal lyde:

Før vigsel finner sted, skal vigsleren motta en attest fra folkeregisteret eller norsk utenriksstjenestemann på at ekteskapsvilkårene er prøvet, og at reglene i §§ 6 til 10 er fulgt.

Noverande andre ledd blir oppheva.

Noverande tredje og fjerde ledd blir andre og tredje ledd.

§ 16 første ledd nytt andre punktum skal lyde:

Det samme gjelder dersom ekteskapet ble inngått uten at det forelå gyldig prøvingsattest i henhold til § 10.

Ny § 16a skal lyde:

§ 16a. *Fylkesmannens adgang til å reise sak om ekteskapets gyldighet.*

Fylkesmannen kan reise sak for å få dom for at et ekteskap består eller ikke består.

§ 18 skal lyde:

Slektskap eller andre forhold som fører til ugildhet etter forvaltningsloven § 6, er ikke til hinder for at vigsleren foretar vigsel.

III

Lova gjeld frå den tid Kongen fastset. Dei enkelte føresegnene i lova kan tre i kraft til ulik tid.

19. des. Lov nr. 120 2003

Lov om endringer i lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper, lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper og i enkelte andre lover (likestilling i styret i statsaksjeselskaper, statsforetak, allmennaksjeselskaper mv.).

Ot.prp. nr. 97 (2002-2003), Innst.O. nr. 13 og Besl.O. nr. 18 (2003-2004). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 27. november og 9. desember 2003. Fremmet av Barne- og familiedepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

Endringer i følgende andre lover:

- 1 Lov av 19. juni 1931 nr. 18 om Aktieselskapet Vinmonopolet.
- 2 Lov av 9. juni 1978 nr. 45 om likestilling mellom kjønnene.
- 3 Lov av 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak.
- 4 Lov av 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak.
- 5 Lov av 3. juli 1992 nr. 97 om Statens nærings- og distriktsutviklingsfond.
- 6 Lov av 28. august 1992 nr. 103 om pengespill m.v.
- 7 Lov av 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper.
- 8 Lov av 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser (stiftelsesloven).
- 9 Lov av 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. (helseforetaksloven).

I

I lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper gjøres følgende endringer:

§ 20–6 skal lyde:

§ 20–6. *Representasjon av begge kjønn i styret i statsaksjeselskaper*

- (1) I styret i statsaksjeselskap skal begge kjønn være representert på følgende måte:
 1. Har styret to eller tre medlemmer, skal begge kjønn være representert.
 2. Har styret fire eller fem medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst to.
 3. Har styret seks til åtte medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst tre.
 4. Har styret ni medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst fire, og har styret flere medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst 40 prosent.
 5. Reglene i nr. 1 til 4 gjelder tilsvarende ved valg av varamedlemmer.
- (2) Første ledd gjelder ikke styremedlemmer som skal velges blant de ansatte etter § 6–4 eller § 6–35 jf. allmennaksjeloven § 6–37 første ledd. Når det skal velges to eller flere styremedlemmer som nevnt i første punktum, skal begge kjønn være representert. Det samme gjelder for varamedlemmer. Annet og tredje punktum gjelder ikke dersom et av kjønnene utgjør mindre enn 20 prosent av samlet antall ansatte i selskapet på det tidspunkt valget skjer.
- (3) Første og annet ledd gjelder tilsvarende for aksjeselskap som er heleid datterselskap til statsaksjeselskap eller statsallmennaksjeselskap, eller til statsforetak.

Nåværende § 20–6 blir ny § 20–7.

II

I lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper gjøres følgende endringer:

Ny § 6–11 a skal lyde:

§ 6–11 a. *Krav om representasjon av begge kjønn i styret*

- (1) I styret i allmennaksjeselskap skal begge kjønn være representert på følgende måte:
1. Har styret to eller tre medlemmer, skal begge kjønn være representert.
 2. Har styret fire eller fem medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst to.
 3. Har styret seks til åtte medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst tre.
 4. Har styret ni medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst fire, og har styret flere medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst 40 prosent.
 5. Reglene i nr. 1 til 4 gjelder tilsvarende ved valg av varamedlemmer.
- (2) Første ledd omfatter ikke styremedlemmer som skal velges blant de ansatte etter § 6–4 eller § 6–37 første ledd. Når det skal velges to eller flere styremedlemmer som nevnt i første punktum, skal begge kjønn være representert. Det samme gjelder for varamedlemmer. Annet og tredje punktum gjelder ikke dersom et av kjønnene utgjør mindre enn 20 prosent av samlet antall ansatte i selskapet på det tidspunkt valget skjer.

Ny § 20–6 skal lyde:

§ 20–6. *Representasjon av begge kjønn i styret i statsallmennaksjeselskaper*

- (1) I styret i statsallmennaksjeselskap skal begge kjønn være representert på følgende måte:
1. Har styret to eller tre medlemmer, skal begge kjønn være representert.
 2. Har styret fire eller fem medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst to.
 3. Har styret seks til åtte medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst tre.
 4. Har styret ni medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst fire, og har styret flere medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst 40 prosent.
 5. Reglene i nr. 1 til 4 gjelder tilsvarende ved valg av varamedlemmer.
- (2) Første ledd omfatter ikke styremedlemmer som skal velges blant de ansatte etter § 6–4 eller § 6–37 første ledd. Når det skal velges to eller flere styremedlemmer som nevnt i første punktum, skal begge kjønn være representert. Det samme gjelder for varamedlemmer. Annet og tredje punktum gjelder ikke dersom et av kjønnene utgjør mindre enn 20 prosent av samlet antall ansatte i selskapet på det tidspunkt valget skjer.
- (3) Første og annet ledd gjelder tilsvarende for allmennaksjeselskap som er heleid datterselskap til statsaksjeselskap eller statsallmennaksjeselskap, eller til statsforetak.

Nåværende § 20–6 blir ny § 20–7.

III

I lov 19. juni 1931 nr. 18 om Aktieselskapet Vinmonopolet skal § 5 første ledd nytt fjerde punktum lyde:

Reglene i aksjeloven § 20–6 om representasjon av begge kjønn i styret gjelder tilsvarende.

IV

I lov 9. juni 1978 nr. 45 om likestilling mellom kjønnene, gjøres følgende endring:

§ 21 første ledd skal lyde:

Når et offentlig organ oppnevner eller velger utvalg, styrer, råd, nemnder mv. skal begge kjønn være representert på følgende måte:

1. Har utvalget to eller tre medlemmer, skal begge kjønn være representert.
2. Har utvalget fire eller fem medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst to.
3. Har utvalget seks til åtte medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst tre.
4. Har utvalget ni medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst fire, og har utvalget flere medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst 40 prosent.
5. Reglene i nr. 1 til 4 gjelder tilsvarende ved valg av varamedlemmer.

V

I lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak gjøres følgende endringer:

§ 3–1 nytt annet ledd skal lyde:

I selskaper som omfattes av aksjeloven § 20–6 skal registeret også inneholde opplysninger om styremedlemmers og varamedlemmers kjønn, samt opplysninger om medlemmet er valgt blant de ansatte etter reglene i aksjeloven § 6–4 og § 6–35 jf. allmennaksjeloven § 6–37 første ledd.

§ 3–1 a nytt nr. 9 skal lyde:

9. Styremedlemmers og varamedlemmers kjønn, samt opplysninger om medlemmet er valgt blant de ansatte etter reglene i allmennaksjeloven § 6–4 og § 6–37 første ledd.

§ 3–4 nytt annet og tredje ledd skal lyde:

I interkommunale selskaper, jf. lov 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper, skal registeret også

inneholde opplysninger om styremedlemmers og varamedlemmers kjønn, samt opplysninger om medlemmet er valgt blant de ansatte etter lov om interkommunale selskaper § 10 åttende til tiende ledd.

I Aktieselskapet Vinmonopolet, jf. lov 19. juni 1931 nr. 18 om Aktieselskapet Vinmonopolet, skal registeret også inneholde opplysninger om styremedlemmers og varamedlemmers kjønn, samt opplysninger om medlemmet er valgt blant de ansatte etter lov om Aktieselskapet Vinmonopolet § 5 første ledd.

§ 3–6 nytt fjerde ledd skal lyde:

For stiftelser skal registeret, for styremedlemmer og varamedlemmer som er oppnevnt av staten, en fylkeskommune eller kommune, også inneholde opplysninger om kjønn.

§ 3–9 første ledd nytt nr. 7 skal lyde:

7. Styremedlemmers og varamedlemmers kjønn, samt opplysninger om medlemmet er valgt blant de ansatte etter lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak § 20 eller lov 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. § 22 og § 23.

VI

I lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak skal § 19 nytt femte ledd lyde:

Reglene i aksjeloven § 20–6 om representasjon av begge kjønn i styret gjelder tilsvarende.

VII

I lov 3. juli 1992 nr. 97 om Statens nærings- og distriktsutviklingsfond skal § 13 første ledd nytt annet punktum lyde:

Reglene i aksjeloven § 20–6 om representasjon av begge kjønn i styret gjelder tilsvarende.

VIII

I lov 28. august 1992 nr. 103 om pengespill m.v. skal § 6 nytt fjerde ledd lyde:

Reglene i aksjeloven § 20–6 om representasjon av begge kjønn i styret gjelder tilsvarende.

Nåværende fjerde ledd blir nytt femte ledd.

IX

I lov 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper skal § 10 første ledd nytt fjerde punktum lyde:

Reglene i aksjeloven § 20–6 om representasjon av begge kjønn i styret gjelder tilsvarende.

X

I lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser skal ny § 27 a lyde:

§ 27 a. *Kjønnsrepresentasjon når staten, en fylkeskommune eller kommune oppnevner medlemmer av styret*

Lov 9. juni 1978 nr. 45 om likestilling mellom kjønnene § 21 første, annet og femte ledd gjelder tilsvarende når staten, en fylkeskommune eller kommune oppnevner hele styret i en stiftelse. Når staten, en fylkeskommune eller kommune oppnevner deler av styret i en stiftelse, gjelder første punktum her tilsvarende i forhold til de styremedlemmene dette gjelder.

XI

I lov 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. skal § 21 første ledd nytt annet punktum lyde:

Reglene i aksjeloven § 20–6 om representasjon av begge kjønn i styret gjelder tilsvarende.

XII

1. Loven gjelder fra 1. januar 2004, med mindre annet følger av nr. 2 og nr. 3 nedenfor.
2. Ny § 6–11 a i lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper gjelder fra den tid Kongen bestemmer, og tidligst fra 1. september 2005.
3. Ny § 27 a i lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser (stiftelsesloven 2001) trer i kraft når stiftelsesloven 2001 settes i kraft.

XIII

1. Med mindre annet følger av nr. 2 og nr. 3 nedenfor, skal styret i foretak mv. som er registrert i Foretaksregisteret før 1. januar 2004, være sammensatt i samsvar med loven her innen 1. januar 2006.
2. For allmennaksjeselskaper som er stiftet og registrert i Foretaksregisteret før ny § 6–11 a i allmennaksjeloven settes i kraft, skal styret være sammensatt i samsvar med loven her innen to år etter ikraftsettsdatoen.

3. For stiftelser som er opprettet før stiftelsesloven 2001 trer i kraft, skal styret være sammensatt i samsvar med loven her innen to år etter den dato stiftelsesloven 2001 trer i kraft.

19. des. Lov nr. 121 2003

Lov om endringer i lov 10. juni 1988 nr. 39 om forsikringsvirksomhet mv. (kommunale pensjonsordninger mv.).

Ot.prp. nr. 11, Innst.O. nr. 44 og Besl.O. nr. 45 (2003-2004). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 15. og 18. desember 2003. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

Endringer i følgende andre lover:

- 1 Lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven).
- 2 Lov av 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon.

I

I lov 10. juni 1988 nr. 39 om forsikringsvirksomhet gjøres følgende endringer:

§ 1–1 annet ledd nytt annet punktum skal lyde:

Reglene i kapittel 8c gjelder også for banker og forvaltningsselskap for verdipapirfond.

Gjeldende annet punktum blir nytt tredje punktum.

§ 7–8 oppheves.

Nytt kapittel 8b skal lyde:

Kapittel 8b. Kommunale pensjonsordninger

§ 8b–1. (Virkeområde)

Bestemmelsene i dette kapittel gjelder

- a. pensjonsordninger med ytelsesbasert pensjon opprettet i livsforsikringselskap eller i pensjonskasse av kommunal arbeidsgiver som er bundet av hovedtariffavtale inngått mellom arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene i kommunal sektor, eller av tariffavtale med tilsvarende krav til pensjonsordning for kommunal arbeidsgiver,
- b. tilsvarende pensjonsordninger for statlige helseforetak og andre statlige foretak,
- c. tilsvarende pensjonsordninger for foretak hvor en kommune har den bestemmende innflytelse eller har eller har hatt en kommunal eierandel, eller som har nær tilknytning til en kommune.

Som kommunal pensjonsordning regnes her pensjonsordning som omfattes av første ledd.

Departementet kan fastsette nærmere regler til utfylling og avgrensning av bestemmelsene i kapitlet her.

§ 8b–2. (Kommunale konsernlignende forhold)

En kommune og ett eller flere foretak hvor kommunen har bestemmende innflytelse, eller flere slike foretak, kan opprette felles pensjonsordning. Foretak som kommunen har eller har hatt en eierandel i, eller som har nær tilknytning til kommunen, kan inngå i en slik felles pensjonsordning.

Pensjonsordningen kan i samsvar med bestemmelsene i § 8b–6 anses som fellesordning for premieberegning. For øvrig gjelder lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon §§ 12–3 og 12–4 tilsvarende så langt det passer.

Ved opphør av tilknytningen til konsernforholdet gjelder lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon §§ 12–5 til 12–7 tilsvarende.

§ 8b–3. (Kommunal bransje)

Et livsforsikringselskap som driver virksomhet knyttet til både kommunale og andre kollektive pensjonsordninger, skal behandle de kommunale pensjonsordningene som egen bransje. Det skal føres eget regnskap for bransjen.

§ 8b–4. (Årets premier)

Årlig premie for en pensjonsordning skal tilsvare summen av ordinær årspremie, reguleringspremie og særskilte engangspremier for ytelser som ikke kan premiesettes på forhånd.

Premier beregnes etter reglene i § 8b–5, jf. §§ 8b–7 og 8b–8, for så vidt annet ikke følger av reglene i § 8b–6 om fellesordning for premieberegning.

§ 8b–5. (Premieberegning)

Pensjonsordningen skal årlig tilføres en premie som etter beregningsgrunnlaget for ordningen er tilstrekkelig til å sikre den rett til pensjon som medlemmene vil opptjene i løpet av året, med tillegg av årets risikopremier og kostnader for tjenester (ordinær årspremie). Premie for hvert år beregnes ved årets begynnelse og senere i året i takt med lønnsutviklingen.

Pensjonsordningen skal i tillegg hvert år tilføres premie til dekning av oppreguleringen i løpet av året av opptjente pensjonsrettigheter og løpende pensjoner (reguleringspremie). Reguleringspremie beregnes på tidspunktet

for oppreguleringen ut fra lønnsutviklingen i løpet av året og reguleringen av pensjoner under utbetaling og opptjent rett til pensjon til medlemmer som har fratrudd sin stilling uten rett til utbetaling av pensjon, i samsvar med endringen av folketrygdens grunnbeløp.

Pensjonsordningen skal også hvert år tilføres premie til dekning av andre pensjonsrettigheter som medlemmene i tilfelle får i løpet av året, og som ikke kan premiesettes på forhånd ut fra forsikringstekniske beregninger. Slik premie beregnes på det tidspunktet pensjonsrettighetene oppstår.

Ved beregninger av premie etter reglene i paragrafen her skal det gjøres fradrag i pensjonsytelsene for de ytelser som, ut fra til enhver tid gjeldende regler for folketrygden, kan antas å bli utbetalt fra folketrygden (beregnet folketrygd). Departementet kan gi nærmere regler om fastsettelse av beregnet folketrygd.

§ 8b-6. *(Fellesordning for premieberegning)*

Bestemmelsene i §§ 7-5 og 7-6 er ikke til hinder for at det opprettes fellesordninger som består av flere pensjonsordninger, for at premie for de enkelte pensjonsordninger som inngår i en fellesordning, skal bli fastsatt ved beregning basert på prinsipper som vil motvirke at pensjonskostnadene for de enkelte medlemmene for tilsvarende pensjonsrettigheter vil variere med medlemmenes kjønn og alder.

En fellesordning opprettet i henhold til første ledd, skal hvert år tilføres premier tilsvarende summen av ordinær årspremie fastsatt etter forsikringstekniske beregninger for samtlige pensjonsordninger som inngår i fellesordningen. Den enkelte pensjonsordnings andel av samlet ordinær årspremie til fellesordningen beregnes ut fra forholdet mellom samlet pensjonsgrunnlag for medlemmene i hver av pensjonsordningene, med mindre det er fastsatt i forsikringsvilkårene for pensjonsordningene i fellesordningen at beregningen i stedet skal foretas ut fra brutto alderspensjonsytelse fratrukket beregnet ytelse fra folketrygden for samtlige medlemmer i hver av pensjonsordningene. Kostnader for tjenester kan beregnes og belastes særskilt for hver pensjonsordning.

Opptas en arbeidstaker som medlem av en pensjonsordning i løpet av et forsikringsår, belastes pensjonsordningen med en tilleggspremie for den delen av året som da gjenstår. Tillegget skal beregnes ut fra pensjonsordningens andel av samlet ordinær årspremie til fellesordningen og den prosentvise økningen av pensjonsordningens samlede grunnlag for beregning av premie etter annet ledd annet punktum som det nye medlemmet representerer. Avvik fra forsikringsteknisk beregnet premie inngår ved beregningen av ordinær årspremie til fellesordningen i det etterfølgende året.

Dersom det i løpet av et forsikringsår opptas en ny pensjonsordning i en fellesordning, skal den ordinære årspremie for pensjonsordningen for resten av året beregnes ut fra den samlede ordinære årspremie til fellesordningen som er beregnet for dette året, og den prosentvise økningen av det samlede grunnlaget for beregning av premie etter annet ledd annet punktum som pensjonsordningen medfører.

Det skal fastsettes i forsikringsavtalen om reguleringspremie som nevnt i § 8b-5 annet ledd skal beregnes særskilt for hver pensjonsordning eller helt eller delvis ved gjennomsnittsberegning. Ved særskilt beregning skal reguleringspremien beregnes for hver pensjonsordning i fellesordningen ut fra den prosentvise økning av premiereserven for pensjonsordningen som er påkrevd som følge av oppregulering av medlemmenes opptjente pensjonsrettigheter ut fra lønnsutviklingen. Reguleringspremien for oppregulering av pensjoner under utbetaling og av opptjent rett til arbeidstakere som har fratrudd sin stilling uten rett til utbetaling av pensjon, skal beregnes i forhold til den del av premiereserven som sikrer slike pensjonsrettigheter. Ved gjennomsnittsberegning skal fellesordningen hvert år tilføres reguleringspremier tilsvarende summen av årlige reguleringspremier etter § 8b-5 annet ledd for samtlige pensjonsordninger som inngår i fellesordningen. Den enkelte pensjonsordnings andel av samlet reguleringspremie til fellesordningen beregnes ut fra forholdet mellom samlet premiereserve for hver av pensjonsordningene på tidspunktet for oppregulering av pensjonsrettighetene. Kostnader for tjenester kan beregnes og belastes særskilt for hver pensjonsordning.

Det skal fastsettes i forsikringsavtalen om premier som nevnt i § 8b-5 tredje ledd skal beregnes særskilt for hver pensjonsordning eller helt eller delvis ved gjennomsnittsberegning som nevnt i annet ledd.

Departementet kan fastsette nærmere regler om fellesordninger for premieberegning.

§ 8b-7. *(Premieberegning ut fra lineær opptjening mv.)*

Ved beregning av pensjonsordningenes premier skal det legges til grunn at medlemmenes rett til pensjon opptjenes lineært fra tidspunktet for medlemskap i pensjonsordningen og frem til en pensjonsalder på 67 år eller annen særaldersgrense. Skal tidligere tjenestetid fra statlig eller annen kommunal pensjonsordning medregnes, regnes tidspunktet for medlemskap fra et tilsvarende tidligere tidspunkt.

Lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon § 9-3 gjelder tilsvarende.

Dersom et medlem gjør bruk av rett til å fratre med rett til utbetaling av pensjon før nådd pensjonsalder, skal det kreves tilleggspremie som nevnt i § 8b-5 tredje ledd.

§ 8b-8. *(Endring i forutsetningene for det forsikringstekniske beregningsgrunnlaget)*

Viser det seg at fradraget i pensjonsytelsene for ytelser utbetalt av folketrygden blir mindre enn lagt til grunn ved premieberegningen, skal det beregnes tilleggspremie etter § 8b-5 tredje ledd til dekning av differansen. Det gjelder også dersom årsaken er endring i regelverket for folketrygden som medfører at ytelsene fra folketrygden reduseres eller vil bli redusert. Blir fradraget for ytelser fra folketrygden større enn lagt til grunn ved premieberegningen, skal overskytende premiereserve tilføres premiefondet.

Viser det seg ellers at vesentlige forutsetninger for beregningsgrunnlag som er benyttet ved beregning av premier

i tidligere år svikter, skal det fastsettes nytt beregningsgrunnlag og i tilfelle endrede vilkår for pensjonsordningen. Forbehold om rett til endring av premie i slike tilfelle skal fremgå av vilkårene for pensjonsordningen.

Lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon § 9–5 første og annet ledd gjelder tilsvarende.

§ 8b–9. (*Innbetaling av premie*)

Blir premie for et forsikringsår ikke innbetalt ved årets utgang eller ved utløpet av annen frist fastsatt i nytt premievarsel etter forsikringsavtaleloven § 14–2, bortfaller den økning av forsikringsforpliktelsene som den ikke innbetalte premien skulle dekke. Medlemmene i pensjonsordningen eller pensjonsordningene skal i tilfelle varsles om dette. Det kan likevel ikke som følge av slikt bortfall kreves tilbakebetaling av for meget utbetalt pensjon.

Departementet kan fastsette nærmere regler om innbetaling av premie.

§ 8b–10. (*Minstekrav til premiereserve*)

Premiereserven for pensjonsordningen skal til enhver tid være så stor at den etter det forsikringstekniske beregningsgrunnlaget for ordningen er tilstrekkelig til å sikre rett til opptjent pensjon for medlemmene, herunder rett til uførepensjon og etterlattepensjon.

Premiereserven for en pensjonsordning skal minst tilsvare summen av de premiereserver som trengs for å sikre retten til opptjent pensjon for hvert enkelt medlem i pensjonsordningen, herunder premiereserve opptjent av arbeidstakere som har fratrudd sin stilling. Dette gjelder likevel ikke premiereserve for fratrudd arbeidstaker som får medregnet tjenestetiden i annen ordning dersom tilhørende premiereserve er overført. For medlem som har fått medregnet tjenestetid fra annen pensjonsordning, jf. § 8b–7 første ledd, uten overføring av tilhørende premiereserve, skal det gjøres fradrag tilsvarende den premiereserve som vil være tilstrekkelig for å sikre rett til pensjon opptjent ved slik medregnet tjenestetid.

Ved beregningen av premiereserve skal det gjøres fradrag i pensjonsytelsene for de ytelser som, ut fra de til enhver tid gjeldende regler for folketrygden, kan antas å bli utbetalt av folketrygden, jf. § 8b–5 fjerde ledd.

Ved beregningen av premiereserve skal det også gjøres fradrag for forsikringsforpliktelser som er bortfalt etter § 8b–9.

§ 8b–11. (*Pensjonsordningens midler*)

En kommunal pensjonsordnings midler tilsvarer premiereserve til sikring av opptjent pensjon til enhver tid, samt tilleggsavsetninger, kursreserve og premiefond.

§ 8b–12. (*Rådighet over pensjonsordningens midler*)

Pensjonsordningens midler skal holdes atskilt fra forsikringstakerens midler. Midlene hefter ikke for forsikringstakerens forpliktelser og kan ikke ved pantsettelse eller på annen måte benyttes til å sikre eller å dekke dennes kreditorer.

Midlene kan ikke benyttes til å utbetale pensjoner eller andre ytelser til arbeidstakere som ikke er opptatt som medlem.

For premiefond knyttet til pensjonsordningen gjelder lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon §§ 10–2 til 10–4 tilsvarende så langt de passer.

§ 8b–13. (*Kapitalforvaltningen*)

Pensjonsordningens midler skal forvaltes i samsvar med de regler for kapitalforvaltningen i livsforsikringsselskaper og pensjonskasser som gjelder til enhver tid, med mindre annet følger av § 8b–15.

Renten for lån til forsikringstaker eller medlemmer skal settes lik vanlig markedsrente for tilsvarende lån. Lånevilkårene skal gi adgang til å endre renten i samsvar med utviklingen av markedsrenten.

Avkastning av midler knyttet til premiefond skal årlig tilføres premiefondet.

§ 8b–14. (*Overskudd*)

Overskudd tilført pensjonsordningen skal godskrives forsikringstakeren og overføres til pensjonsordningens premiefond.

Overskudd på premiereserve knyttet til pensjon under utbetaling eller knyttet til oppsatt pensjonsrettighet til fratrudd arbeidstaker skal likevel tilføres premiereserven dersom pensjonsytelsen eller pensjonsrettigheten ikke blir regulert i samsvar med årlig endring av grunnbeløpet i folketrygden.

§ 8b–15. (*Egen investeringsportefølje*)

Forsikringstakeren kan i samsvar med bestemmelser i regelverket for pensjonsordningen avtale at midler tilsvarende pensjonsordningens premiereserve skal forvaltes som en investeringsportefølje tilordnet pensjonsordningen. Avtalen skal angi hvordan porteføljen skal sammensettes og hvilken adgang det er til å endre sammensetningen, samt den avkastningsgaranti som i tilfelle er knyttet til porteføljen.

Avkastning ut over det som er lagt til grunn i pensjonsordningens beregningsgrunnlag overføres til premiefondet.

Er avkastningen på investeringsporteføljen i en regnskapsperiode ikke så stor som forutsatt i beregningsgrunnlaget for pensjonsordningen, skal differansen kreves dekket ved overføring fra premiefondet eller tilskudd fra forsikringstakeren. Pensjonsinnretningen svarer overfor de forsikrede for at differansen blir dekket.

Lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon §§ 11–3 til 11–5 gjelder tilsvarende.

§ 8b–16. (*Pensjonsinnretningens opplysningsplikt*)

Pensjonsinnretningen skal opprette og føre egen konto for hver pensjonsordning. Kontoen skal inneholde

regnskap og status pr. 31. desember for det enkelte år. Nærmere regler fastsettes av Kredittilsynet.

Pensjonsinnretningen skal hvert år sende forsikringstakeren utskrift av kontoen for pensjonsordningen sammen med opplysninger som vil være av vesentlig betydning for forsikringstakerens vurdering av forsikringsforholdet. Kredittilsynet gir nærmere regler om dette.

Pensjonsinnretningen skal utstede et pensjonsbevis til arbeidstakere som fratrer sin stilling uten rett til straks begynnende pensjon. Pensjonsbeviset skal opplyse hvilke pensjonsrettigheter vedkommende har opptjent (oppsatte rettigheter) på fratredelsestidspunktet. Pensjonsinnretningen skal senere på forespørsel fra innehaveren av pensjonsbeviset gi oppdatert informasjon. Ved flytting av pensjonsordningen som omfatter den oppsatte rettighet i medhold av § 8c–11, skal pensjonsinnretningen som pensjonsordningen flyttes fra, informere den fratrådte arbeidstaker.

§ 8b–17. (*Flytting av pensjonsordning*)

Pensjonsordningen og dens midler kan flyttes til annen pensjonsinnretning etter reglene i kapittel 8c.

§ 8b–18. (*Opphør av pensjonsordningen*)

Dersom et foretak med kommunal pensjonsordning går konkurs eller det er truffet vedtak om at foretaket eller dets virksomhet skal avvikles, skal pensjonsordningen opphøre. Det samme gjelder om foretaket slutter å betale premie til pensjonsordningen og premien ikke kan dekkes av midler i premiefondet.

Når en pensjonsordning opphører, skal pensjonsordningens midler fordeles mellom medlemmene, pensjonistene og arbeidstakere som har fratrudd sine stillinger på grunnlag av premiereserven knyttet til opptjente pensjonsrettigheter til hver enkelt person, og benyttes til å sikre deres rett til pensjon i pensjonsinnretningen.

Nytt kapittel 8c skal lyde:

Kapittel 8c. Flytting

§ 8c–1. (*Virkeområde og flytterett*)

Bestemmelsene i dette kapittel gjelder flytting mellom pensjonsinnretninger av:

- a. pensjonsordninger i henhold til lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon,
- b. pensjonsordninger i henhold til innskuddspensjonsloven,
- c. pensjonsordninger som omfattes av kapittel 8b,
- d. andre kollektive pensjonsordninger,
- e. fripoliser, pensjonskapitalbevis og tilsvarende individuelle pensjonsrettigheter utgått fra kollektive pensjonsordninger,
- f. individuelle pensjonsavtaler (pensjonsforsikrings- og livrentekontrakter, og andre pensjonsavtaler),
- g. andre livsforsikringskontrakter.

Kontrakt som nevnt i første ledd bokstav a til g kan flyttes til annen pensjonsinnretning. Med flytting menes oppsigelse av kontrakten for overføring av tilhørende midler til en tilsvarende kontrakt opprettet i en annen pensjonsinnretning.

Som pensjonsinnretning regnes her livsforsikringsselskap, pensjonskasse, bank og forvaltningsselskap for verdipapirfond.

Omdanning, sammenslåing og deling av pensjonsordning i forbindelse med flytting kan foretas i henhold til ellers gjeldende regler. Tilsvarende gjelder for sammenslåing og omdanning av fripoliser, pensjonskapitalbevis og andre individuelle pensjonsrettigheter utgått fra kollektive pensjonsordninger.

Departementet kan gi nærmere regler til utfylling, gjennomføring og avgrensning av reglene i kapitlet her.

Flytting av kollektive pensjonsordninger

§ 8c–2. (*Flytting av kollektive pensjonsordninger*)

For foretak som flytter pensjonsordning som nevnt i § 8c–1 første ledd bokstav a til c eller en kollektiv livrenteordning, gjelder reglene i §§ 8c–2 til 8c–10. Som foretak regnes her også kommune eller foretak som har kommunal pensjonsordning.

Flytting må omfatte hele pensjonsordningen. Ved flytting av kommunal pensjonsordning omfattes også oppsatte pensjonsrettigheter og midler knyttet til slike rettigheter.

Gjelder flyttingen et foretak som har felles pensjonsordning med ett eller flere andre foretak, skal foretaket og dets gruppe av medlemmer med tilhørende del av midlene i pensjonsordningen skilles ut fra den felles pensjonsordningen.

§ 8c–3. (*Rettigheter i den nye pensjonsordningen*)

Arbeidstakernes og pensjonistenes rettigheter etter flyttingen skal fastsettes i regelverket for den nye pensjonsordningen.

Det nye regelverket kan ikke inneholde bestemmelser som innebærer reduksjon av arbeidstakeres rett til opptjent pensjon med tilhørende premiereserve eller til opptjent pensjonskapital. Pensjonister skal sikres pensjonsytelser med tilhørende premiereserve eller pensjonskapital som minst tilsvarer den rett til ytelser som gjaldt før flyttingen.

Bestemmelsene i paragrafen her er ikke til hinder for at regelverket for pensjonsordningen endres etter ellers

gjeldende regler med virkning for opptjening av pensjon ved tjenestetid etter flyttingen, og heller ikke for at pensjonsordningens midler etter flyttingen forvaltes helt eller delvis som egen investeringsportefølje etter ellers gjeldende regler.

§ 8c-4. *(Medlemmenes uttalerett mv.)*

Før foretaket flytter pensjonsordningen, skal det sørge for at medlemmene mottar fullstendige opplysninger om flyttingen av pensjonsordningen og hvilke rettigheter de vil få i den nye pensjonsordningen. Avgivende og mottakende pensjonsinnretning plikter å påse at foretakets informasjon er korrekt og utfyllende.

Spørsmålet om flytting av pensjonsordningen skal forelegges styringsgruppen for pensjonsordningen til uttalelse.

Medlemmer i pensjonsordningen skal også gis anledning til å uttale seg. For øvrig kan en arbeidstakerorganisasjon uttale seg på vegne av sine medlemmer. Annet kan fastsettes i tariffavtale.

§ 8c-5. *(Oppsigelse. Flyttegebyr)*

Kontrakt om pensjonsordning kan sies opp med en frist på to måneder. Oppsigelse skal skje skriftlig. Kravet om skriftlighet er ikke til hinder for at oppsigelse kan oversendes elektronisk, dersom det er benyttet en betryggende metode som autentiserer avsender og sikrer meldingens innhold.

Første ledd er ikke til hinder for at det avtales at oppsigelsesfristen ikke skal utløpe før ved første kvartalsskifte, halvårsskifte eller årsskifte for pensjonsordninger med årspremie beregnet etter reglene i § 8b-6.

Ved utløpet av fristen for oppsigelse går risiko knyttet til medlemmer og pensjonister i pensjonsordningen over på den pensjonsinnretning pensjonsordningen flyttes til.

Foretaket skal betale et flyttegebyr til dekning av kostnader som pensjonsinnretningen har ved å avslutte kontrakten og overføre pensjonsordningens midler til annen pensjonsinnretning. Departementet kan gi nærmere regler om flyttegebyr.

§ 8c-6. *(Oppgjørsfrist)*

Ved oppsigelsesfristens utløp skal pensjonsinnretningen overføre pensjonsordningens midler til den nye pensjonsinnretningen. Oppgjørsfristen er likevel to måneder etter utløpet av oppsigelsesfristen når pensjonsordningens midler overstiger NOK 300 mill.

Pensjonsinnretningene kan ved avtale fastsette annen frist for etteroppgjør enn det som følger av første ledd.

§ 8c-7. *(Beregning av pensjonsordningens midler)*

En ytelsesbasert pensjonsordnings midler omfatter premiereserve til sikring av opptjent pensjon, herunder premiereserve for uføre- og etterlatteytelser, samt tilleggsavsetninger, kursreserve, pensjonistenes overskuddsfond og premiefondet. Pensjonsordningens andel av overskudd i flytteåret omfattes også.

I pensjonsordninger med innskuddspensjon omfatter pensjonsordningens midler pensjonskapitalen og innskuddsfondet, samt pensjonsordningens andel av overskudd i flytteåret.

Pensjonsordningens midler skal tilsvare forsikringsteknisk beregnet verdi på tidspunktet for oppsigelsesfristens utløp. Ved beregningen kan det tas utgangspunkt i kontoutskriften for siste regnskapsår og senere endringer i tiden fram til utløpet av oppsigelsesfristen. Pensjonsordningens andel av årets overskudd beregnes med utgangspunkt i den dato oppsigelsesfristen utløper.

Forvaltes pensjonsordningens midler i egen eller egne investeringsporteføljer, legges markedsverdien av porteføljen ved utløpet av oppsigelsesfristen til grunn ved verdiberegningen. Dette gjelder også avkastnings- og verdisikringsgarantier knyttet til porteføljene. Lov om foretakspensjon § 11-1 fjerde ledd gjelder tilsvarende.

§ 8c-8. *(Premiereserve for uføreytelser)*

Premiereserve for uføreytelser til medlemmer som er blitt uføre før utløpet av oppsigelsesfristen, skal tilsvare kravet til full avsetning beregnet etter det beregningsgrunnlag som gjaldt for pensjonsordningen ved utløpet av oppsigelsesfristen. Fastsatt uføregrad legges til grunn selv om uføregraden blir fastsatt etter dette tidspunkt.

Medlem som er sykmeldt ved utløpet av oppsigelsesfristen, skal her anses som ufør dersom den sykdom som da var konstatert, har gitt rett til rehabiliterings- og attføringspenger eller uføreytelser innen ett år etter utløpet av oppsigelsesfristen.

Tidsfristen i annet ledd kan fravikes ved avtale mellom pensjonsinnretningene. Slik avtale berører ikke foretakets eller de forsikredes rettigheter overfor avgivende pensjonsinnretning etter annet ledd med mindre foretaket samtykker til at forpliktelsene overtas av mottakende pensjonsinnretning.

§ 8c-9. *(Oppgjørsmåte)*

Pensjonsordningens midler beregnet etter reglene i §§ 8c-7 og 8c-8 skal overføres i penger. Det kan avtales mellom pensjonsinnretningene at oppgjør for midler plassert i egen investeringsportefølje skal skje ved overføring av porteføljen.

Ved overføring av midler etter utløpet av oppsigelsesfristen skal det svares avkastning av midlene fra utløpet av oppsigelsesfristen og frem til den dag midlene blir overført. Avkastningen beregnes etter renten på folioinnskudd i Norges Bank tillagt to prosentenheter, med mindre en høyere rente avtales mellom pensjonsinnretningene.

§ 8c-10. *(Anvendelse av overførte midler)*

Overført premiereserve skal anvendes til sikring av medlemmenes og pensjonistenes rettigheter i samsvar med det nye regelverket for pensjonsordningen og det beregningsgrunnlag som dette bygger på.

Tilleggsavsetninger, kursreserve, pensjonistenes overskuddsfond og premiefond skal etter overføringen fortsatt være en del av pensjonsordningens midler og anvendes etter ellers gjeldende regler.

Er overført premiereserve ikke tilstrekkelig til å sikre rettighetene til de enkelte medlemmer eller pensjonister, skal manglende premiereserve tilføres fra premiefondet. Resten dekkes i tilfelle ved overførte tilleggsavsetninger eller ved overføringer fra foretaket.

Er overført premiereserve knyttet til medlemmenes og pensjonistenes rett til opptjent pensjon større enn nødvendig for å sikre deres rettigheter, skal overskytende premiereserve benyttes til engangspremie for tillegg til pensjonsytelsene. I kommunale pensjonsordninger skal overskytende premiereserve overføres til premiefondet.

Pensjonskapital og innskuddsfond i pensjonsordning med innskuddspensjon skal etter overføringen forvaltes i samsvar med det nye regelverket for pensjonsordningen og det beregningsgrunnlag dette i tilfelle bygger på.

Flytting av pensjonsrettigheter utgått fra kollektive pensjonsordninger

§ 8c-11. *(Flytting sammen med pensjonsordningen)*

Ved flytting av en kommunal pensjonsordning skal oppsatte pensjonsrettigheter i pensjonsordningen med tilhørende midler, samtidig overføres til den nye pensjonsinnretningen. Bestemmelsene i §§ 8c-3, 8c-5 tredje og fjerde ledd, 8c-7 første, tredje og fjerde ledd, 8c-8, 8c-9 og 8c-10 første til fjerde ledd gjelder tilsvarende.

Ved flytting av andre pensjonsordninger overføres ikke pensjonsrettigheter knyttet til fripoliser eller pensjonskapitalbevis til den nye pensjonsinnretningen, med mindre den som har rett til fripolisen eller pensjonskapitalbeviset krever det etter reglene i § 8c-13.

§ 8c-12. *(Flytting ved medregning av tidligere tjenestetid)*

Blir en arbeidstaker medlem av pensjonsordning med foretakspensjon som har bestemmelser om medregning av tjenestetid, gjelder reglene i lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon §§ 4-11 til 4-13. Ved beregningen av de midler som skal overføres, gjelder § 8c-7 første, tredje, og fjerde ledd tilsvarende. For øvrig gjelder §§ 8c-5 fjerde ledd, 8c-9 og 8c-10 første til fjerde ledd tilsvarende så langt de passer.

§ 8c-13. *(Flytting av fripolise og pensjonskapitalbevis)*

Den som har rett til pensjonsrettigheter knyttet til fripolise eller pensjonskapitalbevis, kan flytte kontrakten til en annen pensjonsinnretning.

Bestemmelsene om oppsigelsesfrist, risikoovergang og flyttegebyr i § 8c-5 første, tredje og fjerde ledd, samt oppgjørsfrist i § 8c-6 gjelder tilsvarende.

Ved beregning, oppgjør og anvendelse av de midler som skal overføres, gjelder bestemmelsene i §§ 8c-7, 8c-8, 8c-9 og 8c-10 første, andre og femte ledd tilsvarende.

Flytting av individuelle pensjonsavtaler

§ 8c-14. *(Flytteretten)*

Den som har en individuell pensjonsavtale, eller en individuell livrenteforsikring, kan flytte kontrakten til en annen pensjonsinnretning.

Bestemmelsene om oppsigelsesfrist, risikoovergang og flyttegebyr i § 8c-5 første, tredje og fjerde ledd, samt oppgjørsfrist i § 8c-6, gjelder tilsvarende.

Ved beregningen av de midler som skal overføres, gjelder bestemmelsene i §§ 8c-7 og 8c-8. Oppgjør foretas etter reglene i § 8c-9.

Overførte midler skal anvendes til å sikre rettighetene etter den nye pensjonsavtalen etter reglene i § 8c-10 første og annet ledd. Er premiereserve for pensjonsforsikring ikke tilstrekkelig til å sikre rettighetene etter den nye kontrakten, kan resten dekkes ved overføring fra premiefondet eller i tilfelle fra tilleggsavsetninger knyttet til forsikringen. Overskytende premiereserve benyttes til å øke ytelsene, med mindre forsikringstakeren krever at midlene skal overføres til premiefond.

Person som er oppnevnt som begunstiget under pensjonsavtalen, skal underrettes om flyttingen.

For individuelle pensjonsavtaler kan avgivende pensjonsinnretning ta forbehold om at det skal beregnes et fradrag i premiereserven (seleksjonsfradrag). Slikt fradrag kan bare kreves dersom den pensjonsinnretningen kontrakten flyttes til, legger til grunn ny helseprøving av forsikrede. Departementet kan gi nærmere regler.

II

I lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon gjøres følgende endringer:

§ 4-11 annet ledd skal lyde:

- (2) Medregningen skal gjennomføres ved at arbeidstakeren gis et tillegg i den pensjongivende tjenestetid.

§ 4-11 tredje ledd skal lyde:

- (3) I regelverket for en pensjonsordning som har regler om medregning, skal det fastsettes som vilkår for medregning at midler knyttet til pensjon opptjent på grunnlag av tidligere tjenestetid i annet foretak blir overført til pensjonsordningen etter reglene i lov om forsikringsvirksomhet kapittel 8c.

§ 4-12 tredje ledd oppheves.

§ 8–7 annet og tredje ledd oppheves.

§ 9–3 nytt femte ledd skal lyde:

(5) Skal tidligere tjenestetid fra annen pensjonsordning medregnes etter reglene i §§ 4–11 og 4–12, regnes tidspunktet for medlemskap fra et tilsvarende tidligere tidspunkt.

§ 16–2 syvende ledd skal lyde:

(7) Bestemmelsene i §§ 4–6 og 4–7 gjelder medlemmer som slutter i foretaket etter at regelverket er endret som nevnt i første ledd, likevel slik at § 4–7 første ledd tredje punktum om adgang til overføring av premiereserve til individuell pensjonsforsikringsavtale etter skatteloven, også gjelder for fripolise utstedt i henhold til tidligere gjeldende regler.

III

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 5–30 fjerde ledd skal lyde:

(4) Som inntekt vunnet ved virksomhet regnes også midler overført fra premiefond i medhold av lov om foretakspensjon §§ 10–4 og 15–3 tredje ledd siste punktum og midler overført fra innskuddsfond i medhold av innskuddspensjonsloven §§ 9–4 og 13–3 annet ledd. Tilsvarende gjelder for midler overført fra premiefond i en kommunal pensjonsordning i medhold av forsikringsvirksomhetsloven § 8b–12.

IV

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelser til forskjellig tid.
2. Kongen kan fastsette overgangsregler.

19. des. Lov nr. 122 2003

Lov om endringer i lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven).

Ot.prp. nr. 15, Innst.O. nr. 45 og Besl.O. nr. 46 (2003-2004). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 15. og 18. desember 2003. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) gjøres følgende endringer:

§ 3–3 nytt åttende ledd skal lyde:

Det skal gis opplysninger om finansiell risiko som er av betydning for å bedømme foretakets eiendeler, gjeld, finansiell stilling og resultat. Opplysningene skal omfatte mål og strategier som er fastsatt for styring av finansiell risiko, herunder strategien for sikring av hver hovedtype av planlagte transaksjoner der sikringsvurdering er benyttet. Det skal gjøres rede for foretakets eksponering mot markedsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko.

Nåværende åttende og niende ledd blir nye niende og tiende ledd, der tiende ledd skal lyde:

Små foretak kan unnlate å gi opplysninger som nevnt i sjetten, syvende, åttende og niende ledd.

I § 5–8 skal tittelen lyde:

Finansielle instrumenter og varederivater

§ 5–8 nye tredje til femte ledd skal lyde:

I konsernregnskapet kan også andre finansielle instrumenter enn nevnt i første ledd samt varederivater vurderes til virkelig verdi når virkelig verdi kan måles pålitelig.

Fond for verdiendringer skal være lik balanseførte verdiendringer på finansielle instrumenter som i henhold til § 4–3 annet ledd ikke er resultatført.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om regnskapsføring av finansielle instrumenter og varederivater, herunder om hvilke finansielle instrumenter og varederivater som ikke kan vurderes til virkelig verdi.

§ 6–2 første ledd ny post C II 2 skal lyde:

Fond for verdiendringer

Nåværende post C II 2 blir ny post C II 3.

§ 7–5 nytt første ledd skal lyde:

Det skal gis opplysninger om egenskaper ved og omfang av finansielle derivater fordelt på klasser av derivater. Opplysningene skal omfatte vesentlige betingelser og forhold som kan påvirke beløpsstørrelse, tidfesting og usikkerhet ved fremtidige kontantstrømmer.

Nåværende første ledd blir nytt annet ledd som skal lyde:

Store foretak skal gi opplysninger om finansiell markedsrisiko fordelt på arter av risiko.

§ 7–17 skal lyde:

§ 7–17. Virkelig verdi av finansielle instrumenter

For hver kategori av finansielle instrumenter og varederivater som er vurdert etter § 5–8, skal det opplyses om anskaffelseskost, virkelig verdi, periodens resultatførte verdiendring, samt periodens verdiendring ført direkte mot egenkapitalen. Det skal i tillegg gis opplysninger om vesentlige forutsetninger som ligger til grunn for vurderingen. Det skal settes opp en tabell som viser endringer i fond for verdiendringer i løpet av regnskapsåret.

For finansielle derivater som ikke er vurdert til virkelig verdi etter § 5–8, skal det opplyses om virkelig verdi såfremt virkelig verdi kan fastsettes etter en markedsverdi eller en rimelig tilnærming til markedsverdien. Opplysningene skal gis separat for hver klasse av finansielle derivater.

For finansielle anleggsmidler vurdert etter § 5–3 der balanseført verdi er høyere enn virkelig verdi, skal det opplyses om balanseført verdi og virkelig verdi av den enkelte eiendelen eller en hensiktsmessig gruppering av eiendelene. Det skal gis en begrunnelse for hvorfor nedskrivning ikke er foretatt. Begrunnelsen skal inkludere holdepunktene for at verdifallet ikke er forbigående.

§ 7–37 skal lyde:

§ 7–37. Virkelig verdi av finansielle instrumenter

For hver kategori av finansielle instrumenter og varederivater som er vurdert etter § 5–8, skal det opplyses om anskaffelseskost, virkelig verdi, periodens resultatførte verdiendring, samt periodens verdiendring ført direkte mot egenkapitalen. Det skal i tillegg gis opplysninger om vesentlige forutsetninger som ligger til grunn for vurderingen. Det skal settes opp en tabell som viser endringer i fond for verdiendringer i løpet av regnskapsåret.

For finansielle anleggsmidler vurdert etter § 5–3 der balanseført verdi er høyere enn virkelig verdi skal det opplyses om balanseført verdi og virkelig verdi av den enkelte eiendelen eller en hensiktsmessig gruppering av eiendelene. Det skal gis en begrunnelse for hvorfor nedskrivning ikke er foretatt. Begrunnelsen skal inkludere holdepunktene for at verdifallet ikke er forbigående.

Ny § 7–37a skal lyde:

§ 7–37a. Finansielle derivater

Det skal gis opplysninger om egenskaper ved og omfang av finansielle derivater som er vurdert til virkelig verdi etter § 5–8 første eller tredje ledd, fordelt på klasser av derivater. Opplysningene skal omfatte vesentlige betingelser og forhold som kan påvirke beløpsstørrelse, tidfesting og usikkerhet ved framtidige kontantstrømmer.

§ 8–1 nytt annet ledd skal lyde:

Årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning utarbeidet på grunnlag av regnskapsplikt etter § 1–2 første ledd nr. 12 (filialregnskap) er ikke offentlige. Dette gjelder også for regnskapspliktig etter § 1–2 første ledd nr. 12 som i tillegg er regnskapspliktig på annet grunnlag. Regnskapsregisteret kan ikke gjøre innholdet i dokumentene kjent for andre enn kontrollmyndigheter og myndigheter som utarbeider offisiell statistikk. Første til tredje punktum gjelder ikke dersom den regnskapspliktige ikke har fastsatt et årsregnskap som er utarbeidet, revidert og offentliggjort i samsvar med lovgivningen i hjemstaten. Første til tredje punktum gjelder heller ikke dersom dette årsregnskapet ikke er utarbeidet i samsvar med reglene i direktiv 78/660/EØF og 83/349/EØF eller på tilsvarende måte. Det samme gjelder dersom den regnskapspliktige ikke har oppfylt innsendingsplikten etter § 8–2 annet ledd.

Nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

§ 8–2 nytt annet ledd skal lyde:

Regnskapspliktig som nevnt i § 1–2 første ledd nr. 12 skal sende inn et eksemplar av årsregnskapet, årsberetningen og revisjonsberetningen for det foretaket filialen er en del av slik disse regnskapsdokumentene er utarbeidet, revidert og offentliggjort i henhold til lovgivningen i hjemstaten senest samtidig med at dette årsregnskapet skal offentliggjøres etter lovgivningen i hjemstaten. Det skal opplyses når årsregnskapet er fastsatt og når det skal offentliggjøres etter lovgivningen i hjemstaten. Regnskapsdokumentene skal være utarbeidet på eller oversatt til norsk, dansk, svensk eller engelsk.

Nåværende annet og tredje ledd blir nye tredje og fjerde ledd.

§ 8–3 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Forsinkelsesgebyr ved innsendingsplikt etter § 8–2 annet ledd påløper ikke før tidligst en måned etter at det utenlandske foretaket skal offentliggjøre årsregnskapet i henhold til reglene for dette i hjemstaten.

§ 10–3 sjette ledd skal lyde:

Investering i datterselskap som konsolideres og tilknyttet selskap kan vurderes etter egenkapitalmetoden eller generelle vurderingsregler i selskapsregnskapet. Investering i tilknyttet selskap skal vurderes etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. Deltagelse i felles kontrollert virksomhet kan vurderes etter bruttometoden,

egenkapitalmetoden eller generelle vurderingsregler i selskapsregnskapet. Deltagelse i felles kontrollert virksomhet skal vurderes etter bruttometoden eller egenkapitalmetoden i konsernregnskapet.

II

Ikrafttredelse

Denne loven trer i kraft 1. januar 2004.

19. des. Lov nr. 123 2003

Lov om endringer i legemiddeloven (refusjonskontrakter m.m.).

Ot.prp. nr. 88 (2002-2003), Innst.O. nr. 29 og Besl.O. nr. 37 (2003-2004). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 10. og 15. desember 2003. Fremmet av Helsedepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I lov 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. gjøres følgende endringer:

§ 6 tredje ledd skal lyde:

Kongen kan i forskrift pålegge apotekene å levere utvalgte byttbare legemidler til en fastsatt indekspris. Indeksprisen fastsettes av departementet og skal være et volumveid gjennomsnitt av legemiddelleverandørens faktiske utsalgspris for de legemidler som inngår i beregningsgrunnlaget, med tillegg av den grossist- og apotekavanse som er fastsatt. Med legemiddelleverandørens faktiske utsalgspris forstås netto pris for legemidler fra leverandør til grossist, med fratrukk av enhver rabatt eller lignende overføring som apotek får fra andre enn grossist ved kjøp av disse legemidlene. Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om prisfastsettelsen, hvilke legemidler som kan gis indekspris og leveringsplikt for de legemidler som omfattes.

§ 6 nytt femte ledd skal lyde:

I forbindelse med søknad om innvilgelse av pliktmessig refusjon for et legemiddel etter folketrygdloven § 5–14, kan det inngås en refusjonskontrakt mellom staten og søkeren, dersom partene finner det formålstjenlig. I kontrakten kan det inntas bestemmelser om at søker helt eller delvis skal refundere folketrygdens utgifter som følge av at legemidlet forskrives til flere pasienter enn forutsatt i refusjonsvedtaket. Gyldig kontrakt skal ha regler om hvordan søker kan bringe sitt ansvar etter kontrakten til opphør. Kongen kan i forskrift fastsette nærmere regler om bruken av refusjonskontrakter.

§ 16 fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan i forskrift bestemme at visse reseptfrie legemidler skal kunne selges av kjøpmenn samt gi nærmere bestemmelser for slikt salg. I forskriftene kan det fastsettes gebyr for behandling av søknad om slik omsetning, samt plikt til å betale årlig avgift for fortsatt tillatelse til slik omsetning.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette de enkelte bestemmelsene i kraft til forskjellig tid.

19. des. Lov nr. 124 2003

Lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven).

Ot.prp. nr. 100 (2002-2003), Innst.O. nr. 36 og Besl.O. nr. 40 (2003-2004). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 11. og 15. desember 2003. Fremmet av Helsedepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

Følgende lover oppheves:

- 1 Lov av 28. mai 1959 nr. 12 om kvalitetskontroll med fisk og fiskevarer o.a.
- 2 Lov av 6. april 1962 nr. 3 om floghavre.
- 3 Lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven).
- 4 Lov av 5. april 1963 nr. 9 om plantevernmidler m.v.
- 5 Lov av 6. mai 1970 nr. 25 om forbud mot plukking av moltekart.
- 6 Lov av 4. desember 1970 nr. 82 om såvarer.
- 7 Lov av 4. desember 1970 nr. 83 om handel med gjødsel og jordforbedringsmidler m.v.
- 8 Lov av 23. mars 1973 nr. 18 om tilsyn med forvarer.
- 9 Lov av 17. mars 1978 nr. 6 om samordnet næringsmiddelkontroll.
- 10 Lov av 10. januar 1997 nr. 9 om kjøttproduksjon.
- 11 Lov av 13. juni 1997 nr. 54 om tiltak mot sykdom hos fisk og andre akvatiske dyr (fisesykdomsloven).
- 12 Lov av 23. juni 2000 nr. 53 om plantehelse.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov av 17. juni 1932 nr. 6 om kvalitetskontroll med landbruksvarer m.v.
- 2 Lov av 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler m.v.
- 3 Lov av 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene.
- 4 Lov av 14. juni 1985 nr. 68 om oppdrett av fisk, skalldyr m.v.
- 5 Lov av 13. juni 1997 nr. 42 om Kystvakten (kystvaktloven).
- 6 Lov av 21. desember 2000 nr. 118 om havbeite.

Kapittel I. Formål, virkeområde og definisjoner

§ 1. Formål

Formålet med loven er å sikre helsemessig trygge næringsmidler og fremme helse, kvalitet og forbrukerhensyn langs hele produksjonskjeden, samt ivareta miljøvennlig produksjon.

Loven skal videre fremme god plante- og dyrehelse.

Loven skal også ivareta hensynet til aktørene langs hele produksjonskjeden, herunder markedsadgang i utlandet.

§ 2. Saklig virkeområde

Loven omfatter alle forhold i forbindelse med produksjon, bearbeiding og distribusjon av innsatsvarer og næringsmidler, herunder drikkevann. Loven omfatter også alle forhold i forbindelse med produksjon av materialer og gjenstander som er bestemt til å komme i kontakt med, eller kan ha innvirkning på innsatsvarer eller næringsmidler. Videre omfatter loven all bruk av innsatsvarer.

Loven omfatter alle forhold vedrørende plante- og dyrehelse, herunder produkter, gjenstander og organismer som kan føre med seg smitte.

§ 3. Stedlig virkeområde

Loven gjelder for norsk land- og sjøterritorium, norske luft- og sjøfartøyer, og innretninger på norsk kontinentalsokkel. Kongen kan gi nærmere forskrifter om lovens anvendelse, herunder om anvendelse på utenlands registrerte skip i rute på norske havner.

Kongen kan gi forskrifter om lovens anvendelse på Svalbard, Jan Mayen, bilandene, i Norges økonomiske sone, fiskerisone ved Jan Mayen og fiskevernsonen ved Svalbard. Kongen kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forholdene.

§ 4. Definisjoner

I denne loven forstås med

1. virksomhet: Ethvert privat eller offentlig foretak samt privatpersoner som foretar en hvilken som helst aktivitet som nevnt i § 2, bortsett fra aktiviteter i privat og ikke-kommersielt øyemed.
2. omsetning: Besittelse med sikte på salg, utbud for salg, distribusjon, samt selve salget og enhver annen form for overdragelse med eller uten vederlag.

Kapittel II. Generelle krav og forpliktelser

§ 5. Etterlevelsesplikt og systematiske kontrolltiltak

Virksomheten skal sørge for at relevante bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven etterleves. Kongen kan gi forskrifter om hvem som er ansvarlig i virksomheten, og om plikt til å gi melding om dette til tilsynsmyndigheten.

Kongen kan gi forskrifter om plikt til å etablere og gjennomføre systematiske kontrolltiltak.

§ 6. Forebygging av fare, varsling og iverksetting av tiltak

Foreligger det grunn til mistanke om fare for helseskadelige næringsmidler eller helse- eller miljøskadelige innsatsvarer, skal virksomheten umiddelbart varsle tilsynsmyndigheten.

Virksomheten og enhver annen har tilsvarende varslingsplikt ved grunn til mistanke om smittsom dyresykdom som kan gi vesentlige samfunnsmessige konsekvenser. Ved grunn til mistanke om planteskadegjørere som kan gi vesentlige samfunnsmessige konsekvenser, har virksomheten og eier eller bruker av fast eiendom varslingsplikt.

Virksomheten skal umiddelbart iverksette nødvendige tiltak for å forebygge, redusere eller eliminere eventuelle skadevirkninger, herunder stanse omsetning og iverksette tilbaketrekking fra markedet.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om forebygging av fare, varsling, og iverksetting av tiltak, herunder informasjon til allmennheten.

Kongen kan tilsvarende gi forskrifter om forebygging av uredelighet, varsling og iverksetting av tiltak, herunder informasjon til allmennheten.

§ 7. Etablering, utforming og drift

Virksomheten skal sørge for at plassering, utforming og drift av aktiviteter er hygienisk forsvarlig.

Kongen kan i forskrifter stille ytterligere krav til etablering, plassering, utforming og drift av aktiviteter i virksomheter, herunder om melding, registrering og godkjenning og om bortfall av godkjenning.

Kongen kan i forskrifter stille krav til leverandører av tjenester til virksomheter nevnt i første ledd, herunder om godkjenning.

Kongen kan i forskrifter forby ethvert forhold som kan medføre fare for forurensning i vannforsyningssystem og internt fordelingsnett.

§ 8. Opplæring og kompetanse

Virksomheten skal sørge for at enhver som deltar i aktivitet omfattet av denne loven, har nødvendig kompetanse.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om utdanning, opplæring og kompetanse, herunder om autorisasjon av personell.

§ 9. Produktgodkjenning, innhold, sammensetning og kvalitet

Kongen kan i forskrifter stille krav til innsatsvarer, planter, dyr, næringsmidler, animalske biprodukter samt materialer og gjenstander som er bestemt til å komme i kontakt med eller kan ha innvirkning på innsatsvarer eller næringsmidler, herunder om godkjenning, innhold og kvalitet mv.

Kongen kan gi forskrifter om begrensning av eller totalforbud mot innhold av genmodifiserte organismer, mot innhold av gener fra genmodifiserte organismer, og produkter fra visse genmodifiserte organismer.

§ 10. Merking, presentasjon og reklame

Virksomheten skal sørge for at merking, presentasjon, reklame og markedsføring er korrekt, gir mottaker tilstrekkelig informasjon og ikke er egnet til å villlede.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om merking, presentasjon og reklame, herunder om forbud mot helsemessig uønsket markedsføring og om vilkår for bruk av frivillige merkeordninger.

§ 11. Sporbarhet

Kongen kan gi forskrifter om sporbarhet for innsatsvarer, planter, dyr eller næringsmidler, samt om sporbarhet for materialer og gjenstander som er bestemt til å komme i kontakt med, eller kan ha innvirkning på innsatsvarer eller næringsmidler.

§ 12. Forbud mot fangst, høsting, omsetning mv.

Kongen kan i forskrift fastsette

- a) forbud mot fangst og høsting,
- b) forbud eller begrensning av omsetning og bruk av varer som er omfattet av denne loven, og
- c) krav til eller forbud mot import og eksport mv.

for å gjennomføre lovens formål eller for å ivareta Norges internasjonale forpliktelser.

§ 13. Adgang til sted, bistandsplikt, prøveuttak mv.

Virksomheten skal gi tilsynsmyndigheten uhindret adgang til sted eller lokale der det foregår aktivitet omfattet av loven, slik at tilsynsmyndigheten kan foreta nødvendige undersøkelser. Utenlandske inspektører kan delta i inspeksjoner mv. når det er nødvendig for å ivareta Norges internasjonale forpliktelser.

Virksomheten skal vederlagsfritt stille nødvendige lokaler, inventar, arbeidshjelp og redskaper til disposisjon for utøvelse av tilsynet og ellers være behjelpelig og legge til rette for tilsynet.

Virksomheten skal på anmodning fra tilsynsmyndigheten vederlagsfritt avgi nødvendig prøvemateriale eller resultater av gjennomførte analyser.

Enhver har tilsvarende plikt som virksomheter etter første til tredje ledd, når det er skjellig grunn til mistanke om smittsom dyresykdom eller planteskadegjørere som kan gi vesentlige samfunnsmessige konsekvenser, eller når det er nødvendig for å ivareta Norges internasjonale forpliktelser.

I særskilte tilfeller kan tilsynsmyndigheten pålegge slakterier og anlegg som behandler animalske biprodukter, å stille anlegg, utstyr og arbeidskraft til disposisjon for å utføre bestemte oppgaver.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om adgang til sted, bistandsplikt, prøveuttak mv.

§ 14. Opplysnings- og rapporteringsplikt

Virksomheten skal når tilsynsmyndigheten krever det, gi eller sende inn nødvendige opplysninger og prøvemateriale. Tilsvarende gjelder enhver som er i besittelse av dyr, planter eller andre gjenstander eller organismer som kan føre med seg smitte. Tilsynsmyndigheten kan bestemme hvordan opplysningene skal gis, herunder form, detaljeringsgrad mv.

Enhver kan bli pålagt å fremlegge eller sende inn opplysninger og prøvemateriale når dette er nødvendig av hensyn til kontroll med import eller av hensyn til smitteovervåkning.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om opplysnings- og rapporteringsplikt samt om plikt til å offentliggjøre resultater av utført tilsyn.

§ 15. Dokumentasjon mv.

Kongen kan gi forskrifter om dokumentasjon, herunder stille krav om utstedelse av og plikt til å fremskaffe og oppbevare dokumentasjon, samt plikt til å vedlegge attester, sertifikater eller annen dokumentasjon ved transport og omsetning.

Kapittel III. Spesielle krav og forpliktelser**§ 16. Næringsmiddeltrygghet**

Det er forbudt å omsette næringsmiddel som ikke er trygt. Et næringsmiddel skal anses for ikke å være trygt dersom det betraktes som helseskadelig eller uegnet for konsum.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om når et næringsmiddel anses for ikke å være trygt.

§ 17. Innsatsvaretrygghet

Det er forbudt å omsette fôr eller å gi dette til dyr som kan bli til næringsmidler, dersom fôret ikke er trygt. Fôr skal anses for ikke å være trygt dersom det betraktes å være helseskadelig for mennesker eller dyr, eller gjør næringsmidler fra dyr uegnet for konsum.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om når fôr anses for ikke å være trygt, og stille krav til trygghet for øvrige innsatsvarer.

§ 18. Plantehelse

Enhver skal utvise nødvendig aktsomhet, slik at det ikke oppstår fare for utvikling eller spredning av planteskadegjørere.

Planter skal ikke omsettes eller flyttes når det er grunn til mistanke om planteskadegjørere som kan gi vesentlige samfunnsmessige konsekvenser.

Kongen kan gi nærmere forskrifter for å forebygge, overvåke og bekjempe planteskadegjørere, herunder om

- a) klassifisering og gruppering av planteskadegjørere,
- b) oppretting av soner,
- c) krav til planter, gjenstander, produkter og organismer som kan medføre risiko for spredning av planteskadegjørere, og
- d) plikt til å informere om restriksjoner pga. planteskadegjørere, herunder plikt til å tinglyse restriksjoner på eiendommen.

§ 19. Dyrehelse

Enhver skal utvise nødvendig aktsomhet, slik at det ikke oppstår fare for utvikling eller spredning av smittsom dyresykdom.

Levende dyr skal ikke omsettes, tas inn i dyrehold, flyttes eller settes ut når det er grunn til mistanke om smittsom dyresykdom som kan gi vesentlige samfunnsmessige konsekvenser.

Kongen kan gi nærmere forskrifter for å forebygge, overvåke og bekjempe dyresykdommer og smittestoffer, herunder om:

- a) klassifisering og gruppering av sykdommer og smittestoffer,
- b) oppretting av soner med ulik helse- og sykdomsstatus samt epidemiologisk atskilte regioner,
- c) godkjenning og bruk av vaksiner og annen medikamentell behandling til dyr,
- d) flytting, transport, omsetning og bruk av levende og døde dyr, animalske biprodukter, gjenstander mv.,
- e) kontroll av avlsdyr, uttak av kjønnsprodukter og reproduksjon av dyr, og
- f) adgangsbegrensninger for personer som kan føre med seg smitte til bygninger som brukes til dyr, fôr eller utstyr til dyr, og om plikt til å la sin person og medbrakte gjenstander desinfiseres.

§ 20. Næringsmidler og dyrevelferd

Kongen kan gi forskrifter for å hindre produksjon, bearbeiding, import eller omsetning av innsatsvarer eller næringsmidler fra dyr eller deler av dyr som har vært behandlet på en dyrevernmessig uakseptabel måte.

Kapittel IV. Avgifter, gebyrer, erstatningsordninger mv.**§ 21. Avgift og gebyr**

Kongen kan i forskrifter pålegge virksomheter å betale gebyr for å dekke kostnader ved tilsyn, kontroll og særskilte ytelser, som utferdigelse av attester og godkjenninger, etter denne loven.

Kongen kan i forskrifter pålegge virksomheter å betale en avgift på næringsmidler for å dekke kostnader ved tilsyn og kontroll etter denne loven, som ikke dekkes ved gebyr i medhold av første ledd.

Kongen kan i forskrifter pålegge produsenter og importører en miljøavgift på plantevernmidler.

Kongen kan i forskrifter pålegge dem som omsetter såvarer, planter og plantedeler, å betale en avgift til fremme av planteforedling og den administrasjon og kontroll som denne virksomheten krever.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser om avgiftenes og gebyrenes beregning, oppkreving og innbetaling.

Ved forsinket betaling av avgifter og gebyrer skal det betales rente i samsvar med lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling.

Avgifter og gebyrer er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 22. Erstatning for pålagte tiltak mot sykdommer, smittestoffer og skadegjørere hos dyr og planter

Eier skal ha erstatning for husdyr som avlives etter pålegg jf. § 23, dør før slikt pålegg er gitt, eller dør som følge av pålagt behandling. Vilkår for rett til erstatning er at eieren eller annen som har ansvar for dyrene mv., ikke selv forsettlig eller grovt uaktsomt har forvoldt sykdommen, utlegget eller tapet, og at han har oppfylt varslingsplikt jf. § 6 og fulgt vedtak gitt i eller i medhold av denne loven. For hund, katt og selskapsdyr betales ikke erstatning.

Når eier har rett til erstatning etter første ledd, skal vedkommende også ha erstatning for nødvendige utlegg til avlaving, nedgraving eller destruksjon av dyr, pålagt behandling, rengjøring og desinfeksjon samt tap som følge av pålagt destruksjon av hus, innredninger, fôr, redskaper og gjødsel.

Kongen kan gi forskrifter om erstatning for andre tap eller utgifter som følge av pålagte tiltak mot sykdommer og smittestoffer hos dyr, for tiltak som blir pålagt for å forebygge eller bekjempe planteskadegjørere, samt om fastsettelse, omfang og utmåling av erstatning etter denne paragraf.

Kapittel V. Administrative bestemmelser, sanksjoner og straff

§ 23. Tilsyn og vedtak

Det sentrale, regionale eller lokale mattilsynet fører tilsyn og kan fatte nødvendige vedtak for gjennomføring av bestemmelsene gitt i eller i medhold av denne loven, herunder forby import, eksport og omsetning eller pålegge tilbaketrekning fra markedet, isolasjon, avlivning, destruksjon, kassasjon, båndlegging, merking eller særskilt behandling. Kongen kan delegere myndighet til andre offentlige eller private organer og gi bestemmelser om hvem som er klageinstans i slike tilfeller.

Dersom påleggene ikke etterkommes, det er ukjent hvem som er ansvarlig, eller det er nødvendig å få gjennomført tiltak raskt, kan tilsynsmyndigheten selv gjennomføre tiltak som nevnt i første ledd. Tiltak kan gjennomføres for den ansvarliges regning. Skyldige beløp er tvangsgrunnlag for utlegg.

Mattilsynet kan av hensyn til Norges internasjonale forpliktelser fastsette, endre og oppheve tidsbegrensede forskrifter uten forutgående høring, og kunngjøre forskrifter på særskilt måte.

Offentlige myndigheter plikter på anmodning fra tilsynsmyndigheten å gi nødvendige opplysninger uten hinder av taushetsplikt. Politi, tollvesen, kystvakt og kommuner skal på anmodning bistå tilsynsmyndigheten.

§ 24. Særskilt smittesanering

Eiendom, bygning eller løsøre hvor det er mistanke om smittestoffer eller planteskadegjørere, kan pålegges rengjort, desinfisert eller destruert mv. Det kan videre pålegges restriksjoner på bruk av slik eiendom, bygning eller løsøre.

Døde dyr eller smitteførende gjenstander kan, når det er nødvendig for å unngå smitte, pålegges nedgravd på eiers grunn, og i særlige tilfeller på annen persons grunn, dersom dette kan foregå uten vesentlig ulempe for eier eller bruker av grunnen. Ved nedgraving på annen persons grunn ytes erstatning etter § 22.

§ 23 andre ledd gjelder tilsvarende.

§ 25. Stenging og virksomhetskarantene

Når det har oppstått eller kan oppstå forhold som kan medføre fare for helseskadelige næringsmidler, dyrs eller planters helse eller fare for miljøskade, kan virksomheten pålegges å stenge en eller flere aktiviteter. Tilsvarende gjelder dersom virksomheten driver uten nødvendig godkjenning.

Virksomhet som unnlater å etterkomme vesentlige pålegg eller grovt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven, kan pålegges å stenge en eller flere aktiviteter for en nærmere avgrenset periode på inntil 6 måneder.

Dersom pålegg om stenging ikke etterkommes, det er ukjent hvem som er ansvarlig, eller det er nødvendig å få gjennomført tiltak raskt, kan tilsynsmyndigheten selv gjennomføre stenging. Stenging kan gjennomføres for den ansvarliges regning. Skyldige beløp er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 26. Tvangsmulkt

Virksomhet som unnlater å etterkomme enkeltvedtak innen fastsatt frist, kan ilegges tvangsmulkt i form av en engangsmulkt eller løpende dagmulkt. Tvangsmulktens størrelse fastsettes under hensyn til hvor viktig det er at pålegget gjennomføres, og hvilke kostnader det antas å medføre.

Tvangsmulkt kan fastsettes allerede i forbindelse med at pålegget gis når det er nødvendig at fristen overholdes.

Pålegg om tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Tilsynsmyndigheten kan frafalle påløpt tvangsmulkt.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om fastsettelse og beregning av tvangsmulkt.

§ 27. Informasjon til allmennheten

Ved mistanke om at det kan oppstå fare for menneskers ellers dyrs helse knyttet til inntak av næringsmidler eller før, skal tilsynsmyndigheten på eget initiativ gi allmennheten relevant informasjon som den er i besittelse av.

Tilsynsmyndigheten kan videre gi relevant informasjon til allmennheten når forbruker- eller andre samfunnshensyn taler for det.

Kongen kan gi forskrifter om informasjon til allmennheten.

§ 28. Straff

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven eller vedtak gitt i medhold av loven, straffes med bøter eller fengsel inntil 1 år eller begge deler, såfremt forholdet ikke rammes av strengere straffebestemmelse. På samme måte straffes forsøk og medvirkning. Under særlig skjerpene omstendigheter kan fengsel i inntil 2 år anvendes.

Kongen kan i forskrift bestemme at bøtelegging, på stedet eller i ettertid, for overtredelser av nærmere angitt art kan skje ved forenklet forelegg etter faste bøtesatser. I slikt forelegg kan straffebudet og det straffbare forhold betegnes ved stikkord eller på lignende måte.

Forelegg som er skrevet ut på stedet, faller bort dersom det ikke straks vedtas. Er siktede under 18 år, kan det gis en kort frist for vedtagelsen av forelegget. For forelegg som er skrevet ut i ettertid, gjelder straffeprosessloven § 256 nr. 5 tilsvarende. Slikt forelegg faller bort dersom det ikke vedtas innen fristen. Kongen kan gi nærmere forskrifter om fremgangsmåten når forelegget skrives ut i ettertid.

Påtalemyndigheten kan til gunst for siktede oppheve et vedtatt forelegg.

Politimann som ellers ikke har foreleggsmyndighet, kan gis myndighet til å utferdige forenklet forelegg.

Kongen gir nærmere regler om bruk av forenklet forelegg etter denne paragrafen og fastsetter bøtesatser og subsidiær fengselsstraff for de overtredelser som ordningen skal omfatte.

Kapittel VI. Andre bestemmelser

§ 29. Etablering av dataregistre

Tilsynsmyndigheten kan opprette eller knytte seg til dataregistre når det er nødvendig av hensyn til lovens formål, eller når det er nødvendig for å ivareta internasjonale avtaler som Norge har inngått. Slike registre kan ikke uten samtykke inneholde personopplysninger som er sensitive i henhold til lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger § 2 nr. 8.

Kongen kan gi forskrifter om plikt til å avgi opplysninger til slike registre.

§ 30. Beskyttelse av betegnelser

Kongen kan i forskrifter gi regler om beskyttelse og bruk av produktbetegnelser og varebetegnelser, regler for erstatning ved urettmessig bruk av slike betegnelser, samt særskilte saksbehandlingsregler i forhold til slike forskrifter.

Kongen kan i denne forbindelse i forskrifter også innskrenke registreringsadgangen i medhold av lov 3. mars 1961 nr. 4 om varemerker, lov 3. mars 1961 nr. 5 om fellesmerker, lov 21. juni 1985 nr. 79 om enerett til firma og andre forretningskjennetegn, lov 12. mars 1993 nr. 32 om planteforedlerrett, lov 7. juni 2002 nr. 19 om personnavn og lov 14. mars 2003 nr. 15 om beskyttelse av design, og avgrense rettigheter gitt i eller i medhold av de samme lovene, dersom det ikke har kommet inn innvendinger mot at en betegnelse blir vernet i samsvar med forskrifter gitt i medhold av denne loven.

§ 31. Kompensasjonsordninger

Kongen kan gi forskrifter om kompensasjon for å lette etterlevelse av matlovens krav og forpliktelser i primærproduksjonen.

§ 32. Dispensasjon

Tilsynsmyndigheten kan i særlige tilfelle dispensere fra bestemmelsene gitt i eller i medhold av kapittel 2 og 3 i denne loven forutsatt at det ikke vil stride mot Norges internasjonale forpliktelser, herunder EØS-avtalen.

§ 33. Gjennomføring og utfylling

Kongen kan gi forskrifter som er nødvendige for å sikre gjennomføring og utfylling av denne loven.

Kongen kan fastsette de forskrifter som er nødvendige for å oppfylle Norges forpliktelser som følge av EØS-avtalen, herunder at slike forskrifter i tilfelle motstrid skal gå foran denne loven.

Kapittel VII. Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser

§ 34. Oppheving av andre lover

Følgende lover oppheves:

1. Lov 28. mai 1959 nr. 12 om kvalitetskontroll med fisk og fiskevarer o.a. (fiskekvalitetsloven)
2. Lov 6. april 1962 nr. 3 om floghavre (floghavreloven)
3. Lov 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven)
4. Lov 5. april 1963 nr. 9 om plantevernmidler mv. (plantevernmiddeelloven)
5. Lov 6. mai 1970 nr. 25 om forbud mot plukking av moltekart (moltekartloven)
6. Lov 4. desember 1970 nr. 82 om såvarer (såvareloven)
7. Lov 4. desember 1970 nr. 83 om handel med gjødsel og jordforbedringsmidler mv. (gjødselvarloven)
8. Lov 23. mars 1973 nr. 18 om tilsyn med forvarer (forvareloven)
9. Lov 17. mars 1978 nr. 6 om samordnet næringsmiddelkontroll (samordningsloven)
10. Lov 10. januar 1997 nr. 9 om kjøttproduksjon (kjøttproduksjonsloven)
11. Lov 13. juni 1997 nr. 54 om tiltak mot sykdom hos fisk og andre akvatiske dyr (fiskesykdomsloven)
12. Lov 23. juni 2000 nr. 53 om plantehelse (planteheselloven)

§ 35. Andre lovendringer

1. I lov 17. juni 1932 nr. 6 om kvalitetskontroll med landbruksvarer mv. gjøres følgende endringer:

§ 1 skal lyde:

Denne lov omfatter varer som er fremstilt ved husdyr- eller planteproduksjon, erstatningsmidler for disse, samt produkter som er videreforedlet av slike varer. Loven omfatter også produkter fra viltvoksende vekster. Loven omfatter ikke forhold som reguleres av lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven). Kongen kan gi forskrifter om hvilke varer og produkter loven skal gjelde for.

§ 3 første ledd skal lyde:

Kongen kan pålegge kommunen eller offentlige tilsynsorganer å utføre kontroll etter denne loven.

2. I lov 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler gjøres følgende endringer:

Lovens tittel skal lyde:

Lov om tilsyn med kosmetikk og kroppsspleieprodukter mv.

§ 1 skal lyde:

Med kosmetikk og kroppsspleieprodukter menes ethvert produkt som er bestemt til bruk på kroppens overflate, eller på tennene og munnhulens slimhinner for å rense, parfymere, endre deres utseende og/eller påvirke kroppslukter og/eller beskytte dem eller holde dem i god stand, unntatt legemidler.

Produksjon, lagring, transport, frambud og import av kosmetikk og kroppsspleieprodukter skal være underkastet forskrifter og tilsyn etter Kongens nærmere bestemmelse.

Forskriftene kan ta sikte på:

- å forebygge tilvirkning og frambud av helseskadelig kosmetikk og kroppsspleieprodukter
- å sikre renslighet og forhold som er tilfredsstillende i hygienisk henseende
- å sikre hvorledes varene skal være tilvirket, hva de må inneholde, og hvilke krav de skal tilfredsstille, for at de skal kunne utbys til salg,
- å forebygge uriktige forestillinger om varenes opprinnelse, beskaffenhet, art, mengde, sammensetning eller andre forhold som har betydning for forbrukerne, herunder forby helsemessig uønsket markedsføring.

I den utstrekning det anses påkrevet, kan Kongen i forskrift kreve godkjenning av bestemte typer kosmetikk og kroppsspleieprodukter.

Kongen kan i forskrift regulere nærmere, og herunder forby, produksjon, import og frambud av kosmetikk og kroppsspleieprodukter som inneholder gener fra genmodifiserte organismer der genene koder for antibiotikaresistens.

I den utstrekning det anses påkrevet, kan Kongen i forskrift pålegge produsent og annen ansvarlig for markedsføring å føre de bøker med videre som anses nødvendige for tilsynet, stille krav til kontroll med personalets helse og hygiene samt stille krav om hygienesertifikater eller lignende ved transport av kosmetikk og kroppsspleieprodukter.

For å sikre at bestemmelser gitt i eller i medhold av denn lov overholdes, kan Kongen utferdige forskrifter om internkontroll og internkontrollsystem, og om plikt til å underrette tilsynsmyndighetene ved brudd på bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov.

§ 3 oppheves.

§ 4 skal lyde:

Det sentrale, regionale eller lokale mattilsynet fører tilsyn, og kan fatte nødvendige vedtak for gjennomføring av bestemmelsene gitt i eller i medhold av denne loven. Kongen kan delegerer myndighet til andre offentlige eller private organer og gir bestemmelse om klagebehandling i slike tilfeller.

Mattilsynet kan fastsette, endre og oppheve tidsbegrensede forskrifter som er fastsatt av hensyn til Norges internasjonale forpliktelser straks uten forutgående høring, og kunngjøre forskrifter på særskilt måte.

Offentlige myndigheter plikter på anmodning fra tilsynsmyndigheten å gi nødvendige opplysninger uten hinder av taushetsplikt. Politi og tollvesen skal på anmodning bistå tilsynsmyndigheten.

§ 5 fjerde ledd oppheves.

§ 5 nåværende femte ledd blir fjerde ledd.

§ 6 andre og tredje ledd oppheves.

§ 6 nåværende fjerde ledd blir andre ledd.

§ 7 første ledd oppheves.

§ 7 nåværende andre til sjetten ledd blir første til femte ledd.

3. I lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene § 4a–4 andre ledd, skal nytt sjetten punktum lyde:

I forskriftene kan det bestemmes at Mattilsynet gir godkjenning av drikkevann og vannforsyningsanlegg, og regler om klage over slike vedtak.

4. Lov 14. juni 1985 nr 68 om oppdrett av fisk, skalldyr mv. § 5 nr. 3 skal lyde:

har en klart uheldig plassering i forhold til det omkringliggende miljø, hensynet til folkehelsen, lovlig ferdsel eller annen utnytting av området.

5. Lov 13. juni 1997 nr. 42 om Kystvakten § 9 første ledd bokstav b skal lyde:

- b. lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven).

6. Lov 21. desember 2000 nr. 118 om havbeite § 3 andre ledd skal lyde:

Løyve kan ikkje bli gitt dersom det er fare for skadelege verknader på folkehelsa eller miljøet, medrekna fare for skade på det biologiske mangfold, økologisk ubalanse eller spreiding av sjukdommar.

§ 36. Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser

Denne lov trer i kraft 1. januar 2004.

Forskrift eller enkeltvedtak gitt i eller i medhold av lovbestemmelser som blir opphevet eller endret etter §§ 34 eller 35, gjelder fortsatt inntil de blir opphevet.

19. des. Lov nr. 125 2003

Lov om endringer i straffeprosessloven (utvidelse av politijuristenes påtalekompetanse mv.).

Ot.prp. nr. 98 (2002-2003), Innst.O. nr. 18 og Besl.O. nr. 12 (2003-2004). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 20. og 27. november 2003. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I straffeprosessloven 22. mai 1981 nr. 25 gjøres disse endringene:

§ 66 skal lyde:

Statsadvokaten avgjør spørsmålet om tiltale i saker om forbrytelser når det ikke hører under Kongen i statsråd, riksadvokaten eller politiet.

§ 67 annet og tredje ledd skal lyde:

Hvis ikke annet er bestemt i loven her, avgjør politiet spørsmålet om tiltale i saker om

- a) forseelser,
- b) forbrytelser som etter loven ikke kan medføre straff av fengsel i mer enn ett år, med unntak av saker etter straffeloven kapittel 12 og §§ 176 annet ledd, 198 og 237,
- c) forbrytelse mot straffeloven §§ 147 annet ledd annet punktum, jf. tredje ledd, 162 første ledd, jf. fjerde og femte ledd, 162 b første ledd, jf. tredje og fjerde ledd, 182 til 190, 227 første ledd første punktum, 228 annet ledd første straffalternativ, jf. 232, 229 første straffalternativ, jf. 232, 255, 257, 258, 260, 270, 271, 271 a, 286, jf. 288, 292 og 317 første, tredje og femte ledd, og
- d) forbrytelse mot militær straffelov § 34 annet ledd annet straffalternativ, jf. tredje ledd, tolloven § 66, merverdiavgiftsloven § 72, ligningsloven § 12-1, utlendingsloven § 47 annet ledd, jf. femte ledd og regnskapsloven § 8-5 første ledd første og tredje punktum, jf. tredje ledd første punktum.

I saker som nevnt i bokstav b til d, avgjør politimesteren spørsmålet om tiltale. Etter generelle retningslinjer gitt av riksadvokaten kan politimesteren med skriftlig samtykke fra førstestatsadvokaten beslutte at også andre tjenestemenn med juridisk embetseksamen innen påtalemyndigheten i politiet skal ha slik myndighet. Alle tjenestemenn innen påtalemyndigheten i politiet kan likevel utferdige forelegg i saker som nevnt i annet ledd bokstav b.

§ 68 første til tredje ledd skal lyde:

Den myndighet som har besluttet tiltale, gjør vedtak om anke.

Fra regelen i første ledd gjelder følgende unntak:

- a) riksadvokaten treffer vedtak om anke i saker som nevnt i § 64 første ledd,
- b) statsadvokaten treffer vedtak om anke i saker der politiet har tatt ut tiltale etter § 67 annet ledd bokstav c eller d, og i så fall også for forhold i saken der politiet har tatt ut tiltale etter § 67 annet ledd bokstav a eller b. Politiet kan likevel vedta dommen.

Kongen kan ved forskrift gjøre andre unntak fra regelen i første ledd for særskilte straffebestemmelser.

Når politiet treffer vedtak om anke etter regelen i første ledd, tar politimesteren avgjørelsen. I politimesterens fravær kan hans eller hennes faste stedfortreder ta avgjørelsen. Politimesteren kan, med skriftlig samtykke fra førstestatsadvokaten, bestemme at også andre tjenestemenn med juridisk embetseksamen i ledende stillinger innen påtalemyndigheten i politiet skal ha samme ankekompetanse som politimesterens faste stedfortreder.

Nåværende annet og tredje ledd blir nye fjerde og femte ledd.

§ 76 fjerde ledd skal lyde:

Når politiet har tatt ut tiltale i en sak, skal saken for tingretten som regel føres av en polititjenestemann som hører til påtalemyndigheten.

§ 455 første ledd annet punktum skal lyde:

Beslutningen treffes likevel av politiet i sak hvor politiet har tatt ut tiltale etter § 67 annet ledd bokstav b til d.

II

Loven trer i kraft fra det tidspunktet Kongen bestemmer.

19. des. Lov nr. 126 2003**Lov om endring i lov 13. august 1915 nr. 6 om rettergangsmåten for tvistemål (ankesum).**

Ot.prp. nr. 99 (2002-2003), Innst.O. nr. 6 og Besl.O. nr. 13 (2003-2004). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 20. og 27. november 2003. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I lov 13. august 1915 nr. 6 om rettergangsmåten for tvistemål skal § 356 lyde:

Anke til lagmannsrett kan ikke fremmes uten samtykke av lagmannsretten når anken gjelder en formuesverdi under 50 000 kroner. § 166 kommer ikke til anvendelse.

II

1. Loven gjelder fra det tidspunkt Kongen bestemmer.
2. Endringen i lov 13. august 1915 nr. 6 om rettergangsmåten for tvistemål gjelder for anke over dommer og rettsavgjørelsen som er avsagt etter ikrafttredelsestidspunktet.

19. des. Lov nr. 127 2003**Lov om endringer i patentloven og planteforedlerloven (gjennomføring av EUs patentdirektiv i norsk rett mv.).**

Ot.prp. nr. 86 (2002-2003), Innst.O. nr. 22 og Besl.O. nr. 17 (2003-2004). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 25. november og 9. desember 2003. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I lov 15. desember 1967 nr. 9 om patenter gjøres følgende endringer:

§ 1 skal lyde:

Den som har gjort en oppfinnelse som kan utnyttes industrielt, eller den som oppfinnerens rett er gått over til, har i overensstemmelse med denne lov rett til etter søknad å få patent på oppfinnelsen og derved oppnå enerett til å utnytte den i nærings- eller driftsøyemed.

Som oppfinnelser anses ikke noe som bare utgjør:

1. oppdagelser, vitenskapelige teorier og matematiske metoder,
2. kunstneriske frembringelser,
3. planer, regler eller metoder for utøvelse av intellektuell virksomhet, for spill eller forretningsvirksomhet, eller programmer for datamaskiner,
4. fremleggelse av informasjon.

Som oppfinnelser anses heller ikke fremgangsmåter for kirurgisk behandling, terapi eller diagnostisering, som foretas på mennesker eller dyr. Denne bestemmelse er ikke til hinder for meddelelse av patent på produkter, herunder stoffer eller stoffblandinger, til bruk i slike fremgangsmåter.

Oppfinnelser kan patenteres også når de gjelder et produkt som består av eller inneholder biologisk materiale, eller en fremgangsmåte for å fremstille, behandle eller anvende biologisk materiale. Biologisk materiale som er isolert fra sitt naturlige miljø eller fremstilt ved hjelp av en teknisk fremgangsmåte, kan være gjenstand for en oppfinnelse selv om det allerede forekommer i naturen. Med biologisk materiale forstås i denne lov materiale som inneholder genetisk informasjon, og som kan formere seg selv eller kan formeres i et biologisk system.

Patent meddeles ikke på plantesorter eller dyreraser. Oppfinnelser som gjelder planter eller dyr, kan derimot patenteres hvis utøvelsen av oppfinnelsen ikke er teknisk begrenset til en bestemt plantesort eller dyrerase. Kongen kan i forskrift fastsette hva som skal regnes som plantesort eller dyrerase.

Patent meddeles heller ikke på vesentlig biologiske fremgangsmåter for fremstilling av planter eller dyr. Med vesentlig biologisk fremgangsmåte forstås i denne lov en fremgangsmåte som i sin helhet beror på naturlige fenomener som krysning eller utvelging. Patent kan derimot meddeles på mikrobiologiske fremgangsmåter eller andre tekniske fremgangsmåter eller et produkt som er fremstilt ved slike fremgangsmåter. Med mikrobiologisk fremgangsmåte forstås i denne lov enhver fremgangsmåte som anvender, utføres på eller fremstiller et mikrobiologisk materiale.

Ny § 1a skal lyde:

Menneskekroppen på alle dens tilblivelses- og utviklingsstadier samt den rene oppdagelse av en av dens bestanddeler, herunder en sekvens eller en delsekvens av et gen, kan ikke patenteres.

En bestanddel som er isolert fra menneskekroppen eller som på annet vis er fremstilt ved en teknisk fremgangsmåte, herunder en sekvens eller en delsekvens av et gen, kan utgjøre en patenterbar oppfinnelse, selv om bestanddelen i sin struktur er identisk med strukturen i en naturlig bestanddel.

Ny § 1b skal lyde:

Patent meddeles ikke hvis kommersiell utnyttelse av oppfinnelsen ville stride mot offentlig orden eller moral.

Utnyttelse av en oppfinnelse skal ikke anses for å stride mot offentlig orden eller moral bare fordi den er forbudt ved lov eller forskrift.

På grunnlag av første ledd kan det blant annet ikke meddeles patent på

1. fremgangsmåter for kloning av mennesker,
2. fremgangsmåter for å endre den genetiske identiteten til menneskers kjønnsceller,
3. anvendelse av menneskelige embryoer for industrielle eller kommersielle formål, og
4. fremgangsmåter for å endre den genetiske identiteten til dyr som kan påføre dem lidelser uten at det medfører noen vesentlig medisinsk nytte for mennesker eller dyr, samt dyr som er fremstilt ved slike fremgangsmåter.

Ny § 3a skal lyde:

Patentvernet for et biologisk materiale som har bestemte egenskaper på grunn av oppfinnelsen, omfatter ethvert biologisk materiale som er fremstilt fra dette biologiske materialet ved formering eller oppformerings i identisk eller avvikende form, og som har de samme egenskapene.

Patentvernet for en fremgangsmåte som gjør det mulig å fremstille et biologisk materiale som har bestemte egenskaper på grunn av oppfinnelsen, omfatter det biologiske materialet som er fremstilt direkte ved denne fremgangsmåten, og ethvert annet biologisk materiale som er fremstilt fra det direkte fremstilte biologiske materialet ved formering eller oppformerings i identisk eller avvikende form, og som har de samme egenskapene.

Så langt ikke annet følger av § 1 a første ledd, omfatter patentvernet for et produkt som inneholder eller består av genetisk informasjon, ethvert materiale som produktet er innsatt i, og der den genetiske informasjonen inngår og uttrykker sin funksjon.

Patentvernet etter første til tredje ledd omfatter ikke biologisk materiale som er fremstilt ved formering eller oppformerings av et biologisk materiale som er brakt i omsetning innenfor EØS av patenthaveren eller med dennes samtykke, hvis formeringen eller oppformerings er et nødvendig ledd i den anvendelsen materialet ble brakt i omsetning for, og forutsatt at det fremstilte materialet ikke senere brukes til annen formering eller oppformerings.

Ny § 3b skal lyde:

Hvis planteformeringsmateriale med patenthaverens samtykke selges eller overdras på annen måte til en gårdbruker for landbruksformål, har gårdbrukeren rett til å anvende avlingen sin til formering eller oppformerings i egen driftsenhet uten hinder av § 3 a første til tredje ledd.

Hvis avlsdyr eller annet animalsk formeringsmateriale med patenthaverens samtykke selges eller overdras på annen måte til en gårdbruker, har gårdbrukeren rett til å anvende det beskyttede dyret eller formeringsmateriale til landbruksformål i egen landbruksvirksomhet uten hinder av § 3 a første til tredje ledd. Førrige punktum gir ikke rett til å selge materialet som ledd i eller med sikte på kommersiell formeringsvirksomhet.

Kongen kan gi forskrift om vilkårene for og omfanget av gårdbrukerens rett etter paragrafen her.

Ny § 3c skal lyde:

Patentvernet for biologisk materiale som allerede forekommer i naturen, omfatter bare den delen av materialet som er nødvendig for den industrielle anvendelse som er angitt i patentsøknaden. Det skal fremgå tydelig av patentsøknaden på hvilken måte det biologiske materialet kan utnyttes industrielt.

§ 8 annet ledd skal lyde:

Søknaden skal inneholde en beskrivelse av oppfinnelsen, innbefattet tegninger når slike er nødvendige, samt en bestemt angivelse av hva som søkes beskyttet ved patentet (patentkrav). Den omstendighet at oppfinnelsen gjelder en kjemisk forbindelse, medfører ikke at en bestemt anvendelse må angis i patentkravet. Beskrivelsen skal være så tydelig at en fagmann på grunnlag av denne skal kunne utøve oppfinnelsen. En oppfinnelse som gjelder eller anvender biologisk materiale, skal i de tilfelle som omhandles i § 8 a, bare anses tilstrekkelig tydelig angitt såfremt også vilkårene i § 8 a er oppfylt.

§ 8a skal lyde:

Skal det ved utøvelsen av en oppfinnelse anvendes biologisk materiale som verken er allment tilgjengelig eller kan beskrives slik i søknadsdokumentene at en fagmann på grunnlag av disse kan utøve oppfinnelsen, skal en prøve av det biologiske materialet deponeres senest den dag søknaden inngis. Prøven skal deretter fortløpende være deponert slik at den som i henhold til denne lov har rett til å få utlevert en prøve, kan få prøven utlevert i Norge. Kongen fastsetter hvor deponeringer kan foretas.

Opphører en deponert prøve å være levedyktig eller kan en prøve av andre grunner ikke utleveres, kan den erstattes med en ny prøve av det samme biologiske materialet innen den frist og på de øvrige vilkår som Kongen fastsetter. I så fall skal den nye deponering anses foretatt allerede den dag da den tidligere deponering ble foretatt.

Ny § 8b skal lyde:

Dersom en oppfinnelse gjelder eller anvender biologisk materiale, skal det i patentsøknaden oppgis hvilket land oppfinneren mottok eller hentet materialet fra (leverandørland). Hvis nasjonal rett i leverandørlandet krever at det innhentes samtykke for uttak av biologisk materiale, skal det opplyses i søknaden om slikt samtykke er innhentet.

Hvis leverandørlandet er et annet land enn opprinnelseslandet for det biologiske materialet, skal også opprinnelseslandet oppgis. Med opprinnelsesland menes det landet der materialet ble hentet ut fra sine naturlige omgivelser. Hvis nasjonal rett i opprinnelseslandet krever at det innhentes samtykke for uttak av biologisk materiale, skal det opplyses i søknaden om slikt samtykke er innhentet. Hvis opplysningene etter dette leddet ikke er kjent, skal søkeren opplyse om dette.

Opplysningsplikten etter første og annet ledd gjelder selv om oppfinneren har endret strukturen i det mottatte materialet. Opplysningsplikten gjelder ikke for biologisk materiale fra mennesker.

Brudd på opplysningsplikten er straffbart så langt det følger av straffeloven § 166. Opplysningsplikten berører ikke behandlingen av patentsøknaden eller gyldigheten av patentet.

Ny § 8c skal lyde:

Dersom en oppfinnelse gjelder eller anvender biologisk materiale fra mennesker, skal det fremgå av patentsøknaden om personen som materialet stammer fra, har samtykket i den aktuelle anvendelsen av materialet i samsvar med lov 21. februar 2003 nr. 12 om biobanker.

Brudd på opplysningsplikten er straffbart så langt det følger av straffeloven § 166. Opplysningsplikten berører ikke behandlingen av patentsøknaden eller gyldigheten av patentet.

Ny § 15a skal lyde:

Er Patentstyret i tvil om § 1 b er til hinder for å imøtekomme søknaden, skal Patentstyret innhente en rådgivende uttalelse fra en etisk nemnd oppnevnt av Kongen før søknaden avgjøres. Nemnda skal avgi sin uttalelse innen tre måneder etter foreleggelsen. Kongen kan ved forskrift gi nærmere regler om saksbehandlingen i nemnda.

§ 22 sjuende og åttende ledd skal lyde:

Er en prøve av biologisk materiale deponert etter § 8 a, har enhver rett til å få utlevert en prøve av materialet når dokumentene i saken er blitt tilgjengelige etter første, annet eller tredje ledd. Etter at patent er meddelt, kan utlevering skje til enhver som ber om det, uansett om patentet er opphørt eller kjent ugyldig. Dette innebærer likevel ikke at prøve skal utleveres til noen som i henhold til lov eller forskrift ikke har rett til å ha befatning med det deponerte materialet. Bestemmelsen i første punktum medfører heller ikke at prøve skal utleveres til noen hvis befatning med den må antas å være forbundet med betydelig risiko på grunn av materialets skadevoldende egenskaper.

Med virkning for tiden før patent er meddelt eller søknaden er endelig avgjort uten at patent er meddelt, kan søkeren uansett syvende ledd kreve at prøve bare utleveres til en særlig sakkyndig. Hvis patentsøknaden er avslått eller trukket tilbake, gjelder det samme i en periode på 20 år fra patentsøknaden ble inngitt. Kongen fastsetter en frist for å sette frem krav om utleveringsbegrensning og fastsetter hvem som kan nyttes som sakkyndig.

§ 24 første og nytt annet ledd skal lyde:

Enhver kan fremsette innsigelse mot et meddelt patent. En innsigelse skal fremsettes skriftlig, være begrunnet og kommet inn til Patentstyret innen ni måneder fra den dag patentet ble meddelt. I særlige tilfeller kan Patentstyret etter begjæring innrømme innsigeren en kort tilleggsfrist for å fremskaffe ytterligere dokumentasjon til støtte for innsigelsen.

Fristen for å fremsette innsigelse om at et patent er meddelt i strid med § 1 b, er tre år fra den dag patentet ble meddelt. Den som fremsetter slik innsigelse mer enn ni måneder etter nevnte dag, skal betale fastsatt avgift.

Nåværende annet til sjetten ledd blir tredje til sjuende ledd.

§ 25 første til tredje ledd skal lyde:

Patentstyret skal etter innsigelse oppheve et patent dersom

1. det er meddelt til tross for at vilkårene i §§ 1 til 2 ikke er oppfylt,
2. det gjelder en oppfinnelse som ikke er så tydelig beskrevet at en fagkyndig på grunnlag av beskrivelsen kan utøve den, eller
3. det omfatter noe som ikke fremgikk av søknaden da den ble inngitt.

Dersom innsigeren påstår seg berettiget til patentet og i innsigelsen har begjært patentet overført til seg, skal Patentstyret overføre patentet til innsigeren istedenfor å oppheve det dersom det finner at det er innsigeren som etter § 1 er berettiget til patentet. § 53 tredje ledd gjelder tilsvarende.

Patentstyret skal forkaste en innsigelse dersom det ikke foreligger hinder som nevnt i første ledd for at patentet opprettholdes. Er Patentstyret i tvil om et patent er meddelt i strid med § 1 b, skal Patentstyret innhente en rådgivende uttalelse etter § 15 a.

§ 31 skal lyde:

Vil søkeren videreføre en internasjonal patentsøknad i Norge, skal han innen 31 måneder fra den internasjonale inngivelsesdag eller hvis prioritet er begjært, den dag som prioritet er begjært fra, inngi til Patentstyret en oversetting av den internasjonale søknad til norsk i den utstrekning Kongen fastsetter, eller når søknaden er på norsk, en avskrift av den. Søkeren skal betale fastsatt avgift til Patentstyret.

Oversetting eller avskrift kan inngis innen en ytterligere frist på to måneder mot at det betales en fastsatt tilleggsavgift.

Foretar søkeren ikke det som påligger ham etter paragrafen her, skal søknaden anses trukket tilbake for så vidt angår Norge.

§ 32 oppheves.

§ 33 første og annet ledd skal lyde:

Er en internasjonal patentsøknad videreført etter § 31, kommer bestemmelsene i kapittel 2 til anvendelse på søknaden og dens behandling med de avvik som følger av denne paragraf og §§ 34–37. Søknaden kan likevel ikke uten søkerens samtykke opptas til behandling før utløpet av den frist som gjelder etter § 31 første ledd.

Bestemmelsene i §§ 8 b og 8 c gjelder ikke for internasjonale patentsøknader. Bestemmelsen i § 12 skal gjelde først fra det tidspunkt da Patentstyret kan ta søknaden opp til behandling.

§ 39b første ledd skal lyde:

Er begjæringen i foreskrevet stand, undersøker Patentstyret om patentet i begrenset form vil oppfylle vilkårene i §§ 1 til 2 og gjelde en oppfinnelse som er så tydelig beskrevet at en fagkyndig på grunnlag av beskrivelsen kan utøve den.

§ 45 skal lyde:

Er tre år gått fra patentets meddelelse og fire år fra patentsøknadens inngivelse uten at oppfinnelsen utøves innen riket i et rimelig omfang, kan den som vil utøve oppfinnelsen her i riket, få tvangslisens til dette, såfremt det ikke foreligger rimelig grunn for unnlåtelsen.

Ved anvendelsen av første ledd skal utøvelse av oppfinnelsen i stater som er part i WTO-avtalen eller EØS-avtalen, likestilles med utøvelse her i riket, såfremt patentrettighetene ikke hindrer import til riket. Det samme gjelder utøvelse i andre stater i den grad det følger av en gjensidig forpliktelse etter en folkerettslig avtale.

Ny § 46a skal lyde:

En sortseier som ikke kan oppnå eller utnytte en planteforedlerrett uten å krenke et eldre patent, kan mot passende vederlag få tvangslisens til å utnytte oppfinnelsen som er beskyttet av patentet, hvis lisensen er nødvendig for å kunne utnytte plantesorten. Tvangslisens meddeles bare hvis sortseieren godtgjør at plantesorten utgjør et viktig teknisk fremskritt av vesentlig økonomisk betydning i forhold til oppfinnelsen.

Hvis en patenthaver har fått tvangslisens til å utnytte en beskyttet plantesort etter lov 12. mars 1993 nr. 32 om planteforedlerrett § 28 annet ledd, har sortseieren krav på tvangslisens til å utnytte den patenterte oppfinnelsen på rimelige vilkår.

§ 47 skal lyde:

Den som i nærings- eller driftsøyemed vil utnytte en oppfinnelse som en annen har patent på, kan få tvangslisens til dette når

1. det finnes påkrevd av hensyn til viktige allmenne interesser.
2. patentrettigheter utnyttes på en måte som kan begrense konkurransen vesentlig.

§ 49 skal lyde:

Tvangslisens kan bare meddeles den som har forsøkt å oppnå lisens på rimelige forretningsmessige vilkår ved avtale uten å ha oppnådd dette innen rimelig tid, og som kan antas å være i stand til å utnytte oppfinnelsen på en måte som er forsvarlig og i samsvar med lisensen.

En tvangslisens er ikke til hinder for at patenthaveren selv utnytter oppfinnelsen eller meddeler lisenser.

En tvangslisens kan bare gå over til andre i forbindelse med den virksomheten som den utnyttes i eller tok sikte på å skulle utnyttes i. En tvangslisens etter § 46 første ledd kan dessuten bare gå over til andre sammen med det avhengige patentet.

For halvlederteknologi kan tvangslisens bare meddeles for offentlig ikke-kommersiell utnyttelse eller på grunnlag av § 47 nr. 2.

En tvangslisens skal gis hovedsakelig med sikte på forsyning av hjemmemarkedet. Kongen kan ved forskrift fastsette regler som avviker fra dette.

§ 50 skal lyde:

Tvangslisens meddeles av retten etter denne paragrafen eller av Konkurransetilsynet etter § 50 a.

I dom om tvangslisens fastsettes i hvilket omfang oppfinnelsen kan utnyttes samt vederlaget og de øvrige vilkår for lisensen. Vederlaget skal være passende i forhold til omstendighetene i det enkelte tilfellet. Ved utmålingen skal det tas hensyn til den økonomiske verdien av lisensen.

Dersom forholdene endrer seg vesentlig, kan retten på begjæring av hver av partene oppheve lisensen eller fastsette nye vilkår for denne.

I en dom som meddeler eller utvider en tvangslisens, kan retten fastsette at tvangslisenshaveren skal ha rett til å utnytte oppfinnelsen i samsvar med dommen før dommen er rettskraftig. Tvistemålsloven § 148 annet ledd gjelder tilsvarende. Oppheves eller innskrenkes tvangslisensen som følge av at dommen angripes før den er rettskraftig, plikter tvangslisenshaveren å betale erstatning i den utstrekning det finnes rimelig for det tap utnyttelsen har medført. Retten kan i avgjørelse etter første punktum pålegge lisenshaveren å stille sikkerhet for ansvar etter tredje punktum.

Angripes en dom som meddeler eller utvider en tvangslisens før den er rettskraftig, kan den rett dommen bringes inn for, treffe eller omgjøre avgjørelse etter første og fjerde punktum. Avgjørelsen treffes ved kjennelse eller i den dom som avslutter saken, jf. annet punktum. En kjennelse etter sjetten punktum kan bare angripes i tilslutning til anke over den dom som avslutter saken.

Ny § 50a skal lyde:

Begjæring om tvangslisens som fremmes for Konkurransetilsynet, skal være begrunnet og opplyse om forhold nevnt i § 49 første ledd. Kravet skal herunder angi omfanget av lisensen og hvilket vederlag og øvrige vilkår parten anser som rimelige. Det skal betales fastsatt avgift. Hvis begjæringen ikke oppfyller disse vilkårene, skal Konkurransetilsynet gi en rimelig frist for retting. Bli manglene ikke rettet innen utløpet av fristen, skal begjæringen avvise hvis ikke Konkurransetilsynet finner at det bør gis en ny frist for retting.

Patentstyret, Plantesevnekommissjonen eller andre offentlige organer skal på anmodning fra Konkurransetilsynet eller klageorganet gi uttalelse i saken innen seks uker etter anmodningen.

Enhver skal gi Konkurransetilsynet eller klageorganet de opplysningene disse myndighetene krever for å kunne opplyse saker om tvangslisens. Konkurransetilsynet kan innkalle partene til muntlige forhandlinger hvis det finnes hensiktsmessig. Kongen kan ved forskrift gi nærmere regler om saksbehandlingen.

Bestemmelsen i § 50 tredje ledd gjelder tilsvarende for saker etter paragrafen her, likevel slik at Konkurransetilsynet eller klageorganet ikke kan oppheve eller endre en tvangslisens som er gitt eller prøvet av retten.

For iverksetting av forvaltningsvedtak om tvangslisens gjelder forvaltningsloven § 42. Hvis tvangslisensen blir opphevet eller innskrenket etter klage eller søksmål fremmet innen to måneder etter Konkurransetilsynets eller klageorganets vedtak, plikter tvangslisenshaveren å betale erstatning i den utstrekning det finnes rimelig for det tap utnyttelsen har medført. Konkurransetilsynet eller klageorganet kan i vedtak om tvangslisens stille som vilkår at lisenshaveren stiller sikkerhet for ansvar etter annet punktum.

I søksmål kan retten prøve alle sider av Konkurransetilsynets eller klageorganets vedtak etter paragrafen her. Det kan ikke reises søksmål mot vedtak om å avvise eller avslå en begjæring om tvangslisens. Søksmål fra patenthaveren om vedtak etter paragrafen her, reises mot tvangslisenshaveren.

§ 52 første ledd nr. 1 skal lyde:

det er meddelt til tross for at vilkårene i §§ 1 til 2 ikke er oppfylt,

§ 56 første ledd skal lyde:

En patentsøker som påberoper seg søknaden overfor en annen før den er blitt tilgjengelig for enhver, er pliktig til på begjæring å gi vedkommende adgang til å gjøre seg kjent med dokumentene i søknadssaken. Omfatter søknaden deponert biologisk materiale som nevnt i § 8 a, skal vedkommende også ha rett til å få utlevert en prøve. Bestemmelsene i § 22 sjuende ledd tredje og fjerde punktum samt åttende og niende ledd får tilsvarende anvendelse.

§ 63 første ledd nr. 5 skal lyde:

søksmål angående tvangslisens, jf. §§ 50 og 50 a.

II

I lov 12. mars 1993 nr. 32 om planteforedlerrett skal § 28 lyde:

Unnlater sortseieren å sørge for at formeringsmateriale av den beskyttede sorten blir utbudt for salg, eller på annen måte tilbudt, på rimelige vilkår og i det omfang som er nødvendig av hensyn til den nasjonale matforsyningen eller andre viktige allmenne interesser, kan den som vil utnytte sorten ved søksmål få tvangslisens til det såfremt det ikke foreligger rimelig grunn for unnlåtelsen.

En patenthaver som ikke kan utnytte oppfinnelsen uten å krenke en eldre planteforedlerrett, kan mot passende vederlag få tvangslisens til å utnytte den beskyttede plantesorten. Tvangslisens meddeles bare hvis patenthaveren godtgjør at oppfinnelsen utgjør et viktig teknisk fremskritt av vesentlig økonomisk betydning i forhold til plantesorten.

Hvis en sortseier har fått tvangslisens til å utnytte en patentert oppfinnelse etter patentloven § 46 a første ledd, har patenthaveren krav på tvangslisens til å utnytte den beskyttede plantesorten på rimelige vilkår.

Patentloven §§ 49 til 50 a gjelder tilsvarende for tvangslisens etter paragrafen her. Retten eller Konkurransetilsynet kan pålegge sortseieren å utlevere nødvendig formeringsmateriale av sorten til tvangslisenshaveren.

III

Ikraftsettings- og overgangsbestemmelser

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Bestemmelsen i patentloven § 24 annet ledd gjelder bare for patenter som meddeles etter at loven trådte i kraft. Bestemmelsene i patentloven §§ 8b og 8c gjelder bare for patentsøknader som er innlevert etter at loven trådte i kraft. Øvrige bestemmelser i loven her gjelder også for oppfinnelser som er patentert eller søkt patentert før dette tidspunktet.

19. des. Lov nr. 128 2003**Lov om endring i passloven (økt passgebyr for barn).**

Ot.prp. nr. 25, Innst.O. nr. 42 og Besl.O. nr. 50 (2003-2004). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 15. og 18. desember 2003. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I lov 19. juni 1997 nr. 82 om pass (passloven) gjøres følgende endring:

§ 3 fjerde ledd skal lyde:

Ved utstedelse og fornyelse av pass betales et beløp lik ett rettsgebyr slik dette til enhver tid er fastsatt i lov av 17. desember 1982 nr. 86 om rettsgebyr § 1 annet ledd. For pass til barn under 16 år betales et halvt rettsgebyr.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2004.

19. des. Lov nr. 129 2003**Lov om endringer i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl.**

Ot.prp. nr. 16, Innst.O. nr. 37 og Besl.O. nr. 41 (2003-2004). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 11. og 15. desember 2003. Fremmet av Landbruksdepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern gjøres følgende endringer:

§ 3 skal lyde:

Inspeksjon

Mattilsynet, medlem av dyrevernnemnd og politiet kan til kvar tid inspisera dyr som kjem inn under lova og dei stadar og rom o.l. der slike dyr held til. Utanlandske inspektørar kan delta i inspeksjonar mv. når det er naudsynt for å ivareta Noregs internasjonale forpliktelser.

§ 16 første ledd skal lyde:

Ingen må driva dyrepensjonat o.l. utan løyve frå Mattilsynet.

§ 17 første punktum skal lyde:

Ingen må gjera seg til næring å handla med dyr utan løyve frå Mattilsynet.

§ 18 skal lyde:

Utleige av dyr

Ingen må gjera seg til næring å leiga ut dyr utan løyve frå Mattilsynet.

Kapittel VII skal med §§ 23 til 27 lyde:

*Kapittel VII. Tilsynsmyndigheit, tilsyn og tiltak***§ 23. Tilsynsmyndigheit**

Departementet eller den det gjev fullmakt fører tilsyn og fattar enkeltvedtak for gjennomføring av føresegner gitt i eller i medhald av denne lova.

§ 24. Dyrevernnemnder

I kvart av dei lokale områda til Mattilsynet skal det vere ei eller fleire dyrevernnemnder. Departementet oppnemner og fastset talet på dyrevernnemnder og gjev dei fullmakt til å gjera vedtak etter § 23.

Departementet gjev reglar om oppnemning, samansetning og kompetansen til nemnda.

§ 25. Gjennomføring av vedtak og inspeksjon

Vert eit pålegg ikkje etterkome, skal tilsynsmyndigheit taka dei åtgjerder som trengst. Pålegg som ikkje vert etterkome, kan gjennomførast av tilsynsmyndigheit for den ansvarlege si rekning.

Politiet skal når tilsynsmyndigheit ber om det, hjelpa til med iverksetting av vedtak og inspeksjonar.

Tiltak som vert sett i verk etter dette kapittel er ikkje til hinder for at det vert reist straffesak etter § 31.

§ 26. Mellombels forvaring

Forutan tilsynsmyndigheit kan politiet, når det er naudsynt, mellombels taka med seg dyr eller på annan måte sjå til at dyret får høveleg tilsyn og stell. Har politiet mellombels teke med seg dyr, fell vedtaket bort om det ikkje vert

stadfesta av tilsynsmyndigheit innan 3 dagar. Mellombels forvaring av dyr skal normalt vare høgst 3 veker. Tilsynsmyndigheit avgjer om dyret skal leverast attende til eigar, seljast, verta omplassert eller verta avliva. Vedtak som politiet har gjort kan verta påklaga til Mattilsynet.

§ 26 a. *Avliving straks*

Dersom det vil føre til unødig lidning for eit dyr å leve vidare, kan Mattilsynet straks setje i verk avliving av dyret. Dette gjeld også dyr som er i mellombels forvaring etter § 26 og gjeld sjølv om dyreeigar set seg imot avlivinga.

§ 27. *Tvangsmulkt*

Mattilsynet kan påleggje tvangsmulkt i form av einskild mulkt eller løypande mulkt for å gjennomføre pålegget når eit pålegg etter denne lova ikkje vert oppfylt innan den fristen som er sett. Størrelsen på tvangsmulka skal fastsetjast ut frå kor viktig det er at pålegget vert oppfylt og kva kostnader dette kjem til å medføre.

Kongen kan gje føresegn om at dyrevernemnda kan ileggje tvangsmulkt andsynes ein eigar eller innehavar som ikkje har oppfylt eit pålegg nemnda har gjeve.

Pålegg om tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Mattilsynet kan fråfalle påløypt tvangsmulkt.

§ 30 første ledd nytt nr. 10 skal lyde:

10. etablering og drift av slakteri, herunder krav om godkjenning og vilkår for å trekkja godkjenninga attende.

I kapittel VIII skal ny § 30 a lyde:

Avgift og gebyr

Kongen kan i føresegner påleggje einkvar omfatta av denne lova å betale gebyr for å dekkje kostnader med tilsyn, kontroll og særskilte ytingar, som utferding av attestar og godkjenningar o.a., etter denne lova.

Kongen kan i føresegner påleggje verksemder omfatta av lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) å betale ei avgift på næringsmiddel. Avgifta skal dekkje kostnader med tilsyn og kontroll etter denne lova med aktivitetar som rettar seg mot dyr som vert brukt i produksjon av næringsmiddel, så framt kostnadene ikkje dekkjast av gebyr, jamfør første ledd.

Kongen kan i føresegner påleggje produsentar eller importørar å betale ei avgift på fôr til dyr som ikkje brukast til produksjon av næringsmiddel. Avgifta skal dekkje kostnader med tilsyn og kontroll etter denne lova med aktivitetar som rettar seg mot dyr som ikkje vert brukt i produksjon av næringsmiddel, så framt kostnadene ikkje dekkjast av gebyr, jamfør første ledd.

Kongen kan gjeva nærare føresegner om berekning av avgiftene og gebyra, og oppkrevjing og innbetaling av desse.

Ved forseinka betaling av avgifter og gebyr, skal det betalast rente i samsvar med lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling.

Avgifter og gebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

II

I lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell gjøres følgende endringer:

§ 31 tredje ledd annet punktum oppheves.

§ 34 første punktum skal lyde:

Departementet eller den departementet bemyndiger kan gi advarsel til dyrehelsepersonell som forsettlig eller uaktsomt overtrer plikter etter denne loven eller bestemmelser gitt i medhold av den, hvis pliktbruddet er egnet til å medføre fare for sikkerheten i dyrehelsetjenesten eller til å påføre dyreeier store belastninger og dyr unødig lidelse.

Ny § 37 a skal lyde:

Avgift og gebyr

Kongen kan i forskrifter pålegge enhver omfattet av denne loven å betale gebyr for å dekke kostnader ved tilsyn, kontroll og særskilte ytelser, som utferdigelse av attester og godkjenninger mv., etter loven her.

Kongen kan i forskrifter pålegge virksomheter omfattet av lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) å betale en avgift på næringsmidler som skal dekke kostnader ved tilsyn og kontroll etter loven her i den utstrekning aktivitetene retter seg mot dyr som brukes til produksjon av næringsmidler, såfremt kostnadene ikke dekkes ved gebyr i medhold av første ledd.

Kongen kan i forskrifter pålegge produsenter eller importører å betale en avgift på fôr til dyr som ikke brukes til produksjon av næringsmidler. Avgiften skal dekke kostnader ved tilsyn og kontroll etter loven her i den utstrekning aktivitetene retter seg mot dyr som ikke brukes til produksjon av næringsmidler, såfremt kostnadene ikke dekkes ved gebyr i medhold av første ledd.

Kongen kan gi nærmere bestemmelse om avgiftenes og gebyrenes beregning, oppkreving og innbetaling.

Ved forsinket betaling av avgifter og gebyrer, skal det betales rente i samsvar med lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling.

Avgifter og gebyrer er tvangsgrunnlag for utlegg.

III

I lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl gjøres følgende endring:

Ny § 6 a skal lyde:

Avgift og gebyr

Kongen kan i forskrifter pålegge enhver omfattet av denne loven å betale gebyr for å dekke kostnader ved tilsyn, kontroll og særskilte ytelser, som utferdigelse av attester og godkjenninger mv., etter loven her.

Kongen kan i forskrifter pålegge virksomheter omfattet av lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) å betale en avgift på næringsmidler. Avgiften skal dekke kostnader ved tilsyn og kontroll etter loven her i den utstrekning aktivitetene retter seg mot dyr som brukes til produksjon av næringsmidler, såfremt kostnadene ikke dekkes ved gebyr i medhold av første ledd.

Kongen kan i forskrifter pålegge produsenter eller importører å betale en avgift på fôr til dyr som ikke brukes til produksjon av næringsmidler. Avgiften skal dekke kostnader ved tilsyn og kontroll etter denne loven i den utstrekning aktivitetene retter seg mot dyr som ikke brukes til produksjon av næringsmidler, såfremt kostnadene ikke dekkes ved gebyr i medhold av første ledd.

Kongen kan gi nærmere bestemmelse om avgiftenes og gebyrenes beregning, oppkreving og innbetaling.

Ved forsinket betaling av avgifter og gebyrer, skal det betales rente i samsvar med lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling.

Avgifter og gebyrer er tvangsgrunnlag for utlegg.

IV

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

19. des. Lov nr. 130 2003

Lov om Innovasjon Norge.

Ot.prp. nr. 14, Innst.O. nr. 30 og Besl.O. nr. 43 (2003-2004). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 11. og 15. desember 2003. Fremmet av Nærings- og handelsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

Følgende lov oppheves:

Lov av 3. juli 1992 nr. 97 om Statens nærings- og distriktsutviklingsfond.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov av 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel.
- 2 Lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven).
- 3 Lov av 3. mai 2002 nr. 13 om utenriktjenesten.

Kapittel 1. Alminnelige bestemmelser

§ 1. Selskapets formål

Innovasjon Norge har til formål å fremme bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling i hele landet, og utløse ulike distrikters og regioners næringsmessige muligheter gjennom å bidra til innovasjon, internasjonalisering og profilering.

Kongen kan bestemme at loven helt eller delvis skal gjelde for Svalbard.

§ 2. Eierforhold

Selskapet eies av staten alene.

§ 3. Partsstilling

Selskapet har selv rettigheter og forpliktelser, er part i avtaler med private og offentlige myndigheter og har partsstilling overfor domstol og andre myndigheter.

§ 4. Vedtekter

Selskapet skal ha vedtekter. Vedtektene og endringer i vedtektene vedtas av foretaksmøtet.

§ 5. Registrering i Foretaksregisteret

Selskapet skal meldes til Foretaksregisteret.

§ 6. Forholdet til annen lovgivning

Forvaltningsloven gjelder ikke for selskapet, heller ikke når det treffer enkeltvedtak på vegne av staten. Kapitlene IV–VI i forvaltningsloven gjelder ikke i saker som ansatte i norsk utenriktjeneste behandler for selskapet.

Offentlighetsloven gjelder for selskapet. Dokumenter som gjelder konkrete søknader om finansiering kan unntas fra offentlighet. Det samme gjelder journalinnførsler om disse. Unntaket i andre og tredje punktum gjelder ikke positive avgjørelser.

Lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner gjelder ikke for selskapet.

Lov 18. juli 1958 nr. 2 om offentlige tjenestetvister (tjenestetvistloven) og lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m. (tjenestemannsloven) gjelder ikke for ansatte i selskapet.

Selskapet regnes som offentlig organ etter lov 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv § 2 bokstav g.

Kapittel 2. Selskapets finansiering m.m.

§ 7. Statens innskudd

Statens innskudd ved opprettelsen av selskapet fastsettes i stiftelsesdokumentet og vedtas av foretaksmøtet. Senere endringer av innskuddet vedtas av foretaksmøtet.

§ 8. Selskapets finansiering m.m.

Selskapet kan finansiere sin virksomhet ved lån og tilskudd fra staten, fylkeskommunene og andre offentlige aktører. Videre kan selskapet ha inntekter fra næringslivet og andre private aktører. Den aktør som yter lån eller tilskudd til selskapet, kan fastsette nærmere vilkår for bruk av midlene.

§ 9. Statens ansvar

Staten er ansvarlig for at selskapets garantiforpliktelser oppfylles ved forfall.

Ved oppløsning av selskapet plikter staten å skyte inn midler i selskapet i den utstrekning det er nødvendig for å gi øvrige fordringshavere dekning.

Kapittel 3. Selskapets virksomhet

§ 10. Selskapets virkemidler

For å fremme formål som nevnt i § 1, kan selskapets midler brukes til:

1. Finansiering, herunder tilskudds-, låne-, garanti- og egenkapitalordninger
2. Rådgivning og kompetansehevende tiltak
3. Nettverk og infrastruktur
4. Profilerings av norsk næringsliv i utlandet

Kongen kan gi nærmere regler om selskapets virkemidler.

For å fremme formålet i § 1 kan Kongen tillegge selskapet å utføre oppgaver knyttet til forvaltningen av andre statlige nærings-, handels- og regionalpolitiske virkemidler, og kan i denne forbindelse fastsette nærmere regler om utøvelsen av slike oppgaver.

§ 11. Organisering på regionalt nivå

Selskapet skal ha en organisering som er tilpasset ulike behov i regionene. Selskapet skal samarbeide med fylkeskommunene og andre aktører på regionalt nivå. Samarbeidet reguleres nærmere gjennom egne avtaler mellom selskapet og den enkelte aktør.

§ 12. Organisering i utlandet

Selskapet skal samarbeide med utenriktjenesten i sin virksomhet utenfor Norge. Dette samarbeidet reguleres nærmere gjennom egne avtaler mellom selskapet og Utenriksdepartementet.

Kapittel 4. Styre og administrerende direktør

§ 13. Selskapet ledelse

Selskapet ledes av et styre og en administrerende direktør.

§ 14. Styrets sammensetning m.m.

Selskapet skal ha et styre på minst seks personer.

Ved behandling av administrative saker suppleres styret med ytterligere to styremedlemmer som velges av og blant de ansatte.

Styret kan ha varamedlemmer.

Reglene i aksjeloven § 20–6 om representasjon av begge kjønn i styret gjelder tilsvarende.

Administrerende direktør kan ikke være medlem av styret.

Styret oppnevnes av foretaksmøtet med unntak av de ansattes representanter.

Styret skal ha en leder og nestleder som velges av foretaksmøtet.

§ 15. Tjenestetid

Styremedlemmene tjenestegjør i fire år. Kortere tjenestetid kan fastsettes i spesielle tilfeller. Tjenestetiden opphører ved utløpet av det ordinære foretaksmøtet i det år tjenestetiden utløper.

Et styremedlem blir stående inntil nytt styremedlem blir valgt selv om tjenestetiden er utløpt.

§ 16. Opphør av styreverv før tjenestetiden er utløpt

Når særlige forhold foreligger, har et styremedlem rett til å tre tilbake før tjenestetiden er ute. Ved fratredelse skal det gis rimelig forhåndsvarsel til departementet. Medlem av styret som er utnevnt av foretaksmøtet kan til enhver tid fjernes ved beslutning av foretaksmøtet.

Opphører vervet for et styremedlem før utløpet av tjenestetiden og vararepresentant for ham eller henne ikke er

utnevnt, skal foretaksmøtet velge et nytt styremedlem for resten av perioden. Valget kan likevel utstå til neste ordinære foretaksmøte dersom styret er vedtaksført med de gjenværende medlemmer og vararepresentanter.

§ 17. Styrets myndighet

Forvaltningen av selskapet hører under styret, som også påser at virksomheten drives i samsvar med reglene gitt i eller i medhold av loven her og i forskrift gitt i medhold av loven. Styret har ansvaret for en forsvarlig organisering av selskapet og skal påse at dets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Styret skal føre tilsyn med administrerende direktørs ledelse av virksomheten.

I vedtektene kan det bestemmes at visse saker skal avgjøres av styret.

§ 18. Styremøter

Styrets leder sørger for at styret holder møte så ofte som nødvendig. Et medlem av styret eller administrerende direktør kan kreve at styret sammenkalles. Om ikke styret for det enkelte tilfelle bestemmer noe annet, har administrerende direktør rett til å være tilstede og til å uttale seg på styremøtene.

Styremøtene ledes av lederen, eller i hans eller hennes fravær, av nestlederen. Er ingen av disse tilstede, velger styret selv sin møteleder.

Ved styremøtene skal det føres protokoll som underskrives av samtlige tilstedeværende styremedlemmer. Dersom styremedlem eller administrerende direktør er uenig i styrets beslutning, kan de kreve sin oppfatning innført i protokollen. Protokollen skal snarest, og senest fjorten dager etter at styremøte er avholdt, sendes departementet.

§ 19. Vedtaksførhet og flertallskrav

Styret er vedtaksført når mer enn halvdel av samtlige styremedlemmer som kan delta i den aktuelle sak er tilstede. Styret kan likevel ikke treffe beslutninger med mindre alle medlemmer av styret så vidt mulig er gitt mulighet til å delta i behandling av saken.

Som styrets beslutning gjelder det som flertallet blant de møtende har stemt for, eller ved stemmelikhet det som møtelederen har stemt for. De som stemmer for en beslutning må likevel alltid utgjøre mer enn 1/3 av samtlige styremedlemmer som kan delta i den aktuelle sak.

Ved valg og ansettelse anses den valgt eller ansatt som får flest stemmer. Styret kan på forhånd bestemme at det skal holdes ny avstemning dersom ingen får flertall av de avgitte stemmer. Står stemmene likt ved valg av møteleder, avgjøres valget ved loddtrekning.

§ 20. Administrerende direktør

Selskapet skal ha en administrerende direktør som tilsettes av styret. Styret fastsetter også administrerende direktørs lønn. Styret treffer vedtak om å si opp eller avskjedige administrerende direktør.

§ 21. Administrerende direktørs myndighet

Administrerende direktør forestår den daglige ledelse av selskapet, og skal følge de retningslinjer og pålegg som styret gir. Administrerende direktør skal sørge for at selskapets regnskap er i samsvar med lov og forskrifter og at formuesforvaltningen er ordnet på en betryggende måte.

Den daglige ledelse omfatter ikke saker som etter selskapets forhold er av uvanlig art eller stor betydning, eller som etter vedtektene eller annet vedtak av foretaksmøtet hører under styret. Slike saker kan administrerende direktør bare avgjøre om styret i enkelte tilfelle har gitt ham eller henne myndighet til det, eller styrets beslutning ikke kan avventes uten vesentlig ulempe for foretakets virksomhet. Styret skal i så fall snarest underrettes om saken.

§ 22. Styret og administrerende direktørs representasjonsrett

Styret representerer selskapet utad og tegner dets firma.

Styret kan gi styremedlem eller administrerende direktør rett til å tegne selskapets firma. Vedtektene kan begrense styrets myndighet etter forrige punktum og også selv gi bestemmelser om fullmakt som der nevnt.

Administrerende direktør representerer selskapet utad i saker som faller innenfor hans eller hennes myndighet etter § 21.

§ 23. Overskridelser av representasjonsretten

Har noen som representerer selskapet utad ved handling på vegne av selskapet overskredet sin myndighet, er handlingen ikke bindende for selskapet dersom medkontrahenten innså eller burde innse at myndigheten er overskredet og det derfor ville stride mot redelighet å gjøre rett etter handlingen gjeldende.

Kapittel 5. Habilitet, taushetsplikt m.m.

§ 24. Etiske retningslinjer

Selskapet skal ha egne etiske retningslinjer som omhandler selskapet som sådan og de ansattes virke på vegne av selskapet.

§ 25. Habilitet

Den som er ansatt eller har tillitsverv i selskapet må ikke delta i behandling eller avgjørelser av spørsmål som har slik betydning for vedkommende selv eller nærstående at han eller hun må anses for å ha en fremtredende personlig eller økonomisk særinteresse i saken. Han eller hun må heller ikke ta del i behandling eller avgjørelser av noe spørsmål som har fremtredende økonomisk særinteresse for selskap, forening eller annen offentlig eller privat

institusjon han eller hun er knyttet til. Likeså må den som er ansatt eller har tillitsverv i selskapet ikke delta i behandling eller avgjørelse av spørsmål når det foreligger andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til vedkommendes upartiskhet.

§ 26. Forbud mot å motta gaver m.m.

Den som er ansatt eller har tillitsverv i selskapet må ikke for seg eller andre motta gaver, provisjoner, tjenester eller andre ytelser fra andre enn selskapet som er egnet til, eller av giveren ment, å påvirke deres handlinger for selskapet.

Gaver, tjenester eller andre ytelser som nevnt i første ledd må heller ikke mottas av vedkommendes ektefelle, person som vedkommende lever sammen med, noen som er beslektet eller besvogret med dem i rett opp- eller nedstigende linje, eller av selskap hvor noen person som nevnt i første ledd har en fremtredende interesse.

Gaver som nevnt i første ledd kan verken mottas i den tiden ansettelsen eller tillitsvervet eksisterer eller etterpå.

Den som har mottatt ytelse i strid med forbudet i paragrafen her, plikter å betale et beløp som tilsvarer det som urettmessig er mottatt. Overtredelse kan videre medføre ordensstraff eller avskjed.

§ 27. Taushetsplikt

Den som er ansatt eller har tillitsverv i selskapet har taushetsplikt om det han eller hun i stillings medfør får kjennskap til om andres forretningsmessige eller private forhold med mindre han eller hun etter lov har plikt til å gi opplysningene. Taushetsplikten gjelder ikke meddelelser som styret eller noen som har fullmakt fra styret gir på vegne av selskapet til finansinstitusjoner og fagdepartementet. Taushetsplikten skal heller ikke være til hinder for utveksling av informasjon (samordning) som forutsatt i lov om Oppgaveregisteret. Taushetsplikten etter første ledd er ikke til hinder for at opplysninger, etter skriftlig samtykke fra den opplysningene gjelder, kan utleveres til utenforstående.

Kapittel 6. Foretaksmøtet

§ 28. Allment om foretaksmøtets myndighet og sammensetning

Departementet utøver den øverste myndighet i selskapet i foretaksmøtet. Departementets myndighet i selskapet kan ikke utøves utenom i foretaksmøtet.

Selskapets styre, administrerende direktør og revisor har rett til å være tilstede og til å uttale seg i foretaksmøtet. Administrerende direktør og styrets leder har plikt til å være tilstede med mindre dette er åpenbart unødvendig eller det foreligger gyldig forfall. I sistnevnte tilfelle skal det utpekes en stedfortreder. Foretakets revisor har plikt til å være tilstede i den grad de saker som skal behandles er av slik art at revisors nærvær er ønskelig.

§ 29. Ordinært foretaksmøte

Ordinært foretaksmøte avholdes innen seks måneder etter regnskapsårets slutt.

På det ordinære foretaksmøtet skal følgende spørsmål behandles og avgjøres:

1. Godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen, herunder anvendelse av årsoverskudd eller dekning av årsunderskudd.
2. Andre saker som etter lov eller vedtekter hører under foretaksmøtet.

§ 30. Ekstraordinært foretaksmøte

Ekstraordinært foretaksmøte avholdes når departementet, styret eller revisor finner det nødvendig.

§ 31. Innkalling til foretaksmøte

Departementet innkaller til foretaksmøte og bestemmer innkallingsmåten. Innkallingen til ordinært foretaksmøte skal foretas skriftlig senest to uker før møtet, og skal være vedlagt årsregnskap, årsberetning og revisors beretning. Innkallingen til ekstraordinært foretaksmøte skal foretas senest en uke før møtet, om ikke kortere varsel i et særlig tilfelle er påtrengende nødvendig.

Til møtet innkalles de som etter § 28 annet ledd har rett til å være tilstede i foretaksmøtet.

Innkallingen skal bestemt angi de saker som skal behandles på møtet. Vil vedtektene bli foreslått endret, skal hovedinnholdet i forslaget gjengis i innkallingen. Foretaksmøtet kan ikke treffe vedtak i andre saker enn de som er nevnt i innkallingen med mindre samtlige av de som etter § 28 annet ledd har rett til å være tilstede samtykker i det.

§ 32. Møteledelse og protokollasjon

Foretaksmøtet ledes av styrets leder.

Møtelederen skal sørge for at det føres protokoll fra foretaksmøtet. Protokollen skal underskrives av møtelederen og en annen person som velges blant de tilstedeværende. Er noen av de som etter § 28 annet ledd har rett til å være tilstede på møtet, uenig i departementets beslutning, skal deres oppfatning føres inn i protokollen.

Kapittel 7. Regnskap, revisjon og gransking

§ 33. Regnskap

Selskapet er regnskapspliktig etter regnskapsloven.

§ 34. Revisjon

Selskapet skal ha revisor som velges av foretaksmøtet. Revisor skal være registrert eller statsautorisert.

§ 35. Gransking

Foretaksmøtet kan, når særlige grunner tilsier det, beslutte gransking av selskapet eller nærmere angitte forhold vedrørende forvaltningen av det eller regnskapene.

Den som på vegne av foretaksmøtet forestår granskingen har rett til å foreta de undersøkelser i selskapet som finnes nødvendig, og kan i denne forbindelse kreve nødvendig bistand av selskapet. Den som forestår granskingen kan av styret, administrerende direktør og enhver annen ansatt eller tillitsvalgt i selskapet, kreve enhver opplysning om selskapet forhold som granskingen gjør nødvendig. Den som på vegne av foretaksmøtet foretar granskingen har taushetsplikt etter samme regler som gjelder for revisorer, jf. revisorloven § 6–1.

§ 36. Riksrevisjonens kontroll

Riksrevisjonen har rett til å kreve de opplysningene den finner påkrevd for sin kontroll, både fra selskapet selv og fra den revisor som reviderer årsregnskapet. Riksrevisjonen kan i den utstrekning den finner det nødvendig, foreta undersøkelser i selskapet. For øvrig kan Stortinget fastsette regler om Riksrevisjonens kontroll med forvaltningen av statens interesser i selskapet og herunder fastsette hvilke dokumenter m.m. som skal sendes Riksrevisjonen.

Riksrevisjonen skal varsles om og ha rett til å være til stede i foretaksmøtet.

Kapittel 8. Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser. Endringer i andre lover**§ 37. Ikrafttredelse**

Denne lov trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

§ 38. Overgangsbestemmelser

Tjenestemannsloven § 13 nr. 2 – 6 om fortrinnsrett til annen statsstilling og ventelønn, skal fortsatt gjelde for arbeidstakere i Statens veiledningskontor for oppfinnere som blir sagt opp av grunn som nevnt i tjenestemannsloven § 13 nr. 1 (a), (b) og (c), og som var omfattet av disse reglene før omdanningen. Fortrinnsretten til annen statsstilling og retten til ventelønn etter forrige punktum opphører tre år etter omdanningstidspunktet.

Øvrige overgangsbestemmelser fastsettes av Kongen.

§ 39. Endringer i andre lover

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. Lov om Statens nærings- og distriktsutviklingsfond av 3. juli 1992 nr. 97 oppheves.

Kongen kan bestemme at § 39 pkt. 1 kan settes i kraft til annen tid enn lovens øvrige bestemmelser.

2. I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) skal § 2–30 nr. (1) bokstav e nr. 6 lyde:

6. Innovasjon Norge

3. I lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel skal § 2a–1 første ledd nr. 7 lyde:

7. Innovasjon Norge, Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, Husbanken, Folketrygdfondet, Norges Bank og Statens Bankinvesteringsfond,

4. I lov 3. mai 2002 nr. 13 om utenriktjenesten gjøres følgende endringer:

§ 6 første ledd skal lyde:

Spesialutsending er utsending finansiert av statlig etat, utsendt for særlige formål ved utenriksstasjon for et bestemt tidsrom.

§ 6 nytt andre ledd skal lyde:

Utsending finansiert av Innovasjon Norge kan tilsettes som spesialutsending i henhold til § 12.

Nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

§ 7 skal lyde:

Andre utsendinger er utsendinger finansiert av ikke-statlige etater, knyttet til utenriksstasjon og underlagt vedkommende stasjons sjef.

§ 12 skal lyde:

Spesialutsendingene tilsettes midlertidig av Utenriksdepartementet og er underlagt vedkommende stasjons sjef.

19. des. Lov nr. 131 2003**Lov om endringer i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven).**

Ot.prp. nr. 8, Innst.O. nr. 21 og Besl.O. nr. 15 (2003-2004). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 25. november og 9. desember 2003. Fremmet av Olje- og energidepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) gjøres følgende endringer:

§ 5A–2 nytt tredje ledd skal lyde:

Rasjoneringsmyndigheten kan delegere myndighet til å treffe vedtak i forbindelse med gjennomføring av rasjonering til Kraftforsyningsens beredskapsorganisasjon (KBO). Kapittel VI om klage og omgjøring i lov 10. februar 1967 om behandlingssåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) gjelder ikke for enkeltvedtak som er truffet av rasjoneringsmyndigheten eller KBO i forbindelse med gjennomføring av rasjonering. For saker som behandles av KBO gjelder heller ikke forvaltningsloven kapittel II om ugildhet. Saker skal likevel forberedes og avgjøres etter en forsvarlig, saklig og nøytral saksbehandling.

Gjeldende § 5A–2 tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

Ny § 7–7 skal lyde:

§ 7–7. (Overtredelsesgebyr)

Departementet kan ilegge den som uaktsomt eller forsettlig overtrer § 5A–2 i denne lov, overtredelsesgebyr. Det samme gjelder ved slik overtredelse av bestemmelser eller pålegg gitt i medhold av § 5A–2 der adgang til å ilegge overtredelsesgebyr er særskilt bestemt.

Ilagt gebyr er tvangsgrunnlag for utlegg. Krav på gebyr innkreves av Statens innkrevingsentral. Innkrevingsentralen kan inndrive kravet ved trekk i lønn og andre lignende ytelser etter reglene i dekningsloven § 2–7. Innkrevingsentralen kan også inndrive kravet ved å stifte utleggspant for kravet dersom panteretten kan gis rettsvern ved registrering i et register eller ved underretning til tredjeperson, jf. panteloven kapittel 5, og utleggsforretningen kan holdes på Innkrevingsentralens kontor etter tvangsfullbyrdsloven § 7–9 første ledd.

Ny § 7–8 skal lyde:

§ 7–8. (Foretak)

Når en overtredelse som kan medføre overtredelsesgebyr etter § 7–7 er begått av noen som har handlet på vegne av et foretak, kan overtredelsesgebyr ilegges foretaket. Dette gjelder selv om overtredelsesgebyr ikke kan ilegges noen enkeltperson. Med foretak menes her selskap, enkeltpersonforetak, stiftelse, forening eller annen sammenslutning, bo eller offentlig virksomhet.

Ved avgjørelsen av om et foretak skal ilegges overtredelsesgebyr og ved utmåling av sanksjonen skal det særlig legges vekt på

- a) overtredelsens grovhet,
- b) om foretaket ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne forebygget overtredelsen,
- c) om overtredelsen er begått for å fremme foretakets interesser,
- d) om foretaket har hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen,
- e) om det foreligger gjentakelse,
- f) foretakets økonomiske evne.

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

19. des. Lov nr. 132 2003**Lov om endringer i lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn og fartøy (domstolsbehandling av tap av retten til å føre motorvogn ved persontransport mot vederlag).**

Ot.prp. nr. 17, Innst.O. nr. 31 og Besl.O. nr. 47 (2003-2004). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 15. og 18. desember 2003. Fremja av Samferdselsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I yrkestransportloven 21. juni 2002 nr. 45 blir gjort følgende endringer:

Nytt kapittel 7A skal lyde:

Kap. 7A. Kjøresetel

§ 37 a. Virkeområde

Førar av drosje, selskapsvogn, turvogn, rutevogn og motorvogn som er spesielt utforma og/eller utstyrt for transport for funksjonshemma, må under persontransport mot vederlag ha kjøresetel i tillegg til førarkort.

Kjøresetelen gjeld for heile landet og blir utferdta av politimeisteren eller den han gir myndigheit der vedkommande bur. Det er ikkje nødvendig med ny kjøresetel ved skifte av bustad, jf. § 37 c andre ledd.

Kjøresetel blir utferda for 10 år. For person som er fylt 60 år blir kjøresetelen utferda for fem år, men ikkje lenger enn til innehavar fyller 70 år. Dersom særlege helseforhold tilseier det, skal perioden kjøresetelen er gyldig for setjast kortare.

§ 37 b. Søknad om kjøresetel m.m.

Søknad om kjøresetel skal gjerast på fastsett blankett. Legeattest skal leggjast ved søknad om kjøresetel og søknad om fornying av kjøresetel.

Det blir stilt same krav til helse m.m. som for førarkort klasse D og DE. Dersom innehavar av kjøresetel ikkje lenger fyller dei krava som er sette for syn, hørsel og førleik, pliktar vedkommande å gi melding til politiet.

Politiet skal gi kjøresetelen påteikning om eventuelle avgrensande vilkår.

§ 37 c. Vilkår for tildeling av kjøresetel m.m.

Den som skal få kjøresetel, må være fylt 20 år og ha slik vandel at politiet ikkje finn vedkommande uskikka til å virke som førar av slik motorvogn som nemnd i § 37 a.

Politimeisteren eller den han gir myndigheit kan bestemme at det for å få kjøresetel for drosje skal krevjast avlagt prøve som viser tilstrekkeleg kjennskap til løyvedistriktet. Er slikt vedtak sett i verk, gjeld ikkje kjøresetel frå anna politidistrikt utan påteikning frå politiet om at vedkommande har stått til kjentmannsprøven.

§ 37 d. Mellombels nekting av kjøresetel

Blir ein som ikkje har kjøresetel med skilleg grunn mistenkt for straffbart forhold, som kan vere avgjerande for retten til å få kjøresetel, kan politimeisteren eller den han gir myndigheit bestemme at kjøresetel ikkje skal utferdast før saka er endeleg avgjort, likevel ikkje ut over tre månadar utan orskurd frå tingretten.

§ 37 e. Beslag av kjøresetel

Finn politiet at innehavar av kjøresetel med skilleg grunn er mistenkt for straffbart forhold som kan medføre tap av retten til å føre motorvogn ved persontransport mot vederlag, jf. § 37 f andre ledd, kan ein polititeneestemann ta kjøresetelen frå innehavaren. Spørsmålet om å oppretthalde beslaget skal så snart som mogeleg leggjast fram for ein tenestemann som tilhører påtalemakta. Avgjerda skal gjerast skriftleg. Dersom den mistenkte ikkje samtykker i beslaget, må spørsmålet om fortsett beslag av kjøresetel innan tre veker sendast tingretten til avgjerd.

§ 37 f. Tilbakekalling og tap av retten til å føre motorvogn ved persontransport mot vederlag

Politimeisteren eller den han gir myndigheit, kan treffe vedtak om å kalle retten til å føre motorvogn ved persontransport mot vederlag tilbake, dersom vedkommande ikkje er edrueleg eller viser seg å vere upåliteleg eller å ha andre eigenskapar som gjer at han må reknast som uskikka til å vere førar av bil under persontransport mot vederlag.

Blir den som har kjøresetel ilagt straff, kan det i same dom eller ved førelegg fastsetjast tap av retten til å føre motorvogn ved persontransport mot vederlag for ei bestemt tid eller for alltid, dersom allmenne omsyn elles krev det.

§ 37 g. Innlevering av kjøresetel

Ved beslag av kjøresetel, tilbakekalling eller tap av retten til å føre motorvogn ved persontransport mot vederlag, pliktar innehavaren straks å levere kjøresetelen til politiet.

§ 37 h. Klage og unntak

For vedtak treft av politiet er Politidirektoratet klageinstans. I klagesak om krav til helse og førleik for kjøresetel, skal politiet byggje på endeleg avgjerd frå Statens helsetilsyn om helsemessige tilhøve. Gjeld klagen krav til førleik som er avgjort av regionvegkontoret, skal politiet byggje på endeleg avgjerd frå Vegdirektoratet. For vedtak treft av regionvegkontoret er Vegdirektoratet klageinstans.

Politidirektoratet kan i særskilde høve gjere unntak frå reglane i kapittelet her.

§ 37 i. Forkorting på grunn av etterfølgjande forhold m.m.

Tilbakekalling av retten til å føre motorvogn ved persontransport mot vederlag er ikkje til hinder for at politimeisteren eller den han gir myndigheit utferdar ny kjøresetel dersom dei grunnar som medførte tilbakekallinga ikkje lenger er til stades.

Dersom særlege grunnar talar for det, kan politimeisteren eller den han gir myndigheit forkorte den perioden for tap av retten til å føre motorvogn ved persontransport mot vederlag som er fastsett ved dom eller førelegg, jf. § 37 f. Dersom særst sterke grunner talar for det, kan perioden forkortast sjølv om minstetida etter lov eller forskrift ikkje er gått ut.

II

Loven gjeld frå 1. januar 2004.

19. des. Lov nr. 133 2003**Lov om endringer i lov 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk (førerkort og trafikkopplæring).**

Ot.prp. nr. 24, Innst.O. nr. 41 og Besl.O. nr. 48 (2003-2004). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 15. og 18. desember 2003. Fremmet av Samferdselsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I lov 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk gjøres følgende endringer:

§ 24 femte ledd tredje punktum skal lyde:

Departementet kan videre bestemme at førerkort for bestemte førerkortklasser eller for bestemte grupper motorvogner eller hvor førerens syn, helse, førerlighet eller andre spesielle omstendigheter tilsier det, skal gis for en avgrenset periode.

§ 24 sjette ledd skal lyde:

Departementet gir forskrifter om førerkort, kompetansebevis, aldersbevis og bevis for å ha gjennomgått bestemt trafikkopplæring. Det kan herunder gis regler om førerprøve, unntak fra førerkortplikt, utferdigelse, gyldighetstid, utskifting, midlertidig kjøretillatelse og om gebyr. Det kan videre gis regler om helsekrav og unntak fra disse, eventuelle begrensninger i førerkortet, herunder geografiske begrensninger, som følge av unntak fra helsekrav eller av andre grunner. Ved kjøring til førerprøve anses kandidat som fører av motorvognen.

§ 26 annet ledd nytt femte punktum skal lyde:

Departementet kan ved forskrift fravike kravet om godkjent lærer, jf. tredje punktum.

Ny overskrift til § 27 skal lyde:

Trafikklærere og trafikkskoler.

§ 27 første og annet ledd skal lyde:

Personer som skal ha offentlig godkjenning som trafikklærere, må være fylt 21 år. De må være edruelige og godtgjøre med politiattest at de har slik vandel at de finnes skikket som trafikklærere. De må ha gyldig førerkort for motorvogn av den gruppe som det skal gis undervisning i, samt ha bestått en trafikklærerprøve.

Departementet kan gi forskrifter om godkjenning av trafikklærere, om etablering og drift av trafikkskoler og om gebyr.

§ 28 første ledd skal lyde:

Departementet kan gi bestemmelser om teoretisk og praktisk opplæring mot vederlag av personer som vil ta førerkort, kompetansebevis eller bevis for å ha gjennomgått annen bestemt trafikkopplæring. Det kan herunder fastsettes læreplan for undervisningen. Departementet kan bestemme at lærevogn og opplæringsmateriell ellers skal godkjennes av vedkommende myndighet.

§ 34 første ledd første punktum skal lyde:

Dersom politiet har skjellig grunn til å tro at innehaver av retten til å føre førerkortpliktig motorvogn ikke lenger fyller de krav som er fastsatt til syn, helse og førerlighet for slik førerrett, eller at innehaveren ikke har de kunnskaper eller den kjøreferdighet som hensynet til trafikksikkerheten krever, kan politimesteren eller den han gir myndighet pålegge innehaveren – dersom denne fortsatt ønsker å nytte sin førerrett – innen en fastsatt frist å underkaste seg slik legeundersøkelse som finnes påkrevd og framstille seg til helt eller delvis ny førerprøve.

§ 34 annet ledd første punktum skal lyde:

Unnlater innehaveren å etterkomme pålegg etter første ledd, eller legeundersøkelsen ikke er tilfredsstillende, eller består han ikke førerprøven, kan politimesteren eller den han gir myndighet tilbakekalle førerretten.

§ 34 fjerde ledd skal lyde:

Politimesteren eller den han gir myndighet kan tilbakekalle førerretten når innehaveren ikke har fremlagt nødvendig legeattest innen fastsatt frist, jf. § 24 femte og sjette ledd.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

19. des. Lov nr. 134 2003**Lov om endringer i lov om sosiale tjenester m.v. og lov om helsetjenesten i kommunene (rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemning).**

Ot.prp. nr. 55 (2002-2003), Innst.O. nr. 14 og Besl.O. nr. 16 (2003-2004). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 25. november og 9. desember 2003. Fremmet av Sosialdepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v. gjøres følgende endringer:

§ 2–1 annet ledd skal lyde:

Kommunen skal føre internkontroll for å sikre at virksomhet og tjenester etter kapitlene 4, 4A, 6 og 7 er i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift. Kommunen må kunne gjøre rede for hvordan den oppfyller denne plikten.

§ 2–4 skal lyde:

Det regionale helseforetakets ansvar

Regionalt helseforetak er ansvarlig for at de oppgaver som spesialisthelsetjenestene er pålagt etter kapittel 4A, blir utført.

§ 2–6 skal lyde:

§ 2–6. Fylkesmannens tilsynsvirksomhet

Fylkesmannen plikter å føre tilsyn med kommunens virksomhet etter kapitlene 4, 4A, 6 og 7 og skal påse at virksomheten drives i samsvar med loven og forskriftene til loven. Ved tiltak etter § 4A–5 tredje ledd bokstavene b og c skal det også føres stedlig tilsyn.

Kongen kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om tilsynet.

Fylkesmannen kan uten hinder av taushetsplikt kreve innsyn i de opplysninger som er nødvendige for at fylkesmannen kan utføre sine oppgaver etter første ledd. I forbindelse med tiltak etter kapittel 4A kan tilsynet gjennomføre tilsynsbesøk uten beboerens samtykke. Fylkesmannen skal føre tilsyn med tiltak der spesialisthelsetjenestene har truffet vedtak etter § 4A–13 annet ledd.

Hvis virksomhet etter kapitlene 4, 4A, 6 eller 7 drives på en måte som kan ha skadelige følger for tjenestemottaker eller på annen måte er uheldig eller uforvarlig, kan fylkesmannen gi pålegg om å rette opp forholdet.

Nytt kapittel 4A skal lyde:

Kapittel 4A. Rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemning**§ 4A–1. Formål**

Formålet med reglene i dette kapitlet er å hindre at personer med psykisk utviklingshemning utsetter seg selv eller andre for vesentlig skade og forebygge og begrense bruk av tvang og makt.

Tjenestetilbudet skal tilrettelegges med respekt for den enkeltes fysiske og psykiske integritet, og så langt som mulig i overensstemmelse med tjenestemottakerens selvbestemmelsesrett.

Ingen skal behandles på en nedverdiggende eller krenkende måte.

§ 4A–2. Virkeområde

Reglene i dette kapitlet gjelder bruk av tvang og makt som ledd i tjenester etter § 4–2 bokstavene a til d til personer med psykisk utviklingshemning.

Som bruk av tvang eller makt etter reglene i dette kapitlet regnes tiltak som tjenestemottakeren motsetter seg eller tiltak som er så inngripende at de uansett motstand må regnes som bruk av tvang eller makt. Bruk av inngripende varslingssystemer med tekniske innretninger skal alltid regnes som bruk av tvang eller makt etter reglene i dette kapitlet. Alminnelige oppfordringer og ledelse med hånden eller andre fysiske påvirkninger av liknende art anses ikke som bruk av tvang eller makt.

§ 4A–3. Rett til medvirkning og informasjon

Tjenestetilbudet skal så langt som mulig tilrettelegges og gjennomføres i samarbeid med tjenestemottakeren, jf. § 8–4.

Tjenestemottakeren, pårørende og verge eller hjelpeverge skal høres før det treffes vedtak om bruk av tvang og makt etter reglene i dette kapitlet og gis informasjon om adgangen til å uttale seg i saker som skal overprøves, klageadgang og adgangen til å bringe vedtaket inn for tilsynsmyndighet og tingretten.

Dersom verge eller hjelpeverge ikke allerede er oppnevnt der kommunen anser det aktuelt å fatte vedtak om bruk av tvang og makt etter reglene i dette kapitlet, skal hjelpeverge oppnevnes. Kommunen skal begjære oppnevning av hjelpeverge dersom ikke oppnevning er begjært av andre som kan framsette slik begjæring, jf. vergemålsloven § 90

a. Opplysninger om personlige forhold som hjelpevergen mottar, kan bare gis videre dersom det er nødvendig for å utføre hjelpevergeoppdraget.

Som pårørende regnes ektefelle, samboer, myndige barn, foreldre, myndige søsken og besteforeldre. Det gjelder et prioritetsforhold i den rekkefølgen som er angitt, med mindre særlige grunner foreligger.

§ 4A-4. Krav til forebygging

Kommunen plikter å sørge for at forholdene legges til rette for minst mulig bruk av tvang og makt. I tillegg til å tilrettelegge tjenestetilbudet i overensstemmelse med reglene i § 4A-1 annet ledd, jf. også § 4A-5 første ledd, plikter kommunen å gi nødvendig opplæring etter § 2-3, herunder faglig veiledning og oppfølging i gjennomføring av tiltak etter dette kapitlet.

§ 4A-5. Vilkår for bruk av tvang og makt

Andre løsninger enn bruk av tvang eller makt skal være prøvd før tiltak etter dette kapitlet settes i verk. Kravet kan bare fravikes i særlige tilfeller, og det skal i så fall gis en begrunnelse.

Tvang og makt kan bare brukes når det er faglig og etisk forsvarlig. I vurderingen skal det legges særlig vekt på hvor inngripende tiltaket er for den enkelte tjenestemottaker. Tiltakene må ikke gå lenger enn det som er nødvendig for formålet, og må stå i forhold til det formålet som skal ivaretas. Tvang og makt kan bare brukes for å hindre eller begrense vesentlig skade.

Det kan anvendes tvang og makt i følgende tilfeller:

- a) skadeavvergende tiltak i nødsituasjoner,
- b) planlagte skadeavvergende tiltak i gjentatte nødsituasjoner, eller
- c) tiltak for å dekke tjenestemottakerens grunnleggende behov for mat og drikke, påkledning, hvile, søvn, hygiene og personlig trygghet, herunder opplærings- og treningstiltak.

§ 4A-6. Særlige grenser for bruk av enkelte tiltak

Mekaniske tvangsmidler som hindrer tjenestemottakerens bevegelsesfrihet, herunder belter, remmer, skadeforebyggende spesialklær og liknende kan bare brukes for å gi nødvendig støtte for fysiske funksjonshemminger, for å hindre fall og for å hindre at tjenestemottakeren skader seg selv. I alle tilfeller må vilkårene i § 4A-5 være oppfylt.

Dersom en nødsituasjon etter § 4A-5 annet ledd bokstavene a og b gjør det nødvendig å skjerme tjenestemottakeren fra andre personer, skal skjermingen foregå i et ordinært beboelsesrom med ulåst dør. Sikkerhetsmessige hensyn kan unntaksvis tilsi at døren låses. Vedkommende skal i alle tilfeller holdes under oppsyn, og skjermingen skal avbrytes straks situasjonen er brakt under kontroll.

Det er ikke tillatt med opplærings- og treningstiltak etter § 4A-5 tredje ledd bokstav c som påfører tjenestemottakeren smerte eller psykisk eller fysisk skade, herunder all form for fysisk refselse, eller som innebærer betydelig fysiske og psykiske anstrengelser for tjenestemottakeren eller medfører fysisk isolering.

§ 4A-7. Kommunens saksbehandling

Beslutning om bruk av tvang og makt etter § 4A-5 tredje ledd bokstav a treffes av den som har det daglige ansvaret for tjenesten, eller – dersom det ikke er tid til dette – av tjenesteyteren. Beslutningen skal nedtegnes straks etter at tiltaket er gjennomført. Reglene i tredje ledd bokstavene a til e og bokstav i om hva som skal nedtegnes, gjelder tilsvarende. Det skal straks sendes melding om beslutningen til den faglig ansvarlige for tjenesten, Fylkesmannen, verge eller hjelpeverge og pårørende, eller på den måten Fylkesmannen beslutter. Meldingen skal opplyse om adgangen til å klage etter § 4A-11 første ledd.

Vedtak i medhold av § 4A-5 tredje ledd bokstavene b og c treffes av den som har det overordnede faglige ansvaret for tjenesten. Vedtak kan treffes for inntil tolv måneder om gangen. De spesialisthelsetjenestene som de regionale helseforetakene skal sørge for, skal bistå ved utformingen av tiltakene.

Vedtaket skal settes opp skriftlig og inneholde:

- a) tjenestemottakerens navn og tid og sted for vedtaket,
- b) beskrivelse av tjenestemottakerens situasjon og en faglig vurdering av denne,
- c) beskrivelse av de tiltakene som skal settes i verk og den faglige begrunnelsen for disse,
- d) fastsettelse av tidsramme for tiltakene,
- e) bekreftelse på at vilkårene i kapitlet er oppfylt, herunder begrunnelse etter § 4A-5 første ledd annet punktum,
- f) opplysning om hvilken holdning tjenestemottakeren og dennes representant har til tiltaket,
- g) angivelse av faglig ansvarlig for gjennomføringen av tiltaket,
- h) opplysning om Fylkesmannens overprøvningsmyndighet og adgang til å uttale seg i saker som skal overprøves etter § 4A-8, og
- i) opplysning om tilsynsmyndighet.

Vedtaket skal sendes Fylkesmannen til overprøving etter § 4A-8. Vedtaket skal samtidig sendes spesialisthelsetjenestene, verge eller hjelpeverge og pårørende som kan avgi uttalelse til Fylkesmannen. Frist for å avgi slik uttalelse er en uke fra vedtaket er mottatt. Vedtaket kan ikke iverksettes før det er godkjent av Fylkesmannen. Dersom vedtaket er påklaget etter § 4A-11 annet ledd, kan vedtaket ikke iverksettes før fylkesnemnda for sosiale saker har godkjent vedtaket.

§ 4A–8. Fylkesmannens overprøving

Fylkesmannen skal overprøve vedtak etter § 4A–5 tredje ledd bokstavene b og c, jf. § 4A–7 fjerde ledd. Fylkesmannen skal prøve alle sider av saken.

Fylkesmannen skal gi vergen eller hjelpevergen og pårørende opplysning om klageadgangen etter § 4A–11 annet ledd.

§ 4A–9. Krav til gjennomføring og evaluering

De spesialisthelsetjenestene som de regionale helseforetakene skal sørge for, skal bistå ved gjennomføringen av tiltak etter § 4A–5 tredje ledd bokstavene b og c.

Tjenestemottakeren har rett til kvalifisert personale ved gjennomføringen av tiltak etter § 4A–5 tredje ledd bokstavene b og c. Ved gjennomføringen av disse tiltakene skal det være to tjenesteytere til stede dersom dette ikke er til ugunst for tjenestemottakeren.

Når tiltak etter § 4A–5 tredje ledd bokstav b gjennomføres, skal den ene av de to tjenesteyterne minst ha bestått utdanning i helse-, sosial- eller pedagogiske fag på høgsolenivå. Når tiltak etter § 4A–5 tredje ledd bokstav c gjennomføres, skal den ene av de to tjenesteyterne minst ha bestått avsluttende eksamen i studieretning for helse- og sosialfag i videregående opplæring. Fylkesmannen kan i særlige tilfeller gi dispensasjon fra utdanningskravet.

Tiltaket skal vurderes kontinuerlig, og avbrytes straks, dersom vilkårene for vedtaket ikke lenger er til stede eller det viser seg ikke å ha de forutsatte konsekvenser eller å ha uforutsette, negative virkninger.

§ 4A–10. Plikt til å føre journal

Reglene i helsepersonelloven kapittel 8 om dokumentasjonsplikt og forskrift om pasientjournal gjelder så langt de passer.

§ 4A–11. Klage

Beslutning etter § 4A–5 tredje ledd bokstav a kan påklages av tjenestemottakeren, verge eller hjelpeverge og pårørende til Fylkesmannen. Fylkesmannen skal prøve alle sider av saken.

Vedtak etter § 4A–5 tredje ledd bokstavene b og c som er overprøvd av Fylkesmannen etter § 4A–8, kan påklages av tjenestemottakeren, vergen eller hjelpevergen og pårørende til fylkesnemnda for sosiale saker. Klageadgangen gjelder også hvis Fylkesmannen har nektet å godkjenne kommunens vedtak, forutsatt at kommunen fortsatt ønsker å gjennomføre tiltaket. Fylkesnemnda skal prøve alle sider av saken.

Det kan oppnevnes et eget utvalg av sakkyndige for saker som etter reglene i dette kapitlet skal behandles av fylkesnemnda. For øvrig gjelder reglene i denne lovens § 9–2 og §§ 9–5 til 9–9. Kongen kan gi forskrift om at disse reglene skal gjelde helt eller delvis.

Klagesaken skal forberedes av Fylkesmannen etter bestemmelsene i forvaltningsloven § 33 første til fjerde ledd. Fylkesmannen skal redegjøre for de omstendigheter som ligger til grunn for vedtaket. De skriftlige uttalelser og forklaringer som vedtaket bygger på, skal vedlegges. Det skal opplyses om hvilke personer som skal gi forklaring for fylkesnemnda.

Klagefristen er tre uker fra vedtaket eller melding om beslutning er kommet fram til den som har klagerett etter første og annet ledd.

§ 4A–12. Overprøving i tingretten

Vedtak i klagesak etter § 4A–11 annet ledd kan bringes inn for tingretten, jf. tvistemålsloven § 474. Søksmålsadgangen gjelder ikke hvis fylkesnemnda for sosiale saker har nektet å godkjenne kommunens vedtak.

Saksøker er den som tvangsinngrepet er rettet mot. Vedkommende kan reise sak på egen hånd dersom han har evne til å forstå hva saken gjelder. Søksmål kan også reises av pårørende, verge eller hjelpeverge. Om adgangen for et barn til å reise søksmål gjelder § 8–3 annet ledd.

Fristen til å reise søksmål er to måneder fra den dag den som har rett til å reise søksmål, fikk melding om vedtaket.

Tingretten settes med to meddommere oppnevnt av dommeren.

Med de særregler som er gitt her, gjelder tvistemålsloven kapittel 33 ved overprøving av disse sakene.

§ 4A–13. Spesialisthelsetjenestene

Reglene i dette kapitlet gjelder tilsvarende for de spesialisthelsetjenestene som de regionale helseforetakene skal sørge for, når de deltar i tiltak etter kommunale vedtak etter § 4A–7.

Som ledd i spesialisthelsetjenestenes utførelse av oppgaver etter §§ 4A–7 og 4A–9, kan det treffes vedtak om bruk av tvang og makt i medhold av reglene i dette kapitlet. Saksbehandlingsreglene i dette kapitlet gjelder så langt de passer.

Regionalt helseforetak plikter å sørge for at spesialisthelsetjenestene har den kompetansen og bemanningen som er nødvendig for å yte forsvarlig bistand til kommunene ved tiltak etter reglene i dette kapitlet.

§ 4A–14. Forskrift

Kongen kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av reglene i dette kapitlet.

II

I lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene skal § 6–10 lyde:

§ 6–10. (Rettsikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemning)

Når kommunen yter pleie og omsorg i hjemmesykepleie eller under opphold i sykehjem eller boform for heldøgns omsorg og pleie etter § 1–3 første ledd nr. 4, jf. annet ledd nr. 4 og nr. 6 i denne loven, gjelder kapittel 4A i lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v. tilsvarende.

III

Loven gjelder fra 1. januar 2004.

19. des. Lov nr. 135 2003**Lov om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover.**

Ot.prp. nr. 10, Innst.O. nr. 28 og Besl.O. nr. 38 (2003-2004). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 10. og 15. desember 2003. Fremmet av Sosialdepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

Endringer i følgende annen lov:

Lov av 16. desember 1966 nr. 9 om anke til Trygderetten.

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

§ 3–2 fjerde og femte ledd skal lyde:

Full grunnpensjon utgjør likevel 82,5 prosent av grunnbeløpet dersom pensjonisten lever sammen med en ektefelle

- a) som mottar foreløpig uførestønad, uførepensjon eller alderspensjon,
- b) som mottar avtalefestet pensjon som det godskrives pensjonspoeng for, se § 3–19 sjette ledd, eller
- c) som har en årlig inntekt, inkludert kapitalinntekt, som er større enn to ganger grunnbeløpet.

I tillegg til de personene som er likestilt med ektefeller etter § 1–5 skal bestemmelsene i fjerde ledd også gjelde for samboerpar som har levd sammen i 12 av de siste 18 månedene. Full grunnpensjon skal utgjøre 82,5 prosent av grunnbeløpet også når pensjonistens samboer mottar pensjon eller overgangsstønad etter kapitlene 16 eller 17.

§ 3–4 tredje ledd skal lyde:

For et ektepar utgjør minstepensjonen 165 prosent av grunnbeløpet tillagt to ganger særtillegget etter ordinær sats.

§ 3–19 fjerde ledd skal lyde:

For tidsrommet fra uføretidspunktet (§ 12–10) til uførepensjon blir utbetalt, godskrives framtidige pensjonspoeng dersom opptjente pensjonspoeng på grunnlag av pensjonsgivende inntekt etter § 3–13 er lavere, se også § 3–14 femte ledd.

§ 3–26 femte ledd bokstav a skal lyde:

- a) Dersom pensjonisten har rett til ektefelle tillegg, men ikke barnetillegg, skal fribeløpet svare til minstepensjonen (§ 3–4) for ektepar tillagt 10 prosent av grunnbeløpet.

§ 5–9 fjerde ledd skal lyde:

Departementet gir forskrifter om stønad etter denne paragrafen, herunder om tilskott til fellestiltak for kiropraktorer.

§ 8–2 første ledd første punktum skal lyde:

For å få rett til sykepengene må medlemmet ha vært i arbeid i minst fire uker umiddelbart før han eller hun ble arbeidsufør (opptjeningstid).

§ 8–6 tredje ledd skal lyde:

Dersom bedriftsintern attføring ikke fører frem, skal det så tidlig som mulig vurderes om yrkesrettet attføring bør prøves.

Nåværende tredje ledd blir fjerde ledd.

§ 8–7 nytt åttende ledd skal lyde:

Trygdekantoret skal så tidlig som mulig vurdere om yrkesrettet attføring skal prøves dersom bedriftsintern attføring ikke fører frem, eller medlemmet ikke har et arbeidsforhold. En slik vurdering skal skje senest ved utløpet av sykepengeperioden.

§ 8–18 første ledd første punktum skal lyde:

For å få rett til sykepenger fra arbeidsgiveren må arbeidstakeren ha vært ansatt hos arbeidsgiveren i minst fire uker (opptjeningstid).

§ 8–47 første ledd skal lyde:

Denne paragrafen gjelder for yrkesaktive medlemmer som på sykmeldingstidspunktet midlertidig har vært ute av inntektsgivende arbeid i mindre enn en måned, og som

- a) fremdeles er ute av inntektsgivende arbeid, eller
- b) er i arbeid uten å fylle vilkåret i § 8–2 om fire ukers opptjeningstid.

§ 8–47 nytt fjerde ledd skal lyde:

Dersom et medlem mottar eller har mottatt sluttvederlag eller etterlønn i forbindelse med opphør av et arbeidsforhold, utvides fristen i første ledd til seks måneder. Ved utdanningspermisjon fra et arbeidsforhold i opptil ett år utvides fristen i første ledd til tolv måneder dersom utdanningen må avbrytes på grunn av sykdom.

Nåværende fjerde til sjuende ledd blir femte til åttende ledd.

§ 9–2 første ledd første punktum skal lyde:

For å få rett til stønad må medlemmet ha vært i arbeid i minst fire uker umiddelbart før fraværet fra arbeidet (opptjeningstid).

§ 9–8 første ledd første punktum skal lyde:

Arbeidsgiveren yter omsorgspenger etter § 9–5 første ledd dersom arbeidsforholdet har vart i minst fire uker (opptjeningstid).

§ 9–9 første ledd skal lyde:

Trygden yter omsorgspenger dersom arbeidstakeren har vært i arbeid eller i en likestilt situasjon (§ 9–2 jf § 8–2) i til sammen minst fire uker umiddelbart før fraværet, men ikke har rett til omsorgspenger fra en arbeidsgiver.

§ 10–6 nytt tredje ledd skal lyde:

Departementet gir forskrift om stønad etter denne paragrafen.

§ 10–8 andre ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Dersom bedriftsinterne tiltak ikke fører frem eller medlemmet ikke har et arbeidsforhold, skal trygdekontoret så tidlig som mulig vurdere om yrkesrettet attføring bør prøves.

Nåværende fjerde punktum blir femte punktum.

§ 10–8 sjette, sjuende og åttende ledd skal lyde:

Rehabiliteringspenger ytes ikke sammenhengende i mer enn 52 uker. I særskilte tilfeller kan stønadsperioden forlenges i ytterligere 52 uker. Når medlemmet har mottatt rehabiliteringspenger i seks måneder, skal trygdekontoret vurdere om yrkesrettet attføring bør prøves.

Ved meget alvorlige sykdomstilstander eller større skader hvor den medisinske behandlingen tar lengre tid, kan det gjøres unntak fra tidsbegrensningen i sjette ledd andre punktum.

Departementet gir forskrifter om rehabiliteringspenger etter denne paragrafen, og kan herunder bestemme i hvilke tilfeller stønadsperioden kan forlenges.

§ 10–12 andre ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Dersom medlemmet mottar graderte ytelser etter kapittel 12, skal det ved gradering av ytelsen tas hensyn til allerede fastsatt uføregrad.

§ 15–6 tredje ledd skal lyde:

Stønadstiden kan utvides med opptil to år fram til barnet fyller åtte år når den enslige moren eller faren er under nødvendig utdanning eller opplæring for å bli i stand til å forsørge seg selv med eget arbeid. Dersom den enslige moren eller faren har aleneomsorg for flere enn to barn eller fikk aleneomsorg for barn før fylte 18 år, kan stønadstiden utvides med opptil tre år. Det gis vanligvis ikke stønad etter at yrkeskompetanse er oppnådd. Utdanningen må utgjøre minst halvparten av utdanning på full tid.

§ 15–6 femte ledd skal lyde:

Etter skilsmisse, separasjon eller samlivsbrudd mellom ugifte foreldre gis det uten hinder av aldersbegrensningen i andre ledd, overgangsstønad i opptil to år før det yngste barnet fyller ti år. I det første året må kravene til yrkesrettet aktivitet etter § 15–8 være oppfylt, mens det andre året må benyttes til nødvendig utdanning, se tredje ledd i paragrafen her.

§ 15–8 første ledd innledningen skal lyde:

Når det yngste barnet har fylt tre år, er det et vilkår for rett til overgangsstønad etter § 15–6 andre og åttende ledd at den enslige moren eller faren enten

§ 15–11 femte ledd skal lyde:

Stønaden er 64 prosent av utgiftene til barnetilsyn opptil de beløp som Stortinget fastsetter. Det gis ikke stønad når den pensjonsgivende inntekten er større enn seks ganger grunnbeløpet.

§ 22–12 nytt tredje ledd skal lyde:

Uførepensjon utbetales ikke for perioder hvor medlemmet har mottatt rehabiliteringspenger, attføringspenger eller tidsbegrenset uførestønad.

Nåværende tredje, fjerde og femte ledd blir fjerde, femte og sjette ledd.

II

I lov 16. desember 1966 nr. 9 om anke til Trygderetten gjøres følgende endringer:

§ 7 andre ledd første punktum skal lyde:

Retten settes med tre medlemmer i saker der både et medisinsk kyndig og et attføringskyndig medlem bør delta.

§ 7 fjerde ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Når det er bestemt at en sak skal settes med sju medlemmer, skal partene straks underrettes om dette.

§ 13 første ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Oversendelsesbrevet skal inneholde en beskrivelse av de opplysninger ankemotparten bygger på, partenes anførsler, merknader til den ankende parts anførsler og ankemotpartens begrunnelse og påstand.

§ 13 andre ledd andre punktum oppheves.

§ 13 fjerde ledd andre punktum oppheves.

§ 21 tredje ledd skal lyde:

Dersom retten finner det klart at anken ikke kan føre fram, og avgjørelsen antas ikke å få betydning utenfor den foreliggende sak, er det tilstrekkelig at kjennelsen inneholder en kort beskrivelse av hva saken gjelder og en redegjørelse for de momenter som retten har lagt avgjørende vekt på.

III

Ikrafttredelse. Overgangsbestemmelser

1. Endringene i folketrygdloven §§ 10–6 og 10–12 trer i kraft straks.
2. Endringene i folketrygdloven § 3–19 fjerde ledd, § 5–9 fjerde ledd, §§ 8–2, 8–6, 8–7, 8–18, 8–47, 9–2, 9–8, 9–9, 10–8, § 15–6 tredje og femte ledd, § 15–8 første ledd og § 22–12 trer i kraft 1. januar 2004.
Endringene i folketrygdloven §§ 8–2, 8–18, 8–47, 9–2, 9–8 og 9–9 gis virkning for stønadstilfeller som inntreffer etter ikrafttredelsesdato.
Det fastsettes forskrift om overgangsregler for løpende tilfeller til endringene i folketrygdloven § 10–8 sjettede, sjuende og åttende ledd.
Endringene i folketrygdloven § 15–6 tredje og femte ledd og § 15–8 første ledd gis virkning for tilfeller der ordinær stønadstid ville ha utløpt tidligst nevnte dato.
Endringen i folketrygdloven § 3–2 fjerde og femte ledd, § 3–4 tredje ledd og § 3–26 femte ledd bokstav a trer i kraft 1. mai 2004 og får virkning for både løpende og nye pensjoner.
3. Endringene i trygderettsloven trer i kraft fra 1. januar 2004. Endringen i § 13 andre ledd andre punktum og fjerde ledd andre punktum gis virkning for alle saker som ikke er oversendt Trygderetten når endringen trer i kraft. Endringene i § 7 andre ledd og § 21 tredje ledd gis virkning for alle saker som ikke er avgjort når endringene trer i kraft.

28. nov. Nr. 1474 2003

Forskrift om organisert forskerutdanning for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Norges musikkhøgskole.

Fatsatt av styret ved Norges musikkhøgskole 28. november 2003 med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler § 46 og forskrift av 11. oktober 2002 nr. 1124 om grader og yrkesutdanninger, beskyttet tittel og normert studietid ved universiteter og høyskoler § 9. Kunngjort 16. desember 2003.

§ 1. Virkeområde

Denne forskriften gjelder for organisert forskerutdanning for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Norges musikkhøgskole i de tre fagområdene historiske og samtidsrettede oppføringspraktiske problemstillinger, musikkpedagogikk og musikkterapi.

§ 2. Målsetting for doktorgradsprogrammet

Doktorgradsprogrammet skal kvalifisere for forskningsvirksomhet på et høyt faglig nivå og for annet arbeid i samfunnet hvor det stilles store krav til vitenskapelig innsikt.

§ 3. *Ansvar for doktorgradsutdanningen*

Styret har det overordnede ansvar for doktorgradsutdanningen og gir selv regler for organiseringen.

§ 4. *Doktorgradsutdanningens innhold*

Doktorgradsutdanningen er i hovedsak aktivt forskningsarbeid under veiledning.

Doktorgradsutdanningen omfatter:

- Gjennomføring av et selvstendig forskningsarbeid i aktivt samarbeid med veiledere og andre forskere
- En godkjent opplæringsdel
- Deltakelse i aktive forskermiljøer, nasjonalt og internasjonalt
- Faglig formidling som er nært relatert til det pågående doktorgradsarbeid.

§ 5. *Opptak*

Opptakskrav

For å bli tatt opp til doktorgradsprogrammet i historiske og samtidsrettede oppføringspraktiske problemstillinger, musikkpedagogikk og musikkterapi, må søkeren normalt ha eksamen av høyere grad (mastergrad, hovedfag, diplomeksamen e.l.) innen det fagområdet man søker opptak til.

Annen utdanning eller kompetanse på tilsvarende nivå kan etter individuell vurdering godkjennes av doktorgradsutvalget som grunnlag for opptak.

Doktorgradsutvalget kan stille krav om at søkere gjennomgår særskilte kurs og/eller består særskilt prøve før opptak.

Søknaden

Søknad om opptak skal inneholde:

- Beskrivelse av forskningsoppgaven
- Fremdriftsplan for gjennomføring av utdanningen
- Finansieringsplan
- Redegjørelse for nødvendig infrastruktur
- Redegjørelse for veiledningsbehov og forslag til veiledere
- Eventuelle planer for opphold ved andre, herunder utenlandske forskningsinstitusjoner eller virksomheter
- Plan for faglig formidling
- Dokumentasjon av den utdanning som skal ligge til grunn for opptaket
- Opplysninger om eventuelle immaterialrettslige restriksjoner for å beskytte andres rettigheter.

Musikkhøgskolen utarbeider søknadsskjema.

Beskrivelsen av forskningsoppgaven skal gjøre rede for tema, problemstillinger og valg av metode. Beskrivelsen bør angi framdriftsplan for de ulike deler av forskningsarbeidet.

Dersom søkeren planlegger å bruke et annet språk i avhandlingen enn det som er godkjent i henhold til forskriftens § 9, sjette ledd, skal søknad om godkjenning av dette leveres sammen med planen for studiet.

Avgjørelse om opptak

Avgjørelsen om opptak baseres på en samlet vurdering av søknaden. Høgskolen kan fastsette kriterier for rangering mellom kvalifiserte søkere når antallet søkere overstiger opptakskapasiteten.

Opptaket kan skje med forbehold om finansiering, opptakskapasitet, utarbeidelse av individuell opplæringsplan, tilleggsutdanning og immaterialrettslige avtaler.

I opptaksvedtaket skal veileder oppnevnes, ansvaret for løsningen av andre behov som er skissert i søknaden plasseres og avtaleperioden fastlegges med startdato og varighet. Eventuell forlengelse av avtaleperioden må relateres til rettighet som arbeidstaker eller avklares spesielt.

Opptak kan nektes dersom:

- opphavsrettslige avtaler er til hinder for publisering og åpen disputas
- de immaterialrettslige avtaler som er inngått er så urimelige at institusjonen ikke bør medvirke i prosjektet.

Prosedyre for opptak

Doktorgradsutvalget er opptakskomiteé for opptak til doktorgradsprogrammet. Doktorgradsutvalget nedsetter en sakkynndig komité til å gi faglig innstilling om den enkelte søknad. Komiteen skal ha minst ett eksternt medlem.

Komiteen skal vurdere søknaden og konkludere med enten

- a) Søknaden er klart støtteverdig og blir anbefalt uten vesentlige endringer i prosjektet, eller
- b) Søknaden er støtteverdig, men trenger vesentlig bearbeiding før den kan vurderes på nytt, eller
- c) Søknaden er ikke støtteverdig.

Doktorgradsutvalget gjør opptak til doktorgradsprogrammet på grunnlag av de faglige innstillingene og innenfor rammer fastsatt av styret. Ved opptak til doktorgradsprogrammet for tilsetning i stipendiatstilling ved Norges musikkhøgskole gjøres opptaket av styret i forbindelse med tilsetning, etter innstilling fra doktorgradsutvalget.

Opptak skjer normalt en gang i året.

Dersom søkers prosjekt tilsier at det kan være aktuelt med tilknytning til flere fagmiljøer, bør det også innhentes uttalelse fra relevant(e) fagmiljø(er) før opptak.

I tilfeller der prosjektet allerede er funnet støtteverdig av Norges forskningsråd, er høgsolen ikke forpliktet til å foreta ny sakkyndig vurdering av dette.

§ 6. Avtale

Opptak til doktorgradsprogrammet formaliseres i form av skriftlig avtale. Avtalen inngås mellom doktorgradskandidat, veileder(e) og høgsolen, og angir partenes gjensidige rettigheter og plikter. Avtalen skal angi tema for doktorgradsarbeidet, avtaleperiode, finansieringsplan, veiledningsforhold, arbeidssted og opplæringsdel. Dersom doktorgradsstudenten er tilknyttet annen arbeidsplass skal det inngås avtale som regulerer arbeidsvilkårene, herunder tid til doktorgradsarbeidet, driftsmidler og behov for vitenskapelig utstyr. Avtalen skal sikre at doktorgradsstudentene deltar regelmessig i et aktivt forskermiljø og legge til rette for at forskerutdanningen skal kunne gjennomføres til avtalt tid.

Vesentlige endringer i de forhold som omtales i avtalen, skal forelegges doktorgradsutvalget til godkjenning.

§ 7. Doktorgradsprogrammet

Normert tid

Doktorgradsprogrammet skal være lagt opp slik at det normalt skal kunne fullføres innenfor en tre års effektiv forskerutdanningsperiode. Av denne perioden skal minst ett semester være avsatt til organisert opplæring. Avtaleperioden kan forlenges grunnet permisjoner som følger av kandidatens rettighet som arbeidstaker.

For de som er i stipendiatstilling er doktorgradsprogrammet fire år, med ett år avsatt til institusjonsrelevant arbeid. Vanligvis skal utdanningen ikke strekke seg over mer enn fem år.

Når særlige faglige hensyn taler for det, kan doktorgradsutvalget godkjenne en annen tidsnormering. I alle tilfeller skal studiet føre frem til samme faglige nivå.

Opplæringsdelen

Høgsolen skal gi alle doktorgradskandidater tilbud om opplæring på høyt vitenskapelig nivå. Dersom høgsolen ikke selv arrangerer hele opplæringsdelen, skal den legge forholdene til rette for kandidatens deltagelse i tilsvarende opplæring ved en annen institusjon som gir godkjent doktorgradsopplæring. I emner der det ikke foreligger egnet kurstilbud, kan individuelt lesepensum med skriftlig dokumentasjon godkjennes som del av opplæringsdelen.

Opplæringsdelen skal blant annet omfatte opplæring i vitenskapsteori og etikk. Opplæringsdelen skal være gjennomført og godkjent før avhandlingen innleveres. Doktorgradsutvalget foretar den endelige godkjenningen av opplæringsdelen.

Musikkhøgsolen fastsetter en egen studieplan for opplæringsdelen. Studieplanen gir nærmere beskrivelse av faglig innhold, vektning og omfang. Opplæringen gis vanligvis i egne intensive kurs, knyttet til et pensum og med skriftlig dokumentasjon.

Alle som er tatt opp til doktorgradsprogrammet, skal gjennomføre opplæringsdelen. Det kreves dokumentasjon for at kandidaten har tilegnet seg de nødvendige faglige kunnskaper. Slik dokumentasjon kan gis gjennom obligatoriske praktiske øvelser, skriftlige eller muntlige prøver, forelesning, seminarpresentasjon, skriftlig arbeid eller i annen form godkjent av doktorgradsutvalget.

Som et ledd i opplæringsdelen kan doktorgradskandidaten holde seminar eller forelesninger og på denne måten få øvelse i og hjelp til faglig formidling. Et populærvitenskapelig arbeid som krever tilnærmet samme arbeidsinnsats, kan godkjennes som tilsvarende skolering i faglig formidling.

Kurs på høyere grads nivå kan godkjennes som en mindre andel av kandidatens opplæringsdel. Det forutsettes at kandidaten ikke tidligere har hatt tilsvarende kurs på høyere grads nivå, og at kursvalget kan begrunnes i kandidatens prosjektopplegg. Doktorgradsutvalget kan bestemme at slike kurs kan gi en mindre uttelling (lavere vektning) på doktorgradsnivå.

Doktorgradsutvalget kan gi fritak for deltagelse i deler av opplæringsdelen dersom tilsvarende krav er oppfylt ved en annen institusjon som gir godkjent opplæring.

§ 8. Tilknytning til forskermiljø

Hovedveileder har i samråd med høgsolen hovedansvar for å legge til rette for at doktorgradsstudenten deltar regelmessig i et aktivt forskermiljø med seniorforskere og andre doktorgradsstudenter. For doktorgradsstudenter som har hovedtilknytning ved annen institusjon skal det inngås avtale mellom høgsolen og samarbeidende institusjon som regulerer arbeidsvilkårene og herunder sikrer doktorgradsstudentens deltagelse i aktivt forskermiljø.

§ 9. Doktorgradsarbeidet

Alle prosjekter krever dokumentasjon i form av en avhandling. I fagområdet historiske og samtidsrettede oppføringspraktiske problemstillinger kan det være aktuelt å supplere avhandlingen med annen dokumentasjon, særlig av utøvende art (i form av CD-innspillinger eller annen varig dokumentasjon). Det er en forutsetning at slik bruk av kunstnerisk utøvelse i seg selv utgjør en kunstnerisk helhet, at den inngår i den faglige drøftingen i form av illustrasjon, belegg eller lignende, og at den blir vurdert som dette i en vitenskapelig sammenheng. Vektleggingen av skriftlig og utøvende dokumentasjon avgjøres i det enkelte tilfelle i samråd med veileder og doktorgradsutvalget.

Avhandlingen skal være et selvstendig, vitenskapelig arbeid som oppfyller internasjonale standarder innen fagområdet når det gjelder problemformuleringer, begrepsmessig presisering, metodisk, teoretisk og empirisk grunnlag, dokumentasjon og fremstillingsform. Arbeidet skal bidra til å utvikle ny faglig kunnskap og ligge på et

faglig nivå som tilsier at den vil kunne publiseres som en del av fagets vitenskapelige litteratur.

Del av fellesarbeid godtas som avhandling i den grad doktorandens selvstendige innsats kan identifiseres og dokumenteres.

Til bedømmelse som enkeltarbeid kan ikke antas arbeid som har vært godtatt som grunnlag for tidligere eksamener med mindre arbeidet inngår som en mindre del av en avhandling som består av flere sammenhengende arbeid.

Flere mindre arbeid kan godkjennes som deler av en doktorgradsavhandling når de etter sitt innhold utgjør et hele. I tillegg til de enkelte delene skal det da utarbeides et sammendrag som gjør nærmere rede for helheten i arbeidet.

Avhandlingen skal være skrevet på norsk, svensk, dansk eller engelsk, med mindre det er gitt særskilt tillatelse til å benytte et annet språk.

Doktorgradsarbeidet skal være offentlig tilgjengelig senest to uker før disputasen holdes.

Et doktorgradsarbeid som tidligere er blitt underkjent ved høgsolen, kan bedømmes i omarbeidet form først seks måneder etter at høgsolen har fattet beslutning om å forkaste arbeidet. Bedømmelse på nytt kan bare finne sted en gang.

§ 10. Veiledning

Doktorgradsarbeidet skal foregå under individuell veiledning. Doktorgradsstudenten skal ha jevnlig kontakt med sin(e) veileder(e) og skal inngå i et aktivt forskningsmiljø.

Normalt skal minst en av veilederne være ansatt ved høgsolen. Veileder skal ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse. Dersom det blir oppnevnt ekstern veileder, skal det også oppnevnes en intern.

Hvis doktorgradsstudenten har flere veiledere, skal det oppnevnes en hovedveileder med primært ansvar for den faglige oppfølging av doktorgradsstudenten. Hovedveileder skal som hovedregel være ansatt ved høgsolen.

Både veileder og doktorgradsstudent plikter å rapportere i samsvar med de regler høgsolen har fastsatt, jf. § 11.

§ 11. Kvalitetssikring og rapportering

Institusjonen skal ha et system for kvalitetssikring av doktorgradsopplæringen. Systemet skal omfatte tiltak for å avdekke manglende progresjon i avhandlingsarbeidet og mangler ved veiledningen samt rutiner for å følge opp avdekkede mangler. Systemet skal omfatte årlig og separat rapportering fra doktorgradsstudent og veileder, og utformes slik at dobbeltrapportering unngås.

§ 12. Terminering av avtale

Ved vesentlig mislighold så som manglende progresjon over tid, brudd på etiske regler og alvorlige endringer i forskningsprosjektet, kan høgsolen beslutte at en doktorgradskandidat skal avslutte doktorgradsopplæringen før den er fullført.

§ 13. Bedømmelse

Doktorgraden tildeles på grunnlag av:

- a) Godkjent gjennomføring av opplæringsdelen
- b) Godkjent vitenskapelig avhandling og ev. annen dokumentasjon
- c) Godkjent prøveforelesning over oppgitt emne
- d) Et tilfredsstillende forsvar av avhandlingen i en offentlig disputas.

§ 14. Innlevering

Søknad om å få doktorgradsarbeidet bedømt stiles til Norges musikkhøgscole ved doktorgradsutvalget. Fem eksemplarer av avhandlingen og ev. annen dokumentasjon skal følge med søknaden. Sammen med søknaden skal det foreligge dokumentasjon for at opplæringsdelen er fullført og godkjent. Dersom doktorgradsarbeidet godkjennes til disputas, leveres ytterligere 50 eksemplarer av avhandlingen senest to uker før disputasen holdes. Kandidaten leverer et kortfattet sammendrag som kan tjene som pressemelding.

Avhandlingen leveres normalt i det standardiserte formatet og i den form (papirbasert eller elektronisk) som høgsolen har bestemt.

Et arbeid eller deler av et arbeid som tidligere er godkjent for doktorgraden ved norsk eller utenlandsk universitet eller høgscole, kan ikke antas til bedømmelse, selv om arbeidet innleveres i omarbeidet skikkelse.

§ 15. Oppnevning av bedømmelseskomité

Til å bedømme doktorgradsarbeidet oppnevner høgsolens styre en sakkyndig bedømmelseskomité på minst tre medlemmer. Komiteen skal settes sammen slik at:

- begge kjønn, såfremt mulig, er representert
- minst ett av medlemmene er uten tilknytning til høgsolen
- minst ett av medlemmene, såfremt mulig, er utenlandsk
- alle medlemmene har doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Doktorgradsutvalget foreslår bedømmelseskomité. Forslaget skal begrunnes og bør vise til hvordan komiteen samlet sett dekker doktorgradsarbeidets fagfelt.

Styret utpeker en leder blant komiteens medlemmer. I tillegg til komiteens medlemmer kan det oppnevnes en koordinator.

Oppnevnt veileder kan ikke være medlem av bedømmelseskomiteen.

§ 16. Komiteens arbeid

Tilbaketrekning og bearbeiding

Et innlevert arbeid kan ikke trekkes tilbake før det er endelig avgjort om det er verdig til å forsvares for doktorgraden. Doktorgradskandidaten kan likevel rette formelle feil i avhandlingen ved innlevering. Det må i tilfelle innleveres en oversikt over rettingene senest en måned før disputasen.

Uten hensyn til det foregående kan høgskolen tillate omarbeiding av avhandlingen på grunnlag av bedømmelseskomiteens foreløpige kommentarer. Det skal gis en frist for slik omarbeiding, normalt ikke lengre enn 6 måneder.

Hvis doktorgradsarbeidet ikke godkjennes, kan ny innlevering først finne sted etter seks måneder.

Opplysningsplikt

Veileder kan innkalles til møter i bedømmelseskomiteen for å gjøre rede for veiledningen og doktorgradsarbeidet.

Komiteen kan kreve doktorgradskandidatens grunnlagsmateriale og utfyllende eller oppklarende tilleggsinformasjon fremlagt.

Innstilling

Komiteen avgir innen en frist fastsatt av høgskolen begrunnet innstilling, eventuelt vedlagt individuelle uttalelser, om hvorvidt arbeidet er verdig til å forsvares for doktorgraden. Dissenser skal begrunnes.

Bedømmelseskomiteens innstilling med eventuelle dissenser og individuelle uttalelser forelegges doktoranden, som gis en frist på minimum én uke til å fremme skriftlige merknader til innstillingen. Hvis doktorgradskandidaten ikke ønsker å fremme skriftlige merknader, underrettes komiteen snarest om dette.

Frister

Komiteens innstilling skal foreligge innen tre måneder etter at komiteen har mottatt doktorgradsarbeidet, med mindre høgskolen har bestemt noe annet. Tillater komiteen omarbeiding av arbeidet, løper ny frist fra den datoen arbeidet leveres på nytt.

§ 17. Komiteens innstilling og behandling av innstillingen

Behandling av enstemmig innstilling

En enstemmig komitéinnstilling skal tas til følge, såfremt et flertall av styret stemmer for dette. Dersom et flertall av styret finner at det – til tross for en enstemmig komitéinnstilling – foreligger begrunnet tvil om et doktorgradsarbeid bør godkjennes, skal høgskolen søke nærmere avklaring fra bedømmelseskomiteen eller oppnevne to nye sakkyndige, som avgir individuelle uttalelser om arbeidet. Doktorgradskandidatens merknader vedlegges. Etter dette fatter styret selv vedtak i saken på grunnlag av innstillingen og de innhentede uttalelsene.

Behandling av delt innstilling

Dersom det foreligger dissens i komiteen, kan høgskolen uten ytterligere bedømmelse fatte vedtak i saken, eller søke nærmere avklaring fra bedømmelseskomiteen, eller oppnevne to nye sakkyndige, som avgir individuelle uttalelser om doktorgradsarbeidet. Doktorgradskandidatens merknader vedlegges. Etter dette fatter høgskolen selv vedtak i saken på grunnlag av innstillingen og de innhentede uttalelser.

§ 18. Prøveforelesning

Prøveforelesning skal være over oppgitt emne.

Innen fagområdene musikkpedagogikk og musikkterapi bestemmes emnet for prøveforelesningen av bedømmelseskomiteen og kunngjøres for doktorgradskandidaten 10 virkedager før forelesningen.

I fagområdet for historiske og samtidsrettede oppføringspraktiske problemstillinger bestemmes emnet av bedømmelseskomiteen og kunngjøres for doktorgradskandidaten 10 virkedager før forelesningen. Dersom prøveforelesningen skal inneholde vesentlige innslag av utøvende art, der utøvingen inngår i en faglig drøfting, skal emnet kunngjøres for doktorgradskandidaten to måneder før prøveforelesningen.

Prøveforelesningen skal holdes etter at avhandlingen er innlevert, men før disputasen, og skal godkjennes av bedømmelseskomiteen.

Forelesningen skal skje på det språket som avhandlingen er skrevet på, eller et annet språk som er tillatt i henhold til reglementet.

§ 19. Disputas

Når prøveforelesningen er avholdt og godkjent skal doktorgradskandidaten forsvare avhandlingen i offentlig disputas. Tid og sted for disputasen skal offentliggjøres i god tid sammen med opplysninger om hvordan avhandlingen er offentliggjort.

Disputasen skjer på avhandlingsspråket eller på norsk med mindre høgskolen godkjenner noe annet.

Det skal normalt være to opponenter. De to opponentene skal være medlemmer av bedømmelseskomiteen og

utpekes av doktorgradsutvalget eller komiteen selv. I særlige tilfeller kan det oppnevnes opponenter som ikke har vært medlemmer av komiteen.

Disputasen ledes av rektor eller den rektor bemyndiger. Den som leder disputasen, gjør kort rede for innleveringen og bedømmelsen av doktorgradsarbeidet og for prøveforelesningen og bedømmelsen av denne. Deretter gjør doktoranden rede for hensikten med og resultatene av det vitenskapelige arbeidet. Førsteopponent innleder diskusjonen og annen opponent avslutter disputasen. Høgskolen kan likevel fastsette en annen rekkefølge og oppgavefordeling mellom doktoranden og førsteopponenten. Øvrige tilstedeværende som ønsker å delta i drøftingen ex auditorio, må under disputasen gi melding om dette til disputasens leder innen det tidspunkt denne fastsetter. Kunstnerisk utøving kan, på samme måte som tidligere beskrevet i § 6, brukes som illustrasjon, belegg eller lignende der det er naturlig under disputasen.

Etter disputasen sender bedømmelseskomiteen innberetning til høgskolen der den gjør rede for hvordan den har vurdert forsvaret av avhandlingen. Innberetningen skal konkludere med om disputasen er godkjent/ikke godkjent.

Hvis disputasen ikke godkjennes, kan ny disputas avlegges. Så vidt mulig skal ny disputas vurderes av den opprinnelige bedømmelseskomiteen. Disputasen skal finnes tilfredsstillende før diplom kan tildeles.

§ 20. Kreering og diplom/vitnemål

På grunnlag av innberetning fra bedømmelseskomiteen om at disputasen er godkjent, kreerer musikkhøgskolens styre doktoranden til philosophiae doctor.

Doktorgradsdiplom og vitnemål utferdiges av høgskolen. På diplomet skal tittelen på doktorgradsarbeidet og fagområdet føres opp sammen med opplysninger om den faglige opplæringsdelen doktoranden har fullført.

§ 21. Klage

Avslag på søknad om opptak etter § 3 og avslag på godkjenning av kurs eller andre deler av opplæringsdelen kan påklages. Likeledes kan avslag på søknad om bedømmelse og vedtak om ikke å godkjenne avhandling, prøveforelesning eller forsvar påklages.

Fristen for å klage er tre uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er mottatt. For øvrig gjelder reglene om klagebehandling i forvaltningslovens § 28 flg. Ved klage over sensur ved særskilt eksamen eller prøve gjelder likevel lov om universiteter og høyskoler § 51 og § 52.

Grunngitt klage sendes høgskolen. Det organ som har truffet det påklagede vedtaket kan oppheve eller endre vedtaket hvis det finner klagen begrunnet. Har styret truffet det påklagede vedtaket, og det ikke finner grunn til å oppheve eller endre dette, sendes klagen til departementet til avgjørelse. Klageinstansen kan prøve alle sider ved det påklagede vedtak. Dersom underinstansen eller klageinstansen finner grunn til det, kan det oppnevnes et utvalg eller enkeltpersoner til å foreta en vurdering av den foretatte bedømmelse og de kriterier denne bygger på, eller til å foreta en ny eller supplerende sakkyndig vurdering.

§ 22. Utfyllende bestemmelser

Doktorgradsutvalget kan utferdige utfyllende bestemmelser til denne forskrift.

§ 23. Ikrafttredelse og opphevelse av tidligere forskrift

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2004. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift av 30. august 2002 nr. 998 om organisert forskerutdanning for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Norges musikkhøgskole.

3. des. Nr. 1475 2003

Forskrift om endring i forskrift om øvingskjøring med motorvogn og om trafikkopplæring m.v.

Fastsatt av Vegdirektoratet 3. desember 2003 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 24, § 26, § 27, § 28, § 42 og § 43, jf. ikrafttredelsesvedtak av 17. mars 1967 nr. 3462, kgl.res av 16. desember 1977 og delegeringsvedtak av 29. september 2003 nr. 1196. Jf. EØS-avtalen vedlegg VII nr. 1a (direktiv 92/51/EØF) og vedlegg XIII nr. 24a (direktiv 91/439/EØF som endret ved direktiv 94/72/EF, direktiv 96/47/EF, direktiv 97/26/EF og direktiv 2000/56/EF). Kunngjort 16. desember 2003.

I

I forskrift av 14. desember 1968 nr. 9352 om øvingskjøring med motorvogn og om trafikkopplæring m.v. gjøres følgende endringer:

§ 4 nr. 1 nytt første ledd skal lyde:

1. Lærevogn skal tilhøre den aktuelle førerkortklasse, og være godkjent av regionvegkontoret før bruk. Godkjenningen føres i lærevognens vognkort. Ved godkjenning etter 31. desember 2003 anmerkes det i vognkortet hvorvidt lærevognen kan benyttes under førerprøven.

§ 4 nåværende nr. 2 til nr. 9 oppheves.

§ 4 ny nr. 2 til nr. 7 skal lyde:

2. Lærevogn klasse A1 og A skal ha følgende tilleggsutstyr:
 - a) ekstra betjening av brems og kopling,
 - b) ett ekstra speil som gir lærer tilstrekkelig utsyn bakover,

- c) ett ekstra speil som gir lærer tilstrekkelig kontroll med eleven og
 - d) håndtak på hver side som er tilgjengelig for lærer.
3. Lærevogn klasse B og trekkvogn klasse BE skal ha bredde minst 1,5 meter og ha minst fire sitteplasser. I tillegg skal den ha følgende utstyr:
- a) dobbelt sett betjeningsinnretning for brems og kobling,
 - b) ett ekstra innvendig speil som gir lærer tilstrekkelig utsyn bakover,
 - c) ett ekstra innvendig speil som gir lærer tilstrekkelig kontroll med eleven og
 - d) hastighetsmåler som er lett lesbar for lærer.
4. Lærevogn klasse C, C1, CE, C1E, D, D1, DE og D1E skal ha følgende tilleggsutstyr:
- a) dobbelt sett betjeningsinnretning for fotbrems eller ekstra betjening av driftsbrems,
 - b) ett ekstra innvendig speil som gir lærer tilstrekkelig kontroll med eleven og
 - c) ekstra speil som gir lærer tilstrekkelig utsyn bakover.
5. Lærevogn klasse M kode 147 skal være tre- eller firehjuls moped med egenvekt over 250 kg (uten batterier) og registrert for to personer, samt ha følgende tilleggsutstyr:
- a) speilutrustning som gir ledsager tilstrekkelig utsyn bakover og
 - b) ekstra innvendig speil som gir lærer kontroll med eleven.
6. Lærevogn klasse T skal i tillegg ha godkjent sitteplass for lærer, og ha ekstra speil som gir læreren tilstrekkelig kontroll med eleven.
7. Unntatt fra kravene i nr. 2 til nr. 7 er kjøretøy spesialinnrettet for funksjonshemmede. Slik kjøretøy kan benyttes som lærevogn hvis det er utstyrt slik regionvegkontoret finner det nødvendig for at øvingskjøringen skal være sikker. Kjøretøy benyttet til øvingskjøring etter dette nummer kan også benyttes som kjøretøy til førerprøven.

II

Endringene trer i kraft straks.

3. des. Nr. 1476 2003

Forskrift om endring i forskrift om førerkort og førerprøve m.v.

Fastsatt av Vegdirektoratet 3. desember 2003 med hjemmel i vegtrafikkloven av 18. juni 1965 nr. 4 § 24, § 24a, § 26, § 27, § 28, § 30 og § 42, jf. ikrafttredelsesvedtak av 17. mars 1967 nr. 3462 og delegeringsvedtak av 29. september 2003 nr. 1196. Jf. EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 24a (direktiv 91/439/EØF som endret ved direktiv 94/72/EF, direktiv 96/47/EF, direktiv 97/26/EF og direktiv 2000/56/EF). Kunngjort 16. desember 2003.

I

I forskrift av 23. februar 1979 nr. 4 om førerkort og førerprøve m.v. gjøres følgende endringer:

§ 15 nr. 3 skal lyde:

3. Den praktiske prøven avlegges på godkjent læresykel uten sidevogn (jf. trafikkopplæringsforskriften § 4 nr. 2) eller på annen tilsvarende motorsykel uten sidevogn. Motorsykkelen skal som tilleggsutstyr ha kortslutningsbryter for motor montert på støttehåndtakets venstre side og kommunikasjonsutstyr for sensor og kandidat. Motorsykkelen skal ha en konstruksjonshastighet på minst 100 km/t. Den praktiske prøven til klasse A1 og klasse A avlegges med lett motorsykel med slagvolum på minst 75 ccm henholdsvis motorsykel med slagvolum på minst 450 ccm og en effekt på over 35 kW.

Sensor skal under den trafikale del av prøven så vidt mulig sitte bak på motorsykkelen. Kandidaten skal under kjøring bruke hjelm, visir/briller, hansker, fottøy som dekker over ankelen og hensiktsmessige klær egnet for motorsykelkjøring som dekker øvrige kroppsdeler.

§ 16 nr. 2 skal lyde:

2. Den praktiske prøven avlegges på godkjent lærevogn (jf. trafikkopplæringsforskriften § 4 nr. 3) eller på annen tilsvarende bil. Bilen skal ha en konstruksjonshastighet på minst 100 km/t og som tilleggsutstyr ha ekstra utvendig speil som gir sensor tilstrekkelig utsyn bakover samt ha lys over pedalene på førersiden.

§ 17 nr. 2 skal lyde:

2. Den praktiske prøven avlegges på godkjent lærevogn med dobbelt sett betjeningsinnretning for fotbrems, jf. trafikkopplæringsforskriften § 4 nr. 4. Lastebilen skal ha en konstruksjonshastighet på minst 80 km/t, tillatt totalvekt på minst 12.000 kg, lengde på minst 8 m, bredde på minst 2,4 m og en akselavstand på minimum 4 meter. Kjøretøyet skal ha ABS-brems, girkasse med minimum åtte gir til kjøring fremover, lukket lasterom som minst er like høyt og bredt som førerhuset og fartsskriver som fastsatt i forskrift av 28. september 1993 nr. 910 om kjøre- og hviletid m.v. ved innenlandsk transport og transport innen EØS-området § 1-1, jf. forordning (EØF) nr. 3821/85.

Under førerprøven skal kjøretøyet ha last som fastsatt i aktuell læreplan, likevel må samlet aktuell totalvekt ikke være mindre enn 10.000 kg.

Frem til 11. oktober 2010 kan den praktiske prøven avlegges med lastebil godkjent og tatt i bruk som lærevogn før 1. januar 2004.

§ 17a nr. 2 skal lyde:

2. Den praktiske prøven avlegges på godkjent lærevogn med dobbelt sett betjeningsinnretning for fotbrems, jf. trafikkopplæringsforskriften § 4 nr. 4. Kjøretøyet skal ha en konstruksjonshastighet på minst 80 km/t, tillatt totalvekt mellom 6.000 og 7.500 kg og lengde minimum 5 meter. Kjøretøyet skal ha ABS-bremser, lukket lasterom som minst er like høyt og bredt som førerhuset og fartsskriver som fastsatt i forskrift av 28. september 1993 nr. 910 om kjøre- og hviletid m.v. ved innenlandsk transport og transport innen EØS-området § 1-1, jf. forordning (EØF) nr. 3821/85.

Kjøretøyet må være lastet med minst 50% av tillatt nyttelast.

Frem til 11. oktober 2010 kan den praktiske prøven avlegges med lastebil godkjent og tatt i bruk som lærevogn før 1. januar 2004.

§ 18 nr. 2 skal lyde:

2. Den praktiske prøven avlegges på godkjent lærevogn med dobbelt sett betjeningsinnretning for fotbrems, jf. trafikkopplæringsforskriften § 4 nr. 4. Bussen skal ha en konstruksjonshastighet på minst 80 km/t, totallengde på minst 10 m, bredde på minst 2,4 m og akselavstand minimum 5,5 meter. Kjøretøyet skal ha ABS-bremser og fartsskriver som fastsatt i forskrift av 28. september 1993 nr. 910 om kjøre- og hviletid m.v. ved innenlandsk transport og transport innen EØS-området § 1-1, jf. forordning (EØF) nr. 3821/85.

Frem til 11. oktober 2010 kan den praktiske prøven avlegges med buss godkjent og tatt i bruk som lærevogn før 1. januar 2004.

§ 18 nr. 3 oppheves.

§ 18a nr. 2 skal lyde:

2. Den praktiske prøven avlegges på godkjent lærevogn med dobbelt sett betjeningsinnretning for fotbrems, jf. trafikkopplæringsforskriften § 4 nr. 4. Minibussen skal ha en konstruksjonshastighet på minst 80 km/t, tillatt totalvekt på minst 4.000 kg, være minst 5,2 m lang og ha ABS-bremser. Kjøretøyet skal ikke ha flere enn 16 passasjerplasser. Kjøretøyet skal ha fartsskriver som fastsatt i forskrift av 28. september 1993 nr. 910 om kjøre- og hviletid m.v. ved innenlandsk transport og transport innen EØS-området § 1-1, jf. forordning (EØF) nr. 3821/85.

Frem til 11. oktober 2010 kan den praktiske prøven avlegges med minibuss godkjent og tatt i bruk som lærevogn før 1. januar 2004.

§ 19 nr. 1 første og annet ledd skal lyde:

Den praktiske prøven avlegges med personbil som tilfredsstillt kravene til førerprøve klasse B (jf. § 16 nr. 2) og tilhenger med tillatt totalvekt på minst 1000 kg, men det stilles ikke krav om dobbelt sett betjeningsinnretning for kopling og brems. Vogntoget må ha en samlet tillatt totalvekt på over 3.500 kg og kunne oppnå en hastighet på minst 100 km/t. Tilhengeren skal være lukket. Den skal enten være like høy og bred som personbilen eller mindre enn personbilen forutsatt av at det ikke er mulig å ha utsyn bakover fra førerplass uten å måtte bruke sidespeilene. Tilhengeren skal ha en aktuell totalvekt på minst 800 kg. I tilknytning til førerprøven skal det gjennomføres mørkekjøring i samsvar med § 30 nr. 1 tredje ledd.

Frem til 11. oktober 2010 kan den praktiske prøven avlegges med vogntog hvor trekkvogn er godkjent og tatt i bruk som lærevogn før 1. januar 2004.

§ 19 nr. 2 første og annet ledd skal lyde:

Den teoretiske og praktiske prøve avlegges etter reglene i § 13 og § 14. I tilknytning til førerprøven skal det gjennomføres obligatorisk kurs i mørkekjøring i samsvar med reglene i § 30 nr. 1 tredje ledd. Den praktiske prøven skal avlegges med lastebil som tilfredsstillt kravene til førerprøve klasse C (jf. § 17 nr. 2) med tilhenger. Vogntoget skal ha en totallengde på minst 18 m og tilhengeren skal være en slepvogn med tillatt totalvekt 20.000 kg eller mer. Alternativt kan prøven avlegges med vogntog med totallengde på minst 15,5 meter hvor semitrailer har tillatt totalvekt 25.000 kg eller mer. Både vogntog med slepvogn og semitrailer skal ha en bredde på minst 2,40 meter og kunne oppnå en hastighet på minst 80 km/t. Tilhengeren skal være minst 7,5 m lang, være lukket og minst like høy og bred som kjøretøyet. Under førerprøven skal kjøretøyet ha last som fastsatt i aktuell læreplan, likevel må samlet aktuell totalvekt ikke være mindre enn 15.000 kg.

Frem til 11. oktober 2010 kan den praktiske prøven avlegges med vogntog hvor trekkvogn er godkjent og tatt i bruk som lærevogn før 1. januar 2004.

§ 19 nr. 3 første og annet ledd skal lyde:

Den praktiske prøven skal avlegges med vogntog som består av lastebil som tilfredsstillt kravene til førerprøve klasse C1 (jf. § 17a nr. 2) og tilhenger som har tillatt totalvekt minimum 2000 kg. Tilhengeren skal være lukket og enten minst like høy og bred som førerhuset, eller mindre enn førerhuset forutsatt av at det ikke er mulig å få utsyn bakover fra førerplass uten å måtte bruke sidespeilene. Vogntoget må kunne oppnå en hastighet på minst 80 km/t. Vogntoget skal ha en lengde på minst 8 m og en samlet tillatt totalvekt som ikke overskrider 12.000 kg. Tilhengeren må være lastet med minst 50% av tillatt nyttelast.

Frem til 11. oktober 2010 kan den praktiske prøven avlegges med vogntog hvor trekkvogn er godkjent og tatt i bruk som lærevogn før 1. januar 2004.

§ 19 nr. 4 skal lyde:

Den praktiske prøven avlegges med buss som tilfredsstillter kravene til førerprøven klasse D (jf. § 18) og tilhenger med tillatt totalvekt på minst 1250 kg. Vogntoget må kunne oppnå en hastighet på minst 80 km/t. Tilhengeren skal være minst 2 m høy og 2 m bred og være lukket. Tilhengeren må være lastet med minst 50% av tillatt nyttelast. I tilknytning til førerprøven skal det gjennomføres mørkekjøring i samsvar med reglene i § 30 nr. 1 tredje ledd.

Frem til 11. oktober 2010 kan den praktiske prøven avlegges med vogntog hvor trekkvogn er godkjent og tatt i bruk som lærevogn før 1. januar 2004.

§ 19 nr. 5 skal lyde:

Den praktiske prøven skal avlegges med minibuss som tilfredsstillter kravene til førerprøven klasse D1 (jf. § 18a nr. 2) og tilhenger. Tilhengeren skal ha tillatt totalvekt på minst 1250 kg. Vogntoget må kunne oppnå en hastighet på minst 80 km/t. Tilhengeren skal være minst 2 meter høy og 2 m bred og være lukket. Tilhengeren skal ha en aktuell totalvekt på minst 800 kg.

Frem til 11. oktober 2010 kan den praktiske prøven avlegges med vogntog hvor trekkvogn er godkjent og tatt i bruk som lærevogn før 1. januar 2004.

§ 19 nr. 6 oppheves.

§ 20 nr. 2 skal lyde:

Den praktiske prøven avlegges med en traktor med tilhenger. Traktoren skal være en jordbruks- eller skogbrukstraktor og ha egenvekt på minst 3.500 kg eller mer. Kjørefarten må kunne overstige 30 km/t. Traktoren må være registrert for to personer og ha som tilleggsutstyr dobbelt betjeningsinnretning for driftsbrems og ekstra speil hvor sensor kan ha både fritt utsyn bakover og kontroll med kandidaten.

Tilhengeren skal ha en bredde på minimum 1,8 m og en totalvekt på minimum 3.500 kg. Tilhengeren må være lastet med minst 50% av tillatt nyttelast, og den skal ha minimum 1 m høye lemmer, målt fra lasteplan.

§ 20b skal lyde:

Førerprøve klasse M kode 147 består av en teoretisk prøve, jf. § 13. Før førerprøven avlegges, må kandidaten dokumentere å ha gjennomgått obligatorisk opplæring.

§ 21 nr. 2 skal lyde:

Kan en person på grunn av førerrettssvekkelse bare oppnå førerkort for motorvogn av bestemt type eller med nærmere angitt hjelpeutstyr (jf. trafikkopplæringsforskriften § 4 nr. 7), kan prøven avlegges på slik vogn forutsatt at sensor finner det forsvarlig å nytte vognen under prøven.

Prøve for førerkort kan avlegges på automatgiret bil med dobbelt pedallet for fotbrems. Avlegges prøven på automatgiret bil skal førerkortet begrenses til å gjelde føring av slik bil. Den som har førerkort begrenset til å gjelde automatgiret bil, men som ønsker å utvide til ordinær klasse, må bestå en tilfredsstillende praktisk prøve på manuell giret bil. Regionvegkontoret kan i særlige tilfelle frafalle kravet om dobbelt pedallet på bilen.

§ 21 nr. 6 skal lyde:

Førerprøven klasse S består av en praktisk prøve. Prøven avlegges på beltemotorsykkkel og avvikles på den måten regionvegkontoret finner mest hensiktsmessig.

II

Endringene trer i kraft straks.

4. des. Nr. 1477 2003

Forskrift om taksering av formues-, inntekts- og fradragposter til bruk ved likningen for inntektsåret 2003.

Fastsatt av Skattedirektoratet 4. desember 2003 med hjemmel i lov av 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) § 7-1 og delegeringsvedtak av 22. januar 1982 nr. 1998. Kunngjort 16. desember 2003.

Kapittel 1. Generell del (fast eiendom, lønnstakere, private forhold, mv.)

§ 1-1. Formuessatser

Er ikke annet bestemt i den enkelte paragraf nedenfor eller i takseringsreglene for øvrig, skal formuesobjektens verdi settes til omsetningsverdien 1. januar i året etter inntektsåret, jf. skatteloven § 4-1.

§ 1-1-1. Bolig- og fritidseiendommer

Hvis ikke annet fremgår av reglene nedenfor, skal likningsverdien for bolig- og fritidseiendommer (herunder i boligselskap) for inntektsåret 2003 reduseres med 5 prosent i forhold til likningsverdien for inntektsåret 2002.

Har en bolig- eller fritidseiendom steget i verdi fra 1. januar 2003 pga. påkostninger mv., kan likningsverdien

likevel forbli uendret eller heves. Det samme gjelder dersom påkostninger mv. er foretatt tidligere uten å være tatt hensyn til pga. manglende eller ufullstendige opplysninger til likningsmyndighetene.

Likningsverdien på eiendommer som ligger vesentlig over taksnivået for sammenlignbare eiendommer ellers i kommunen, kan reduseres med mer enn 5 prosent.

Ved første gangs taksering av nybygde eiendommer, skal likningsverdien verken overstige 30 prosent av eiendommens kostpris inkludert grunn, eller 30 prosent av eiendommens markedsverdi.

Etablerte likningsverdier som overstiger 30 prosent av markedsverdien, skal settes ned når skattyter har dokumentert markedsverdien. Likningsverdien skal i slike tilfeller settes til maksimalt 30 prosent av dokumentert markedsverdi.

Omsetning av en eiendom gir i seg selv ikke grunnlag for endring av likningsverdien. Bestemmelsene ovenfor gjelder selv om det er fastsatt endrede eiendomsskattetakster i kommunen.

Fastsettelse av likningsverdi for tomter eid utenfor virksomhet følger reglene i § 2–1–1.

§ 1–1–2. *Private biler, private motorsykler og private snøscootere*

Private biler/motorsykler/snøscootere verdsettes med utgangspunkt i hovedimportørs listepreis ved registrering som ny:

<i>Registreringsår som ny</i>	
2003	75 prosent
2002	65 prosent
2001	55 prosent
2000	45 prosent
1999	40 prosent
1998	30 prosent
1997	20 prosent
1988 t.o.m. 1996	15 prosent
1974 t.o.m. 1987	1000 kr

Årsmoell 1973 eller eldre anses som veterankjøretøy og verdsettes til antatt salgsverdi.

Har kjøretøyet av spesielle grunner gått særskilt ned i verdi, kan verdien settes lavere enn hva som følger av skalaen ovenfor.

§ 1–1–3. *Campingvogner*

Campingvogner verdsettes med utgangspunkt i campingvognens listepreis som ny etter skalaen i § 1–1–2.

§ 1–1–4. *Lystfartøy*

Båt med antatt salgsverdi (medregnet motor og fast utstyr) på kr 50.000 eller høyere, regnes som lystfartøy. Salgsverdien kan vanligvis settes til 75 prosent av forsikringssummen. Er båten ikke forsikret, settes verdien til antatt salgsverdi.

§ 1–1–5. *Innbo og annet løsøre som ikke gir inntekt*

Innbo og annet løsøre unntatt motorkjøretøy, campingvogn og lystfartøy kan vanligvis verdsettes i forhold til forsikringssummen slik:

Av de første kr 1.000.000 settes likningsverdien til 10 prosent = kr 100.000

Av de neste kr 400.000 settes likningsverdien til 20 prosent = kr 80.000

Av det overskytende regnes 40 prosent.

Er forsikringssummen ikke kjent, for eksempel ved kollektiv hjemforsikring, eller når innbo og løsøre ikke er forsikret, kan antatt gjenanskaffelsesverdi tre i stedet for forsikringssummen ved beregningen ovenfor.

Båt, unntatt lystfartøy som nevnt i § 1–1–4, som ikke er forsikret, eller som er særskilt forsikret, dvs. ikke inngår i en ordinær innbo eller løsøreforsikring, holdes utenfor verdsettelsesberegningen ovenfor. Er båten særskilt forsikret, kan den vanligvis verdsettes til 75 prosent av forsikringssummen. Er båten ikke forsikret settes verdien til antatt salgsverdi.

Formue som faller inn under § 1–1–5, er bare skattepliktig med den del av samlet verdi som overstiger kr 100.000.

§ 1–2. *Inntektssatser*

Skattepliktig overskudd på utgiftsgodtgjørelser til lønnstakere

§ 1–2–1. *Kostbesparelse*

Er arbeidstakerens kost dekket etter regning eller ved administrativ forpleining ved pendleropphold, verdsettes kostbesparelsen til kr 65 per døgn. Er arbeidstakerens kost dekket etter regning eller ved administrativ forpleining på tjenestereise, skal det ikke gjøres tillegg for kostbesparelsen. Der satsene under § 1–2–2 og § 1–2–3 anvendes, skal det ikke gjøres tillegg for kostbesparelse, da dette er tatt hensyn til i satsene.

§ 1–2–2. Godtgjørelse til kost og losji ved tjenestereiser/opphold med overnatting – innenlands

Når godtgjørelse for kost på tjenestereiser med overnatting eller opphold utenfor hjemmet er utbetalt med inntil:

- kr 460 per døgn for skattytere som har bodd på hotell mv., og skattyter i tillegg selv betaler frokosten
- kr 241 per døgn for skattytere som har bodd på pensjonat mv. hvor de ikke kan stille noe mat selv, heller ikke frokost og aftens eller
- kr 159 per døgn for andre skattytere som bor på hybel/brakk med kokemuligheter (privat overnatting),

kan det med de reservasjoner som følger nedenfor, legges til grunn at godtgjørelsen ikke har gitt noe overskudd. Forutsetningen er at skattyteren må dekke de reelle kostnader til kost selv, uten subsidiering mv. fra arbeidsgiver eller annen oppdragsgiver. Subsidiering omfatter ikke kontantgodtgjørelse (diettgodtgjørelse) utbetalt direkte til skattyter. Småutgifter og tillegg for kostbesparelse er inkludert i alle satsene ovenfor.

Godtgjørelse etter de to høyeste satsene anses bare medgått fullt ut når skattyter kan legitimere å ha bodd på hotell eller pensjonat. Ved manglende legitimasjon benyttes laveste sats.

Godtgjøres det at det ikke er forsvarlig og/eller hensiktsmessig – bl.a. sett i forhold til krav til hygiene mv. – å tilberede frokost eller aftens på oppholdsstedet, kan pensjonatsatsen benyttes.

Er godtgjørelsen utbetalt med høyere satser enn nevnt ovenfor, vil merutbetalingen være skattepliktig med mindre full kostnadsdokumentasjon framlegges.

Har arbeidstaker fri kost og losji (administrativ forpleining) på tjenestereiser med overnatting, og i tillegg får utbetalt godtgjørelse til dekning av småutgifter, anses inntil kr 40 per døgn av godtgjørelsen ikke å gi overskudd.

Nattillegg utbetalt for tjenestereiser i samsvar med satser og legitimasjonskrav i statlig særavtale, anses ikke å ha gitt skattepliktig overskudd.

Den framlagte legitimasjon må være i samsvar med Skattedirektoratets forskrift av 22. november 1999 nr. 1160 § 6–13 om krav til legitimasjon vedrørende fradrag for merkostnader til kost og losji ved arbeidsopphold utenfor hjemmet.

§ 1–2–3. Godtgjørelse til kost og losji ved tjenestereiser/opphold utenfor hjemmet med overnatting – utenlands

Utbetalt kostgodtgjørelse på tjenestereise med overnatting eller ved opphold utenfor hjemmet kan godkjennes som medgått inntil satsene etter statens utenlandsregulativ for vedkommende land, når skattyteren gjennom reiseregning legitimerer at han har bodd på hotell.

Kan skattyteren ikke legitimere å ha bodd på hotell eller pensjonat, legges laveste sats under § 1–2–2 til grunn.

Nattillegg utbetalt i samsvar med satser og legitimasjonskrav i statlig regulativ (særavtale) for tjenestereiser anses ikke å ha gitt skattepliktig overskudd.

Satsene for nattillegg og kostgodtgjørelse reduseres med 25 prosent f.o.m. 29. døgn ved lengre sammenhengende opphold på ett sted.

Har arbeidstaker fri kost og losji (administrativ forpleining) på tjenestereiser med overnatting, og i tillegg får utbetalt godtgjørelse til dekning av småutgifter, anses inntil kr 60 per døgn av godtgjørelsen ikke å gi overskudd.

Se vedlegg 1 som viser satser for kostgodtgjørelse og nattillegg for statstjenestemenns tjenestereiser i utlandet.

§ 1–2–4. Kost på tjenestereiser uten overnatting

Når det ytes kostgodtgjørelse etter statens satser eller lavere satser på tjenestereiser som ikke medfører overnatting, anses dette ikke å gi skattepliktig overskudd. Kostgodtgjørelsen må være utbetalt i samsvar med de øvrige vilkår som framgår av særavtale for reiser innenlands for statens regning.

Overstiger godtgjørelsen statens satser, vil merutbetalingen utgjøre et skattepliktig overskudd med mindre full kostnadsdokumentasjon framlegges.

Se vedlegg 2 for vilkår og satser.

§ 1–2–5. Langtransportsjåfører – kost ved kjøring i utlandet

Er godtgjørelse til kost for langtransportsjåfører for kjøring i utlandet utbetalt med inntil kr 300 per døgn, kan det normalt legges til grunn at godtgjørelsen ikke har gitt overskudd. Satsen inkluderer småutgifter.

§ 1–2–6. Beskatning av overskudd på kilometergodtgjørelse utbetalt etter kilometersatser for bruk av privat bil mv.

Bilgodtgjørelse etter statens satser er skattefri, jf. forskrift av 19. november 1999 nr. 1158 § 5–15–8.

Bilgodtgjørelse som overstiger statens satser vil gi et skattepliktig overskudd.

Ved overskuddsberegningen skal godtgjørelsen sammenholdes med følgende satser:

For de første 9 000 km i inntektsåret: kr 3,00 pr. km (kr 3,05 pr. km)

Over 9 000 km: 2,40 pr. km (2,45 pr. km)

(Tallene i parentes gjelder ansatte med arbeidssted i Tromsø.)

Kravene til legitimasjon i forskrift av 14. oktober 1976 nr. 9830 § 3 femte ledd om fritak for forskuddstrekk gis tilsvarende anvendelse her.

Har skattyter fått tillegg etter statens satser for passasjerer, økes satsene ovenfor med kr 0,50 per km per passasjer. Når skattyter har fått særskilt tillegg for kjøring på skogs- og anleggsvei, økes fradragssatsen med kr 0,70 per km. Mottas godtgjørelse for å ta med seg utstyr og materiell som på grunn av vekt og/eller beskaffenhet for øvrig ikke er naturlig å plassere i bagasjerom eller på takgrind, økes fradragssatsene med kr 0,50 per km (f.eks. tilhenger).

For ansatte i landpost- og lokalomdelingstjenesten økes fradragssatsen med kr 0,60 per km. Det samme gjelder lensmenn og lensmannsbetjenter.

En skattyter som kjører minst 6.000 km i tjenesten årlig, kan kreve å bli lignet etter regnskap. Samme likningsmåte må da fastholdes for en og samme bil, bl.a. av hensyn til avskrivninger og den skattemessige behandling ved salg mv., med mindre det gjennomføres uttaksbeskatning.

Underskudd på godtgjørelse for bruk av bil kan godkjennes til fradrag for yrkesbil som lignes etter regnskap. Ved bruk av privatbil i yrket (under 6.000 km), vil differanse som oppstår når godtgjørelsen utgjør et mindre beløp enn et fradrag beregnet etter en sats på kr 3,00 per km i yrket (arbeidssted i Tromsø kr 3,05), også komme til fradrag.

Når det blir utbetalt godtgjørelse for yrkeskjøring med motorbåt under 50 HK, vil det ved overskuddsberegningen i alminnelighet kunne nyttes en fradragssats på kr 3,10 per km. Ved bruk av motorbåt med motor fra og med 50 HK, kan nyttes en fradragssats på kr 6,00 per km. Ved bruk av snøscooter, kan nyttes en fradragssats på kr 6,10 per km. Ved bruk av moped eller lett motorsykkel kan nyttes en fradragssats på kr 1,35 per km. Ved bruk av tung motorsykkel, kan nyttes en fradragssats på kr 2,45 per km.

Se vedlegg 2 for satser ved bruk av egen bil fastsatt etter statens særavtale.

§ 1-2-7. Godtgjørelse ved bruk av egen sykkel i yrket

Godtgjørelsen anses ikke å gi skattemessig overskudd når betalingen ligger innenfor satsene i statens særavtale. Satsen er kr 1,00 per km.

§ 1-2-8. Smusstillegg – skattefri del

Ved ligningen regnes 1/3 av smusstillegget som skattefritt, men i alminnelighet ikke over kr 1.350.

§ 1-2-9. Utstyrsgodtgjørelse til idrettsdommere

Utstyrsgodtgjørelse til idrettsdommere innen lagidretter hvor det er nødvendig med spesielt utstyr, som f.eks. sko, drakt, beskyttelse mv., godkjennes som skattefri godtgjørelse ved likningen med inntil kr 200 per oppdrag. Samlet skattefri utstyrsgodtgjørelse som utbetales til idrettsdommeren fra samme oppdragsgiver, kan ikke overstige kr 2.000 per år. Utstyrsgodtgjørelsen kan utbetales i tillegg til beløp som kan utbetales skattefritt etter sktl. § 5-15 (1) bokstav i, jf. forskrift av 30. desember 1983 nr. 1974 om begrensning av lønnsoppgaveplikt § 1. Det er en forutsetning at dommeren faktisk har kostnader til slikt utstyr, og at slike kostnader ikke blir dekket på annen måte.

§ 1-2-10. Redskaps- og verktøyhold mv.

Ved likningen kan det legges til grunn at godtgjørelse på 18 prosent av inntekt av hogst uten feriepenge, som skogsarbeidere mottar til dekning av kostnader ved hold av motorsag og annen redskap (avskrivning, vedlikehold og driftskostnader), normalt tilsvarer skogsarbeidernes kostnader.

Verdsettelse av naturalytelser

§ 1-2-15. Fordel ved privat bruk av arbeidsgivers bil

Med hjemmel i forskrift av 21. juni 1993 nr. 546 § 2-2 om forskuddstrekk i naturalytelser og om verdsettelse av naturalytelser ved forskuddstrekking, jf. forskrift av 19. november 1999 nr. 1158 § 5-13-1 flg., har Skattedirektoratet fastsatt satser for fordel ved bruk av arbeidsgivers bil. De samme satsene fastsettes for likningen.

Skattedirektoratet fastsetter i henhold til forskrift av 19. november 1999 nr. 1158 § 5-13-4 (1) kilometersatser gradert etter prisklasser hvor hovedimportørs opprinnelig listepriis som ny legges til grunn:

Prisklasser	Per km
Til og med kr 75.000	kr 2,85
75.001 – 100.000	kr 3,45
100.001 – 150.000	kr 4,05
150.001 – 200.000	kr 4,70
200.001 – 250.000	kr 5,55
250.001 – 300.000	kr 6,40
Over kr 300.000	kr 7,00

Når skattyterens kjøring mellom hjem og fast arbeidssted (arbeidsreise) overstiger 4.000 km i året, beregnes fordel ved kjøring mellom hjem – arbeid for overskytende antall km etter en sats på kr 1,40 per km.

Dersom bilens listepriis som ny overstiger kr 450.000, skatlegges den private bruk med kr 7,00 per km tillagt 10 pst. av bilens listepriis over kr 450.000. Er bilen bare stilt til privat disposisjon en del av året, skal 10 pst.-tillegget utover kr 450.000 reduseres forholdsmessig.

Når yrkeskjøringen er mer enn 40.000 km per år, er grensen for 10 pst.-tillegget kr 500.000.

§ 1-2-16. Fordel ved erverv av brukt datautstyr i arbeidsforhold

Fordel ved erverv av datautstyr i arbeidsforhold, settes til differansen mellom markedsverdi og det vederlag den ansatte har betalt for datautstyret. Kan ikke annen verdi spesifikt påvises, legges følgende markedsverdi til grunn:

Utstyr som er mindre enn 1 år gammelt:	100 prosent av opprinnelig kostpris
Utstyr som er mellom 1 og 2 år gammelt:	60 prosent av opprinnelig kostpris
Utstyr som er mellom 2 og 3 år gammelt:	30 prosent av opprinnelig kostpris
Utstyr som er 3 år eller eldre:	kr 1.000 (inklusive merverdiavgift)

Med opprinnelig kostpris menes arbeidsgivers faktiske anskaffelseskostnader inklusive merverdiavgift og fratrukket eventuelle rabatter.

§ 1–2–17. Fordel ved kost og losji som ikke er fastsatt etter tariff

Etter skatteloven § 5–12 tredje ledd settes fordelen til den verdien som er fastsatt for beregning av forskuddstrekk etter skattebetalingsloven § 6 nr. 2.

Med hjemmel i skattebetalingsloven § 6 nr. 2, jf. § 2–1 i forskrift av 21. juni 1993 nr. 546, har Skattedirektoratet i melding 7/2003 fastsatt følgende satser for kost og losji:

Fritt opphold (kost og losji)	kr 88 per dag
Fri kost (alle måltider)	kr 65 per dag
Fri kost (to måltider)	kr 51 per dag
Fri kost (ett måltid)	kr 34 per dag
Fritt losji (eget eller delt rom)	kr 23 per dag

Det skal bare regnes med det antall dager som arbeidstakeren faktisk mottar slike ytelser.

Verdsettelse av særskilte ytelser

§ 1–2–20. Tariffestet brenselstilskudd til prester

Presteboliger nord for polarsirkelen:

Overstiger utgiftene til lys og brensel kr 10.079 per år, betaler staten 75% av de overskytende utgifter. Slikt brenselstilskudd unntas fra beskatning.

Presteboliger sør for polarsirkelen:

Overstiger utgiftene til lys og brensel kr 18.860 per år, betaler staten 75% av de overskytende utgifter. Slikt brenselstilskudd unntas fra beskatning.

§ 1–2–21. Drikkepenger

Når drikkepenger til serveringspersonale (bortsett fra prosentlønnen serveringspersonale), drosjesjåfører mv. ikke er oppgitt i selvangivelsen, settes beløpet skjønnsmessig til 3 prosent av innberettet lønn.

Avkastning av kapital

§ 1–2–30. Egen bruk av direktelignet bolig og garasje

Verdien av egen bruk av bolig som ikke prosentlignes, fastsettes etter prinsippene som fremgår av § 3–2–4. (Brutto leieverdi av bolig på gårdsbruk.)

For egen bruk av garasje som ligger på samme tomt som direktelignet bolig, jf. skatteloven § 7–1 bokstav b, settes bruttoinntekten til kr 160 per md. (kr 1.920 per år) per garasje plass.

§ 1–2–31. Bankinnskudd

Avkastning av bankinnskudd settes til 5,0 prosent når det mangler oppgaver fra skattyter.

§ 1–2–32. Andre fordringer

Avkastning av andre fordringer fastsettes på bakgrunn av fordringens art, men likevel ikke under 5,0 prosent når det mangler oppgaver fra skattyter.

§ 1–3. Fradragssatser

Fradrag for merkostnader ved fravær fra hjemmet

§ 1–3–1. Fradrag for losji ved opphold i brakke/campingvogn

Bor skattyter under arbeidsopphold utenfor hjemmet i egen brakke/campingvogn, som ikke anses som driftsmiddel, fastsettes fradraget til kr 45 per døgn.

§ 1–3–2. Fradrag for kost ved opphold på hybel/brakke/campingvogn

Satsen settes fra første døgn til:

– kr 159 per døgn.

§ 1–3–3. Merkostnader til kost ved pensjonatopphold o.l.

Skattytere som har bodd på pensjonat/internat o.l., hvor de ikke har mulighet til å tilberede frokost eller aftens, gis fradrag for merkostnader til kost med kr 241 per døgn regnet fra og med første døgn.

§ 1–3–4. Merkostnader til kost på tjenestereiser/opphold utenfor hjemmet som varer ett døgn eller mer – hotellopphold

Fradragssats for familieforsørgere og enslige settes til kr 460 per døgn. Når fradrag for kostnader til frokost er

inkludert i romprisen eller disse kostnadene blir refundert etter regning, settes fradragssatsen til kr 385.

Ved tjenestereiser i utlandet innrømmes fradrag for kost etter satser som tilsvarer den godtgjørelse som utbetales for vedkommende land etter statens særavtale for reiser i utlandet.

Kan ikke skattyteren godtgjøre å ha bodd på hotell, innrømmes fradrag etter pensjonatsatsen i § 1–3–3 eller hybel-/brakkesatsen i § 1–3–2.

§ 1–3–5. Fradrag for kost på besøksreiser for skattyter som har fri kost på arbeidsstedet

Merkostnader til kost når reisen mellom sted for arbeidsopphold og hjem ikke medfører overnatting, men varer i 6 timer eller mer, og kostnadene ikke er dekket av arbeidsgiver, settes til kr 75. Det kan kreves fradrag for høyere kostnader dersom disse dokumenteres.

§ 1–3–6. Merkostnader til ett måltid for skattytere som daglig reiser mellom hjem og arbeidssted

For skattytere som reiser daglig mellom hjem og arbeidssted, men som har så langt fravær at de må spise ett måltid ekstra om dagen utenfor hjemmet, settes fradraget til kr 75 per dag. Slikt fradrag skal i alminnelighet bare innrømmes skattytere som faktisk kjøper mat og har et sammenhengende fravær fra hjemmet på 12 timer eller mer. Fradraget inngår i minstefradraget.

§ 1–3–7. Fradrag for småutgifter

Skattytere som av hensyn til arbeidet må bo utenfor hjemmet, og som krever fradrag for faktiske kostnader til kost, gis i tillegg fradrag for «småutgifter» (kostnad til telefon, avis o.l.) med kr 40 per døgn. Det samme gjelder sjøfolk som anses å bo utenfor hjemmet av hensyn til arbeidet, og som har helt eller delvis fri kost eller hyretillegg.

§ 1–3–8. Langtransportsjåfører – fradrag for merkostnader til kost i utlandet

For langtransportsjåfører på turer i utlandet settes merkostnadene til kr 300 per døgn. Satsen inkluderer småutgifter.

§ 1–3–9. Beregning av antall fraværsdøgn

Fradragene ovenfor beregnes på grunnlag av følgende fraværsdøgn:

Uten lørdagsfri	280 dager
Fri annenhver lørdag	255 dager
Fri hver lørdag	240 dager

Det er forutsatt hjemreise hver uke. Hvis dette ikke er tilfelle, må antall fraværsdøgn forhøyes.

Reiser mellom hjem og fast arbeidssted

§ 1–3–10. Fradrag for daglig reise mellom hjem og fast arbeidssted (arbeidsreise) og pendleres besøksreiser til hjemmet

For samlet reiselengde i året opp til 35.000 km, settes fradraget til kr 1,40 per km.

For samlet reiselengde over 35.000 km settes fradraget til kr 0,70 per km.

Forskjellige arbeidskostnader mv.

Nedenfor følger fradragssatser til bruk for arbeidstakere som har kostnader som overstiger minstefradraget. Dersom kostnadene ikke overstiger minstefradraget, inngår kostnadene i minstefradraget.

§ 1–3–20. Fradragssatser for privatbil og andre framkomstmidler som brukes noe i virksomhet/yrke

For bil som ikke lignes som yrkesbil, gis fradrag for bruk i yrket med kr 3,00 per km (arbeidssted i Tromsø kr 3,05).

For andre framkomstmidler gis fradrag etter satsene i § 1–2–6, nest siste avsnitt.

§ 1–3–21. Fradragssats for redskaps- og verktøyhold for bygningsarbeidere

Når bygningsarbeidere selv må holde verktøy i sitt arbeid uten særskilt godtgjørelse, settes fradraget for håndverktøy til kr 2.000 per år.

§ 1–3–22. Fradrag for uniformskostnader for drosjesjåfører

Fradrag for uniform for drosjesjåfører godkjennes ved likningen med kr 2.000 per år.

§ 1–3–23. Fradrag for faglitteratur

Når vilkårene for fradrag er oppfylt, gis fradrag med inntil kr 1.350 per år uten nærmere spesifisering.

§ 1–3–24. Spesielle fradragssatser for journalister mv.

Kostnader til bøker, tidsskrifter, aviser mv. for journalister mv. godtas uten spesifisering til fradrag med inntil kr 1.350 i inntektsåret. Kostnader til internasjonalt pressekort godkjennes med kr 250. Når kostnadene til reise i yrket ikke kan sannsynliggjøres, gis fradrag etter skjønn med kr 2.000 per år samlet for reiser med egen bil og offentlig kommunikasjonsmiddel.

§ 1–3–25. Fradragssats ved bruk av eget hjem til møte-/kursvirksomhet

Ved avholdelse av møte/kurs i hjemmet som ledd i inntektsgivende arbeid, gis det fradrag med kr 6 per deltaker per møte til dekning av kostnadene til strøm, fyring, rengjøring, slitasje o.l.

§ 1–3–26. Skjønnsmessig fradrag for bruk av hjemmekontor

I de tilfelle fradrag for hjemmekontor kan godtas, og opplysninger om fordeling av leieverdi eller areal ikke foreligger, settes fradraget til kr 1.350.

*Andre kostnader***§ 1–3–30. Fradrag for kostnader til doktormiddag**

Dersom høyere beløp ikke kan dokumenteres, gis det fradrag for kostnader til middag for opponenter, veiledere mv. inntil kr 16.000, begrenset til kr 800 per kuvert. Fradrag gis ikke for bespisning av familie og venner.

*Barnepassere***§ 1–3–40. Fradragssats for barnepassere**

Den som passer andres barn i eget hjem, herunder driver familiebarnehage som næringsvirksomhet i eget hjem, kan istedenfor fradrag for faktiske kostnader, kreve standardfradrag. Standardfradraget skal utgjøre 50 prosent av vederlaget for barnepass eller høyst kr 700 per måned for hvert barn til dekning av kostnader til kosthold, ekstra kostnader til vask, oppvarming mv. Har skattyter valgt standardfradrag, er valget bindende for de neste 5 inntektsår såfremt forholdene ikke endres vesentlig.

*Kapittel 2. Innenfor virksomhet***§ 2–1. Formuessatser**

Er ikke annet bestemt nedenfor eller i takseringsreglene for øvrig, skal formuesobjektene verdi settes til omsetningsverdien 1. januar i året etter inntektsåret, jf. skatteloven § 4–1.

§ 2–1–1. Faste eiendommer

Her inngår forretningseiendommer, jordbrukseiendommer, hotell-, losji- og bevertningsbygg, industri-, kontor- og lagerbygg, tomtearealer mv.

For slike eiendommer skal det ikke foretas noen generell endring av likningsverdiene per 1. januar 2004. Enkeltstående eiendommer som har vesentlig lavere likningsverdi enn sammenlignbare eiendommer, kan likevel økes. Har en eiendom steget i verdi fra 1. januar 2003 pga. vesentlige påkostninger mv., kan likningsverdien alltid økes. Det samme gjelder for påkostninger mv. foretatt tidligere år, men som pga. manglende eller ufullstendige opplysninger først er blitt kjent for likningsmyndighetene på senere tidspunkt.

Likningsverdien på eiendommer som ligger vesentlig over takstnivået for sammenlignbare eiendommer ellers i kommunen, kan settes ned.

Omsetning av en eiendom gir i seg selv ikke grunnlag for endring av likningsverdien. Retningslinjene ovenfor gjelder selv om det er fastsatt endrede eiendomsskattetakster i kommunen.

§ 2–1–2. Driftsløsøre

Formuesverdien for driftsløsøre settes til den likningsmessig nedskrevne verdien ved utgangen av inntektsåret. Er saldoen negativ, settes formuesverdien til kr 0. Positiv saldoverdi reduseres dersom skattyter påviser at den samlede faktiske verdien av driftsmidlene er lavere enn nedskrevet verdi.

Fast teknisk utstyr kan formueslignes sammen med driftsbygningene selv om utstyret etter avskrivningsreglene inngår på saldogruppen «driftsløsøre». Forutsetningen er at det kan dokumenteres at saldoverdien (totalt på næringens saldogruppe d) slik den fremgår av regnskapet, er høyere enn antatt salgsverdi av driftsmidlene i saldogruppe d, eksklusiv verdien av det faste tekniske utstyret.

§ 2–1–3. Innkjøpt varelager

Innkjøpt varelager verdsettes til anskaffelsesverdien, jf. skatteloven § 14–5 annet ledd, bokstav a.

§ 2–1–4. Verdssetting av skip, fiskefartøyer, borefartøyer mv.**a) Skip – med kjent kostpris**

Verdssettingsreglene gjelder alle typer skip, borefartøyer, boligrigger, fiskefartøyer, taubåter mv. (jf. Ot.prp.nr.1 (1997–1998) punkt 6.4).

Nybygde skip skal i leveringsåret (år 1) verdsettes til 85 prosent av kostpris uansett når i året de leveres. Fra år 2 til og med år 15 skal gjenværende formuesverdi årlig reduseres med 15 prosent. Avrundet uten desimaler vil formuesverdien utgjøre i prosent av kostpris som ny:

Leveringsår:

År 1	85 prosent av kostpris
År 2	72 prosent av kostpris
År 3	61 prosent av kostpris
År 4	52 prosent av kostpris
År 5	44 prosent av kostpris
År 6	37 prosent av kostpris

År 7	31 prosent av kostpris
År 8	26 prosent av kostpris
År 9	22 prosent av kostpris
År 10	19 prosent av kostpris
År 11	16 prosent av kostpris
År 12	14 prosent av kostpris
År 13	12 prosent av kostpris
År 14	10 prosent av kostpris
År 15	10 prosent av kostpris

Skip levert i 1988 eller tidligere, verdsettes til 10 prosent av kostpris. Dersom det på grunn av spesielle markedsforhold mv. godtgjøres at salgsverdien for et skip vil være lavere enn den beregnede formuesverdi, kan salgsverdien legges til grunn, jf. skatteloven § 4–1 første ledd. Med «salgsverdien» menes her verdien uten justering opp eller ned for påhvilende certepartier/konsesjoner.

Selv om et skip skifter eier, skal skipets kostpris som nytt legges til grunn for beregningen.

b) *Skip – med ukjent kostpris*

Ved kjøp av skip hvor det ikke er mulig å fastslå byggeprisen, kan det tas utgangspunkt i 85 prosent av kjøpers kostpris. Det gis videre 15 prosent årlig reduksjon av gjenværende formuesverdi inntil skipet har nådd en alder på 15 år fra det var ferdigbygd. Restverdien blir stående videre som formuesverdi.

Dersom det på grunn av spesielle markedsforhold mv. godtgjøres at salgsverdien for et skip vil være lavere enn den beregnede formuesverdien, kan salgsverdien legges til grunn, jf. skatteloven § 4–1 første ledd. Med «salgsverdien» menes her verdien uten justering opp eller ned for påhvilende certepartier/konsesjoner.

c) *Påkostninger*

Betydelige påkostninger skal vurderes for seg og verdsettes særskilt. Påkostninger over 20 prosent av skipets kostpris som nytt eller brukt anses som betydelige. Slike påkostninger skal verdsettes til 85 prosent i år 1 med en årlig reduksjon på 15 prosent av gjenværende verdi i 15 år. Verdien kan ikke settes lavere enn 10 prosent av påkostningens kostpris. En betydelig påkostning vil etter dette behandles tilsvarende anskaffelsen av et nytt skip, jf. § 2–1–4 a.

Formuesverdien av det «opprinnelige» skipet må reduseres med eventuell forholdsmessig verdi av utstyr som tas ut i forbindelse med en ombygging.

Påkostninger på under 20 prosent av skipets kostpris vil ikke bli gjenstand for særskilt verdsettelse. Slike mindre påkostninger vil dermed ikke ha innvirkning på formuesfastsettelsen. Påkostninger fordelt over flere år vil kunne ses i sammenheng ved anvendelse av 20-prosentgrensen.

d) *Kontrakter*

Nybyggingskontrakter for skip skal verdsettes til 85 prosent av kontraktsprisen.

§ 2–1–5. Samordning mellom kapitalavkastningsgrunnlaget (ved beregning av personinntekt) og de likningsmessige formuesverdier

I foretak hvor det fastsettes personinntekt etter skattelovens kapittel 12, skal det for beregningsåret foretas en samordning av verdiene på eiendelene ved formueslikningen og eiendelenes utgående verdi i kapitalavkastningsgrunnlaget, dersom de utgående verdier er fastsatt til:

- regnskapsmessig verdi, eller til
- andel av forsikringsverdi per 31. desember 1990, eller
- etter takst eller avtale som erstatter takst,

og den fastsatte verdi overstiger den formuesverdi som ellers ville ha blitt lagt til grunn per 1. januar 2004. Dersom verdiene som er lagt til grunn ved beregning av kapitalavkastningsgrunnlaget, overstiger den verdi som ellers ville ha blitt lagt til grunn per 1. januar 2004, legges denne høyere verdi til grunn ved formueslikningen dersom skattyter ikke kan påvise en lavere faktisk verdi. Verdien ved formueslikningen settes ikke høyere enn høyeste lovlige verdi etter skatteloven kapittel 4.

Formuesverdien av skog kan ikke settes høyere enn takstverdi utarbeidet etter retningslinjene i skatteloven § 4–11 (2).

For varelager skal det ikke skje noen form for oppskrivning, da formuesverdien følger verdien i skatteloven § 14–5 annet ledd.

Formuesverdien for oppdrettsfisk i oppdrettsnæringen settes til 65 prosent av tilvirkningsverdien, jf. § 3–1–3 g. Nyttens imidlertid en høyere verdi som kapitalavkastningsgrunnlag, vil samme beløp måtte legges til grunn som formuesverdi. Verdien kan imidlertid ikke settes høyere enn hva som følger av skatteloven § 4–17, jf. § 14–5 annet ledd, dvs. full tilvirkningsverdi.

Verdsettelse av ikke-børsnoterte aksjer

Det gjelder særskilte regler for samordning av kapitalavkastningsgrunnlaget og likningsmessig formuesverdi ved beregning av formuesverdier av ikke-børsnoterte aksjer. Etter Finansdepartementets forskrift til skatteloven § 4–12–2 (5) om formuesverdi av ikke-børsnoterte aksjer, skal kapitalavkastningsgrunnlaget og likningsmessig formuesverdi

samordnes uansett hvilken verdsettelsesmetode som er benyttet ved beregning av kapitalavkastningsgrunnlaget. Ved beregning av formuesverdien av ikke-børsnoterte aksjer skal verdiene som er benyttet ved beregning av kapitalavkastningsgrunnlaget, regnes som formuesverdi dersom denne er høyere enn likningsverdien. Verdien ved formueslikningen settes likevel ikke høyere enn omsetningsverdi.

§ 2–2. *Inntektssatser*

§ 2–2–1. *Boligbyggelag – avkastningsprosent*

Boligbyggelag skal ilignes skatt på avkastningen av lagets formue, jf. skatteloven § 10–51. Avkastningsprosenten som skal nyttes, er satt til 3,5 prosent. Formuesavkastningen kan ikke settes høyere enn det faktiske overskuddet, beregnet etter skattelovens ordinære regler.

§ 2–3. *Fradragssatser*

Hvis ikke annet er bestemt nedenfor, gis regnskapspliktige skattytere fradrag etter faktiske kostnader, dokumentert ved bilag.

§ 2–3–1. *Fradrag for småutgifter ved yrkesopphold utenfor hjemmet*

I tillegg til dokumenterte kostnader til kost, kan det kreves fradrag for småutgifter som skattyter har ved opphold utenfor hjemmet pga yrkesreise, med kr 40 per døgn.

§ 2–3–2. *Kostnader til losji og kost til ansatte som ikke er fastsatt etter tariff*

Satsene er oppført under § 1–2–17 «Fordel ved kost og losji som ikke er fastsatt etter tariff».

§ 2–3–3. *Lønn til hjemmeværende barn som samtidig går på skole*

Normalsatser for arbeid utført av barn:

	<i>1.1. – 31.3.2003</i>	<i>1.4. – 31.12.2003</i>
<i>Alder</i>	<i>Timesats</i>	<i>Timesats</i>
17 år	kr 79	kr 81
16 år	kr 76	kr 78
15 år	kr 66	kr 68
14 år	kr 58	kr 60
13 år	kr 52	kr 54

Det kan bare unntaksvis bli tale om å fradragsføre lønn til egne barn under 13 år.

For barn mellom 13 og 16 år er timesatsene redusert skjønnsmessig i forhold til satsene for barn i alderen 16–18 år. Eventuell overgang til høyere sats gjelder fra og med den måneden vedkommende fyller år.

Satsene bør normalt legges til grunn uansett til hvilke tider arbeidet er utført. Kost til forsørgede barn kan ikke ses på som betaling for arbeid.

I tillegg til vanlig lønns- og trekkoppgave skal skjemaet «Særskilt oppgave over lønn og annen godtgjørelse til ektefelle og barn» (RF-1160) fylles ut, og leveres sammen med selvangivelsen.

§ 2–3–4. *Eierens private campingvogn brukt av ansatte i virksomheten*

For campingvogn, som er anskaffet til privat bruk, som også brukes til spisebrakke/overnattingsbrakke for ansatte i eierens virksomhet, kan det bare innrømmes fradrag for den ekstra verdiforringelse som skyldes bruken i virksomheten. Slik ekstra verdiforringelse settes skjønnsmessig til kr 90 per døgn. Det årlige fradrag begrenses oppad til 10 prosent av vognens kostpris som ny dersom skattyteren eier den, eller til den årlige leie dersom campingvognen leies.

§ 2–3–5. *Diverse satser vedrørende bruk av private formuesobjekter i virksomhet*

Der skattyter benytter egne private formuesobjekter i virksomhet, gis fradrag etter samme satser som for lønnstakere, se kapittel 1.

a) *Bruk av privat bil/båt i virksomheten*

Satsene er oppført under § 1–3–20, ev. § 1–2–6, nest siste avsnitt.

b) *Campingvogn brukt av eieren til overnatting – i egen virksomhet*

Satsen er oppført under § 1–3–1.

c) *Bruk av eget hjem til møte- og kursvirksomhet*

Satsen er oppført under § 1–3–25.

d) *Bruk av hjemmekontor*

Satsen er oppført under § 1–3–26.

§ 2–3–6. *Avgrensing av representasjonskostnader – kostnader til bevertning*

Fradrag for kostnader til servering utenfor virksomhetens lokaler kan ikke overstige kr 300 per person.

§ 2–3–7. Kostnader til sjøhyre for lottfiskere (ikke regnskapspliktige) som ikke har krav på minstefradrag

Foreligger ikke dokumentasjon, kan fradrag for kostnad til sjøhyre godtas med inntil kr 2000 for helårsfiskere og kr 1350 for sesongfiskere.

Kapittel 3. Spesielle verdsettingsregler og -satser for primærnæringene**§ 3–1. Formuessatser**

Er ikke annet bestemt nedenfor eller foran i denne forskrift, skal formuesobjektene verdi settes til omsetningsverdien 1. januar i året etter inntektsåret, jf. skatteloven § 4–1.

§ 3–1–1. Skogbrukseiendommer

Formuesverdien på skog skal settes til avkastningsverdien, jf. skatteloven § 4–11, annet ledd.

Fastsettelsen av formuesverdiene på skog er hjemlet i likningsloven § 7–1, nr. 3 og i forskrift gitt av Skattedirektoratet 14. november 1989 nr. 1211 etter delegeringsvedtak av 22. januar 1982 nr. 1998. I punkt 9.4 i forskriften er det uttrykt at revisjon av formuesverdiene skal skje når Skattedirektoratet bestemmer.

For inntektsåret 2003 skal skogverdiene beholdes uendret på samme nivå som for 2002.

§ 3–1–2. Jordbrukseiendommer

Jordbrukseiendommer skal verdsettes under ett med bygninger og rettigheter som hører til eiendommen, jf. skatteloven § 4–11 første ledd. Om fastsettelsen av formuesverdien, se kapittel 2, § 2–1–1 «Faste eiendommer».

For driftsløse vises til § 2–1–2.

§ 3–1–3. Varelager, buskap og oppdrettsfisk

Varebeholdning settes til anskaffelsesverdi, eller tilvirkningsverdi for egentilvirkede varer, jf. skatteloven § 14–5 annet ledd, bokstav a. Som tilvirkningsverdi regnes kostpris for råstoff, halvfabrikata, hjelpestoffer og produksjonslønn.

A) Buskap

Reglene om verdsetting av buskap er gitt i § 4 i forskrift til ligningsloven «Regnskapsforskrifter for skattepliktige som driver jordbruk, gartneri eller skogbruk» fastsatt av Skattedirektoratet 5. mars 1984 nr. 1256.

1) Storfe

	<i>Ordinære satser</i>	<i>Satser for Jersey-rasen</i>	<i>I prosent av voksne dyr</i>
Kyr tilført i året (har kalvet)	kr 4.000	kr 3.000	
Kviger over 12 måneder (ikke kalvet)	kr 2.800	kr 2.100	70
Kviger under 12 måneder	kr 1.200	kr 900	30
Okser over 12 måneder	kr 2.800	kr 2.100	70
Okser under 12 måneder	kr 1.200	kr 900	30

2) Griser

	<i>Ordinære satser</i>	<i>I prosent av voksne dyr</i>
Avlsgriser tilført i året (over 6 måneder)	kr 1.400	
Slakteferdige griser	kr 900	100
Slaktegriser ca. 4 måneder	kr 700	80
Slaktegriser ca. 3 måneder	kr 550	60
Smågriser ca. 2 måneder	kr 360	40
Smågriser under 2 måneder	kr 180	20

3) Småfe

	<i>Ordinære satser</i>	<i>I prosent av voksne dyr</i>
Sauer tilført i året (over 12 måneder)	kr 350	
Sauer under 12 måneder	kr 210	60
Geiter tilført i året (over 9 måneder)	kr 200	
Geiter under 9 måneder	kr 60	30

4) *Fjørfe*

Etter Finansdepartementets forskrift til skatteloven § 14–5–3 skal verpehøner og kyllinger verdsettes til slakteverdi. Slakteverdien settes til:

Verpehøner	per stk.	kr 4
Kyllinger	per stk.	kr 4

Satsene for verdsetting av avlsdyr av gjess, kalkuner og ender av eget oppal, og/eller innkjøpte, fastsettes til tilvirkningsverdien. Tilvirkningsverdien settes til:

Gjess, kalkuner	per stk.	kr 80
Ender	per stk.	kr 50

Innkjøpte dyr (kyllinger) til oppføring skal settes til innkjøpsprisen med tillegg av medgåtte førkostnader mv. fram til årsskiftet.

5) *Pelsdyr*

Satsene nedenfor skal nyttes ved fastsettelsen av formuesverdier på levende dyr og usolgte skinn. Disse satsene har ingen betydning for inntektslikningen av enmannsforetak og deltakerlignet selskap, jf. skatteloven § 8–1 første ledd, bokstav a. For aksjeselskaper skal satsene også nyttes ved inntektslikningen.

Sølvrev	kr	220
Blårev og annen rev	kr	190
Mink	kr	90
Ilder	kr	50

6) *Hester**Hester som nyttes eller skal nyttes i trav- og galoppsport*

Hester som nyttes eller skal nyttes i trav- og galoppsport føres opp med antatt salgsverdi. Hester av eget oppal under 1 år bør normalt settes til minst kr 15.000. Denne verdi økes for hvert år inntil 3 år. Hester som har nådd denne alder i 2003, vil måtte verdsettes til minst kr 35.000. For svært gode hester settes formuesverdien til 15 prosent av forsikringssummen, hvis dette beløpet er høyere enn satsene ovenfor. Verdien for slike hester eid utenfor næringsvirksomhet, kan ikke settes ned før det er sannsynlig at vedkommende hest har en lavere salgsverdi.

Andre hester

Hester av eget oppal, fastsettes til tilvirkningsverdien ved eget oppal.

Satser for eget oppal:

	<i>Fjording</i>	<i>Dølahest</i>
Hester inntil 1 år	kr 1.000	kr 1.400
Hester inntil 2 år	kr 2.500	kr 3.500
Hester inntil 3 år	kr 4.000	kr 5.600
Hester over 3 år	kr 5.000	kr 7.000

7) *Andre dyr*

Formuessatsene for rein er fastsatt etter bestemmelsene i skatteloven § 4–11, tredje ledd. Satsene har ingen betydning for inntektsansettelsen, jf. skatteloven § 8–1, første ledd, bokstav a.

Rein over 1 år	kr	500
Rein under 1 år (fjorårskalver)	kr	250
Bifolk (uten kube)	kr	220
Kaniner	kr	30

B) *Korn**Tilvirkningsverdi i kr per kg*

Mathvete	kr 1,00
Fôrhvete	kr 1,00
Matrug	kr 0,90
Fôrrug	kr 0,90
Rughvete	kr 0,90
Bygg	kr 0,85
Havre	kr 0,75
Oljefrø	kr 2,00
Erter	kr 1,20

C) *Poteter*

	<i>Tilvirkningsverdi i kr per kg</i>
Matpoteter	kr 0,80
Fabrikkpoteter	kr 0,50

D) *Avlingslager til oppføring på egen buskap*

	<i>Tilvirkningsverdi per kg</i>
Høy	kr 0,60
Halm, ubehandlet	kr 0,25
Halm, ammoniakkbehandlet	kr 0,45
Kålrot	kr 0,10
Grassilo	kr 0,15
Bygggrøpp	kr 1,00
Havregrøpp	kr 1,00

Tilvirkningsverdien på andre fôrmidler settes til kr 1,- per fôrenhet.

E) *Lager av skogsvirke (som ikke er levert)*

Tilvirkningsverdien settes til kostnadene ved hogst, kjøring mv. Verdien av eget arbeid skal ikke tas med.

F) *Annet varelager for salg*

Salgsprodukter verdsettes til ca. 40 prosent av netto salgsverdi.

Planter på friland i planteskoler verdsettes til 20 prosent av netto salgsverdi ved engrossalg.

G) *Oppdrettsfisk, skjell mv.*

På grunn av risikoen for sykdom, skade, svinn etc. settes verdien på oppdrettsfisk og skjell til 65 prosent av tilvirkningsverdien. I tilvirkningsverdien inngår kostnader til innkjøp av yngel/smolt/settefisk, til fôr og til leid arbeid.

Beholdning av blåskjell og lignende stående i sjøen, verdsettes ikke.

§ 3–2. *Inntektssatser*§ 3–2–1. *Veiledende produksjonsmengder når pålitelige oppgaver ikke foreligger, jf. ligningsloven § 8–1*

a) Melk per årsgeit	300 kg
b) Ull per voksen sau	3,5 kg
c) Ull per lam	1,5 kg
d) Egg per høne	14 kg
e) Honning per kube	20 kg

§ 3–2–2. *Priser per kilo/liter på produkter uttatt til husholdning og føderåd*

a) Poteter	kr 2
b) Melk	kr 3
c) Okse	kr 30
d) Kvige	kr 28
e) Ku	kr 26
f) Kalv	kr 30
g) Lam	kr 36
h) Sau	kr 16
i) Geit/kje	
Kje	kr 14
Geit	kr 10
j) Svin	
Gris	kr 21
Purker	kr 17
k) Rein	kr 48
l) Fjørfe	
Høner, pris per stk.	kr 4
Kalkun, pr. kg	kr 15
And, pr. kg	kr 25
Kylling, pr. kg	kr 13

m) Ull	kr	40
n) Honning	kr	40
o) Egg	kr	11

§ 3–2–3. Normer for verdsetting av uttatte naturalier til eget bruk

- Verdien av uttatt melk per husstandsmedlem: kr 480 per år.
For personer over 70 år reduseres satsen for melk til det halve.
- Verdien av uttatte poteter per husstandsmedlem: kr 140 per år.
For barn under 10 år og for personer over 70 år reduseres satsen for poteter til det halve.
- Ikke regnskapspliktige lottakeres uttak av fisk per husstandsmedlem: Kr 600 per år.
Satsen reduseres med 50 prosent for barn under 10 år.

§ 3–2–4. Brutto leieverdi av bolig på gårdsbruk

Hvis ikke annet fremgår nedenfor, skal brutto leieverdi av bolig på gårdsbruk (herunder kårbolig) for inntektsåret 2003 reduseres med 5 prosent i forhold til leieverdien for 2002.

Bruttoverdien av bolig på gårdsbruk (herunder kårbolig) skal settes til hva det vil koste å leie tilsvarende bolig i vedkommende distrikt. Hvis det ikke er noe reelt leiemarked i distriktet, må utleieverdien fastsettes ved skjønn. Dersom bolig på gårdsbruk er påkostet i løpet av inntektsåret, kan bruttoverdien likevel holdes uendret eller heves dersom dette er nødvendig for å komme opp til et passende nivå, når det tas hensyn til reduksjonen på 5 prosent. Det samme gjelder for påkostninger mv. foretatt tidligere år, men som pga. manglende eller ufullstendige opplysninger først er kommet til likningsmyndighetenes kunnskap senere.

§ 3–2–5. Fordel ved nettolikning av egen utnyttet jaktrett

Når den som disponerer en jaktrett selv har utnyttet denne, skal nettofordelen pr. felte dyr ved likningen settes lik satsene som er gjengitt nedenfor:

Elgku	kr	3.500
Elgokse	kr	4.500
Elgkalv	kr	1.700
Reinsdyr (voksen)	kr	1.000
Hjort (voksen)	kr	1.700

§ 3–2–6. Verdi av eget brensel

Skattedirektoratet fastsetter ikke landsdekkende normer for verdi av eget brensel i 2003, da det må foretas en totalvurdering i hvert enkelt tilfelle, der strømforbruk til privat bruk og eventuelt bruk av annet brensel må trekkes inn.

§ 3–2–7. Verdien av stallplass og uttatt fôr til hester som nyttes utenom jord- og skogbruksnæringen

Verdien av stallplass og uttatt fôr til hester som nyttes i travsport eller på annen måte utenom jord- og skogbruksnæringen, settes til kr 11.000 for voksne trav- og galopphester. For hobbyhester utenom trav- og galoppport, settes uttaket til kr 7.800 og for ponnyer til kr 5.000. Satsene reduseres skjønnsmessig for fôll og unghester.

§ 3–2–8. Definisjon av «tre normalårsverk» i Finansdepartementets forskrift til skatteloven § 12–20–1 (2) bokstav c og d

Personinntekt kan beregnes under ett for jord-/skogbruk og bestemte virksomheter nevnt i forskriften, når samlet årlig virksomhet ikke overstiger tre normalårsverk – dvs. 750 dagsverk eller 5625 arbeidstimer.

§ 3–3. Fradragssatser

§ 3–3–1. Kostnader til kost i forbindelse med gårdsturisme

Drives gårdsturisme, der turister deltar i familiens måltider, kan det gis fradrag for kost tilsvarende satsene i § 1–2–17 med et tillegg på 30 prosent. Det kan i stedet kreves fradrag for dokumenterte kostnader.

§ 3–3–2. Kostnader til kost mv. for ikke regnskapspliktige lottfiskere

Ikke regnskapspliktige lottakere som ikke tar del i felles kosthold om bord, gis fradrag for dokumenterte kostnader til kost og (i tillegg) for «småutgifter» (kostnader til telefon, avis o.l.) med kr 40 per døgn.

For hjemmefiskere (overnatting hjemme) som ikke kan dokumentere kostutgifter, må fradraget fastsettes ved skjønn. Som veiledning for skjønnet kan nyttes en sats på kr 75 per dag.

§ 3–3–3. Kostnader ved bruttolikning av egen utnyttet jaktrett

Kostnader til gevær, ammunisjon, mv. kan bare føres til fradrag med inntil kr 2000.

Vedlegg 1. Regulativ for reiser i utlandet for statens regning/satser for nattillegg og kostgodtgjørelse med virkning for inntektsåret 2003

<i>Verdensdel/land</i>	<i>Nattillegg</i>	<i>Nattillegg Endret sats pr. 1. juli</i>	<i>Kostgodtgj.</i>	<i>Kostgodtgj. Endret sats pr. 1. juli</i>
<i>Afrika:</i>				
Algerie	700		520	
Angola	1230		1050	
Benin	1030		370	
Botswana	610	700	330	380
Egypt	1030		470	
Elfenbenskysten	1450		550	
Etiopia	1040		280	
Gabon	800		680	
Gambia	470		200	
Ghana	940		280	
Guinea	750		250	
Kamerun	1160		380	
Kenya	1360		360	
Lesotho	500	620	200	250
Liberia	710		380	
Libya	400		440	
Madagaskar	690		190	
Malawi	830		350	
Mali	500		310	
Marokko	1050		500	
Mauritius	820		450	
Mosambik	750		340	
Namibia	500	620	220	270
Nigeria	1740		630	
Senegal	830		450	
Seychellene	1280		600	
Sudan	740		340	
Swaziland	700	860	200	280
Sør-Afrikarepublikken	820	1000	280	420
Cape Town	1400		370	420
Tanzania	1070		240	
Togo	730		400	
Tunisia	1080		400	
Uganda	980		290	
Zambia	800		270	
Zimbabwe	1200		900	
Øvrige områder	830		500	
<i>Amerika:</i>				
Antigua og Barbuda	1210		1000	
Argentina	1500		280	
Bahamas	1250		540	
Barbados	1310		920	
Bermuda (Br)	1430		600	
Bolivia	680		190	
Brasil	830		260	
São Paulo	1130		270	
Canada	1350		470	
Chile	900		340	
Colombia	950		270	
Costa Rica	980		460	
Cuba	830		650	
Den dominikanske rep.	950		490	
Dominica	800		500	
Equador	730		390	

<i>Verdensdel/land</i>	<i>Natttillegg</i>	<i>Natttillegg Endret sats pr. 1. juli</i>	<i>Kostgodtgj. Endret sats pr. 1. juli</i>
Guatemala	790		430
Guyana	760		450
Haiti	1000		400
Jamaica	1130		400
Mexico	1220		790
Nederlandske Antiller	1000		590
Nicaragua	910		410
Panama	780		510
Paraguay	900		200
Peru	970		800
Puerto Rico	1090		300
St. Kitts-Nevis	1200		1120
St. Lucia	1950		1000
St. Vincent	2000		1480
Surinam	650		200
Trinidad og Tobago	1100		530
Uruguay	750		200
USA	1420		670
New York	1900		730
Washington D.C	1830		1080
Venezuela	1090		840
Øvrige områder	830		450
<i>Asia:</i>			
Armenia	750		460
Aserbajdsjan	1630		630
Bahrain	1100		550
Bangladesh	1200		400
Brunei	760		350
Burma (Myanmar)	1250		680
Filippinene	2000		550
Forente Arabiske Emirater	1400		550
Georgia (egen sats fra 1. mars)	1360		480
India	1500		400
Indonesia	1580		700
Irak	420		650
Iran	1050		400
Israel	1850		920
Japan	1700		1050
Osaka	1700		1350
Tokyo	1900		1150
Jordan	910		400
Kambodia	1350		570
Kina	1350		580
Hong Kong	1700		850
Macau	1450		680
Kuwait	1300		550
Kypros	1570		550
Laos	570		250
Libanon	1480		960
Malaysia	1600		580
Maldivene	650		790
Nepal	670		250
Oman	1200		480
Pakistan	1200		330
Qatar	1040		480
Saudi-Arabia	1040		650
Singapore	1110		750
Sri Lanka	540		260

<i>Verdensdel/land</i>	<i>Natttillegg</i>	<i>Natttillegg Endret sats pr. 1. juli</i>	<i>Kostgodtgj.</i>	<i>Kostgodtgj. Endret sats pr. 1. juli</i>
Syria	1350		600	
Sør-Korea	1150	1200	630	700
Seoul (ny)		1300		750
Taiwan	930		530	
Thailand	1500		730	
Tyrkia	1680		310	
Istanbul	1980		600	
Vietnam	1090		350	
Yemen	1450		580	
Øst-Timor	1050		630	
Øvrige områder	780		480	
<i>Australia/Oceania:</i>				
Australia	1480		680	
Fiji	840		280	
New Zealand	1250		430	
Papua New Guinea	830		260	
Øvrige områder	800		430	
<i>Europa:</i>				
Albania	1050		340	
Belgia	1080		720	
Brussel	1280		770	
Bosnia-Herzegovina	600		320	
Bulgaria	1200		400	
Danmark	1250		630	
Estland	1160		500	
Finland	1390		530	
Frankrike	980		590	
Paris	1440		720	
Hellas	1620		680	
Hviterussland	600		620	
Irland	1400		640	
Island	1250		660	
Italia	1150		680	
Milano	1250		870	
Roma	1250		700	
Kroatia	1100		900	
Latvia	830		480	
Liechtenstein	1000		910	
Litauen	1080		380	
Luxembourg	1490		700	
Makedonia	900		290	
Malta	1020		510	
Moldova	1010		350	
Monaco	750		530	
Nederland	1100		640	
Amsterdam	1400		660	
den Haag	1250		640	
Polen	1050		470	
Portugal	900		510	
Romania	1400		410	
Russland	650		450	
Moskva	1150		900	
St. Petersburg	1300		570	
Serbia og Montenegro	1030		340	
Slovakia	950		300	
Slovenia	790		750	
Spania	750		610	

<i>Verdensdel/land</i>	<i>Natttillegg</i>	<i>Natttillegg Endret sats pr. 1. juli</i>	<i>Kostgodtgj. Endret sats pr. 1. juli</i>
Barcelona	1070		800
Madrid	1370		850
Storbritannia	1300		660
London	1350		1050
Sveits	1080		640
Genève	1300		650
Zürich	1300		690
Sverige	1350		550
Tsjekkiske republikk	1260		450
Tyskland	1100		680
Berlin	1140		710
Düsseldorf	1100		690
Ukraina	1200		730
Ungarn	1200		650
Østerrike	1060		600

For følgende områder/land i Europa fastsettes administrativt disse satser

Andorra:	som for Spania
Færøyene:	som for Danmark
Gibraltar:	som for Storbritannia
Grønland:	som for Danmark
Guernsey (inkl. Alderney og Sark):	som for Storbritannia
Jersey:	som for Storbritannia
Kanariøyene:	som for Spania
Madeira:	som for Portugal
Man:	som for Storbritannia
Nord-Irland:	som for Storbritannia
San Marino:	som for Italia
Vatikanstaten:	som for Roma
Åland:	som for Finland

I følgende byer kan nattillegget overskrides med inntil 75 prosent av gjeldende sats uten å innhente forhåndstillatelse:

Afrika:

Cape Town, Nairobi

Amerika:

Mexico by, New York by, Sao Paulo, Santiago de Chile, Washington DC

Asia:

Hong Kong, Osaka, Tokyo

Europa:

Amsterdam, Athen, Barcelona, Berlin, Brüssel, Düsseldorf, Genève, den Haag, Helsingfors, København, Madrid, Moskva, München, Paris, Praha, Salzburg, Stockholm, Valencia, Wien og Zürich
Kostnadene må legitimeres.

Vedlegg 2. Div. satser

Statens særavtale for kostgodtgjørelse (innenlandsreiser), gjeldende for 2003:

Kostgodtgjørelse for dagsreiser på mer enn 15 km:

For reiser inntil 5 timer:	kr 140,- (legitimert)
For reiser fra og med 5 timer inntil 9 timer:	kr 140,-.
For reiser fra og med 9 timer inntil 12 timer:	kr 200,-.
For reiser over 12 timer:	kr 320,-.

Kostgodtgjørelse ved overnatting på reiser på mer enn 15 km:

For reiser fra og med 8 timer og inntil 12 timer:	kr 250,-.
For reiser fra og med 12 timer:	kr 460,-.

Satser for bruk av egen bil etter statens særavtale, gjeldende for 2003:

For inntil 9000 km i kalenderåret:	kr 3,00 per km.
Over 9000 km i kalenderåret:	kr 2,40 per km.

For arbeidstakere med arbeidssted i Tromsø: kr 0,05 per km i tillegg til satsene over.

For kjøring på skogs- og anleggsveier gis det i tillegg til kilometergodtgjørelsen et tillegg på kr 0,70 per km.

Når det er nødvendig med tilhenger for å bringe med utstyr og materiell som på grunn av sin vekt og beskaffenhet ikke er naturlig å plassere i bagasjerom eller på takgrind, gis det i tillegg til kilometergodtgjørelsen et tillegg på kr 0,50 per km.

Når det i bilen tas med arbeidstakere på oppdrag, gis det i tillegg til kilometergodtgjørelsen et tillegg på kr 0,50 per km per arbeidstaker.

Satser for kilometergodtgjørelse ved bruk av andre egne framkomstmidler etter statens særavtale fra 1. april 2002:

Motorsykkel over 125 ccm:	kr 2,45 per km.
Moped og motorsykkel opp til og med 125 ccm:	kr 1,35 per km.
Snøscooter:	kr 6,10 per km.
Båt med motor fra og med 50 hk:	kr 6,00 per km.
Båt med motor inntil 50 hk:	kr 3,10 per km.
Andre framkomstmidler:	kr 1,00 per km.

4. des. Nr. 1478 2003**Forskrift om endring i forskrift om hvor arbeidsgiveravgiften skal fastsettes og innbetales.**

Fastsatt av Skattedirektoratet 4. desember 2003 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 24–5 første og annet ledd, jf. delegeringsvedtak av 18. november 1997 nr. 1168. Kunngjort 16. desember 2003.

I

I forskrift av 1. desember 1997 nr. 1383 om hvor arbeidsgiveravgiften skal fastsettes og innbetales gjøres følgende endring:

§ 1 nr. 2 skal lyde:

2. For statens forvaltningsvirksomhet gjelder særlige regler for oppgjør av arbeidsgiveravgift. Nærmere regler er fastsatt i forskrift med hjemmel i folketrygdloven § 24–5 tredje ledd.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2004.

8. des. Nr. 1479 2003**Vedtak om overføring av myndighet til kommunen, fylkeslandbruksstyret, fylkesmannen, Statens landbruksforvaltning og Bergvesenet etter konsesjonsloven, jordloven, odelsloven og skogbruksloven.**

Fastsatt av Landbruksdepartementet 8. desember 2003 med hjemmel i lov av 28. november 2003 nr. 98 om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv. § 2 og § 14, jf. delegeringsvedtak av 28. november 2003 nr. 1401, lov av 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 3, jf. delegeringsvedtak av 12. mai 1995 nr. 413, lov av 28. juni 1974 nr. 58 om odelsretten og åsetesretten § 27a, § 29 og § 31, jf. delegeringsvedtak av 19. desember 1975 nr. 2, og lov av 21. mai 1965 om skogbruk og skogvern § 4, jf. delegeringsvedtak av 25. juni 1965 nr. 3368. Kunngjort 16. desember 2003.

*Kapittel 1. Overføring av myndighet til å fatte enkeltvedtak***§ 1. Kommunens myndighet**

Kommunen avgjør saker i henhold til konsesjonsloven, jordloven, odelsloven og skogbruksloven der avgjørelsesmyndigheten ikke er lagt til andre organer etter § 2 – § 5.

Kommunen kan likevel ikke avgjøre saker der kommunen er erverver, eier eller overdrager av eiendommen eller har annen tilknytning til den. I slike tilfeller skal saken sendes til avgjørelse hos klageorganet etter vanlig saksforberedelse, jf. forskrift om saksbehandling mv. i kommunen i saker etter konsesjonsloven, jordloven, odelsloven og skogbruksloven § 1, 1. punktum.

Dersom en sak gjelder en eiendom med beliggenhet i flere kommuner, skal den kommunen der hoveddelen av eiendommen ligger avgjøre saken etter at uttalelse er innhentet fra den/de andre kommunen(e) der eiendommen ligger.

§ 2. Fylkeslandbruksstyrets myndighet

Fylkeslandbruksstyret avgjør saker som gjelder:

- 1) ekspropriasjon m.m. etter jordlova § 8 femte ledd og § 13 og § 14, jf. § 15.
- 2) avløsning av bruksretter m.m. etter jordloven § 16.
- 3) spørsmålet om en eiendom med flere registernummer må regnes som én driftsenhet etter jordloven § 12 fjerde ledd.
- 4) odelsfrigjøring etter odelsloven § 31.
- 5) vernskog i henhold til skogbruksloven § 32 første, annet og tredje ledd.

§ 3. Fylkesmannens myndighet

Fylkesmannen avgjør saker som gjelder:

- 1) hvorvidt de formelle vilkårene for odelsfrigjøring etter odelsloven § 31 foreligger.
- 2) begjæring av tvangssalg gjennom namsmyndighetene i henhold til konsesjonsloven § 19 første og annet ledd.
- 3) bortfall av rettigheter etter konsesjonsloven § 19 annet ledd, jf. § 3 og § 18.
- 4) tvangsmulkt etter konsesjonsloven § 16 første ledd og tvangsgebyr etter jordloven § 20.

§ 4. Statens landbruksforvaltnings myndighet

Statens landbruksforvaltning avgjør saker som gjelder unntak fra konsesjonsplikt, jf. konsesjonsloven § 2 tredje ledd annet punktum.

§ 5. Bergvesenets myndighet

Bergvesenet fører den kontroll med at konsesjonsvilkår overholdes som er tillagt kommune og fylkesmann etter konsesjonsloven § 17 første ledd i de tilfellene overtredelsen gjelder vilkår som er tilrådd fastsatt av Bergvesenet, jf. konsesjonsloven § 17 annet ledd.

Melding om brudd på vilkårene sendes kommunen.

Kapittel 2. Overføring av myndighet til å fastsette forskrift**§ 6. Statens landbruksforvaltnings myndighet**

Statens landbruksforvaltning fastsetter forskrift som gjelder gebyr for behandling av saker etter konsesjonsloven og jordloven, jf. forvaltningsloven § 27a.

Kapittel 3. Klage**§ 7. Klage til fylkeslandbruksstyret**

Kommunens vedtak etter § 1 kan klages inn for fylkeslandbruksstyret med unntak av de vedtak som kan klages inn for fylkesmannen, jf. § 8.

§ 8. Klage til fylkesmannen

Følgende av kommunens vedtak etter § 1 kan klages inn for fylkesmannen:

- 1) vedtak om konsesjon etter konsesjonsloven § 2 i områder der konsesjonsfriheten er begrenset eller satt ut av kraft ved forskrift i henhold til konsesjonsloven § 7.
- 2) vedtak om forlenging av frist for videresalg etter konsesjonsloven § 5 første ledd nr. 5 tredje punktum.
- 3) vedtak om pålegg om å søke konsesjon etter konsesjonsloven § 13 annet og tredje ledd og odelsloven § 29 annet ledd.
- 4) vedtak om frist for panthaver til å bringe tvangsbruk som er i strid med konsesjonsloven § 3 annet ledd til opphør eller frist for erverver til å sørge for omgjøring av overdragelsen eller overdragelse til noen som kan få eller ikke trenger konsesjon, jf. konsesjonsloven § 18.
- 5) vedtak om unntak fra hogstforbudet mv. etter konsesjonsloven § 20 første ledd.

§ 9. Klage til Statens landbruksforvaltning

Fylkeslandbruksstyrets vedtak etter § 2 kan klages inn for Statens landbruksforvaltning.

Fylkesmannens vedtak etter § 3 kan klages inn for Statens landbruksforvaltning.

§ 10. Klage til departementet

Statens landbruksforvaltnings vedtak etter § 4 kan klages inn for Landbruksdepartementet.

Kapittel 4. Intern arbeidsdeling mellom fylkeslandbruksstyret og fylkesmannen**§ 11. Intern arbeidsdeling mellom fylkeslandbruksstyret og fylkesmannen**

Fylkeslandbruksstyret kan overlate til fylkesmannen å fatte vedtak og gi uttalelser på vegne av styret samt behandle klager over slike vedtak.

Kapittel 5. Retningslinjer**§ 12. Retningslinjer**

Landbruksdepartementet kan fastsette retningslinjer for kommunen, fylkeslandbruksstyret, fylkesmannen og Statens landbruksforvaltning sin utøvelse av myndighet etter disse bestemmelsene.

Kapittel 6. Overgangsbestemmelser

§ 13. Overgangsbestemmelser

Saken avgjøres etter tidligere bestemmelser om overføring av myndighet dersom den ikke er endelig avgjort ved bestemmelsenes ikrafttredelse, jf. § 14.

En sak anses som endelig avgjort dersom klage ikke er mottatt innen klagefristens utløp, eller dersom forvaltningen har fattet avgjørelse i klagesak.

I en sak der kommunen ved bestemmelsenes ikrafttredelse, jf. § 14, ikke har avgitt uttalelse til vedtaksmyndigheten, jf. forskrift om saksbehandling mv. i kommunen § 1, skal saken avgjøres etter nye bestemmelser om overføring av myndighet.

Kapittel 7. Ikrafttredelse og opphevelse

§ 14. Ikrafttredelse

Disse bestemmelsene trer i kraft 1. januar 2004.

§ 15. Opphevelse

Fra ikrafttredelsen av bestemmelsene her oppheves:

- Forskrift av 30. desember 1993 nr. 1369 om delegasjon av myndighet m.v. til fylkeslandbruksstyret og kommunen og om intern arbeidsdeling mellom fylkeslandbruksstyret og fylkesmannen etter lov om skogbruk og skogvern av 21. mai 1965 (skogbruksloven),
- Vedtak av 30. mai 2000 nr. 620 om delegering til kommunen, fylkeslandbruksstyret, fylkesmannen og Statens landbruksforvaltning, og forskrift om saksbehandling i kommunen og om intern arbeidsdeling mellom fylkeslandbruksstyret og fylkesmannen i saker etter konsesjonslova, odelslova og jordlova.

8. des. Nr. 1480 2003

Forskrift om saksbehandling mv. i kommunen i saker etter konsesjonsloven, jordloven, odelsloven og skogbruksloven.

Fastsatt av Landbruksdepartementet 8. desember 2003 med hjemmel i lov av 28. november 2003 nr. 98 om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv. § 14, jf. delegeringsvedtak av 28. november 2003 nr. 1401, lov av 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 3, jf. delegeringsvedtak av 12. mai 1995 nr. 413, og lov av 21. mai 1965 om skogbruk og skogvern § 4, jf. delegeringsvedtak av 25. juni 1965 nr. 3368. Kunngjort 16. desember 2003.

§ 1. Om kommunens saksforberedelse

I alle saker etter konsesjonsloven, jordloven, odelsloven og skogbruksloven har kommunen ansvaret for å hente inn nødvendige opplysninger og tilrettelegge saken. Dersom kommunen ikke selv har myndighet til å avgjøre saken, skal kommunen utrede saken og gi uttalelse til vedtaksmyndigheten.

§ 2. Om innhenting av statistikk mv.

Kommunen må hente inn de statistiske opplysninger Landbruksdepartementet ber om. I arbeidet med innhenting og levering av statistikk skal kommunen anvende det elektroniske dataformatet Landbruksdepartementet fastsetter.

Kommunen må stille til rådighet nødvendige saksdokumenter Landbruksdepartementet ber om i forbindelse med evaluering av praktiseringen av konsesjonsloven, jordloven, odelsloven og skogbruksloven.

§ 3. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2004.

§ 4. Opphevelse

Fra ikrafttredelsen av forskriften her oppheves:

- Forskrift av 30. desember 1993 nr. 1369 om delegasjon av myndighet m.v. til fylkeslandbruksstyret og kommunen og om intern arbeidsdeling mellom fylkeslandbruksstyret og fylkesmannen etter lov om skogbruk og skogvern av 21. mai 1965 (skogbruksloven),
- Forskrift av 11. mars 1994 nr. 204 om krav til jord- og skogbruksfagleg kompetanse i kommunene,
- Vedtak av 30. mai 2000 nr. 620 om delegering til kommunen, fylkeslandbruksstyret, fylkesmannen og Statens landbruksforvaltning, og forskrift om saksbehandling i kommunen og om intern arbeidsdeling mellom fylkeslandbruksstyret og fylkesmannen i saker etter konsesjonslova, odelslova og jordlova.

Fra ikrafttredelsen av forskriften her oppheves følgende bestemmelser:

- Forskrift av 2. mai 1997 nr. 423 om nydyrking § 8,
- Forskrift av 20. desember 1996 nr. 1200 om planlegging og godkjenning av veier for landbruksformål § 3–2,
- Forskrift av 20. april 1994 nr. 311 om bruk m.v. av skogavgift § 2–3, og
- Forskrift av 15. februar 1994 nr. 134 om forvaltning og bruk av rentene av skogavgiften (rentemidlene) § 3 annet ledd nr. 1 annet punktum.

9. des. Nr. 1481 2003**Forskrift om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske etter norsk vårgytende sild i 2004.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 9. desember 2003 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 20 og § 21, jf. delegeringsvedtak av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 16. desember 2003.

§ 1. *Vilkår for å delta*

For å kunne delta i kystfartøygruppens fiske etter norsk vårgytende sild i 2004 må følgende vilkår være oppfylt:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret, ha en største lengde på 27,50 meter og ha en lastekapasitet på 1.500 hl eller mindre,
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført på blad B i fiskermanntallet,
- c) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter norsk vårgytende sild med snurpenot, landnot eller snurrevad,
- d) fartøy som skal fiske med snurpenot, landnot eller snurrevad må ha hatt adgang til å delta i fisket i 2003.

Dersom ikke alle vilkårene er oppfylt til enhver tid, vil adgangen til å delta falle bort.

Adgangen til å delta kan ikke overføres til annet fartøy m.m. slik tillatelse gis i medhold av denne forskrift.

Eier av fartøy mellom 27,50 og 33,50 meter største lengde som hadde tillatelse til å delta i fisket etter norsk vårgytende sild i 1985, kan delta med fartøyet uavhengig av lengdevilkåret i første ledd bokstav a.

Den som hadde kystnottillatelse, ekstraordinær landnottillatelse i 1985 eller som deltok i fisket etter norsk vårgytende sild på kystfiskekvoten i 1985 eller tidligere, kan uavhengig av vilkåret i første ledd bokstav b delta i fisket selv om vedkommende står på blad A i fiskermanntallet.

§ 2. *Dispensasjon*

Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra vilkåret i § 1 første ledd bokstav d dersom eier av fartøy har hatt tillitsverv i fiskerierorganisasjon eller offentlig verv, og vervet har medført at eier ikke har adgang til å delta. Slik tillatelse kan bare gis til eier av fartøy som kan vise til tidligere deltakelse med eget fartøy i fiske etter norsk vårgytende sild.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 3. *Utskiftning av fartøy*

Ved utskiftning av fartøy som har adgang til å delta i fisket, kan Fiskeridirektoratets regionkontor gi eier tillatelse til å delta i fisket med erstatningsfartøy.

Adgang til å delta i fisket med utskiftningsfartøyet bortfaller når slik tillatelse gis for erstatningsfartøyet.

Søknad sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 4. *Salg av fartøy*

Ved salg av fartøy som har adgang til å delta, kan Fiskeridirektoratets regionkontor gi ny eier adgang til å delta i fisket dersom de øvrige vilkår for å delta er oppfylt.

Adgang for ny eier til å delta i fisket medfører at selgers adgang til å delta med erstatningsfartøy bortfaller.

Søknad sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 5. *Dødsfall*

Dersom fartøyeier dør, bortfaller adgangen til å delta i fisket.

Den som ved arv erverver fartøy som hadde adgang til å delta, kan gis adgang til å delta i fisket dersom de øvrige vilkår for å delta er oppfylt.

Den som ved arv erverver fartøy som hadde adgang til å delta, kan også selge fartøyet med adgang for ny eier til å delta i fisket dersom vilkårene for å delta og salg for fortsatt drift er oppfylt.

Søknad sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 6. *Midlertidig tillatelse til å benytte annet fartøy (leiefartøy)*

Fiskeridirektoratets regionkontor kan ved forlis og havari som medfører vesentlig driftsavbrudd, gi midlertidig tillatelse til å benytte annet fartøy i fisket.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan fastsette nærmere vilkår for slik tillatelse, herunder at høvedsmann samt hele eller deler av mannskapet skal delta i fisket med leiefartøyet.

Det kan ikke gis tillatelse til å benytte leiefartøy som har en største lengde over 27,50 meter.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 7. *Vilkår for å delta med landnot og garn*

Eier av fartøy som ikke har adgang til å delta i henhold til § 1, kan delta i fisket med landnot og garn dersom følgende vilkår er oppfylt:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret, ha en største lengde på 27,50 meter og ha en lastekapasitet på 1.500 hl eller mindre,

- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført i fiskermanntallet, ved fiske med landnot må eier av fartøyet og høvedsmann være ført på blad B,
- c) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter norsk vårgytende sild med landnot eller garn.

Med «eier» forstås den som direkte, eller indirekte gjennom foretak, innehar mer enn 50% av eierandelene i fartøyet.

§ 8. Godkjenning

Eier og fartøy som deltar i fisket med snurpenot, landnot eller snurrevad må ha særskilt godkjenning for 2004 fra Fiskeridirektoratets regionkontor, som viser at vilkårene for å delta er oppfylt.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

Fiskeridirektoratet kan gi utfyllende bestemmelser vedrørende kravet til egnethet, bemanning, utstyr og om fremstilling for kontroll.

§ 9. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser i denne forskrift, straffes i henhold til lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst, § 29. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 10. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2004 og gjelder til og med 31. desember 2004.

9. des. Nr. 1482 2003

Forskrift om adgang til å delta i fisket etter sei med not nord for 62° N for fartøy under 27,50 meter største lengde i 2004.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 9. desember 2003 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. delegeringsvedtak av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 16. desember 2003.

§ 1. Vilkår for å delta

For å kunne delta i fisket etter sei med not nord for 62° N må følgende vilkår være oppfylt:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret,
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført på blad B i fiskermanntallet,
- c) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fisket etter sei med not,
- d) fartøy mellom 13 og 27,50 meter største lengde må ha hatt adgang til å delta i fisket i 2003.

Dersom ikke alle vilkårene er oppfylt til enhver tid, vil adgangen til å delta falle bort.

Adgangen til å delta kan ikke overføres til annet fartøy m.m. slik tillatelse gis i medhold av denne forskrift.

Eier av fartøy som deltar i notfisket med fartøy over 13 meter største lengde kan ikke delta i notfisket med annet fartøy under 13 meter største lengde.

Med «eier» forstås den som direkte, eller indirekte gjennom foretak, innehar mer enn 50% av eierandelene i fartøyet.

§ 2. Dispensasjon

Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra vilkåret i § 1 første ledd bokstav d dersom eier av fartøy har hatt tillitsverv i fiskeriorganisasjon eller offentlig verv, og vervet har medført at eier ikke har adgang til å delta. Slik tillatelse kan bare gis til eier av fartøy som kan vise til tidligere deltakelse med eget fartøy i fiske etter sei med not nord for 62° N.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 3. Godkjenning

Eier og fartøy må ha særskilt godkjenning for 2004 fra Fiskeridirektoratets regionkontor, som viser at vilkårene for å delta er oppfylt.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

Fiskeridirektoratet kan gi utfyllende bestemmelser vedrørende kravet til egnethet, bemanning, utstyr og om fremstilling for kontroll.

§ 4. Utskiftning av fartøy

Ved utskiftning av fartøy som har adgang til å delta i fisket, kan Fiskeridirektoratets regionkontor gi eier tillatelse til å delta i fisket med erstatningsfartøy.

Adgang til å delta i fisket med utskiftningsfartøyet bortfaller når slik tillatelse gis for erstatningsfartøyet.

Søknad sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 5. Salg av fartøy

Ved salg av fartøy som har adgang til å delta, kan Fiskeridirektoratets regionkontor gi ny eier adgang til å delta i fisket dersom de øvrige vilkår for å delta er oppfylt.

Adgang for ny eier til å delta i fisket medfører at selgers adgang til å delta med erstatningsfartøy bortfaller.

Søknad sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor.
Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 6. *Dødsfall*

Dersom fartøyeier dør, bortfaller adgangen til å delta i fisket.

Den som ved arv erverver fartøy som hadde adgang til å delta, kan gis adgang til å delta i fisket dersom de øvrige vilkår for å delta er oppfylt.

Den som ved arv erverver fartøy som hadde adgang til å delta, kan også selge fartøyet med adgang for ny eier til å delta i fisket dersom vilkårene for å delta og salg for fortsatt drift er oppfylt.

Søknad sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 7. *Midlertidig tillatelse til å benytte annet fartøy (leiefartøy)*

Fiskeridirektoratets regionkontor kan ved forlis og havari som medfører vesentlig driftsavbrudd, gi midlertidig tillatelse til å benytte annet fartøy i fisket.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan fastsette nærmere vilkår for slik tillatelse, herunder at høvedsmann samt hele eller deler av mannskapet skal delta i fisket med leiefartøyet.

Det kan ikke gis tillatelse til å benytte leiefartøy som har en største lengde på eller over 27,5 meter.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 8. *Straff*

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser i denne forskrift, straffes i henhold til lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst, § 29. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 9. *Ikrafttredelse*

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2004 og gjelder til og med 31. desember 2004.

9. des. Nr. 1483 2003

Forskrift om adgang til å delta i fisket etter torsk for fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap i nordsjøen sør for 62° N i 2004.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 9. desember 2003 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. delegeringsvedtak av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 16. desember 2003.

Kapittel 1. Virkeområde

§ 1. *Virkeområde*

Forskriften gjelder alt fiske etter torsk med norske fartøy under 28 meter største lengde som fisker med annet redskap enn not og trål i området sør for 62° N, vest for en rett linje gjennom Lindesnes fyr og Hanstholmen fyr, øst for 4° V og nord for 51° N.

Kapittel 2. Fartøy i gruppe I

§ 2. *Vilkår for å delta*

For å kunne delta i fisket etter torsk må følgende vilkår være oppfylt:

- fartøyet må være registrert i merkeregisteret, og ha en største lengde under 28 meter,
- eier av fartøyet og høvedsmann må være ført på blad B i fiskermanntallet,
- fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter torsk,
- fartøy under 21 meter største lengde må i tillegg ha fisket og levert minst 10 tonn torsk rund vekt i minst ett av årene 2000, 2001 eller 2002,
- fartøy fra og med 21 meter største lengde og under 28 meter største lengde må i tillegg ha fisket og levert minst 50 tonn torsk rund vekt i minst ett av årene 2000, 2001 eller 2002.

Søker må selv fremlegge dokumentasjon på at kvantumskravene i første ledd bokstav d og e er oppfylt.

Dersom ikke alle vilkårene er oppfylt til enhver tid, vil adgangen til å delta falle bort.

Adgangen til å delta kan ikke overføres til annet fartøy m.m. slik tillatelse gis i medhold av denne forskrift.

§ 3. *Dispensasjon*

Fiskeridirektoratet kan dispensere fra bestemmelsene i § 2 første ledd bokstavene d og e for fartøy som er kjøpt eller kontrahert i perioden mellom 1. januar 2002 og 5. juni 2003, dersom det kan godtgjøres at torskefisket var en vesentlig del av det planlagte driftsgrunnlaget.

Fiskeridirektoratet kan videre dispensere fra vilkåret i § 2 første ledd bokstavene d og e dersom eier av fartøy har hatt tillitsverv i fiskeriorganisasjon eller offentlig verv, og vervet har medført at eier ikke har adgang til å delta. Slik tillatelse kan bare gis til eier av fartøy som kan vise til tidligere deltakelse med eget fartøy i fiske etter torsk med annet redskap enn trål eller not.

§ 4. Utskiftning av fartøy

Ved utskiftning av fartøy som har adgang til å delta i fisket, kan Fiskeridirektoratets regionkontor gi eier tillatelse til å delta i fisket med erstatningsfartøy.

Adgang til å delta i fisket med utskiftningsfartøyet bortfaller når slik tillatelse gis for erstatningsfartøyet.

Søknad sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 5. Salg av fartøy

Ved salg av fartøy som har adgang til å delta, kan Fiskeridirektoratets regionkontor gi ny eier adgang til å delta i fisket dersom de øvrige vilkår for å delta er oppfylt.

Adgang for ny eier til å delta i fisket medfører at selgers adgang til å delta med erstatningsfartøy bortfaller.

Søknad sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 6. Dødsfall

Dersom fartøyeier dør, bortfaller adgangen til å delta i fisket.

Den som ved arv erverver fartøy som hadde adgang til å delta, kan gis adgang til å delta i fisket dersom de øvrige vilkår for å delta er oppfylt.

Den som ved arv erverver fartøy som hadde adgang til å delta, kan også selge fartøyet med adgang for ny eier til å delta i fisket dersom vilkårene for å delta og salg for fortsatt drift er oppfylt.

Søknad sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 7. Midlertidig tillatelse til å benytte annet fartøy (leiefartøy)

Fiskeridirektoratets regionkontor kan ved forlis og havari som medfører vesentlig driftsavbrudd, gi midlertidig tillatelse til å benytte annet fartøy i fisket.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan fastsette nærmere vilkår for slik tillatelse, herunder at høvedsmann samt hele eller deler av mannskapet skal delta i fisket med leiefartøyet.

Det kan ikke gis tillatelse til å benytte leiefartøy som har en største lengde på eller over 28 meter.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

Kapittel 3. Fartøy i gruppe II**§ 8. Vilkår for å delta**

For å kunne delta i fisket etter torsk må følgende vilkår være oppfylt:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha en største lengde under 28 meter,
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført i fiskermanntallet,
- c) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter torsk.

Eier av fartøy som deltar i gruppe I, har ikke adgang til å delta i gruppe II med annet fartøy. Eier av slikt fartøy har heller ikke adgang til å delta i gruppe II med andre høvedsmenn.

Eier av fartøy som deltar i gruppe II, har ikke adgang til å delta i gruppe II med annet fartøy. Eier av slikt fartøy har heller ikke adgang til å delta i gruppe II med andre høvedsmenn.

Med «eier» forstås den som direkte, eller indirekte gjennom foretak, innehar mer enn 50% av eierandelene i fartøyet.

§ 9. Godkjenning

Eier og fartøy som deltar i gruppe II må ha særskilt godkjenning fra Fiskeridirektoratets regionkontor, som viser at vilkårene for å delta er oppfylt.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

Fiskeridirektoratet kan gi utfyllende bestemmelser vedrørende kravet til egnethet, bemanning, utstyr og om fremstilling for kontroll.

Kapittel 4. Straff og ikrafttredelse**§ 10. Straff**

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser i denne forskrift, straffes i henhold til lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst, § 29. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 11. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2004 og gjelder til og med 31. desember 2004.

9. des. Nr. 1484 2003**Forskrift om adgang til å delta i fisket etter torsk, hyse og sei for fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap nord for 62° N i 2004.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 9. desember 2003 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. delegeringsvedtak av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 16. desember 2003.

*Kapittel 1. Fartøy i gruppe I***§ 1. Virkeområde**

Forskriften gjelder alt fiske etter torsk, hyse og sei nord for 62° N med norske fartøy under 28 meter største lengde som fisker med annet redskap enn trål og not.

§ 2. Vilkår for å delta

For å kunne delta i fisket må følgende vilkår være oppfylt:

- fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha en største lengde under 28 meter,
- eier av fartøyet og høvedsmann må være ført på blad B i fiskermanntallet,
- fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter torsk, hyse og sei,
- fartøyet må ha hatt adgang til å delta i fisket i 2003.

Selv om vilkåret i første ledd bokstav d) ikke er oppfylt, kan fartøy som har fisket med konvensjonelle redskap nord for 62° N delta i fisket dersom:

- fartøyet har levert minst 90% av maksimalkvoten av hyse i minst ett av årene 1999, 2000 eller 2001, eller
- fartøyet har levert minst 90% av maksimalkvoten av sei i minst ett av årene 1999, 2000 eller 2001, eller
- fartøyet har levert minst 90% av maksimalkvoten av torsk og minst 50% av maksimalkvoten av hyse i minst ett av årene 1999, 2000 eller 2001, eller
- fartøyet har levert minst 90% av maksimalkvoten av torsk og minst 50% av maksimalkvoten av sei minst ett av årene 1999, 2000 eller 2001, eller
- fartøyet har levert minst 75% av maksimalkvoten av torsk og minst 75% av maksimalkvoten av hyse i ett av årene 1999, 2000 eller 2001, eller
- fartøyet har levert minst 75% av maksimalkvoten av torsk og minst 75% av maksimalkvoten av sei i ett av årene 1999, 2000 eller 2001.

Ved beregning av om vilkårene i annet ledd bokstav a til f er oppfylt, legges kvotens størrelse pr. 1. januar det aktuelle året til grunn.

Søknad om adgang til å delta i henhold til annet ledd sendes Fiskeridirektoratet. Søker må selv fremlegge dokumentasjon på at kvantumskravene i annet ledd bokstavene a til f er oppfylt.

Dersom ikke alle vilkårene er oppfylt til enhver tid, vil adgangen til å delta falle bort.

Adgangen til å delta kan ikke overføres til annet fartøy m.m. slik tillatelse gis i medhold av denne forskrift.

§ 3. Dispensasjon

Fiskeridirektoratet kan dispensere fra vilkåret i § 2 første ledd bokstav d og annet ledd dersom eier av fartøy har hatt tillitsverv i fiskeriorganisasjon eller offentlig verv, og vervet har medført at eier ikke har adgang til å delta. Slik tillatelse kan bare gis til eier av fartøy som kan vise til tidligere deltakelse med eget fartøy i fiske etter torsk, hyse eller sei med konvensjonelle redskap nord for 62° N.

Fiskeridirektoratet kan dispensere fra vilkårene i § 2 første ledd bokstav d og annet ledd for eier som har solgt fartøy som fyller nevnte bestemmelser før 1. november 2002, og som har kjøpt eller kontrahert fartøy til erstatning for slikt fartøy før 1. november 2002.

Fiskeridirektoratet kan dispensere fra vilkårene i § 2 første ledd bokstav d og annet ledd for fartøy som er kjøpt eller kontrahert før 1. januar 2002 og overtatt etter 1. januar 2001 dersom det kan godtgjøres at fiske etter hyse eller sei var en vesentlig del av det planlagte driftsgrunnlaget. Det kan imidlertid ikke dispenseres etter dette leddet for personer som deltok i fisket etter torsk, hyse eller sei med eget fartøy før 1. januar 2002.

§ 4. Utskiftning av fartøy

Ved utskiftning av fartøy som har adgang til å delta i fisket, kan Fiskeridirektoratets regionkontor gi eier tillatelse til å delta i fisket med erstatningsfartøy.

Det kan ikke gis tillatelse etter første ledd dersom søker er tildelt ringnottillatelse etter forskrift av 2. mars 1979 nr. 1 om adgang til å delta i fiske med ringnot eller tråltillatelse etter forskrift av 12. desember 1986 nr. 2185 om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål, § 2-1, § 4-1, § 4-2, § 5-1 og § 7-1, for erstatningsfartøyet.

Adgang til å delta i fisket med utskiftningsfartøyet bortfaller når slik tillatelse gis for erstatningsfartøyet. Dette gjelder samtlige fiskerier nevnt i § 1.

Søknad sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 5. Salg av fartøy

Ved salg av fartøy som har adgang til å delta, kan Fiskeridirektoratets regionkontor gi ny eier adgang til å delta i fisket dersom følgende vilkår er oppfylt:

- a) kjøper må være ført på blad B i fiskermanntallet,
- b) både kjøper og selger må være ført i fiskermanntallet i samme fylke i minst 12 måneder før kjøpet finner sted.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra bestemmelsen i første ledd bokstav b når det foreligger distriktsmessige hensyn. Dispensasjon kan gis i følgende tilfeller:

- a) når fartøy kjøpes fra annet fylke til Nord-Troms og Finnmark.
- b) ved salg mellom nabofylker når det er naturlig å se kjøper og selgers distrikt som ett område i kvotesammenheng. Fylkene Østfold, Akershus, Oslo, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder anses som ett område i kvotesammenheng.

Adgang for ny eier til å delta i fisket medfører at selgers adgang til å delta med erstatningsfartøy bortfaller. Dette gjelder samtlige fiskerier nevnt i § 1.

Søknad sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 6. *Dødsfall*

Dersom fartøyeier dør, bortfaller adgangen til å delta i fisket.

Den som ved arv erverver fartøy som hadde adgang til å delta, kan gis adgang til å delta i fisket dersom de øvrige vilkår for å delta er oppfylt.

Den som ved arv erverver fartøy som hadde adgang til å delta, kan også selge fartøyet med adgang for ny eier til å delta i fisket dersom vilkårene for å delta og salg for fortsatt drift er oppfylt.

Søknad sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 7. *Midlertidig tillatelse til å benytte annet fartøy (leiefartøy)*

Fiskeridirektoratets regionkontor kan ved forlis og havari som medfører vesentlig driftsavbrudd, gi midlertidig tillatelse til å benytte annet fartøy i fisket.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan fastsette nærmere vilkår for slik tillatelse, herunder at høvedsmann samt hele eller deler av mannskapet skal delta i fisket med leiefartøyet.

Det kan ikke gis tillatelse til å benytte leiefartøy som har en største lengde på eller over 28 meter.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

Kapittel 2. Fartøy i gruppe II

§ 8. *Vilkår for å delta*

For å kunne delta i fisket må følgende vilkår være oppfylt:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha en største lengde under 28 meter,
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført i fiskermanntallet,
- c) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter torsk, hyse og sei.

Fartøy med ringnottillatelse etter forskrift av 2. mars 1979 nr. 1 om adgang til å delta i fiske med ringnot og fartøy med tråltillatelse etter forskrift av 12. desember 1986 nr. 2185 om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål, § 2-1 og § 7-1, kan ikke delta i gruppe II.

Eier av fartøy som deltar i gruppe I, har ikke adgang til å delta i gruppe II med annet fartøy. Eier av slikt fartøy har heller ikke adgang til å delta i gruppe II med andre høvedsmenn.

Eier av fartøy som deltar i gruppe II, har ikke adgang til å delta i gruppe II med annet fartøy. Eier av slikt fartøy har heller ikke adgang til å delta i gruppe II med andre høvedsmenn.

Med «eier» forstås den som direkte, eller indirekte gjennom foretak, innehar mer enn 50% av eierandelene i fartøyet.

§ 9. *Godkjenning*

Eier og fartøy som deltar i gruppe II må ha særskilt godkjenning fra Fiskeridirektoratets regionkontor som viser at vilkårene for å delta er oppfylt.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

Fiskeridirektoratet kan gi utfyllende bestemmelser vedrørende kravet til egnethet, bemanning, utstyr og om fremstilling for kontroll.

Kapittel 3. Straff og ikrafttredelse

§ 10. *Straff*

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser i denne forskrift, straffes i henhold til lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst, § 29. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 11. *Ikrafttredelse*

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2004 og gjelder til og med 31. desember 2004.

9. des. Nr. 1485 2003**Forskrift om endring i forskrift om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften).**

Fastsatt av Vegdirektoratet 9. desember 2003 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 13, § 14, § 15 og § 16, jf. delegeringsvedtak av 24. november 1980 nr. 1. Jf. EØS-avtalen vedlegg II kap. I nr. 44y (direktiv 2003/19/EF). Kunngjort 16. desember 2003.

I

I forskrift av 4. oktober 1994 nr. 918 om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften) gjøres følgende endring:

§ 10–1 nr. 3 skal lyde:

3. Kjøretøyets dimensjoner i samsvar med direktiv 92/21/EØF, eventuelt som endret ved direktiv 95/48/EF, for biler kategori M1, i samsvar med direktiv 97/27/EF, eventuelt som endret ved direktiv 2003/19/EF, for andre biler/tilhengere enn kategori M1 og i samsvar med direktiv 93/93/EØF for to- og trehjulede motorvogner skal godtas.

II

Endringen trer i kraft straks.

9. des. Nr. 1486 2003**Forskrift om endring i forskrift om bruk av kjøretøy.**

Fastsatt av Vegdirektoratet 9. desember 2003 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 4, § 13, § 15, § 16 og § 36, jf. delegeringsvedtak av 21. mars 1986 nr. 750, delegeringsvedtak av 24. november 1980 nr. 1, delegeringsvedtak av 1. april 1993 nr. 286 og delegeringsvedtak av 30. april 2002 nr. 557. Jf. EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 15a (direktiv 2002/7/EF). Kunngjort 16. desember 2003.

I

I forskrift av 25. januar 1990 nr. 92 om bruk av kjøretøy gjøres følgende endring:

§ 5–2 nr. 1 tredje punktum skal lyde:

Slik dispensasjon er likevel ikke nødvendig for kjøretøy i internasjonal transport på veg i Bk 10 når direktiv 96/53/EF eventuelt som endret ved direktiv 2002/7/EF er oppfylt.

II

Endringen trer i kraft straks.

10. des. Nr. 1487 2003**Forskrift om tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger mv.**

Fastsatt av Finansdepartementet 10. desember 2003 med hjemmel i lov av 20. juni 2003 nr. 41 om tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger mv. (hvitvaskingsloven) § 5, § 6, § 8, § 10, § 15, § 18 og § 19. Jf. EØS-avtalen vedlegg IX nr. 14 (direktiv 2000/12/EF) og nr. 23 (direktiv 91/308/EØF endret ved direktiv 2001/97/EF). Kunngjort 16. desember 2003.

*Kapittel 1. Innledende bestemmelser***§ 1. Virkeområde**

Forskriften gjelder for rapporteringspliktige som nevnt i lov av 20. juni 2003 nr. 41 om tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger mv. (hvitvaskingsloven) § 4.

*Kapittel 2. Kundeforhold, krav til legitimasjonsdokumenter, identitetskontroll mv.***§ 2. Etablering av kundeforhold**

«Kundeforhold» som nevnt i hvitvaskingsloven § 5 (identitetskontroll) anses etablert når kunden kan bruke den rapporteringspliktiges tjenester, for eksempel ved opprettelse av konto eller utstedelse av betalingskort.

Statsautoriserte og registrerte revisorer anses for å ha etablert et kundeforhold når de har påtatt seg et oppdrag, herunder rådgivning og andre tjenester, eller sendt revisorerklæring til Foretaksregisteret, jf. foretaksregisterloven § 4–4.

Autoriserte regnskapsførere anses for å ha etablert et kundeforhold når de har inngått skriftlig oppdragsavtale med oppdragsgiver eller oppdrag som forutsetter skriftlig avtale, jf. regnskapsførerloven § 3.

Eiendomsmeglere som driver med eiendomsmegling anses for å ha etablert et kundeforhold med oppdragsgiver når de har påtatt seg et salgs- eller kjøpsoppdrag. Ved salgsoppdrag skal eiendomsmegler i tillegg kreve at kjøper fremlegger gyldig legitimasjon forut for oppgjør. Første og annet punktum gjelder tilsvarende for boligbyggelag og advokater som driver med eiendomsmegling, når oppdraget gjelder slik virksomhet.

Advokater og andre som ervervsmessig eller stadig yter selvstendig juridisk bistand anses for å ha etablert et kundeforhold når de har påtatt seg et oppdrag som nevnt i hvitvaskingsloven § 4 annet ledd nr. 7.

§ 3. Særlig om forhandlere av verdifulle gjenstander

Rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven § 4 annet ledd nr. 8, skal kreve legitimasjon etter hvitvaskingsloven § 5 og registrere opplysninger etter hvitvaskingsloven § 6.

1. ved transaksjoner i kontanter på 40.000 norske kroner eller mer eller et tilsvarende beløp i utenlandsk valuta, dersom det er mistanke om at transaksjonen har tilknytning til utbytte av en straffbar handling eller til forhold som rammes av straffeloven § 147a eller § 147b, og
2. ved enhver transaksjon i kontanter på 100.000 norske kroner eller mer eller et tilsvarende beløp i utenlandsk valuta.

Beløpsgrensen beregnes samlet for transaksjoner som gjennomføres i flere operasjoner som ser ut til å ha sammenheng med hverandre.

§ 4. Krav til legitimasjonsdokumenter mv. (fysiske personer)

Skriftlig legitimasjon som nevnt i hvitvaskingsloven § 5 første ledd tredje punktum skal fremlegges i original eller bekreftet kopi. Legitimasjonsdokumenter skal for fysiske personer inneholde fullt navn, navnetrekk, fotografi og fødselsnummer (eventuelt D-nummer). Legitimasjonsdokumenter skal være utstedt av offentlig myndighet, eller av annet organ som har betryggende kontrollrutiner for dokumentutstedelse og det er allment akseptert at dokumentet for øvrig har et tilfredsstillende sikkerhetsnivå.

Dersom norsk fødselsnummer eller D-nummer ikke er tildelt, skal det fremlegges tilfredsstillende legitimasjon som inneholder kundens fulle navn, opplysninger om fødselsdato, fødested, kjønn og statsborgerskap. Dersom den rapporteringspliktige er kjent med at kunden har to statsborgerskap, skal dette registreres som en tilleggsopplysning.

Legitimasjon som nevnt i første ledd fremlegges av den eller de som er gitt disposisjonsrett over kontoen eller depotet, eller som er gitt rett til å gjennomføre transaksjonen.

§ 5. Tilfeller hvor kunden ikke kan fremlegge legitimasjonsdokument

Dersom kunden ikke kan fremlegge legitimasjonsdokument som nevnt i § 4, kan den rapporteringspliktige etablere kundeforholdet eller gjennomføre transaksjonen, dersom den rapporteringspliktige er sikker på vedkommendes identitet, har grunn til å anta at kunden ikke har legitimasjon, og det på grunn av kundens alder eller helse er urimelig å kreve at vedkommende skaffer seg legitimasjon. Den rapporteringspliktige skal i slike tilfelle på annet vis innhente opplysninger og registrere opplysninger etter hvitvaskingsloven § 6. Denne bestemmelsen gjelder ikke i forhold til personer som foretar hyppige og store transaksjoner.

§ 6. Krav til legitimasjonsdokumenter mv. (juridiske personer)

For juridisk person som er registrert i Foretaksregisteret, skal det fremlegges firmaattest som ikke er eldre enn 3 måneder.

For juridisk person som er registrert i Enhetsregisteret, men ikke i Foretaksregisteret, skal det fremlegges utskrift fra Enhetsregisteret som inneholder alle registrerte opplysninger om enheten, jf. enhetsregisterloven § 5 og § 6 annet ledd, og som ikke er eldre enn 3 måneder.

Juridisk person som ikke er registrert i Enhetsregisteret, men som er registrert i annet offentlig register, skal dokumentere lignende, entydig identifiserende kjennetegn, opplysninger om navn (firma), adresse for forretningssted eller hovedkontor og eventuelt utenlandsk organisasjonsnummer, og opplyse om hvilket offentlig register, i eller utenfor riket, som kan verifisere opplysningene.

Dersom det er på det rene eller sannsynlig at den juridiske personen ikke er registrert i et offentlig register, skal det kreves legitimasjon etter hvitvaskingsloven § 5 og registreres opplysninger etter hvitvaskingsloven § 6, for en fysisk person på vegne av den juridiske personen.

§ 7. Unntak fra plikten til å kreve legitimasjon

Plikten til å kreve legitimasjon etter hvitvaskingsloven § 5 og plikten til å registrere opplysninger etter hvitvaskingsloven § 6 gjelder ikke:

- a) hvis kunden er finansinstitusjon, jf. finansieringsvirksomhetslovens § 1–4, verdipapirforetak, eller forvaltningsselskap for verdipapirfond eller slikt utenlandsk foretak underlagt tilsvarende regelverk som oppfyller de legitimasjonskrav som stilles i rådsdirektiv av 4. desember 2001 om tiltak for å hindre at det finansielle system brukes til hvitvasking av penger (direktiv 2001/97/EF), og i tillegg er underlagt tilsynsordning av EØS-standard.
- b) tegning av forsikringspolise dersom premieinnbetaling skjer ved debitering (belastning) av en konto opprettet i kundens navn i en kredittinstitusjon som nevnt i finansieringsvirksomhetsloven § 1–5 nr. 3, såfremt kredittinstitusjonen:
 - (1) er underlagt denne forskriften eller tilsvarende lovregulering i samsvar med rådsdirektiv av 4. desember 2001 om tiltak for å hindre at det finansielle system brukes til hvitvasking av penger (direktiv 2001/97/EF), eller
 - (2) på annet grunnlag har forvisset seg om, og registrert opplysningene om, kundens identitet.
- c) tegning av livsforsikringspolise i institusjon som har tillatelse til å overta livsforsikring, og andre forsikringsforetak i henhold til rådsdirektiv av 5. november 2002 vedrørende livsforsikringsvirksomhet (det

konsoliderte livdirektiv) direktiv 2002/83/EF, hvis den årlige premien ikke overstiger 8.000 kroner, eller hvis det skal belastes en engangspremie som ikke overstiger 20.000 kroner. Dersom premieinnbetaling for en løpende polise i et gitt år forhøyes slik at den overstiger grensen på 8.000 kroner, skal det likevel kreves legitimasjon som nevnt i § 2-1.

- d) tegning av pensjonsforsikringspolise i institusjon som har tillatelse til å overta livsforsikring, og andre forsikringsforetak i henhold til rådsdirektiv av 5. november 2002 vedrørende livsforsikringsvirksomhet (det konsoliderte livdirektiv) direktiv 2002/83/EF, dersom polisen blir tegnet i henhold til en arbeidsavtale eller forsikredes yrke og forutsatt at polisene ikke inneholder en gjenkjøpsklausul og ikke kan tjene som sikkerhet for lån.
- e) tegning av skadeforsikringspoliser, herunder reiseforsikringspoliser, samt kredittforsikringspoliser, i foretak som har tillatelse til å utøve slik forsikringsvirksomhet.

Departementet kan ved enkeltvedtak gjøre unntak fra hvitvaskingsloven § 5 for rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven § 4 første ledd nr. 3 (e-pengeforetak).

§ 8. Kontroll av legitimasjonsdokumenter mv.

Rapporteringspliktige skal kontrollere kundens legitimasjonsdokumenter. Rapporteringspliktige skal forvisse seg om kundens identitet; herunder kontrollere på en betryggende måte at fotografi og navnetrekk som fremgår av legitimasjonsdokumentet stemmer overens med utseendet og navnetrekket til kunden eller vedkommende som på kundens vegne møter personlig hos den rapporteringspliktige.

Rapporteringspliktige kan inngå skriftlig avtale med annen rapporteringspliktig etter hvitvaskingsloven § 4 første og annet ledd om å utføre legitimasjonskontroll som nevnt i første ledd for den rapporteringspliktige. Den primære rapporteringspliktige har i slike tilfeller ansvaret for at legitimasjonskontrollen utøves på forsvarlig måte i samsvar med lov og forskrift og for at det etableres forsvarlige rutiner i samsvar med § 10 fjerde ledd og § 16.

Filial i Norge av utenlandsk institusjon som nevnt i hvitvaskingsloven § 4 kan, ved etablering av kundeforhold med kunder etter bestemmelsene i § 2, legge til grunn en bekreftelse fra institusjonens hovedkontor om at det er gjennomført identitetskontroll av kundens rette identitet.

Hvis rapporteringspliktige har grunn til å tro at opplysninger som fremkommer av legitimasjonsdokumentene ikke er korrekte, skal opplysningene søkes kontrollert. Informasjon om grunnlaget for kontrollen, og hvilken kontroll som er foretatt, skal oppbevares sammen med opplysningene som nevnt i hvitvaskingsloven § 5 og § 6.

Rapporteringspliktige som etablerer kundeforholdet, eller gjennomfører transaksjonen, skal oppbevare opplysningene i legitimasjonsdokumentene samt opplysninger om hvilken institusjon som i det enkelte tilfelle har hatt ansvar for legitimasjonskontrollen i samsvar med bestemmelsene i § 15.

§ 9. Manglende eller mangelfull legitimasjon – avvisning av kunden

Hvis det ikke fremlegges legitimasjon med opplysninger som nevnt i § 4, eller det er grunn til å tro at legitimasjonsdokumentene ikke er korrekte og kontroll som nevnt i § 8 ikke avkrefter slik mistanke eller ikke kan gjennomføres, skal rapporteringspliktige nekte å etablere kundeforholdet eller gjennomføre transaksjonen. Dersom det foreligger mistanke som nevnt i § 10 første ledd, får reglene i § 10 og § 11 anvendelse. Det samme gjelder hvis det er tvil om kundens identitet.

Kapittel 3. Undersøkelse og rapportering av mistenkelige transaksjoner mv.

§ 10. Undersøkelse av mistenkelige transaksjoner

Forhold som kan utløse undersøkelsesplikt etter hvitvaskingsloven § 7 kan være at transaksjonen synes å mangle et legitimt formål, er usedvanlig stor eller kompleks, er uvanlig i forhold til kundens kjente forretningsmessige eller personlige transaksjoner, foretas til eller fra en kunde i et land eller område som ikke har tilfredsstillende tiltak mot hvitvasking eller terrorfinansiering, eller på annen måte har en uvanlig karakter.

Kunde eller tredjemann skal ikke gjøres kjent med at det foretas undersøkelser, som nevnt ovenfor.

Rapporteringspliktige skal skriftlig eller elektronisk registrere resultatene av undersøkelsene.

Rapporteringspliktige skal etablere forsvarlige interne kontroll- og kommunikasjonsrutiner som sikrer oppfyllelse av undersøkelsesplikten. Det skal utarbeides interne rapporteringssystemer der ansatte som får mistanke som nevnt i første ledd, pålegges å rapportere til sin foresatte og til en hos den rapporteringspliktige særlig oppnevnt person eller avdeling. Denne personen eller avdelingen skal være direkte underlagt en særskilt utpekt person på ledernivå, som skal påse at kontroll- og kommunikasjonsrutiner er etablert og at rutinene følges når det foreligger mistenkelige transaksjoner.

Rapportering internt i et foretak som ikke resulterer i rapportering til ØKOKRIM skal i dokumentets form være tilgjengelig i foretaket i minst fem år etter at rapporten ble mottatt av hvitvaskingsansvarlig.

§ 11. Oversendelse av opplysninger til ØKOKRIM

Ansvarlig for oversendelse av opplysninger til ØKOKRIM som nevnt i hvitvaskingsloven § 7 annet ledd er den person i ledelsen som er utpekt som ansvarlig etter hvitvaskingsloven § 13 tredje punktum.

Opplysninger som oversendes etter hvitvaskingsloven § 7 annet ledd skal så vidt mulig inneholde beskrivelse av bakgrunnen for mistanken, herunder opplysninger om mistenkte, om eventuelle tredjemenn, eventuelle kontoopplysninger og opplysninger om bevegelser på konto, opplysninger om transaksjonens art og størrelse og

hvorvidt transaksjonen er gjennomført samt til hvem midlene skal overføres og midlenes opprinnelse. Som supplement til opplysningene bør relevante dokumenter vedlegges eller ettersendes.

Oversendelse av opplysninger skal skje ved bruk av standardisert formular fastsatt eller godkjent av ØKOKRIM. Oversendelse kan skje med post, telefaks eller i maskinlesbar form (elektronisk medium). Opplysninger som overføres elektronisk ved hjelp av overføringsmedium utenfor den behandlingsansvarliges fysiske kontroll, skal krypteres eller sikres på annen måte når konfidensialitet er nødvendig.

§ 12. Elektroniske overvåkningssystemer

Finansinstitusjoner skal innen utløpet av 2004 etablere elektroniske overvåkningssystemer som skal ha til formål å identifisere mistanke om at transaksjoner kan ha tilknytning til utbytte fra straffbare handlinger eller forhold som rammes av straffeloven § 147a eller § 147b.

Undersøkelsesplikten etter hvitvaskingsloven § 7 gjelder tilsvarende dersom det foreligger slik mistanke.

Kredittilsynet kan ved enkeltvedtak gjøre unntak fra første ledd.

§ 13. Særskilt rapportering av transaksjoner med tilknytning til land eller områder som ikke har gjennomført tilfredsstillende hvitvaskingstiltak mv.

Finansdepartementet kan etter vedtak fra Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF) fastsette en særskilt og systematisk rapporteringsplikt til ØKOKRIM for transaksjoner med eller for personer eller foretak som har tilknytning til land eller områder som ikke har gjennomført tilfredsstillende tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger eller forhold som rammes av straffeloven § 147a og § 147b.

§ 14. Forbud eller restriksjoner for rapporteringspliktiges adgang til å etablere kundeforhold med eller foreta transaksjoner til eller fra land som ikke har gjennomført tilfredsstillende hvitvaskingstiltak mv.

Finansdepartementet kan etter vedtak fra Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF) fastsette særskilte forbud eller restriksjoner når det gjelder adgangen for rapporteringspliktige til å etablere kundeforhold med eller foreta transaksjoner med personer eller foretak som har tilknytning til land eller områder som ikke har gjennomført tilfredsstillende tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger eller forhold som rammes av straffeloven § 147a og § 147b.

Kapittel 4. Oppbevaring og sletting av opplysninger, opplæring mv.

§ 15. Krav til oppbevaring og sletting av opplysninger mv.

Rapporteringspliktige skal oppbevare opplysninger som nevnt i § 4, § 6 og § 8 i fem år etter at et kundeforhold har opphørt eller en transaksjon er gjennomført.

Første ledd er ikke til hinder for at andre lov- eller forskriftsbestemmelser kan fastsette lengre frister for oppbevaring.

Dokumenter og opplysninger som rapporteringspliktige oppbevarer etter første ledd, skal slettes innen ett år etter at oppbevaringsplikten opphører.

Opplysningene som nevnt i § 4 og § 6 skal oppbevares i form av kopi av fremlagte legitimasjonsdokumenter. Kopien skal påføres «rett kopi bekreftes» med signaturen til den personen som har foretatt legitimasjonskontrollen.

Rapporteringspliktige skal oppbevare opplysningene på en slik måte at dokumentene ikke taper bevisverdi. Dersom oppbevaringen ikke er papirbasert, skal rapporteringspliktige påse at oppbevaringen skjer i samsvar med forskrift av 16. desember 1992 nr. 1156 § 5–3 og § 5–4.

Rapporteringspliktige skal sørge for at dokumentene sikres for å beskytte dem mot uautorisert tilgang fra uvedkommende. Lov av 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger med tilhørende forskrift gjelder for rapporteringspliktiges oppbevaring av personopplysninger.

§ 16. Opplæring av rapporteringspliktiges ansatte mv.

Pliktene etter hvitvaskingsloven § 13 omfatter også tiltak som trening, vedlikehold og oppgradering av kunnskaper, herunder deltakelse i særlige opplæringsprogrammer, hvor ansatte og andre personer som utfører oppgaver til oppfyllelse av forskriften kan lære å kjenne igjen transaksjoner som kan ha tilknytning til hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger og forhold som rammes av straffeloven § 147a og § 147b, og instruksjon om saksbehandlingen i slike tilfeller.

Kapittel 5. Saksbehandlingen i ØKOKRIM

§ 17. Saksbehandlingen i ØKOKRIM

ØKOKRIM skal utarbeide retningslinjer for sin interne saksbehandling for å sikre betryggende systemer for mottak av opplysninger fra rapporteringspliktige nevnt i hvitvaskingsloven § 4, hindre uvedkommendes innsyn i slike opplysninger, samt holde rapporteringspliktige informert om status i etterforskningen av innrapporterte saker.

Kapittel 6. Avsluttende bestemmelser

§ 18. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2004.

10. des. Nr. 1488 2003**Forskrift om endring i forskrift om kontrollutvalget for tiltak mot hvitvasking av penger.**

Fastsatt av Finansdepartementet 10. desember 2003 med hjemmel i lov av 20. juni 2003 nr. 41 om tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger mv. (hvitvaskingsloven) § 14 tredje ledd, jf. delegeringsvedtak av 20. juni 2003 nr. 733. Kunngjort 16. desember 2003.

I

I forskrift av 14. juni 1995 nr. 557 om kontrollutvalget for tiltak mot hvitvasking av penger gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om kontrollutvalget for tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger mv.

§ 2 første ledd skal lyde:

Utvalget skal føre kontroll med ØKOKRIMs behandling av opplysninger mottatt i medhold av lov av 20. juni 2003 nr. 41 om tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger mv. og forskrift av 10. desember 2003 nr. 1487 om tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2004.

11. des. Nr. 1489 2003**Forskrift om endring i forskrift om rester av plantevernmidler mv i næringsmidler.**

Fastsatt av Statens næringsmiddeltilsyn 11. desember 2003 med hjemmel i lov av 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler m.v. § 1 og § 4, overføringsvedtak av 29. april 1988 nr. 312 og delegeringsvedtak av 26. mars 1990 nr. 1227. Jf. EØS-avtalen vedlegg II kap. XII nr. 13 (direktiv 76/895/EØF sist endret ved direktiv 2003/60/EF), nr. 38 (direktiv 86/362/EØF sist endret ved direktiv 2003/60/EF og direktiv 2003/62/EF), nr. 39 (direktiv 86/363/EØF sist endret ved direktiv 2003/60/EF) og nr. 54 (direktiv 90/642/EØF sist endret ved direktiv 2003/60/EF og direktiv 2003/62/EF). Kunngjort 16. desember 2003.

I

I forskrift av 21. desember 1993 nr. 1388 om rester av plantevernmidler mv i næringsmidler gjøres følgende endringer:

I hjemmelsfeltets henvisning til EØS-avtalen vedlegg II kap. XII

- nr. 13 (direktiv 76/895/EØF) tilføyes: direktiv 2003/60/EF
- nr. 38 (direktiv 86/362/EØF) tilføyes: direktiv 2003/60/EF, direktiv 2003/62/EF
- nr. 39 (direktiv 86/363/EØF) tilføyes: direktiv 2003/60/EF
- nr. 54 (direktiv 90/642/EØF) tilføyes: direktiv 2003/60/EF, direktiv 2003/62/EF.

Vedlegg II er endret som ledd i gjennomføringen av EØS-avtalens vedlegg II kap. XII nr. 13, 38, 39 og 54 med tilføyelse av:

direktiv 76/895/EØF, direktiv 86/362/EØF, direktiv 86/363/EØF og direktiv 90/642/EØF er endret som følge av: direktiv 2003/60/EF

direktiv 86/362/EØF og direktiv 90/642/EØF er endret som følge av: direktiv 2003/62/EF

Vedleggene kan fås ved henvendelse til Statens næringsmiddeltilsyn, postboks 8187 Dep, 0034 Oslo og finnes på følgende nettsadresse: <http://www.snt.no/rettsregler/forskrifter/plantevern/index.html>

II

Endringene trer i kraft straks.

11. des. Nr. 1490 2003**Forskrift om krav til teknisk standard for anlegg som nyttes i oppdrettsvirksomhet.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 11. desember 2003 med hjemmel i lov av 14. juni 1985 nr. 68 om oppdrett av fisk, skalldyr m.v. § 16. Kunngjort 16. desember 2003.

*Kapittel 1. Innledende bestemmelser***§ 1. Formål**

Formålet med denne forskriften er å begrense rømming fra flytende oppdrettsanlegg gjennom å sikre forsvarlig teknisk standard på slike anlegg, samt forsvarlig drift og vedlikehold av anleggene.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder for oppdrettsvirksomhet som drives i medhold av lov av 14. juni 1985 nr. 68 om oppdrett av fisk, skalldyr m.v. (oppdrettsloven) hvor flytende oppdrettsanlegg blir benyttet. Forskriften gjelder videre for hovedkomponenter som inngår i nevnte anlegg.

Anlegg til oppdrett av skalldyr og pigghuder omfattes ikke av forskriften. Det samme gjelder anlegg som nyttes til lagring av villfanget fisk.

§ 3. Definisjoner

I denne forskrift menes med:

Oppdrettsvirksomhet: føring, behandling eller oppbevaring av levende fisk i flytende oppdrettsanlegg samt slaktemerder i tilknytning til slakteri mv. i medhold av lov av 14. juni 1985 nr. 68 om oppdrett av fisk, skalldyr m.v.

Produktsertifisering: sertifisering fra et akkreditert sertifiseringsorgan i henhold til NS 9415 eller tilsvarende internasjonal standard.

Akkreditert sertifiseringsorgan: sertifiseringsorgan som er akkreditert av Norsk Akkreditering eller annet anerkjent akkrediteringsorgan som har undertegnet de relevante multilaterale avtaler for gjensidig internasjonal anerkjennelse, og som er etablert i et EU-/EØS-land.

Akkreditert inspeksjonsorgan: inspeksjonsorgan som er akkreditert av Norsk Akkreditering eller annet anerkjent akkrediteringsorgan som har undertegnet de relevante multilaterale avtaler for gjensidig internasjonal anerkjennelse, og som er etablert i et EU-/EØS-land.

Kompetent organ: organ som kan dokumentere å ha relevant faglig kompetanse samt uavhengighet.

Flytende oppdrettsanlegg: flytende eller nedsenkbar installasjon sammensatt av hovedkomponenter, hvor levende fisk føres, behandles eller oppbevares.

Hovedkomponenter: flytekrage, flåte, lekter, not og fortøyning.

Dugelighetsbevis: bekreftelse fra akkreditert inspeksjonsorgan om at et flytende oppdrettsanlegg som nyttes i oppdrettsvirksomhet holder et forsvarlig teknisk nivå.

Tilsvarende internasjonal standard: europeisk, nasjonal eller internasjonal standard med tilsvarende sikkerhetsnivå som NS 9415.

Kapittel 2. Krav til sertifiserings- og inspeksjonsorgan m.m.

§ 4. Krav til akkrediterte sertifiseringsorgan

Sertifiseringsorganet skal være akkreditert etter NS-EN 45011 – Generelle krav til organer som har systemer for produktsertifisering.

§ 5. Krav til akkrediterte inspeksjonsorgan

Inspeksjonsorganet skal være akkreditert etter NS-EN 45004 – Generelle krav til drift av ulike typer organer som utfører inspeksjoner. Inspeksjonsorganet må tilfredstille standardens krav til uavhengighetsklasse C eller høyere.

§ 6. Krav til kompetent organ

Kompetent organ skal fremlegge relevant faglig kompetanse til oppdragsgiver. Organet skal være uavhengig av oppdragsgiver.

Kapittel 3. Lokalitetsklassifisering

§ 7. Lokalitetsklassifisering

Før dugelighetsbevis utstedes eller ny lokalitet tas i bruk, skal lokalitet som faller inn under forskriftens virkeområde være klassifisert i henhold til de lokalitetsklasser som oppstilles i NS 9415 Flytende oppdrettsanlegg – Krav til utforming, dimensjonering, utførelse, installasjon og drift (NS 9415).

Lokalitetsklassifisering skal foretas av kompetent organ.

Lokalitetsklassifisering omfatter ikke innhenting av grunnlagsdokumentasjon til klassifiseringen.

Kapittel 4. Krav til flytende oppdrettsanlegg som tas i bruk etter forskriftens ikrafttredelse

§ 8. Krav om produktsertifiserte oppdrettsanlegg

Flytende oppdrettsanlegg eller hovedkomponenter som tas i bruk etter forskriftens ikrafttredelse må være produktsertifisert av akkreditert sertifiseringsorgan i henhold til NS 9415 eller tilsvarende internasjonal standard. Fortøyninger omfattes ikke av denne bestemmelsen.

Flytende oppdrettsanlegg og hovedkomponenter som ikke er produktsertifisert, men som er bestilt fra leverandør innen 1. april 2004 og levert innen 1. oktober 2004, kan likevel tas i bruk. Slike anlegg omfattes av kapittel 5.

§ 9. Brukerhåndbok

Leverandør av flytende oppdrettsanlegg eller hovedkomponenter som skal nyttes i oppdrettsvirksomhet plikter å levere en brukerhåndbok for anlegget eller komponenten. Brukerhåndboken skal være i samsvar med de krav som oppstilles i NS 9415 eller tilsvarende internasjonal standard.

§ 10. Montering

Montering av flytende oppdrettsanlegg på lokalitet skal skje i samsvar med de krav og prosedyrer som oppstilles i brukerhåndboken for anlegget og komponentene. Det samme gjelder uskifning av hovedkomponenter i slike anlegg.

§ 11. Særlig om fortøyning

Leverandør av fortøyning skal være sertifisert av akkreditert sertifiseringsorgan i henhold til NS 9415 eller tilsvarende internasjonal standard.

Fortøyning skal legges ut i samsvar med de krav som oppstilles fra leverandør.

Kapittel 5. Krav til anlegg som er etablert før forskriftens ikrafttredelse.**§ 12. Krav om dugelighetsbevis**

Eier av flytende oppdrettsanlegg som var utplassert på lokalitet før forskriftens ikrafttredelse, skal innen 1. januar 2006 kunne dokumentere forsvarlig teknisk standard på anlegget gjennom utstedt dugelighetsbevis.

Fiskeridirektoratet kan frem til 1. januar 2008 etter søknad dispensere fra tidsfristen der eier av anlegget kan dokumentere at driften skjer med gyldig sertifisering etter internasjonalt godkjent miljøstyringssystem.

Utplasserte flytende oppdrettsanlegg som oppnår produktsertifisering etter forskriftens ikrafttredelse, vil etter dette omfattes av kapittel 4. Det samme gjelder lekter eller flåte som vurderes av akkreditert inspeksjonsorgan til å ville ha en forsvarlig teknisk standard lenger enn frem til 2012.

§ 13. Utstedelse av og nærmere krav til dugelighetsbevis

Dugelighetsbeviset skal utstedes av akkreditert inspeksjonsorgan og angi hvilke lokalitetsklasser anlegget kan nyttes på.

Et dugelighetsbevis skal som minimum inkludere en analyse av det flytende oppdrettsanlegget i forhold til de operasjonelle krav som oppstilles i NS 9514 eller tilsvarende internasjonal standard for den lokalitetskategori anlegget er utplassert på.

Dugelighetsbevis utstedes for maksimalt 3 år av gangen og maksimalt frem til 1. januar 2012. Fra dette tidspunkt må samtlige flytende oppdrettsanlegg som omfattes av kapittel 5 være produktsertifiserte.

Fiskeridirektoratet kan frem til 1. januar 2008 etter søknad godkjenne at dugelighetsbevis utstedes av kompetent organ dersom søker kan sannsynliggjøre at bruk av akkreditert inspeksjonsorgan vil være vesentlig dyrere enn bruk av kompetent organ, eller andre særlige grunner foreligger.

§ 14. Endring på anlegg som innehar dugelighetsbevis

Dersom det skjer en vesentlig endring på anlegg som innehar dugelighetsbevis, skal nytt dugelighetsbevis innhentes.

Dersom hovedkomponenter skiftes ut i anlegg som innehar dugelighetsbevis, skal kun produktsertifiserte hovedkomponenter monteres inn i anlegget.

Ved skifte av not skal noten strekktestes og oppfylle de styrkekrav som oppstilles i NS 9415 eller tilsvarende internasjonal standard før noten igjen kan monteres inn i anlegget.

Kapittel 6. Vedlikehold mv.**§ 15. Vedlikehold av flytende oppdrettsanlegg som tas i bruk etter forskriftens ikrafttredelse**

Oppdrettsanlegg og hovedkomponenter som nyttes til oppdrettsvirksomhet, skal vedlikeholdes i samsvar med de krav som oppstilles i brukerhåndbok fra leverandør av anlegget eller komponentene.

§ 16. Vedlikehold av oppdrettsanlegg som har dugelighetsbevis

Eier av anlegg som innehar dugelighetsbevis, plikter å utføre nødvendig vedlikehold av dette slik at den tekniske standarden ikke reduseres vesentlig i forhold til standarden på tidspunktet for utstedelsen av beviset.

Der hovedkomponenter er skiftet ut med produktsertifiserte hovedkomponenter, skal vedlikehold av disse skje i samsvar med de krav til vedlikehold som er oppstilt i brukerhåndbok for komponentene.

§ 17. Særskilt krav ved reparasjon av not

Reparasjon av not må skje på verksted som er godkjent av notleverandøren.

Kapittel 7. Sluttbestemmelser**§ 18. Dispensasjonsadgang**

Fiskeridirektoratet kan i særlige tilfelle dispensere fra forskriften.

§ 19. Tvangsmulkt, tilbaketrekking av tillatelse og straff mv.

Ved overtredelse av bestemmelser gitt i medhold av denne forskrift, gjelder forskrift om tvangsmidler etter kap. IV i lov om oppdrett av fisk, skalldyr m.v. jf. lov av 14. juni 1985 nr. 68 om oppdrett av fisk, skalldyr m.v. § 21 til § 25.

Overtredelse av bestemmelser gitt i denne forskrift kan videre føre til straffansvar og til tilbaketrekking av tillatelse gitt i medhold av oppdretsloven, jf. lov av 14. juni 1985 nr. 68 om oppdrett av fisk, skalldyr m.v. § 24 og § 25.

§ 20. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2004. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift av 12. august 2003 nr. 1052 om krav til teknisk standard for anlegg som nyttes i oppdrettsvirksomhet.

Merknader til forskrift av 11. desember 2003 nr. 1490 om krav til teknisk standard for anlegg som nyttes i oppdrettsvirksomhet***Innledning***

Forskriften erstatter forskrift av 12. august 2003 nr. 1052 om krav til teknisk standard som nyttes i oppdrettsvirksomhet.

Forskriften innfører nye krav til teknisk standard for flytende oppdrettsanlegg og hovedkomponenter som inngår i slike anlegg, NYTEK. NYTEK oppstiller krav om forhåndsklassifisering av lokaliteter som skal nyttes til oppdrettsvirksomhet samt krav om at kun produktsertifiserte flytende oppdrettsanlegg kan tas i bruk. Produktsertifiseringen skal foretas av akkreditert sertifiseringsorgan i henhold til NS 9415 Flytende oppdrettsanlegg – Krav til utforming, dimensjonering, utførelse, installasjon og drift (NS 9415), eller tilsvarende internasjonal standard.

For flytende oppdrettsanlegg som er etablert før forskriftens ikrafttredelse oppstilles krav om dugelighetsbevis innen 1. januar 2006. Før dugelighetsbevis utstedes må lokaliteten(e) anlegget drives på lokalitetsklassifiseres. Dugelighetsbevis utstedes av akkreditert inspeksjonsorgan etter en teknisk gjennomgang av anlegget på lokaliteten(e). Ordningen med dugelighetsbevis er en overgangsordning som gjelder frem til 1. januar 2012. Etter denne dato må alle flytende oppdrettsanlegg i drift være produktsertifisert.

Foruten krav til teknisk standard på anlegg og komponenter oppstilles krav til vedlikehold, herunder ettersyn av slike anlegg/komponenter.

Til kapittel 1 Innledende bestemmelser***Til § 1 Formål***

Formålet med denne forskriften er å begrense rømming fra anlegg som nyttes i oppdrettsvirksomhet gjennom å sikre forsvarlig teknisk standard, drift og vedlikehold på flytende oppdrettsanlegg og hovedkomponenter som inngår i slike anlegg.

Til § 2 Virkeområde

Forskriften gjelder for flytende oppdrettsanlegg som nyttes til oppdrettsvirksomhet, herunder oppbevaring av levende fisk i slaktermerder i tilknytning til slakteri mv.

Oppdrettsanlegg på land omfattes ikke av forskriften. Det samme gjelder anlegg for oppdrett av skalldyr og pigghuder samt anlegg som nyttes til lagring av villfanget fisk.

Til § 3 Definisjoner

De aktuelle relevante multilaterale avtaler for gjensidig internasjonal anerkjennelse det vises til i definisjonen av begrepene *akkreditert sertifiseringsorgan* og *akkreditert inspeksjonsorgan* administreres av European cooperation for Accreditation (EA). Sertifiserings- og inspeksjonsorgan som er akkreditert av et utenlandsk akkrediteringsorgan som er signatar til en multilateral avtale som administreres av EA, vil kunne forestå sertifisering og inspeksjon etter forskriften.

Til kapittel 2 Krav til sertifiseringsorgan og inspeksjonsorgan***Til § 4 Krav til akkrediterte sertifiseringsorgan***

Akkrediterte sertifiseringsorgan må tilfredstille kravene i NS-EN 45011 (ISO/IEC Guide 65) og inneha gyldig akkreditering fra Norsk Akkreditering. Se § 3.

Til § 5 Krav til akkrediterte inspeksjonsorgan.

Akkrediterte inspeksjonsorgan må tilfredstille kravene i NS-EN 45004, herunder standardens krav til uavhengighetsklasse C eller høyere og inneha gyldig akkreditering fra Norsk Akkreditering. Se § 3.

Til § 6 Krav til kompetent organ

Kompetent organ etter forskriften må kunne dokumentere å ha relevant faglig kompetanse til å kunne utføre de aktuelle tjenester. Aktuell kompetanse kan være formell teknisk utdanning, eventuelt relevant erfaring. Skriftlig dokumentasjon på slik kompetanse skal fremlegges for oppdragsgiver før oppdrag iverksettes.

Organet skal i tillegg være uavhengig av oppdragsgiver. Som eksempel kan organet ikke være helt eller delvis eiet av oppdragsgiver.

Til kapittel 3 Lokalitetsklassifisering

Til § 7 Krav om lokalitetsklassifisering

Det oppstilles krav om lokalitetsklassifisering før dugelighetsbevis utstedes. Lokalteter i bruk må således som hovedregel være lokalitetsklassifisert før 1. januar 2006. Kravet til lokalitetsklassifisering gjelder også nye lokaliteter som tas i bruk etter forskriftens ikrafttredelse.

Lokalitetsklassifiseringen skal skje i henhold til det klassifiseringssystem som oppstilles i NS 9415.

Lokalitetsklassifiseringen skal foretas av kompetent organ. Se § 3.

Da lokalitetsklassifiseringen ikke omfatter innhenting av underlagsdokumentasjon, kan dette gjøres av andre enn organet som utfører selve lokalitetsklassifiseringen. Et eksempel kan her være eier av det flytende oppdrettsanlegget eventuelt eiers ansatte. Adgangen til å benytte andre enn kompetent organ oppstilles for at konsesjonsinnehavers kostnader forbundet med lokalitetsklassifiseringen skal minimeres. Som eksempel kan nevnes at opplysninger som er innhentet i forbindelse med lokalitetsklareringen også vil kunne nyttiggjøres som underlagsdokumentasjon i forbindelse med lokalitetsklassifiseringen.

Til kapittel 4. Krav til anlegg som tas i bruk etter forskriftens ikrafttredelse

Til § 8 Krav om produktsertifiserte oppdrettsanlegg

Bestemmelsen oppstiller et krav om at kun produktsertifiserte oppdrettsanlegg og hovedkomponenter kan tas i bruk i oppdrettsvirksomhet. Bestemmelsen innebærer at nye flytende oppdrettsanlegg som tas i bruk i oppdrettsvirksomhet må være godkjent av akkreditert sertifiseringsorgan til bruk på den lokalitetskategori den skal utplasseres på.

Forskriften oppstiller ikke krav om inspeksjon av ferdig montert anlegg på lokalitet. Anleggsinnehaver plikter imidlertid å montere anlegget i samsvar med de krav og forutsetninger som oppstilles i brukerhåndboken til det flytende oppdrettsanlegget. Se § 9 og § 10.

Det åpnes for at flytende oppdrettsanlegg og hovedkomponenter som ikke er produktsertifisert, men som er bestilt fra leverandør før 1. april 2004 og levert innen 1. oktober 2004, likevel kan tas i bruk. Slike anlegg vil omfattes av bestemmelsene i kapittel 5 og må således som en hovedregel innhente dugelighetsbevis innen 1. januar 2006, jf. § 12.

Til § 9 Krav om brukerhåndbok

Brukerhåndboken skal oppstille krav til eiers vedlikehold og montering av flytende oppdrettsanlegg eller hovedkomponenter til slike anlegg, jf. § 14. Brukerhåndboken kan videre oppstille krav til egenkontroll av det flytende oppdrettsanlegget eller hovedkomponenten, men plikt til egenkontroll fremgår ikke av denne forskriften. Det antas imidlertid å fremkomme en slik plikt i den foreslåtte internkontrollforskriften.

Til § 10 Krav til montering av flytende oppdrettsanlegg

For å sikre at anlegget monteres riktig på lokaliteten oppstilles det som krav til monteringen at denne skjer i samsvar med de krav til montering som oppstilles i brukerhåndboken til utstyret.

Til § 11 Særlig om fortøyning

Da det er av avgjørende betydning for et oppdrettsanleggs tekniske standard at utforming, produksjon og utlegging av fortøyning foretas fagmessig, oppstilles det særlige krav til leverandør av fortøyning.

Kun leverandører som er sertifisert av akkreditert sertifiseringsorgan for dette kan utforme og levere fortøyning til oppdrettsanlegg. Eier av anlegg plikter å legge ut fortøyning i samsvar med de krav som oppstilles fra leverandør i brukerhåndboken.

Til kapittel 5 Krav til anlegg som er etablert før forskriftens ikrafttredelse

Til § 12 Krav om dugelighetsbevis

For flytende oppdrettsanlegg som var utplassert på lokalitet før forskriftens ikrafttredelse oppstilles krav om at det skal kunne dokumenteres forsvarlig teknisk standard på disse gjennom oppnådd dugelighetsbevis innen 1. januar 2006.

Etablerte flytende oppdrettsanlegg som etter 1. januar 2006 ikke har fått utstedt dugelighetsbevis kan ikke nyttes til oppdrettsvirksomhet. Fiskeridirktoratet kan etter søknad gi dispensasjon fra denne tidsfristen for anlegg der eier kan dokumentere at driften skjer med gyldig sertifisering etter internasjonalt godkjent miljøstyringssystem. Slik dispensasjon kan ikke gis etter 1. januar 2008. Etter denne dato må dermed flytende oppdrettsanlegg i bruk enten være omfattet av kapittel 4 eller ha dugelighetsbevis.

Det åpnes for at utplasserte flytende oppdrettsanlegg kan oppnå produktsertifisering etter forskriftens ikrafttredelse. For slike anlegg gjelder bestemmelsene i kapittel 4. Det samme gjelder flåter og lektere som av akkreditert inspeksjonsorgan vurderes til å ville ha forsvarlig teknisk standard vesentlig lenger enn frem til 2012.

Til § 13 Utstedelse av og nærmere krav til dugelighetsbevis

Dugelighetsbevis kan kun utstedes av akkreditert inspeksjonsorgan etter en teknisk gjennomgang av anlegget på lokalitet(ene) det er utplassert. I tillegg til det flytende oppdrettsanlegget kan dugelighetsbeviset omfatte allerede innkjøpt utstyr som ikke er montert inn i anlegget. Dugelighetsbeviset skal angi hvilke lokalitetskategorier beviset gjelder for og som anlegget dermed kan nyttes på.

Før dugelighetsbevis utstedes skal de lokaliteter anlegget er utplassert på lokalitetsklassifiseres i henhold til de lokalitetsklasser som oppstilles i NS 9415. Se § 7. Ved vurderingen av om dugelighetsbevis kan utstedes, skal inspeksjonsorganet ta utgangspunkt i de tekniske krav som oppstilles for nye anlegg i NS 9415 eller tilsvarende internasjonal standard. Det oppstilles imidlertid ikke samme krav til dokumentasjon som ved produktsertifisering. Inspeksjonsorganet plikter ved gjennomgangen å foreta de tekniske undersøkelser som etter en faglig vurdering må anses nødvendige for å kunne avgi et dugelighetsbevis. Et dugelighetsbevis skal som minimum inkludere en analyse av det flytende oppdrettsanlegget i forhold til de operasjonelle krav som oppstilles i NS 9415 eller tilsvarende internasjonal standard for den lokalitetskategori anlegget er utplassert på.

Dugelighetsbevis kan utstedes for maksimalt tre år av gangen. Dugelighetsbevis kan kun utstedes fram til 1. januar 2012. Etter denne dato skal alle oppdrettsanlegg som omfattes av kapittel 5 være produktsertifiserte.

Fiskeridirektoratet kan frem til 1. januar 2008 etter søknad godkjenne at dugelighetsbevis utstedes av kompetent organ såfremt søker kan sannsynliggjøre at bruk av akkreditert inspeksjonsorgan vil være vesentlig dyrere enn bruk av kompetent organ eller andre særlige grunner foreligger. Det forutsettes at det skal skje en reell prøvelse av slike søknader. Den klare hovedregel er at dugelighetsbevis skal utstedes av akkreditert inspeksjonsorgan. Det er således først der det vil være vesentlig dyrere å benytte et akkreditert inspeksjonsorgan det kan åpnes for at kompetent organ kan foreta inspeksjonen. Aktuelle tilfeller hvor det kan gis slik tillatelse, er dersom prisene på slike tjenester ligger vesentlig over det som må anses rimelig for å få utført disse. Tilsvarende vil gjelde dersom de aktuelle inspeksjonsorganer som finnes ikke har kapasitet til å foreta inspeksjoner innen de fastsatte frister. Det presiseres at adgangen til å få slik godkjennelse skal være snever.

Til § 14 Endring på anlegg som innehar dugelighetsbevis

Der hovedkomponenter skiftes ut i anlegg som har dugelighetsbevis kan kun produktsertifiserte hovedkomponenter benyttes. Ved slik endring skal nytt dugelighetsbevis innhentes. Det samme gjelder ved annen vesentlig endring på anlegget. Med vesentlig endring menes utskifting av hovedkomponenter og/eller annet utstyr eller annen påvirkning som endrer miljølastene på anlegget.

Det kreves ikke nytt dugelighetsbevis ved normalt vedlikehold, herunder uskiftning av andre komponenter enn hovedkomponenter. Det samme gjelder utskifting til utstyr som inspeksjonsorganet vurderte ved utstedelsen av dugelighetsbeviset og som dermed er omfattet av dette.

Det oppstilles krav om at not som tas opp skal strekktestes og oppfylle de styrkekrav som oppstilles i NS 9415 eller tilsvarende internasjonal standard før den igjen kan monteres inn i anlegget.

*Til kapittel 6 Krav til vedlikehold mv.**Til § 15 Vedlikehold av nye anlegg*

Leverandør av produktsertifisert oppdrettsanlegg og hovedkomponenter plikter å levere en brukerhåndbok til anlegget eller hovedkomponentene. I brukerhåndboken skal det fremgå hvordan anlegget eller hovedkomponentene skal vedlikeholdes. Eier av anlegget plikter å utføre det i brukerhåndboken foreskrevne vedlikehold.

Til § 16 Vedlikehold av anlegg som har dugelighetsbevis

For anlegg som har dugelighetsbevis finnes normalt ikke brukerhåndbok. Eier plikter likevel å utføre nødvendig vedlikehold, slik at den tekniske standard på anlegget ikke forringes vesentlig i forhold til den tekniske standarden på tidspunktet for utstedelsen av dugelighetsbeviset.

Der hovedkomponenter er skiftet ut med produktsertifiserte komponenter, vil det finnes en brukerhåndbok som beskriver nødvendig vedlikehold for komponenten. Eier plikter i slike tilfelle å vedlikeholde komponenten i samsvar med de krav som oppstilles i brukerhåndboken for denne.

Til § 17 Særskilt krav ved reparasjon av not.

Not utgjør et betydelig risikoelement på et flytende oppdrettsanlegg og det er derfor av avgjørende betydning for et flytende oppdrettsanleggs rømmingssikkerhet at noten etter skade repareres på en måte som ikke svekker notens tåleevne. På denne bakgrunn kreves det at reparasjon av not kun skal skje på verksted som er godkjent av notleverandør. Notleverandør må således ved levering av not opplyse om de verksteder som godkjennes.

Lokale og midlertidige utbedringer som er nødvendige for å hindre tap av fisk mens noten er i bruk, anses ikke som reparasjon etter bestemmelsen.

*Til kapittel 7 Sluttbestemmelser**Til § 18 Dispensasjonsadgang*

Fiskeridirektoratet gis i bestemmelsen adgang til i særlige tilfeller dispensere fra forskriften. Det forutsettes at dispensasjonsadgangen skal praktiseres strengt.

Til § 19 Tvangsmulkt, tilbaketrekking av tillatelse og straff mv.

Bestemmelsen henviser til de alminnelige sanksjonsmidler i oppdrettslovgivningen som vil kunne være aktuelle ved overtredelse av forskriften.

Til § 20 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2004. Fra samme dato oppheves forskrift av 12. august 2003 nr. 1052 om krav til teknisk standard for anlegg som nyttes i oppdrettsvirksomhet.

11. des. Nr. 1491 2003

Forskrift om endring i forskrift om stønad til høreapparat og tinnitusmaskerer.

Fastsatt av Sosialdepartementet 11. desember 2003 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 10–7 sjette ledd. Kunngjort 16. desember 2003.

I

I forskrift av 18. april 1997 nr. 337 om stønad til høreapparat og tinnitusmaskerer gjøres følgende endring:

§ 2 første ledd skal lyde:

Trygden yter stønad til anskaffelse av høreapparat med tilbehør og individuelt tilpassede ørepropper etter bestemmelsene i § 3 – § 8. Til barn under 18 år med spesialtilpasset høreapparat som krever lang reparasjonstid kan det også ytes stønad til reserve høreapparat.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2004.

11. des. Nr. 1492 2003

Forskrift om endring i forskrift om stønad til dekning av utgifter til ortopediske hjelpemidler, brystprotese, ansiktsdefektprotese, øyeprotese og parykk.

Fastsatt av Sosialdepartementet 11. desember 2003 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 10–7 sjette ledd og § 22–2 første ledd. Kunngjort 16. desember 2003.

I

I forskrift av 18. april 1997 nr. 336 om stønad til dekning av utgifter til ortopediske hjelpemidler, brystprotese, ansiktsdefektprotese, øyeprotese og parykk gjøres følgende endringer:

§ 5 nr. 5 skal lyde:

5. Ved den første tilpasningen av brystprotese kan det ytes stønad til en spesialbrystholder med inntil 700 kroner. Det kan ikke ytes stønad til spesielle klær for den som bruker brystprotese.

§ 8 andre ledd andre punktum skal lyde:

Det kan ytes stønad med 4.550 kroner pr. kalenderår.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2004.

11. des. Nr. 1493 2003

Forskrift om opphevelse av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak mot ondartet beskjelersyke ved innførsel av dyr av hestefamilien fra Mexico.

Fastsatt av Statens dyrehelsestilsyn – Sentralforvaltningen 11. desember 2003 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. delegeringsvedtak av 4. januar 2001 nr. 171. Jf. EØS-avtalen vedlegg I (vedtak 2001/611/EF). Kunngjort 16. desember 2003.

§ 1. Opphevelse

Forskrift av 1. mars 1999 nr. 279 om særskilte beskyttelsestiltak mot ondartet beskjelersyke ved innførsel av dyr av hestefamilien fra Mexico oppheves.

§ 2. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

11. des. Nr. 1494 2003**Forskrift om opphevelse av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak mot Venezuelansk equin encephalomyelitt ved innførsel av dyr av hestefamilien fra Mexico.**

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 11. desember 2003 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. delegeringsvedtak av 4. januar 2001 nr. 171. Jf. EØS-avtalen vedlegg I (vedtak 2001/611/EF). Kunngjort 16. desember 2003.

§ 1. Opphevelse

Forskrift av 1. mars 1999 nr. 278 om særskilte beskyttelsestiltak mot Venezuelansk equin encephalomyelitt ved innførsel av dyr av hestefamilien fra Mexico oppheves.

§ 2. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

11. des. Nr. 1495 2003**Forskrift om opphevelse av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av dyr av hestefamilien fra Australia.**

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 11. desember 2003 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. delegeringsvedtak av 4. januar 2001 nr. 171. Jf. EØS-avtalen vedlegg I (vedtak 1999/463/EF). Kunngjort 16. desember 2003.

§ 1. Opphevelse

Forskrift av 28. oktober 1999 nr. 1136 om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av dyr av hestefamilien fra Australia oppheves.

§ 2. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

11. des. Nr. 1496 2003**Forskrift om opphevelse av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av dyr av hestefamilien fra De forente amerikanske stater (USA).**

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 11. desember 2003 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. delegeringsvedtak av 4. januar 2001 nr. 171. Jf. EØS-avtalen vedlegg I (vedtak 2000/713/EF). Kunngjort 16. desember 2003.

§ 1. Opphevelse

Forskrift av 4. desember 2000 nr. 1222 om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av dyr av hestefamilien fra De forente amerikanske stater (USA) oppheves.

§ 2. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

11. des. Nr. 1497 2003**Forskrift om opphevelse av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av dyr av hestefamilien fra halvøya Malaysia.**

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 11. desember 2003 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. delegeringsvedtak av 4. januar 2001 nr. 171. Jf. EØS-avtalen vedlegg I (vedtak 1999/644/EF). Kunngjort 16. desember 2003.

§ 1. Opphevelse

Forskrift av 28. oktober 1999 nr. 1135 om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av dyr av hestefamilien fra halvøya Malaysia oppheves.

§ 2. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

11. des. Nr. 1498 2003**Forskrift om opphevelse av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av dyr av hestefamilien fra Sør-Afrika.**

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 11. desember 2003 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. delegeringsvedtak av 4. januar 2001 nr. 171. Jf. EØS-avtalen vedlegg I (vedtak 1999/334/EF). Kunngjort 16. desember 2003.

§ 1. Opphevelse

Forskrift av 10. juni 1999 nr. 694 om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av dyr av hestefamilien fra Sør-Afrika oppheves.

§ 2. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

11. des. Nr. 1499 2003**Forskrift om opphevelse av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av dyr av hestefamilien fra Frankrike.**

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 11. desember 2003 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. delegeringsvedtak av 4. januar 2001 nr. 171. Jf. EØS-avtalen vedlegg I (vedtak 2000/689/EF). Kunngjort 16. desember 2003.

§ 1. Opphevelse

Forskrift av 4. desember 2000 nr. 1221 om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av dyr av hestefamilien fra Frankrike oppheves.

§ 2. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

11. des. Nr. 1500 2003**Forskrift om frivillig registerordning for utøvere av alternativ behandling.**

Fastsatt av Helsedepartementet 11. desember 2003 med hjemmel i lov av 27. juni 2003 nr. 64 om alternativ behandling av sykdom mv. § 3. Kunngjort 16. desember 2003.

§ 1. Formål

Registerordningen for utøvere av alternativ behandling skal bidra til økt ivaretagelse av pasientsikkerhet og forbrukerrettigheter for den som oppsøker en registrert alternativ behandler, samt bidra til seriøsitet og forretningsmessig ordnede forhold blant utøvere av alternativ behandling.

§ 2. Frivillig registerordning

Brønnøysundregistrene oppretter og driver et register hvor utøvere av alternativ behandling kan la seg registrere. For å bli registrert må utøver være medlem av en utøverorganisasjon som er godkjent etter § 3, og i tillegg oppfylle vilkårene i § 5.

§ 3. Godkjenning av utøverorganisasjoner

Etter søknad kan Sosial- og helsedirektoratet godkjenne at utøverorganisasjoner kan inngå i den frivillige registerordningen som nevnt i § 2 dersom organisasjonen har:

1. Vedtekter som stiller faglige krav til den som ønsker å bli medlem.
2. Vedtekter som fastsetter yrkesetiske regler som medlemmene er forpliktet til å følge i sin yrkesutøvelse.
3. Vedtektsfestet at medlemmene må forplikte seg til å drive forsvarlig virksomhet.
4. Vedtektsfestet at medlemmene må forplikte seg til å gi nødvendig informasjon til pasienten.
5. Vedtektsfestet at medlemmene må forplikte seg til å behandle helse- og personopplysninger på en forsvarlig måte.
6. Vedtektsfestet klagerett for pasienter over medlemmenes yrkesfaglige adferd. Klagen skal behandles i et yrkesetisk råd eller særskilt opprettet klageorgan.
7. Vedtektsfestet mulighet for utelukkelse av medlemmer på nærmere fastsatte vilkår.
8. Minst 30 medlemmer.
9. Latt seg registrere i Enhetsregisteret.

Dersom særlige grunner foreligger kan Sosial- og helsedirektoratet godkjenne utøverorganisasjoner som har færre medlemmer enn det som følger av første ledd nr. 8.

Avslag på søknad om godkjenning av utøverorganisasjon kan påklages til Helsedepartementet. Ved slik klage gjelder lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker.

Etter å ha innhentet uttalelse fra den utøverorganisasjon det gjelder, kan Sosial- og helsedirektoratet tilbakekalle en tidligere gitt godkjenning helt eller delvis dersom vilkårene for godkjenning ikke lenger er til stede. Tilbakekall av

godkjenning kan påklages til Helsedepartementet. Ved slik klage gjelder lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker.

Sosial- og helsedirektoratet informerer Brønnøysundregistrene om utøverorganisasjoner som er godkjent etter denne bestemmelsen.

§ 4. Plikter for godkjente utøverorganisasjoner

Utøverorganisasjon som er godkjent etter § 3 plikter straks å sende melding til Brønnøysundregistrene dersom et registrert medlem ikke lenger oppfyller vilkårene for å være registrert.

§ 5. Vilkår for registrering av utøver

Brønnøysundregistrene registrerer utøver av alternativ behandling i registeret dersom:

1. Det er dokumentert at utøveren er medlem av organisasjon som er godkjent etter § 3. Utøveren skal oppgi organisasjonsnummer, navn og adresse for utøverorganisasjonen.
2. Utøveren enten:
 - a) er registrert som selvstendig næringsdrivende i Enhetsregisteret,
 - b) er deltager i ansvarlig selskap som er registrert i Enhetsregisteret, eller
 - c) er ansatt hos arbeidsgiver som er registrert i Enhetsregisteret. Det må fremlegges dokumentasjon på ansettelsesforhold.
3. Utøveren har innsendt dokumentasjon på at vedkommende har gyldig forsikring for det økonomiske ansvar som kan oppstå overfor pasienter i forbindelse med behandlingsevne, eventuelt bekreftelse på ansettelsesforhold og dokumentasjon på at utøverens virksomhet er dekket av arbeidsgivers forsikring eller sikkerhetsstillelse.
4. Utøveren har oppgitt fødselsnummer eller D-nummer, navn og bostedsadresse, samt organisasjonsnummer, navn og adresse til den enhet hvor den alternative behandling utøves.
5. Utøveren har oppgitt den tittel eller behandlingsform utøveren ønsker å registreres under.

Brønnøysundregistrene kan i særlige tilfeller registrere utøver av alternativ behandling dersom utøveren kan dokumentere at det foreligger en lignende tilknytning, som oppstilt i første ledd nr. 2 bokstav a) – c), til en virksomhet som er registrert i Enhetsregisteret.

Beslutning om ikke å tillate registrering kan påklages til Sosial- og helsedirektoratet. Ved slik klage gjelder lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker.

§ 6. Plikter for registrert utøver av alternativ behandling

Registrert utøver plikter:

1. Å betale årlig avgift som fastsatt i § 7 dersom utøveren ønsker å opprettholde registreringen.
2. Å sende inn årlig dokumentasjon som nevnt i § 5 første ledd nr. 3.
3. Å straks melde fra til Brønnøysundregistrene dersom vilkårene for registrering etter § 5 første ledd nr. 1, 2 og 3 ikke lenger er oppfylt, eller dersom utøveren ikke lenger ønsker å være registrert.
4. Å straks melde fra til Brønnøysundregistrene ved bytte av arbeidsgiver, jf. § 5 første ledd nr. 4.

Helsedepartementet kan fastsette nærmere frister for innsending av dokumentasjon som nevnt i første ledd nr. 2.

§ 7. Registreringsgebyr og årlig avgift

Ved førstegangsregistrering skal utøveren betale et registreringsgebyr.

Registrert utøver skal etter førstegangsregistrering betale en årlig avgift for å opprettholde registreringen.

Størrelsen på registreringsgebyr og årlig avgift etter første og andre ledd fastsettes av Helsedepartementet. Det betales full avgift selv om utøveren bare er registrert en del av året. Brønnøysundregistrene krever inn registreringsgebyr og årlig avgift.

Helsedepartementet kan fastsette nærmere frister for betaling av registreringsgebyr og årlig avgift etter første og andre ledd.

§ 8. Utelukkelse fra registeret

Utøver som ikke lenger oppfyller vilkårene for registrering etter § 3 – § 7 utelukkes fra registeret.

Selv om vilkårene for registrering er oppfylt kan likevel Brønnøysundregistrene etter begjæring fra Sosial- og helsedirektoratet beslutte å utelukke en registrert utøver dersom særlige grunner foreligger. Før det begjæres utelukkelse skal Sosial- og helsedirektoratet ha innhentet uttalelse fra den registrerte utøver. Avgjørelse om utelukkelse kan påklages til Helsedepartementet. Ved slik klage gjelder lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker.

Utøver som etter første ledd er utelukket fra registeret kan registreres på nytt dersom utøveren dokumenterer at vilkårene for registrering igjen er oppfylt og betaler ny registreringsavgift, jf. § 7 første ledd.

Utøver kan også utelukkes fra registeret dersom arbeidsgiver melder fra om opphørt arbeidsforhold, og utøveren ikke innen 4 uker fra opphørt arbeidsforhold dokumenterer at vilkårene etter § 5 igjen er oppfylt. Dersom det innen fristen dokumenteres at vilkårene igjen er oppfylt, skal det ikke betales nytt registreringsgebyr. Knytningen mellom tidligere arbeidsgiver og registrert utøver slettes.

§ 9. Registerets innhold og avgivelse av opplysninger fra registeret

Frivillig register over utøvere av alternativ behandling skal inneholde følgende opplysninger:

1. Den registrerte utøvers navn, adresse og fødselsnummer eller D-nummer, jf. § 5.
2. Dato for førstegangsregistrering.
3. Hvilken enhet den registrerte utøver sin virksomhet igjennom, angitt med organisasjonsnummer, navn og adresse, jf. § 5.
4. Organisasjonsnummer, navn og adresse på godkjente utøverorganisasjoner som har medlemmer registrert i utøverregisteret, jf. § 3.
5. Den registrerte utøvers tittel eller den behandlingsform vedkommende utøver, samt organisasjonsnummer, navn og adresse på godkjent utøverorganisasjon som utøveren er medlem av, jf. § 5.

Enhver har rett til å gjøre seg kjent med registrerte opplysninger etter første ledd. Dette gjelder likevel ikke fødselsnummer og D-nummer. Helsedepartementet kan bestemme hvordan opplysningene skal gjøres tilgjengelig og bestemme at det kan ilegges gebyr for tjenesten.

§ 10. *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft 1. januar 2004.

Merknader til forskrift av 11. desember 2003 nr. 1500 om frivillig registerordning for utøvere av alternativ behandling

Merknader til § 1. Formål:

Registerordningens formål slik det kommer til uttrykk i forskriftens § 1, er todelt. For det første å bidra til å sikre ivaretagelse av pasientsikkerhet og forbrukerrettigheter dersom man oppsøker registrerte utøvere, og for det andre å bidra til økt seriøsitet blant utøvere av alternativ behandling og forretningsmessig ordnede forhold.

Selv om registerordningen ikke innebærer noen offentlig vurdering eller godkjenning av faglig art av den enkelte behandler eller behandlingsform, vil ordningen inneholde elementer som både går på forretningsmessig seriøsitet og elementer som skal bidra til at det stilles visse faglige og yrkesetiske krav. Begge deler kan bidra til å sikre seriøsitet hos utøverne og kan dermed også bidra til å ivareta pasientsikkerhet.

Av formålsbestemmelsen fremgår at registerordningen skal bidra til økt ivaretagelse av forbrukerrettigheter. Viktige elementer i forbrukersammenheng er blant annet brukernes eller pasientenes selvbestemmelsesrett og mulighetene til å ta opplyste og reelle valg, beskyttelse mot risiko, sannferdighet og redelighet i markedsføringen av tjenestetilbudet, utøvernes etterlevelse av god forretningsskikk og etiske regler, samt mulighet for å kunne klage dersom man opplever å ha grunnlag for det. De vilkår som følger av registerordningen, både for utøverorganisasjonene og den enkelte utøver, skal bidra til ivaretagelse av slike forbrukerrettigheter, jf. særlig forskriftens § 3 og § 5.

Registerordningen skal som nevnt bidra til å ivareta pasientsikkerhet og gi større trygghet for pasientene ved valg av behandler. Ordningen vil innebære større forutsigbarhet for pasientene i den forstand at dersom en utøver er registrert, vil dette blant annet innebære at vedkommendes faglige bakgrunn er i samsvar med krav fastsatt av den enkeltes utøverorganisasjon, og at det foreligger et bransjebasert klageorgan som kan behandle eventuelle klager på en behandling. Det overlates til yrkesorganisasjonene å stille faglige krav og å påse at disse er overholdt når medlemskap innvilges. Det er imidlertid en forutsetning fra det offentliges side at yrkesorganisasjonene stiller slike krav og påser at dette er overholdt når medlemskap innvilges, jf. nærmere om dette under merknadene til § 3 og § 4.

Formålet med forskriften, og dermed registerordningen, er videre å bidra til seriøsitet blant utøvere av alternativ behandling. Den som ønsker å la seg registrere må være medlem av en godkjent utøverorganisasjon. For at organisasjonen skal kunne godkjennes, må en rekke vilkår av faglig art være oppfylt. Selv om registerordningen ikke innebærer noen vurdering og godkjenning på faglig grunnlag av den enkelte utøverorganisasjon, utøver eller behandlingsform, vil de krav av faglig og forretningsmessig art som stilles til den som ønsker å la seg registrere, kunne bidra til at useriøse utøvere skilles ut.

Merknader til § 2. Frivillig registerordning:

Registeret skal opprettes ved Brønnøysundregistrene, som også skal være ansvarlig for å drive og vedlikeholde registeret.

Registerordningen er åpen for «utøvere av alternativ behandling». Både personer som er helsepersonell etter helsepersonelloven § 3 og som utøver alternativ behandling, og andre som utøver alternativ behandling, kan bli registrert. Det er bare fysiske personer som kan la seg registrere i registerordningen. Juridiske personer, for eksempel selskaper som tilbyr behandlingsvirksomhet, vil ikke kunne bli registrert. Eierne eller ansatte i slike selskaper som faktisk utfører behandlingsvirksomheten, vil kunne registrere seg i registerordningen.

I samsvar med § 3 i lov om alternativ behandling av sykdom mv., er registerordningen frivillig. Registerordningen vil gjelde i forhold til alle typer alternativ behandling som omfattes av loven. Det er ikke krav om at man er registrert for å kunne utøve alternativ behandling. Alle de øvrige bestemmelsene i lov om alternativ behandling av sykdom mv. vil gjelde for utøvere av alternativ behandling, uavhengig av om utøveren er registrert eller ikke.

Forskriftens stedlige virkeområde vil være det samme som lov om alternativ behandling av sykdom mv., jf. lovens § 2 første ledd, hvor det fremgår at loven gjelder den som tilbyr eller utøver alternativ behandling «i riket».

Av lov om alternativ behandling av sykdom mv. § 2 tredje ledd, fremgår at det med alternativ behandling siktes til «helserelatert behandling», og da i hovedsak slik behandling som skjer utenfor helsetjenesten og som ikke utøves

av helsepersonell. Av lovens § 3 fremgår at registerordningen gjelder for den som utøver alternativ behandling. I samsvar med lovens ordlyd vil forskriften, og dermed registerordningen, være avgrenset mot personer som tilbyr eller utøver tjenester som ikke kan sies å være «helserelatert behandling». Dette innebærer en avgrensning mot tjenester som i hovedsak retter seg mot økt fysisk og psykisk velvære, skjønnhetspleie eller andre tjenester med mer kosmetisk formål, tjenester som i hovedsak må sies å rette seg mot personlig selvutvikling (for eksempel enkelte former for meditasjon) og lignende. Utøvere av slike tjenester kan ikke bli registrert, og deres utøverorganisasjoner kan av samme grunn heller ikke bli godkjent i henhold til registerordningen.

Den nærmere avgrensning mot tjenester som ikke kan sies å være helserelatert behandling vil måtte skje etter en konkret helhetsvurdering, og i første omgang i forbindelse med Sosial- og helsedirektoratets vurdering av hvilke utøverorganisasjoner som kan bli godkjent, jf. forskriftens § 3. Ved vurderingen av om en organisasjon som søker godkjenning kan sies å drive helserelatert behandling, må direktoratet selv vurdere om det er behov for å innhente råd eller vurdering fra særskilt sakkyndige eller andre.

Selv om det er Sosial- og helsedirektoratet som godkjenner utøverorganisasjonene, vil det være Brønnøysundregistrene som avgjør om den enkelte utøver oppfyller vilkårene for registrering, jf. forskriftens § 2 og § 5. Brønnøysundregistrene må i den forbindelse påse at utøveren er medlem av en godkjent organisasjon, samt for øvrig oppfyller de vilkår som er fastsatt i forskriften.

Merknader til § 3. Godkjenning av utøverorganisasjoner:

Av bestemmelsens første ledd fremgår at Sosial- og helsedirektoratet er ansvarlig for godkjenning av utøverorganisasjoner som kan delta i registerordningen. Direktoratet må påse at den enkelte organisasjon oppfyller de vilkår som er fastsatt i forskriften. Vurderingen av om en organisasjon skal godkjennes, må ta utgangspunkt i informasjon som den enkelte organisasjon sender inn. Direktoratet kan utforme særskilt søknadsskjema eller en oversikt over hva slags informasjon utøverorganisasjonene skal sende inn.

I første ledd er det oppstilt ni vilkår som alle må være oppfylt for at en utøverorganisasjon kan bli godkjent. En rekke av disse vilkårene vil indirekte medføre at det stilles krav til den enkelte utøver som er medlem av organisasjonen, jf. blant annet vilkårene om at organisasjonen må ha vedtekter som tilsier at utøveren må forplikte seg til å drive forsvarlig virksomhet, gi nødvendig informasjon til pasienten og å behandle helse- og personopplysninger på en forsvarlig måte. Det er utøverorganisasjonene selv som må fastsette og konkretisere slike krav til medlemmene, samt føre tilsyn med at egne medlemmer overholder disse.

De fleste utøverorganisasjonene har bare medlemmer innenfor en bestemt behandlingsform eller terapiretning. Det finnes imidlertid enkelte utøverorganisasjoner som fremstår som paraplyorganisasjoner og som organiserer medlemmer innenfor en rekke forskjellige behandlingsformer. Typisk eksempel vil kunne være der hvor flere tidligere selvstendige utøverorganisasjoner har slått seg sammen, men fortsatt består av mer eller mindre atskilte enheter knyttet til ulike behandlingsformer/terapiretninger. Utøverorganisasjonen vil til en viss grad kunne fremstå som bestående av flere «underorganisasjoner» eller «del-organisasjoner» som organiserer ulike medlemmer avhengig av hvilken behandlingsform de utøver. I slike tilfeller kan det imidlertid tenkes at en «paraplyorganisasjon» ivaretar enkelte fellesfunksjoner/-organer som alle «underorganisasjonene» skal være underlagt eller forpliktet av. For eksempel kan en paraplyorganisasjon ha et klageorgan eller et yrkesetisk råd som skal være felles for alle «underorganisasjonene.»

Når direktoratet skal ta stilling til om slike paraplyorganisasjoner eller organisasjoner som består av mer eller mindre selvstendige «underorganisasjoner» skal godkjennes, vil direktoratet måtte vurdere om hele utøverorganisasjonen kan godkjennes som sådan, eller om godkjenningen må begrenses til å bare gjelde bestemte «underorganisasjoner». På samme måte vil direktoratet også kunne avslå eller begrense godkjenningen i tilfeller hvor en organisasjon består av flere selvstendige «underorganisasjoner», hvorav enkelte «underorganisasjoner» ikke kan anses for å drive «helserelatert behandling», jf. merknadene til § 2.

Som det vil fremgå kreves det i enkelte av vilkårene at utøverorganisasjonen skal ha vedtekter som for eksempel stiller faglige krav for medlemskap eller fastsetter yrkesetiske regler som medlemmene må følge, jf. vilkår nr. 1 og nr. 2. Med dette menes ikke at den nærmere utforming av slike krav eller regler nødvendigvis må være inntatt i selve vedtektene til organisasjonen. Det vil være tilstrekkelig at det av vedtektene fremgår at det stilles slike krav eller er fastsatt slike regler, at disse vil være avgjørende for rett til medlemskap/bindende for medlemmets yrkesutøvelse og at det er inntatt en henvisning til eller angivelse av hvor disse kan finnes. På bakgrunn av vedtektene skal det være mulig for blant annet organisasjonens medlemmer, helsepersonell, helsemyndigheter og pasienter, å kunne identifisere fagkravene/retningslinjene.

Nr. 1 – faglige krav til den som ønsker å bli medlem av organisasjonen

For at en utøverorganisasjon skal bli godkjent, må organisasjonen ha fastsatt nærmere bestemte faglige krav for rett til medlemskap. Det er opp til organisasjonen selv å fastsette de faglige kravene for medlemskap, og det må fremgå av organisasjonens vedtekter at det stilles slike krav. Dersom fagkravene i seg selv ikke er inntatt i vedtektene, må det som nevnt av vedtektene klart fremgå at det gjelder særskilte fagkrav, eventuelt hvor disse kan finnes og hvem som fastsetter disse. Ved søknad om godkjenning av organisasjonen må redegjørelse for slike fagkrav i så fall vedlegges sammen med vedtektene.

Sosial- og helsedirektoratet skal kun påse at organisasjonene har vedtekter som stiller faglige krav til den som ønsker å bli medlem i organisasjonen. Det nærmere innhold av disse skal ikke være gjenstand for godkjenning av

direktoratet, men direktoratet må påse at de vedtekter som stiller faglige krav for medlemskap ikke er i strid med relevante lover og forskrifter, for eksempel lov om alternativ behandling av sykdom mv., konkurranselovgivningen osv. Eksempel i forhold til sistnevnte kan være dersom vedtektene inneholder bestemmelser som regulerer konkurransen mellom organisasjonenes medlemmer.

Direktoratet må videre foreta en realitetsvurdering av om det kan sies å foreligge klart fastsatte faglige krav. I forskriften er det ikke inntatt noen nærmere regulering av hva slike fagkrav skal inneholde og hvor detaljerte og omfangsrike de skal være, men det skal likevel være mulig både for offentlige myndigheter, den enkelte utøver som ønsker å bli medlem av organisasjonen, pasienter og andre, å identifisere hvilke fagkrav som organisasjonen setter til sine medlemmer. Organisasjonens faglige krav må foreligge i skriftlig form, og beskrivelsen av fagkravene bør være av et slikt omfang og ha et slikt detaljeringsnivå at de mest sentrale bestanddeler av fagkravene eller hovedtrekkene fremgår. Det kreves således et visst minimum av detaljering og presisjonsnivå ved beskrivelsen av fagkrav. Det vil her måtte foretas en helhetsvurdering, men normalt vil vilkåret måtte sies å være oppfylt dersom det klart fremgår hva slags utdanning eller faglig bakgrunn organisasjonen krever at medlemmet skal ha.

Enkelte utøvere mener at deres behandlingsform i hovedsak bygger på naturgitte kunnskaper og evner hos den enkelte utøver, og dermed slik at den enkelte utøver ikke eller bare i mindre utstrekning kan erverve seg slike kunnskaper og evner gjennom teoretiske og praktiske studier. Dette vil typisk gjelde for healing eller terapeutisk berøring. Også organisasjoner for slike utøvergrupper kan godkjennes dersom organisasjonen klart definerer hvilke egenskaper og kunnskaper det enkelte medlem må dokumentere eller beskrive å ha. I slike tilfeller hvor det ikke foreligger klart definerte teoretiske fagkrav i forhold til den terapiform som utøveren benytter seg av, bør det også legges vekt på om det stilles andre krav av mer faglig karakter til medlemmene, for eksempel krav om visse medisinske eller helsefaglige basiskunnskaper, krav om at det enkelte medlem er forpliktet til å motta veiledning eller ha veiledet praksis, osv.

Nr. 2 – yrkesetiske regler for medlemmene

For å kunne bli godkjent må organisasjonene ha fastsatt yrkesetiske regler som det enkelte medlem er forpliktet til å etterleve i sin virksomhetsutøvelse.

I motsetning til faglige krav som særlig vil omhandle hvilke teoretiske og praktiske kunnskaper som kreves for vedkommende utøver kan bli medlem av utøverorganisasjonen, jf. ovenfor, vil yrkesetiske eller fagetiske regler særlig omhandle hvordan den enkelte utøver skal utøve sin virksomhet. Typiske eksempler vil være regler for hvordan utøveren skal utøve den pasientrettede del av virksomheten, hvordan utøveren skal forholde seg til andre alternative behandlere, til helsepersonell eller helsetjenesten, til offentlige helsemyndigheter, hvordan utøveren skal markedsføre sin virksomhet osv.

Yrkesetiske eller fagetiske regler bør også inneholde regler om informasjonsplikt overfor pasienten, plikt til å la pasienten medvirke i behandlingen, plikt til å innhente informert samtykke fra pasienten til behandlingen. I den forbindelse vises det også til bestemmelsens vilkår nr. 3, 4 og 5 som til en viss grad vil kunne overlape.

I likhet med hva som gjelder i forhold til vurderingen av organisasjonens faglige krav i henhold til vilkår nr. 1, skal direktoratet heller ikke foreta en vurdering av de yrkesetiske reglens innhold, men kun påse at organisasjonen har fastsatt slike. Hvorvidt den enkelte organisasjon kan sies å ha fastsatt yrkesetiske regler må bero på en helhetsvurdering. Som utgangspunkt skal det ikke stilles for strenge krav, men også her kreves et visst minimum av detaljering og presisjonsnivå ved beskrivelsen av de yrkesetiske reglene før vilkåret kan sies å være oppfylt. De yrkesetiske reglene eller retningslinjene må foreligge i skriftlig form, og bør også være av et slikt omfang at de dekker de mest sentrale aspekter knyttet til yrkesutøvelsen, jf. momentene ovenfor. Også her skal det være mulig både for offentlige myndigheter, den enkelte utøver som ønsker å bli medlem av organisasjonen, pasienter og andre, å identifisere hvilke yrkesetiske regler som organisasjonen setter overfor sine medlemmer. I likhet med hva som gjelder for vilkår nr. 1, må direktoratet også påse at de yrkesetiske reglene ikke er i strid med relevante lover og forskrifter.

Nr. 3 – plikt til å drive forsvarlig virksomhet

For å bli godkjent må utøverorganisasjonen ha vedtektsfestet at organisasjonens medlemmer må forplikte seg til å drive forsvarlig virksomhet.

Vilkåret tydeliggjør at alternative behandlere har en plikt til å utøve sin virksomhet forsvarlig, og at det også på dette området stilles visse faglighets- og kvalitetskrav til utøverne.

Den enkelte utøverorganisasjon må selv vurdere hva som er å anse for forsvarlig virksomhet innenfor den eller de alternative behandlingsformer som organisasjonens medlemmer tilbyr. Innføring av en slik forsvarlighetsplikt gjennom registerordningen vil derfor i første rekke innebære at medlemmene må forplikte seg til å utøve sin virksomhet i henhold til de kvalifikasjoner de besitter og i samsvar med faglige krav og yrkesetiske retningslinjer fastsatt av utøverorganisasjonen.

Videre vil det være opp til den enkelte organisasjon å vurdere i hvilken utstrekning og på hvilken måte den ønsker å utdype innholdet i dette forsvarlighetskravet. I tillegg til det som følger av organisasjonens faglige krav og yrkesetiske retningslinjer, kan det tenkes at organisasjonen utvikler faglige «bransjestandarder» til utfylling eller konkretisering av fagkrav/yrkesetiske retningslinjer. I den grad det foreligger skriftlige retningslinjer eller

«bransjestandarder» vil det være naturlig for utøverorganisasjonen å tillegge disse en viss vekt, for eksempel ved behandling av en eventuell klagesak. Ved at det enkelte medlem må forplikte seg til å drive forsvarlig virksomhet, vil også dette inngå som et vurderingstema klageorganet vil måtte vurdere ved pasientklager, jf. nedenfor om vilkår nr. 6.

Nr. 4 – plikt til å gi nødvendig informasjon

For å bli godkjent må utøverorganisasjonen ha vedtektsfestet at organisasjonens medlemmer må forplikte seg til å gi nødvendig informasjon til sine pasienter.

Krav om nødvendig informasjon anses som en sentral pasient-/forbrukerrettighet. At det gis tilstrekkelig informasjon vil være grunnleggende for at pasienten skal kunne foreta veloverveide valg. Informasjonen bør omfatte hva slags behandling som tilbys, i hvilken grad denne kan anses for effektiv, eventuelle bivirkninger, hvor lenge pasienten antas å måtte fortsette med behandlingen før den virker, kostnader forbundet med behandlingen, informasjon om fagspesifikke forklaringsmodeller/virkelighetsforståelse som ligger til grunn for behandlingen osv.

Når det gjelder utøverens adgang til å markedsføre sin virksomhet, vises det til forskrift av 11. desember 2003 nr. 1501 om markedsføring av alternativ behandling av sykdom.

Ved at det enkelte medlem må forplikte seg til å ivareta informasjonsplikten overfor pasienten, vil også dette inngå som et vurderingstema klageorganet vil måtte vurdere ved pasientklager, jf. nedenfor om vilkår nr. 6.

Nr. 5 – plikt til å behandle helse- og personopplysninger på en forsvarlig måte

For å bli godkjent må utøverorganisasjonen ha vedtektsfestet at organisasjonens medlemmer må forplikte seg til å behandle helse- og personopplysninger på en forsvarlig måte. Av § 4 i lov om alternativ behandling av sykdom mv. fremgår at alternative behandlere i tillegg er pålagt taushetsplikt.

Vilkåret innebærer ikke at alternative behandler pålegges en dokumentasjonsplikt tilsvarende den plikt helsepersonell har til å føre journal etter helsepersonelloven § 39 og § 40, og vilkåret innebærer dermed ikke en plikt for behandleren til ut fra en faglig vurdering å sørge for å dokumentere de undersøkelser som er gjort, den behandling som er igangsatt, effekten av disse og lignende.

Med krav om forsvarlig behandling av helse- og personopplysninger, siktes det i denne forskriften imidlertid til at opplysninger som den enkelte utøver får kjennskap til gjennom sin behandlingsvirksomhet, skal oppbevares, behandles og brukes i samsvar med det som følger av personvernregelverket, særlig lov av 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger og forskrift av 15. desember 2000 nr. 1265 til personopplysningsloven. Dersom en utøver velger å føre pasientjournal, vil dette typisk innebære en behandling av helse- og personopplysninger som må skje i samsvar nevnte regelverk. Hovedreglene etter personopplysningsloven er at det for behandling av sensitive personopplysninger (typisk helseopplysninger) vil være nødvendig med konsesjon eller overholdelse av meldeplikt til Datatilsynet. I tillegg må den enkelte utøver ha pasientens samtykke for å behandle personopplysningene (typisk nedtegne opplysninger i en pasientjournal) og utøveren må ved behandlingen av opplysningene overholde de vilkår som følger av eller i medhold av loven. Blant annet er pasienten med hjemmel i personopplysningsloven gitt en rekke rettigheter, for eksempel rett til innsyn, rett til informasjon når det samles inn opplysninger og rett til å kreve retting og/eller sletting av mangelfulle personopplysninger. Utøveren vil måtte sørge for at pasienten kan ivareta sine rettigheter etter loven.

Nr. 6 – klagerett

For å bli godkjent må utøverorganisasjonen ha vedtektsfestet en klagerett for pasienter. En pasient skal kunne klage til organisasjonens yrkesetiske råd eller et særskilt opprettet klageorgan over et medlems yrkesfaglige adferd.

Den enkelte organisasjon bestemmer selv hvordan klageordningen og saksbehandlingen av klager skal organiseres, herunder saksgang ved pasientklager, sammensetning og arbeidsform for klageorganet/yrkesetisk råd og hvilken myndighet klageorganet/yrkesetisk råd skal ha i forhold til organisasjonens øvrige organer. Det forutsettes imidlertid at klageordningen skal være reell, og da i den forstand at pasienten faktisk har mulighet for å klage, at pasienten innen rimelig tid kan få klagen behandlet av organisasjonens klageorgan, og at klagen behandles av et upartisk og habilt klageorgan, sml. forvaltningslovens § 6 om habilitet.

Det er utøverens «yrkesfaglige adferd» som det kan klages på. Begrepet skal tolkes vidt, og det vil således være adgang til å klage på en rekke sider ved virksomheten. Klageorganet skal kunne behandle klager knyttet til «fagligheten» av den gitte behandling, for eksempel om behandlingen har vært i samsvar med det som anses for å være faglige krav og normer for den aktuelle behandlingsformen slik dette er definert eller beskrevet av den aktuelle utøverorganisasjonen. Klageorganet må også kunne behandle klager knyttet til andre aspekter ved behandlerens utøvelse av behandlingsvirksomheten, for eksempel hva slags informasjon som er gitt forut for og underveis i behandlingsforløpet, hvordan behandleren har opptrådt i møtet med pasienten, behandlerens omtale og anbefalinger vedrørende pasientens forhold til den ordinære helsetjeneste eller «skolemedisinsk» behandling, utøverens behandling av helse- og personopplysninger, urimelige økonomiske utlegg for pasienten og lignende. Klageorganet må også kunne behandle klager på at en utøver har drevet virksomhet i strid med lov om alternativ behandling av sykdom mv., for eksempel brudd på reglene om taushetsplikt, reglene om markedsføring eller reglene om hva slags sykdommer eller lidelser utøveren har lov til å behandle.

Klageorganet må være slik sammensatt at det har kompetanse til å behandle saker av faglig karakter, så vel som spørsmål av mer etisk karakter eller forretningsmessig art.

Nr. 7 – mulighet for utelukkelse av medlemmer

For å bli godkjent må utøverorganisasjon ha vedtektsfestet en mulighet for å utelukke eller ekskludere medlemmer på nærmere fastsatte vilkår.

Det er den enkelte utøverorganisasjon som bestemmer hvilket organ som skal ha myndighet til å beslutte utelukkelse/eksklusjon fra organisasjonen. Slik myndighet kan for eksempel være tillagt organisasjonens styre, eventuelt med krav om at styret på forhånd skal ha innhentet uttalelse fra organisasjonens klageorgan eller yrkesetiske råd. Utøverorganisasjonen må selv fastsette den nærmere saksgang og saksbehandlingsregler for denne type saker.

Likedan må organisasjonen selv bestemme hvilke vilkår som må være oppfylt før det kan treffes vedtak om utelukkelse/eksklusjon, og når disse vilkår skal sies å være oppfylt. I Ot.prp.nr.27 (2002–2003) Om lov om alternativ behandling av sykdom mv., er det om dette vilkåret vist til at særlig hensynet til pasientsikkerhet tilsier at en organisasjon skal kunne utelukke/ekskludere medlemmer og at en slik adgang vil kunne bidra til at useriøse utøvere skilles ut. Utelukkelse/eksklusjon bør derfor være mulig dersom en utøver har drevet virksomhet som er i strid med organisasjonens regelverk, for eksempel de fagetiske retningslinjer, eller dersom utøveren har drevet sin virksomhet i strid med det som av organisasjonen anses for å være faglig forsvarlig innenfor aktuelle behandlingsform eller i strid med det som ellers følger av organisasjonens faglige krav. Det vil være naturlig at klageorganets avgjørelse i klagesaker på utøveren blir tillagt vekt ved vurderingen av om et medlem skal utelukkes/ekskluderes. Utelukkelse/eksklusjon bør også være mulig dersom utøveren driver virksomhet som er i strid med lov om alternativ behandling av sykdom, for eksempel utfører behandling som han i henhold til loven ikke har adgang til å utføre eller markedsfører virksomheten i strid med loven eller markedsføringsforskriften. Utelukkelse/eksklusjon bør også være mulig dersom utøveren er straffedømt for overtredelse av nevnte lov med forskrifter.

Ved vurderingen av om en utøverorganisasjon skal godkjennes, skal Sosial- og helsedirektoratet heller ikke i forhold til reglene om utelukkelse/eksklusjon foreta noen faglig vurdering av de nærmere reglers materielle eller prosessuelle innhold, men direktoratet må påse at organisasjonen har vedtektsfestet regler som reelt sett medfører at organisasjonen har mulighet til å utelukke medlemmer på nærmere bestemte vilkår. I likhet med hva som er nevnt tidligere må det imidlertid stilles visse minimumskrav til dette regelverket før vilkåret kan sies å være oppfylt. Som utgangspunkt skal det ikke stilles for strenge krav, men også i disse tilfellene må det kreves et visst minimum av detaljering og presisjonsnivå ved beskrivelsen av den vedtektsfestede muligheten for å utelukke/ekskludere medlemmer før vilkåret kan sies å være oppfylt. Også her må det være mulig både for offentlige myndigheter, den enkelte utøver som ønsker å bli medlem av organisasjonen, pasienter og andre, å identifisere hvilken adgang og på hvilke vilkår utøverorganisasjonen kan utelukke/ekskludere medlemmer.

Nr. 8 – et visst antall medlemmer

For å bli godkjent må utøverorganisasjon ha minst 30 medlemmer. Et slikt minimumsantall medlemmer vil være nødvendig for at organisasjonen skal kunne ha et reelt klageorgan, og for å kunne drive dette klageorganet på en forsvarlig måte. Videre vil det være nødvendig med et visst antall medlemmer slik at organisasjonen har tilgang til nødvendige personellressurser for å kunne drive faglig og yrkesetisk oppdatering og utvikling ovenfor organisasjonens medlemmer.

Med «medlemmer» siktes det i forskriften til fullverdige medlemmer av organisasjonen, og som selv driver eller har drevet behandlingsvirksomhet. Med sistnevnte siktes det til tidligere utøvere som for tiden ikke driver behandlingsrettet virksomhet, for eksempel på grunn av arbeid med tillitsverv i organisasjonen, svangerskapspermisjon, permisjon på grunn av sykdom eller som driver med etter-/videreutdanning. Støttemedlemmer eller studentmedlemmer i organisasjonen vil imidlertid ikke være å anse for «medlemmer» i henhold til bestemmelsen.

For å motvirke eventuelle uheldige utslag av en så vidt bastant regel, er det åpnet for at Sosial- og helsedirektoratet kan dispensere fra kravet om minst 30 medlemmer dersom særlige grunner tilsier dette, jf. nærmere om dette nedenfor i merknadene til bestemmelsens andre ledd.

Nr. 9 – registrering i Enhetsregisteret

Av hensyn til forenkling og samordning av opplysninger er det hensiktsmessig at utøverorganisasjonenes organisasjonsnummer kan brukes i forhold til registerordningen for utøverne. Utøverorganisasjoner som ønsker å bli godkjent som organisasjoner i registerordningen for alternative behandlere, må derfor være registrert i Enhetsregisteret ved Brønnøysundregistrene.

Krav om registrering i Enhetsregisteret gjør at oppdateringer til utøverregisteret kan hentes fra andre registre, og Brønnøysundregistrene vil da ha større mulighet for å følge opp dersom en organisasjon mister sin godkjenning fra Sosial- og helsedirektoratet.

Av § 3 andre ledd fremgår at Sosial- og helsedirektoratet kan godkjenne utøverorganisasjoner som har færre medlemmer enn det som følger av første ledd nr. 8 dersom «særlige grunner foreligger». Det vil bare unntaksvis være adgang til å gjøre unntak fra kravet om medlemsantall, og det vises i den forbindelse til ovenstående begrunnelse for å kreve et visst antall medlemmer i en organisasjon.

Det er bare vilkåret om antall medlemmer som kan fravikes, og de øvrige vilkår som følger av forskriftens § 3 første ledd, må uansett være oppfylt for at en utøverorganisasjon skal kunne godkjennes. Dette innebærer at også

disse organisasjonene må ha vedtekter som blant annet stiller faglige krav til medlemmene, yrkesetiske regler, en klageordning og mulighet for utelukkelse av medlemmer.

I henhold til femte ledd må Sosial- og helsedirektoratet informere Brønnøysundregistrene om de til enhver tid godkjente utøverorganisasjoner. Som det fremgår av forskriftens § 2, jf. § 5, vil Brønnøysundregistrene ikke kunne registrere en utøver med mindre han/hun er medlem av en godkjent utøverorganisasjon, og Brønnøysundregistrene må derfor ha oppdatert oversikt over godkjente organisasjoner. Dersom en utøverorganisasjon nedlegges, for eksempel som følge av sammenslåing med en annen utøverorganisasjon, må direktoratet varsle Brønnøysundregistrene. Tilsvarende må Brønnøysundregistrene varsles dersom en organisasjon ikke lenger er godkjent, for eksempel dersom organisasjonen ikke lenger oppfyller vilkårene for godkjenning eller dersom direktoratet av andre grunner finner å måtte tilbakekalle en tidligere gitt godkjenning, jf. bestemmelsens fjerde ledd.

Merknader til § 4. Plikter for godkjente utøverorganisasjoner:

For at registeret skal fremstå som troverdig, er det avgjørende at registeret til enhver tid har mest mulig korrekte og oppdaterte opplysninger. Godkjente utøverorganisasjoner er derfor forpliktet til straks å melde fra til Brønnøysundregistrene dersom et registrert medlem ikke lenger oppfyller vilkårene for å være registrert.

Organisasjonen må således sende melding til Brønnøysundregistrene dersom en utøver melder seg ut av organisasjonen eller av andre grunner ikke lenger oppfyller vilkårene for medlemskap. Dersom et medlem har meldt seg ut av en utøverorganisasjon og blitt medlem i en annen godkjent utøverorganisasjon, vil vedkommende oppfylle vilkårene for godkjenning gjennom den nye utøverorganisasjonen. I slike tilfeller bør derfor utøveren og/eller den nye utøverorganisasjonen raskt sende melding til Brønnøysundregistrene slik at utøveren kan opprettholde sin registrering. I disse tilfellene skal det ikke betales nytt registreringsgebyr eller årlig avgift.

På bakgrunn av melding fra utøverorganisasjonene eller den enkelte utøver, må Brønnøysundregistrene sørge for at den som ikke lenger oppfyller vilkårene eller ikke ønsker å inngå i registeret, fjernes fra registeret. Videre vil Brønnøysundregistrene rutinemessig samkjøre registeret med Folkeregisteret slik at personer som er døde eller har meldt flytting ut av landet, fjernes fra utøverregisteret.

Merknader til § 5. Vilkår for registrering av utøver:

I § 5 er det i første ledd oppstilt fire vilkår som må være oppfylt for den enkelte utøver for at utøveren skal kunne bli registrert. Av første ledd vilkår nr. 1 fremgår at det må være dokumentert at den enkelte utøver som ønsker registrering er medlem av en godkjent utøverorganisasjon. At vedkommende er medlem av slik godkjent organisasjon kan dokumenteres enten ved at utøveren i sin søknad om registrering legger ved bekreftelse fra utøverorganisasjonen på at han er medlem, eller ved at godkjente utøverorganisasjoner oversender en fellesoversikt til Brønnøysundregistrene over alle medlemmer av organisasjonen.

I første ledd nr. 2 er det inntatt tre alternative vilkår som skal bidra til å sikre at utøveren driver eller tar sikte på å drive virksomhet av et visst omfang, og således har best mulige forutsetninger for å drive alternativ behandling på en forsvarlig måte. Videre skal disse vilkårene gi en viss trygghet for at vedkommende har en forretningsmessig seriositet. Det fremgår at den som ønsker å la seg registrere i registeret, må dokumentere at han/hun utøver alternativ behandling gjennom en virksomhet som er registrert i Enhetsregisteret, jf. lov av 3. juni 1994 nr. 15 om Enhetsregisteret.

Enhetsregisterets formål er å fremme effektiv utnyttelse og samordning av opplysninger for derigjennom å redusere næringslivets rapporteringsplikter. Enhetsregisteret inneholder grunndata om enheter som har registreringsplikt i Arbeidsgiverregisteret, Merverdiavgiftsmantallet, Foretaksregisteret, Statistisk sentralbyrås bedriftsregister, Skattemantallet for etterskuddspliktige eller fylkesmennenes registre over stiftelser. Andre kan registrere seg frivillig i Enhetsregisteret.

I tråd med registerordningens formål, jf. § 1, skal registrering være forbeholdt de som driver alternativ behandlingsvirksomhet av et visst omfang. For å oppnå dette uten å innføre skjønsmessige vurderinger er det valgt å oppstille som vilkår at behandleren er registrert som selvstendig næringsdrivende i Enhetsregisteret, jf. § 5 første ledd nr. 2 bokstav a). Hvor utøveren har en tilknytning som nevnt i forskriftens § 5 første ledd nr. 2 bokstav b) og c) følger det av enhetsregisterloven § 4 første ledd jf. § 2 b) nr. 1. og nr. 2 at enheten har registreringsplikt i Enhetsregisteret. I forskriftens § 5 første ledd nr. 2 bokstav b) og c) oppstilles ikke noe krav ut over at enheten, som utøveren har tilknytning til, har oppfylt sin registreringsplikt etter enhetsregisterloven.

I forarbeidene til enhetsregisterloven (Ot.prp.nr.11 (1993–1994) s. 28) er det sagt at det er en forutsetning for å kunne registreres som selvstendig næringsdrivende at det utøves «en økonomisk virksomhet av en viss varighet og omfang. Mer hobbypreget virksomhet vil dermed ikke omfattes ...». Videre uttales det at «Avgrensningen mellom næringsvirksomhet og hobby må foretas på bakgrunn av en helhetsvurdering der omsetningens størrelse vil være et viktig moment. Et naturlig utgangspunkt er den grensen som gjelder for merverdiavgiftspliktig virksomhet.» Grensen er i dag en omsetning på kr 30.000 for en periode på 12 måneder, jf. merverdiavgiftsloven § 28.

Registrering som selvstendig næringsdrivende i Enhetsregisteret kan foretas før omsetningsgrensen etter merverdiavgiftsloven § 28 er nådd. Registreringen er gratis. I forbindelse med registreringen vil utøveren måtte gi opplysninger som nevnt i enhetsregisterloven § 5 og § 6, og utøveren plikter å oppdatere disse opplysningene så lenge vedkommende står registrert i Enhetsregisteret, jf. enhetsregisterloven § 15. Tilsvarende vil utøveren være forpliktet til å slette seg fra registeret når næringsvirksomheten er varig opphørt.

Bestemmelsen i forskriftens § 5 første ledd nr. 2 må sees i sammenheng med bestemmelsen i § 5 første ledd nr. 4

hvor det er fastsatt enkelte opplysninger som utøveren må oppgi for å kunne bli registrert. Når opplysningene i henhold til sistnevnte bestemmelse er oppgitt, vil samtidig vilkårene i første ledd nr. 2 bokstav a) og bokstav b) være oppfylt. Når det gjelder bokstav c) vil utøveren i tillegg til de opplysninger som følger av § 5 første ledd nr. 4, også måtte vedlegge dokumentasjon på ansettelsesforhold.

For å ivareta pasientsikkerhet og -beskyttelse, er det i første ledd nr. 3 stilt krav om at den utøver som ønsker å bli registrert, må dokumentere å ha gyldig forsikring eller annen sikkerhetsstillelse som dekker det erstatningsansvar behandleren kan pådra seg ved sin behandlingsvirksomhet, sml. helsepersonelloven § 20. Det er den enkelte utøver som må dokumentere at han har forsikring, for eksempel ved fremleggelse av bekreftelse fra forsikringsselskap eller lignende som viser at vedkommende utøver har slik sikkerhetsstillelse, og utøveren må til enhver tid påse at denne er tilstrekkelig i forhold til den virksomhet han utøver som behandler. Den registrerte utøver må årlig dokumentere gyldig forsikring for å opprettholde registreringen, jf. § 6 nr. 1.

Brønnøysundregistrene skal ikke foreta noen inngående vurdering av den enkelte utøvers forsikring. Registrering skal imidlertid ikke være mulig dersom det fremgår at forsikringen er utilstrekkelig til å dekke det erstatningsansvar behandleren kan pådra seg ved sin behandlingsvirksomhet, for eksempel dersom det fremgår at forsikringen overhodet ikke dekker forhold knyttet til utøverens behandlingsvirksomhet eller dersom det fremstår som uklart om forsikringen vil dekke forhold knyttet til behandlingsvirksomheten.

Av § 5 første ledd nr. 3 følger videre at i de tilfellene hvor utøverens arbeidsgiver stiller nødvendig forsikring eller sikkerhetsstillelse for det økonomiske ansvar behandleren kan pådra seg ved sin behandlingsvirksomhet, for eksempel dersom behandleren er ansatt innenfor den offentlige helsetjenesten eller i et privat selskap som har nødvendig sikkerhetsstillelse som dekker arbeidstakernes erstatningsansvar, skal den som ønsker registrering legge ved bekreftelse på slikt ansettelsesforhold og erklæring eller bekreftelse på at han gjennom dette ansettelsesforhold har den nødvendige forsikring eller sikkerhetsstillelse.

Bestemmelsen i § 5 første ledd nr. 4 skal, sammen med bestemmelsen i nr. 2, gjøre det mulig å entydig identifisere den enkelte registrerte utøver, samt til enhver tid gjøre det mulig å skaffe oversikt over hvor den enkelte behandler utøver sin virksomhet, for eksempel dersom utøverorganisasjonen, det offentlige eller andre ønsker å kontakte vedkommende eller formidle informasjon til den enkelte utøver eller en gruppe utøvere. Av § 5 første ledd nr. 4 fremgår derfor at den som ønsker å bli registrert må oppgi fødselsnummer eller D-nummer, navn og bostedsadresse. Såkalt D-nummer benyttes for personer som ikke har fått tildelt norsk fødselsnummer, særlig utenlandske statsborgere bosatt i Norge. Lov om folkeregistrering § 4 regulerer tildeling av D-nummer, og slikt nummer eller fødselsnummer er en forutsetning for å registrere næringsvirksomhet i Norge.

Som nevnt følger det av § 2 at det bare er fysiske personer som kan registreres i registerordningen. Ved at det stilles krav til identifisering ved fødselsnummer/D-nummer oppnås det entydig identifikasjon av den registrerte og at opplysninger om person og adresse kan hentes og oppdateres fra Folkeregisteret.

Videre fremgår av § 5 første ledd nr. 4 at utøveren må oppgi organisasjonsnummer, navn og adresse til den enhet hvor virksomheten utøves. Som nevnt fremgår det av første ledd nr. 2 at utøveren for å bli registrert må utøve sin virksomhet gjennom en enhet som er registrert i Enhetsregisteret.

Av § 5 første ledd nr. 5 fremgår at utøveren skal oppgi den tittel eller den behandlingsform han/hun ønsker å bli registrert under. At tittel eller behandlingsform skal registreres skal særlig gjøre det mulig for forbrukere/pasienter, offentlige myndigheter og andre å identifisere utøvere innenfor ulike behandlingsformer eller utøverorganisasjoner, jf. § 9 første ledd hvor det fremgår at utøverens navn, tittel/behandlingsform og utøverorganisasjon skal fremgå av registeret. Det vil ikke være adgang til å registrere titler som er i strid med lov om alternativ behandling av sykdom mv. eller helsepersonelloven.

Enkelte utøvere praktiserer flere behandlingsformer. Dersom man av den grunn ønsker å stå registrert som utøver av flere forskjellige behandlingsformer eller med flere titler, skal det likevel alltid oppgis hva som i henhold til registeret skal fremstå som utøverens hovedbehandlingsform/-tittel. Alternativt kan man velge en mer generell tittel som indikerer at utøveren kan tilby forskjellige behandlingsformer. Dette vil da fremstå som utøverens hovedbehandlingsform/-tittel, og utøveren kan dernest oppgi de behandlingsformer vedkommende tilbyr. Slike mer generelle titler kan for eksempel være tittelen «naturterapeut», «psykoterapeut», men ikke tittel som «alternativ behandler» eller «alternativ medisiner».

I forskriftens § 5 andre ledd er det inntatt en unntaksregel som skal fange opp spesielle tilfeller som bør kunne inngå i registerordningen, men som i utgangspunktet faller utenfor ordlyden i bestemmelsens første ledd, for eksempel dersom det er uklart om vedkommende vil være å anse for «ansatt».

Av § 5 tredje ledd fremgår at en utøver som nektes registrering av Brønnøysundregistrene, kan klage til Sosial- og helsedirektoratet.

Dersom Brønnøysundregistrene ikke tillater registrering fordi søknaden er ufullstendig eller beheftet med feil, vil utøveren få tilbakemelding om dette slik at vedkommende kan fremlegge de opplysninger som er nødvendig for å bli registrert. I slike tilfeller vil det neppe være aktuelt å klage. Vilkårene for registrering etter forskriftens § 5 første ledd er i stor grad å anse for objektive vilkår, og av den grunn vil det være begrenset behov for en klageadgang. Imidlertid åpner vilkåret om forsikring etter første ledd nr. 2 og unntakshjemmelen etter andre ledd for en viss skjønsmessig vurdering, og utøveren må derfor ha mulighet for å få beslutningen om ikke å tillate registrering vurdert på nytt av Sosial- og helsedirektoratet.

Merknader til § 6. Plikter for registrert utøver av alternativ behandling:

Av hensyn til ønsket om et til enhver tid mest mulig korrekt og oppdatert register, samt for å ivareta pasientsikkerhet, er det i første ledd nr. 2 fastsatt at den registrerte årlig må sende inn bekreftelse på at han har gyldig forsikring eller annen sikkerhetsstillelse, jf. merknadene til § 5 første ledd nr. 3.

Av første ledd nr. 4 fremgår at utøveren er pålagt å melde fra dersom han bytter arbeidsgiver. Når det gjelder adresseinformasjon for utøveren og den enhet hvor virksomheten utøves gjennom, vil dette bli oppdatert gjennom samkjøring av utøverregisteret med Folkeregisteret og Enhetsregisteret, jf. for øvrig merknadene til § 5 første ledd nr. 4.

Merknader til § 7. Registreringsgebyr og årlig avgift:

Av første ledd fremgår at den enkelte utøver ved førstegangsregistrering skal betale et registreringsgebyr. Av tredje ledd fremgår at Brønnøysundregistrene krever inn registreringsgebyret. Dersom registreringsgebyret ikke betales, vil utøveren bli utelukket fra registeret, jf. § 8 første ledd.

Tilsvarende fremgår av andre ledd at den som ønsker å opprettholde registreringen, må betale en årlig avgift. Manglende betaling vil medføre utelukkelse fra registeret, jf. § 8 første ledd. Det året førstegangsregistrering skjer og det betales registreringsgebyr, skal det ikke i tillegg betales årlig avgift.

Med hjemmel i tredje ledd fastsetter Helsedepartementet størrelsen på registreringsgebyr og årlig avgift. Ved forskriftens ikrafttredelse er registreringsgebyret fastsatt til kr 500,- og årlig avgift fastsatt til kr 300,-. Inntekter fra registreringsgebyr og årlig avgift skal dekke etableringskostnader av registeret og dekke årlige driftskostnader. Hvor stort antall utøvere som ønsker å registrere seg, vil således få betydning for størrelsen på henholdsvis registreringsgebyr og årlig avgift.

Merknader til § 8. Utelukkelse fra registeret:

Hvorvidt det er adgang til å utelukke en registrert utøver fra registeret med hjemmel i bestemmelsens første ledd, vil avhenge av om vilkårene for registrering etter forskriftens § 3 – § 7 er oppfylt, og det vises til merknader til disse bestemmelsene.

I bestemmelsens andre ledd er Brønnøysundregistrene gitt adgang til også å kunne utelukke registrerte utøvere selv om vilkårene for registrering i og for seg er oppfylt. Det fremgår at begjæring om utelukkelse bare kan fremsettes av Sosial- og helsedirektoratet, og enkeltpersoner eller organisasjoner kan ikke begjære Brønnøysundregistrene om å utelukke en utøver. Imidlertid vil disse kunne informere Sosial- og helsedirektoratet om forhold de mener bør føre til utelukkelse, hvorpå direktoratet må vurdere om de ønsker å fremsette slik begjæring. Slik sett vil for eksempel Brønnøysundregistrene selv, Forbrukerombudet eller Statens helsetilsyn/Helsetilsynet i fylket kunne informere direktoratet om forhold som gjør at direktoratet må vurdere om en utøver skal begjæres utelukket fra registeret.

Det fremgår at utelukkelse bare kan skje dersom «særlige grunner» foreligger, og bestemmelsen vil bare unntaksvis kunne komme til anvendelse. De situasjoner hvor bestemmelsen særlig er tenkt å kunne anvendes er der hvor en utøverorganisasjon unnlater eller nekter å ekskludere et medlem på tross av at vedkommende har utøvd eller utøver sin virksomhet som alternativ behandler på en kritikverdigg måte. Dette kan for eksempel være tilfelle dersom en registrert utøver markedsfører eller driver virksomhet i strid med lov om alternativ behandling av sykdom mv., nekter å etterkomme Forbrukerombudets avgjørelser i forhold til utøverens markedsføringspraksis, er straffedømt for overtredelse av lov om alternativ behandling av sykdom mv., eller flere ganger er «domfelt» av utøverorganisasjonens eget klageorgan. Som følge av unnlatt ekskludering vil utøveren fortsatt være medlem av en godkjent utøverorganisasjon, og slik sett fortsatt oppfylle vilkårene for registrering. Av hensyn til registerets troverdighet og pasienters behov for beskyttelse, skal Brønnøysundregistrene i slike tilfeller kunne utelukke en registrert utøver dersom Sosial- og helsedirektoratet begjærer dette. Før utelukkelse begjæres skal det ha vært innhentet uttalelse fra utøveren.

Merknader til § 9. Registerets innhold og avgivelse av opplysninger fra registeret:

Bestemmelsens første ledd angir uttømmende de opplysninger eller elementer som skal registreres i registeret. Sett i sammenheng med bestemmelsen i andre ledd, vil oppregningen i første ledd avgrense hvilke opplysninger som skal kunne avgis til enhver med hjemmel i forskriften. Dersom det ønskes innsyn i øvrige opplysninger, for eksempel det bakgrunnsmateriale som utøveren har innsendt sammen med sin søknad om registrering, vil slikt innsyn måtte avgjøres etter alminnelige regler i forvaltningslov og offentlighetslov.

Et formål med registeret er at forbrukeren skal ha mulighet for å gjøre seg kjent med om en eller flere utøvere er registrert i utøverregisteret. I § 9 andre ledd er det derfor fastsatt at opplysningene i registeret som hovedregel skal kunne avgis. Med hjemmel i bestemmelsens tredje punktum kan Helsedepartementet bestemme hvordan opplysningene i så fall skal gjøres tilgjengelig, for eksempel ved at de kan søkes frem fra nettbasert utgave av registeret. Departementet kan også bestemme om det skal ilegges gebyr for å gjøre opplysninger tilgjengelig.

11. des. Nr. 1501 2003**Forskrift om markedsføring av alternativ behandling av sykdom.**

Fastsatt av Helsedepartementet 11. desember 2003 med hjemmel i lov av 27. juni 2003 nr. 64 om alternativ behandling av sykdom mv. § 8 femte ledd. Kunngjort 16. desember 2003.

§ 1. Formål

Forskriftens formål er å bidra til at markedsføring av alternativ behandling skjer på en nøktern og saklig måte, og slik at pasientens sikkerhet blir ivaretatt.

§ 2. Krav til markedsføringen

Den som tilbyr alternativ behandling, kan i sin markedsføring kun gi en nøktern og saklig beskrivelse av virksomhetens art, jf. lov av 27. juni 2003 nr. 64 om alternativ behandling av sykdom mv. § 8 fjerde ledd.

Den som tilbyr alternativ behandling, kan i sin markedsføring ikke benytte påstander om at en behandlingsform har virkning mot konkrete sykdommer eller lidelser eller på andre måter utforme markedsføringen slik at den gir dette inntrykk.

Den som tilbyr alternativ behandling, kan ikke markedsføre behandlingsformer eller behandling av sykdommer eller lidelser som vedkommende etter § 5 – § 7 i lov om alternativ behandling av sykdom mv. eller annen lov, ikke har lov til å utøve eller behandle.

§ 3. Former for markedsføring

Forskriften gjelder annonsering og markedsføring av enhver art og i ethvert medium.

§ 4. Vurdering av markedsføringen

Markedsføringen skal blant annet vurderes ut fra det umiddelbare inntrykk markedsføringen skaper hos den jevne forbruker.

§ 5. Opplysning om navn, adresse mv.

I markedsføringen skal behandlerens navn, adresse, telefonnummer og annen nødvendig kontaktinformasjon fremgå.

Dersom behandleren er medlem av en utøverorganisasjon skal navnet på denne organisasjonen fremgå.

§ 6. Tilsyn

Forbrukerombudet og Markedsrådet skal ut fra hensynet til forbrukerne føre tilsyn med alternative behandleres markedsføring, jf. lov av 16. juni 1972 nr. 47 om kontroll med markedsføring og avtalevilkår.

§ 7. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2004.

Merknader til forskrift 11. desember 2003 nr. 1501 om markedsføring av alternativ behandling av sykdom**Merknader til § 1. Formål:**

Av formålsbestemmelsen i lov om alternativ behandling av sykdom mv. § 1, fremgår at loven blant annet har til hensikt å bidra til pasienters sikkerhet når de søker eller mottar alternativ behandling. Formålsbestemmelsen i forskriftens § 1 spesifiserer dette når det gjelder markedsføring av alternativ behandling.

Det fremgår at forskriftens formål skal være å regulere markedsføringen av alternativ behandling på en slik måte at markedsføringen kan bli et virkemiddel for å sikre den enkelte forbruker/pasient korrekt og saklig informasjon. Markedsføringsbestemmelsene skal således bidra til at forbruker/pasient ikke får urealistiske oppfatninger av hvilken hjelp som kan ytes fra den enkelte behandler. Markedsføringsbestemmelsene skal også ha som formål å bidra til at det utvises redelighet i markedsføringen, blant annet i forhold til om behandlingen også inneholder eventuelle religiøse elementer, slik at pasienter ikke lar seg behandle ut fra feil forutsetninger.

Selv om hensynet til pasientens valgfrihet og selvbestemmelse må tillegges stor vekt, må dette veies opp mot pasientens behov for beskyttelse. Pasienter vil på grunn av sin sykdom eller livssituasjon kunne være i en svært sårbar situasjon, og det er derfor viktig at det også på dette området stilles markedsføringskrav til den som behandler syke mennesker, og at man forhindrer spekulativ utnyttelse av pasienters sykdom eller livssituasjon. Ved at det gjennom forskrift stilles krav til utøvernes markedsføring vil utøverne ansvarliggjøres, og forskriften skal bidra til å hindre useriøs markedsføring. Også på denne måten kan regler om markedsføring bidra til å ivareta pasienters sikkerhet.

Forskriften vil oftest være relevant for fysiske personer. Forskriften vil imidlertid, – i likhet med hva som gjelder for lov om alternativ behandling av sykdom mv., også kunne omfatte juridiske personer, for eksempel selskaper. Bestemmelsene om markedsføring vil således gjelde også når et aksjeselskap markedsfører behandlingsevne som utøves av selskapets ansatte og/eller eiere.

Forskriftens bestemmelser om markedsføring vil gjelde i forhold til alle typer alternativ behandling som omfattes av lov om alternativ behandling av sykdom mv., og vil gjelde markedsføring av ulike former for undersøkelse eller behandling.

Av lov om alternativ behandling av sykdom mv. § 2 tredje ledd, fremgår at det med alternativ behandling siktes til «helsereelatert behandling», og da i hovedsak slik behandling som skjer utenfor helsetjenesten og som ikke utøves

av helsepersonell. Uttrykket «helserelatert behandling» innebærer en avgrensning mot tjenester som i hovedsak retter seg mot økt fysisk og psykisk velvære, skjønnhetspleie o.l. Også tjenester som i hovedsak må sies å rette seg mot personlig selvutvikling, for eksempel enkelte former for meditasjon eller filosofisk og livssynorienterte tjenester, vil som utgangspunkt falle utenfor forskriften selv om det vil kunne hevdes at også slike tjenester kan ha innvirkning på den enkeltes helsetilstand i utvidet forstand. Den nærmere avgrensning mot tjenester som ikke kan sies å være «helserelatert behandling» vil måtte skje etter en konkret helhetsvurdering.

I samsvar med hva som gjelder for lov om alternativ behandling av sykdom mv., er forskriften avgrenset mot markedsføring av tjenester eller produkter som er omfattet av legemiddel- og næringsmiddelovgivningen, jf. Ot.prp.nr.27 (2002–2003). Forskriften må også avgrenses mot lov av 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell mv. (helsepersonelloven) hvor det i § 13 er inntatt en særskilt bestemmelse om helsepersonells markedsføring. Ved markedsføring av helsehjelp skal helsepersonell påse at markedsføring er forsvarlig, nøktern og saklig, blant annet skal markedsføringen ikke inneholde opplysninger som kan villede pasienten eller befolkningen. Bestemmelsen vil være relevant for helsepersonell som markedsfører alternativ behandling, enten som selvstendig behandlingstilbud eller som et supplement til skolemedisinsk behandling. Statens helsetilsyn og Helsetilsynet i fylkene er tilsynsmyndighet i forhold til bestemmelsen i helsepersonelloven, jf. merknadene til forskriftens § 6.

Merknader til § 2. Krav til markedsføringen:

Forskriftens § 2 om krav til markedsføringen må sees i sammenheng med § 8 i lov om alternativ behandling av sykdom mv., hvor det er fastsatt regler for alternative behandleres adgang til å markedsføre sin virksomhet, samt regler om tittelbeskyttelse. I lovens § 8 første ledd er det inntatt en bestemmelse som henviser til den tittelbeskyttelse som følger av helsepersonelloven § 74. I § 8 andre ledd er det inntatt en tilsvarende bestemmelse om tittelbeskyttelse for utøvere av alternativ behandling som er registrert i den frivillige registerordning som er opprettet ved forskrift med hjemmel i § 3 i lov om alternativ behandling av sykdom mv., jf. forskrift av 11. desember 2003 nr. 1500. Etter § 8 andre ledd vil bruk av begrepet «registrert» i tilknytning til yrkesbetegnelse som alternativ behandler, være forbeholdt den som er registrert i dette registeret.

I lovens § 8 tredje ledd er det inntatt begrensninger når det gjelder tittelbruk eller markedsføring av virksomheten som kan gi uriktig inntrykk av at vedkommende har slik tittel som er beskyttet. Avgjørende vil være om den konkrete tittelbruk eller markedsføring gir inntrykk av at vedkommende er autorisert helsepersonell eller registrert utøver. § 8 tredje ledd sammenholdt med første og andre ledd, medfører at den som ikke er registrert ikke kan markedsføre seg som «registrert» utøver av en behandlingsform, uavhengig av om det av markedsføringen for øvrig fremgår at det siktes til en annen registerordning enn den offentlige registerordningen, for eksempel bransjeopprettede ordninger. Også markedsføring med påstander om at utøveren innehar en utdanning eller tittelbetegnelse som oppfyller vilkårene for å bli registrert, eller påstander om at utøveren har utdanning eller yrkesbakgrunn som tilsvarer den utdanning eller yrkesbakgrunn andre grupper av registrerte utøvere har, vil være forbudt.

Hovedregelen om alternative behandleres markedsføring er fastsatt i lovens § 8 fjerde ledd. Av pedagogiske grunner er denne bestemmelsen også inntatt i forskriftens § 2 første ledd. Forskriftsbestemmelsen skal forstås på samme måte som lovens § 8 fjerde ledd.

Med begrepet «virksomhetens art» siktes det både til mer forretningsmessige opplysninger og opplysninger om de ulike behandlingsformer som tilbys. Når det gjelder forretningsmessige opplysninger, siktes det særlig til opplysninger om navn, tittel, adresse, kontortid, kontaktmåter (telefon, e-post, hjemmeside på Internett) osv., jf. også merknadene til forskriftens § 5.

Ved markedsføringen av «virksomhetens art» er det et krav at markedsføringen skal være «nøktern og saklig». Vurderingen i forhold til disse vilkårene vil til en viss grad være likeartet. Når det stilles krav om at markedsføringen av alternativ behandling skal være nøktern, siktes det særlig til at markedsføringen ikke må inneholde opplysninger som kan villede. Det skal blant annet legges vekt på om markedsføringen kan bidra til å utnytte befolkningens mangelfulle kunnskap, for eksempel dersom det er et misforhold mellom tilbudet slik det fremgår av markedsføringen, påregnelig resultat og eventuelle uheldige skader eller uønskede effekter av behandlingen. Eksempel her vil være dersom en behandler i sin markedsføring fremhever sine behandlingstjenester som mer egnet enn andre sammenlignbare behandlingsformer. Etter en konkret vurdering vil det også kunne være villedende dersom behandleren ikke opplyser pasienten om religiøse elementer som inngår i eller ligger til grunn for behandlingen eller hvilke forklaringsmodeller eller virkelighetsoppfatninger behandlingen foregår innenfor.

At markedsføringen skal være saklig vil særlig medføre krav om at markedsføringen ikke skal utformes på en slik måte at den på en utilbørlig måte undergraver eller svekker tilliten til den ordinære helsetjeneste, til helsepersonell eller til andre former for alternativ behandling eller behandlere. Sistnevnte vil særlig kunne være tilfelle dersom en alternativ behandlingsform er beskrevet på en måte som klart avviker fra det som bransjen selv/de ulike utøverorganisasjoner anser for å være en faglig korrekt beskrivelse av behandlingsformen. Kravet om at markedsføringen skal være saklig vil særlig være av betydning når det gjelder beskrivelsen av ulike behandlingsformer som behandleren tilbyr og ved hvilke tilstander disse brukes, jf. nærmere om dette nedenfor.

Som nevnt er det i § 8 i lov om alternativ behandling av sykdom mv. fastsatt egne regler om tittelbeskyttelse. Disse reglene suppleres av forskriftens krav om at markedsføringen skal være saklig, jf. forskriftens § 2 første ledd.

Markedsføringen vil være i strid med kravet om saklighet dersom det i markedsføringen benyttes betegnelsen «registrert» i kombinasjon med bestemte titler eller lignende som gir inntrykk av at man enten er offentlig godkjent eller at det å være registrert innebærer en offentlig godkjenning av den enkelte alternative behandler eller behandlingsform. Det vil med andre ord ikke være adgang til å benytte tittelkonstellasjoner eller -sammensetninger som kan gi et slikt inntrykk, for eksempel bruk av betegnelsene «offentlig registrert», «offentlig godkjent i henhold til registerordningen», «godkjent i henhold til offentlig registerordning», «offentlig godkjent registrert utøver», «myndighetsgodkjent registrert utøver» og lignende.

Som nevnt omfatter begrepet «virksomhetens art» etter forskriftens § 2 første ledd, – i tillegg til opplysninger av mer forretningsmessige karakter, også opplysninger om de ulike behandlingsformer som utøveren tilbyr, hva disse går ut på og hvordan de gjennomføres, samt en nøktern beskrivelse av hvilke tilstander de brukes ved. I forskriftens § 2 andre ledd er det inntatt en ytterligere presisering eller utdyping av hva slags opplysninger eller påstander som kan benyttes i markedsføringssammenheng. Formålet med bestemmelsen skal særlig være å forhindre uriktige eller udokumenterte påstander om hva de enkelte behandlingsformer hjelper mot, hvor stor bedring som kan påregnes, hvor stor sannsynlighet det er for at behandlingen kan ha effekt osv.

Beskrivelsen av den enkelte behandlingsform og hva denne går ut på eller hvordan den gjennomføres, må ikke være utformet på en slik måte at det fremstår som påstander om at behandlingsformen er effektiv eller har virkning mot konkrete sykdommer, syndromer, lidelser eller spesifikke diagnoser.

Det må også utvises særlig aktsomhet ved beskrivelser av hvilke tilstander den alternative behandlingen brukes eller benyttes ved. Bakgrunnen er at markedsføringen ellers lett kan gi et inntrykk av at behandlingsformen har dokumentert terapeutisk effekt. Dersom det i markedsføringen av en behandler eller behandlingsform antydes eller benyttes påstander om helbredelse, forebygging, behandling eller lignende av konkrete sykdommer eller lidelser, er dette påstander som krever dokumentasjon, og slik markedsføring vil som nevnt være forbudt. Eksempler på markedsføring som etter dette ikke vil være tillatt, vil være dersom det i markedsføringen fremsettes påstander eller antydes at en alternativ behandler kan behandle, kurere eller helbrede en nærmere definert sykdom eller lidelse, for eksempel astma, allergier, hjerte-karsykdommer, fibromyalgi osv. Tilsvarende vil gjelde dersom det gjennom markedsføringen påstås eller antydes at forskjellige alternative behandlingsformer kan kurere eller helbrede slike konkrete eller spesifiserte sykdommer, lidelser eller diagnoser, eller bidra til dette. Likt med påstander om å «kurere» eller «helbrede» skal bedømmes påstander som indikerer at en behandler eller en behandlingsform vil forebygge eller motvirke slike konkrete sykdommer eller lidelser i å oppstå eller inntreffe.

Eksempler på markedsføring som vil være tillatt, vil være mer generelle beskrivelser av de tilstander som behandlingsformene kan benyttes ved. Eksempler på dette vil være dersom det i markedsføringen uttales at en behandlingsform brukes eller benyttes ved «rygg- og nakkeplager», «stive muskler», «tretthet», «slapphet» og lignende. Likedan kan det opplyses at behandlingsformen kan benyttes for å forebygge eller redusere omfanget av slike generelt beskrevne tilstander eller plager. Den enkelte utøver vil også kunne opplyse om at han/hun har lang eller bred erfaring med bruk av en eller flere behandlingsformer, eller at han/hun særlig har erfaring med å bruke eller benytte en eller flere bestemte behandlingsformer ved slike generelt beskrevne tilstander, lidelser eller plager.

I markedsføringssammenheng vil det som hovedregel ikke være adgang til å innta eller gjengi uttalelser, anbefalinger eller konklusjoner fra fagtidsskrifter, forskningsinstitusjoner, forskningsprosjekter eller andre kilder som omhandler behandleren eller den enkelte behandlingsform. Bruk av slike kilder med et autoritativt preg vil av forbrukeren lett kunne oppfattes som påstander om effekt, og i så fall vil markedsføringen være i strid med forskriften. Som eksempel på slik markedsføring som lett vil være i strid med forskriften kan det vises til påstander av typen: «Forskningsstudie X indikerer at behandlingsform A er effektiv mot lidelse/sykdom...», «Et forskningsprosjekt ved universitet/høgskole Y har påvist merkbart bedring i pasientens plager ved bruk av behandlingsform B ...», «En studie publisert i fagtidsskrift Z støtter tidligere antagelser om at behandlingsformen C vil medføre raskere behandling/tilheling av diagnose/sykdom ...», «Langvarig bruk av behandlingsform D ved amerikanske sykehus indikerer/har vist at behandlingsformen er gunstig i forhold til diagnose/sykdom Æ».

Tilsvarende vil markedsføring som har inntatt eller gjengitt uttalelser fra fornøyde kunder, brukerundersøkelser, uttalelser hvor helsepersonell går god for en alternativ behandlingsform som er gitt til en pasient eller gruppe av pasienter, lett kunne gi et inntrykk av at en behandlingsform har effekt. Slik markedsføring vil dermed som utgangspunkt også være forbudt. Som eksempel på slik markedsføring kan det vises til uttalelser av typen: «Pasientene O, P og Q har i ukebladet A uttalt at de har vært svært fornøyd med bruk av behandlingsformen X for sykdommen ...», «Behandlingsformen Y var svært effektiv mot min sykdom ...», «En brukerundersøkelse gjennomført av den norske utøverorganisasjonen for behandlingsformen Z, viser at en viss prosentandel av pasientene registrerte bedring i sykdommen/tilstanden B ved bruk av behandling Ø», «Lege R oppgir at hun har observert en merkbart raskere tilheling/behandling hos de av hennes pasienter med sykdommen C som i tillegg/istedenfor skolemedisinsk behandling har valgt den alternative behandlingsformen Y».

Avgjørelsen av hvorvidt markedsføringen skal sies å være i strid med bestemmelsen i § 2 andre ledd, vil bero på en konkret helhetsvurdering vurdert ut fra det umiddelbare inntrykk markedsføringen skaper hos den jevne forbruker, jf. merknadene til § 4.

I forskriftens § 2 tredje ledd er det presisert at den som tilbyr alternativ behandling ikke kan markedsføre behandlingsformer eller behandling av sykdommer eller lidelser som han etter lov om alternativ behandling av sykdom mv. ikke har lov til å utøve eller behandle. I samsvar med lovens § 5 – § 7 vil dette som hovedregel

innebære et forbud mot markedsføring av medisinske inngrep eller behandling som kan medføre alvorlig helserisiko, behandling av allmennfarlige smittsomme sykdommer og behandling av såkalte alvorlige sykdommer og lidelser.

Merknader til § 3. Former for markedsføring:

Av bestemmelsen fremgår at forskriftens regler gjelder for annonsering og markedsføring «av enhver art» og «i ethvert medium.»

Forskriften vil således for det første omfatte markedsføring som skjer i papirform, for eksempel ved oppføring i telefonkataloger, visittkort eller annet kontakt-/informasjonsmaterieell for en eller flere utøvere, særskilt utarbeidet reklamematerieell eller gjennom annonser i aviser, blader, tidsskrifter eller bransjeblad. Videre vil forskriften omfatte markedsføring som skjer i form av lyd- og bildereklame på tv eller radio. Også elektronisk formidlet markedsføring, for eksempel ved e-post eller ved markedsføring på Internett, vil være omfattet. Begrepet vil også omfatte ulike former for markedsføring ved hjelp av teletorgtjenester. Særlig i de tilfeller hvor det benyttes markedsføring på Internett, typisk ved opprettelse av egen hjemmeside eller ved bruk av e-post, vil vurderingen av markedsføringen også kunne omfatte de henvisninger/linker som er inntatt.

Selv om en konkret annonse er utformet slik at den isolert sett ikke er i strid med regelverket, vil markedsføringen etter en helhetsvurdering kunne bli ansett for å være i strid med regelverket dersom det i annonsen er inntatt henvisninger til andre kilder hvor det gis markedsføring i strid med regelverket. Under merknadene til § 2 andre ledd er det gitt en rekke eksempler på påstander eller utsagn som kan være i strid med markedsføringsreglene dersom de er inntatt i eller gjort til en selvstendig del av selve annonsen eller markedsføringen. Også mer indirekte bruk av slike påstander eller utsagn i markedsføringssammenheng vil som nevnt kunne være i strid med markedsføringsreglene. Et typisk eksempel vil være dersom en utøver markedsfører sin virksomhet på Internett, og det i markedsføringen er inntatt linker som fører forbrukeren inn på sider hvor det fremsettes effektpåstander eller påstander om at ulike behandlingsformer kan benyttes ved spesifikke sykdommer, lidelser eller diagnoser. Slike henvisninger eller linker kan for eksempel være utformet på følgende måte; «For nærmere opplysninger om effekt av behandlingsformen X, klikk her!», «Link til side A som redegjør for hvilke sykdommer/diagnoser som kan behandles med behandlingsformen Y» og lignende. Også slik indirekte markedsføring hvor det kun er inntatt en henvisning til publikasjoner, fagtidsskrifter eller forskningsrapporter som nevnt under merknadene til § 2, men uten at det siteres fra disse eller er opplinket direkte til internettsider hvor opplysningene fremgår, vil etter en konkret vurdering kunne være i strid med forskriften.

Hvorvidt henvisninger eller linker av ovennevnte typer skal medføre at markedsføringen blir å anse for å være i strid med regelverket, vil måtte avgjøres etter en konkret helhetsvurdering og det avgjørende vil også her være hvilket umiddelbart inntrykk dette skaper hos den jevne forbruker, jf. forskriftens § 4. Det vil her blant annet måtte legges vekt på hvor direkte henvisningen eller opplinkingen er, om de publikasjoner eller internettsider det henvises til/links til inneholder generell informasjon om en behandlingsform eller om den/de utelukkende inneholder opplysninger som spesifikt sier noe om behandlingseffekt, om publikasjonen/internettsiden utelukkende synes opprettet for å kunne benyttes i markedsføringssammenheng, om siden eller publikasjonen er utarbeidet av den markedsførende selv eller om den er utarbeidet av andre som ikke har hatt til hensikt at den skal tjene som markedsføring, om publikasjonen/internettsiden er utarbeidet/opprettet av alternative behandlere, pasientgrupper eller utøverorganisasjoner osv. Det skal ikke være mulig å omgå markedsføringsforbudet mot effektpåstander ved kun å henvise til andre kilder eller nettsteder som ligger «utenfor» hovedannonsen eller den enkelte utøvers egen markedsføring.

Av ovenstående fremgår at en alternativ behandlers markedsføring vil kunne bli bedømt å være i strid med forskriften også der hvor markedsføringen skjer mer indirekte, typisk ved henvisninger eller opplinkinger til internettsider. Som nevnt innledningsvis gjelder forskriften som hovedregel overfor fysiske eller juridiske personer som tilbyr eller utøver alternativ behandling. Slik sett vil forskriften som utgangspunkt ofte ikke kunne anvendes overfor aktører som ikke tilbyr eller utfører behandling, men som for eksempel bare er ansvarlig for en publikasjon, en undersøkelse eller den hjemmeside som en utøver henviser til. Typisk eksempel vil være en utøverorganisasjon som i sitt medlemsblad eller på sin hjemmeside redegjør for de ulike behandlingsformer som deres medlemmer tilbyr eller ved hvilke tilstander behandlingen benyttes, samt også redegjør for siste nytt på forskningsfronten eller brukerundersøkelser i forhold til en eller flere alternative behandlingsformer. På slike sider vil det typisk også kunne være henvisninger eller opplinking til offentlige publikasjoner eller offentlig Informasjonsbank. For denne type virksomhet må det aksepteres at det legges ut vesentlig mer informasjon om de ulike behandlingsformer til bruk for medlemmene, pasienter og andre, enn hva man ville ha akseptert dersom det var snakk om ren markedsføring for en eller flere konkrete behandlere eller deres behandlingsevne. Slik sett vil det her kunne være adgang til å fremsette påstander eller gi opplysninger som en konkret utøver selv ikke ville kunne gjort i markedsføringsøyemed for sin virksomhet.

Imidlertid vil Forbrukerombudet med hjemmel i markedsføringsloven kunne gripe inn overfor også slike publikasjoner eller internettsider dersom de anses for å være i strid med markedsføringsloven. Etter markedsføringsloven vil en utøverorganisasjon kunne rammes dersom den må antas å drive næringsvirksomhet på vegne av sine medlemmer gjennom markedsføringen. Begrepet «markedsføring» forstås etter loven i en utvidet betydning. Også det som isolert sett også kan betraktes som opplysnings- eller informasjonsvirksomhet kan ut fra en helhetsvurdering fremstå som markedsføring i henhold til loven. Også her vil det måtte foretas en konkret

helhetsvurdering, og det vil blant annet måtte legges vekt på hvem opplysningsvirksomheten/markedsføringen fremstår som rettet mot. Dersom denne primært fremstår som rettet mot allmennheten eller en større krets av personer, vil det lettere kunne rammes av markedsføringsloven, kontra der hvor markedsføringen/opplysningene primært fremstår som informasjon til organisasjonens medlemmer. Det vil videre måtte legges vekt på om opplysningsvirksomheten etter en helhetsvurdering fremstår som salgsfremmende for organisasjonen eller dens medlemmer, med andre ord om det fremstår som om hovedhensikten er å tiltrekke seg kunder eller å selge tjenester på vegne av medlemmene eller om det fremstår som om hensikten utelukkende er å gi informasjon.

På samme måte som når en utøver i sin markedsføring inntar henvisninger eller linker seg opp til andre nettsider, vil også en utøverorganisasjon som utgangspunkt være ansvarlig for alt som presenteres på eget nettsted, uavhengig av om informasjonen er levert av andre. Utøverorganisasjonen vil således i markedsføringsammenheng kunne bli ansvarlig også for innholdet i slikt materiale som det linkes til.

Markedsføringsbestemmelsene etter denne forskriften vil som utgangspunkt også gjelde overfor påstander som fremsettes eller presentasjoner som gjøres i forbindelse med salgsfremvisninger og messer, i forhold til kurs eller undervisning hvor salgselementet er fremtredende, samt også overfor ulike typer materiell som utdeles i slike sammenhenger. Markedsføringsbestemmelsene etter denne forskriften vil imidlertid som hovedregel ikke gjelde overfor den undervisning eller kurs som utøverorganisasjoner eller skoler/andre utdanningsinstitusjoner gir til studenter, eller som gis i forbindelse med etter- eller videreutdanning av ferdig utdannede behandlere.

Markedsføringsbestemmelsene etter forskriften vil som utgangspunkt heller ikke kunne anvendes i forhold til hvordan skoler eller andre utdanningsinstitusjoner markedsfører sine kurs eller utdanningstilbud. Imidlertid vil slik markedsføring kunne rammes av det generelle regelverket som følger av markedsføringsloven. Som ellers vil det også her måtte bli snakk om en helhetsvurdering hvor det avgjørende vil være hvilket umiddelbart inntrykk markedsføringen skaper hos den jevne forbruker.

Markedsføringsreglene etter forskriften vil i utgangspunktet også gjelde for markedsføring som skjer i behandlingssammenheng, både i forhold til den konkrete behandlingssituasjonen, for eksempel dersom det her reklameres for bestemte tjenester eller produkter, og i de tilfellene hvor behandleren retter sin markedsføring mot tidligere pasienter eller pasienter som er inne i et behandlingsopplegg. Det må imidlertid her trekkes en grense mellom det som er ren markedsføring og det som er å anse for behandlingssituasjon som utøveren etter en faglig og yrkesetisk vurdering finner å måtte gi til den enkelte pasient. Nøyaktig hvor denne grensen skal gå vil måtte avgjøres etter en konkret helhetsvurdering, men som utgangspunkt må behandleren i en undersøkelses- eller behandlingssituasjon kunne gi informasjon om de undersøkelser som gjøres, hvilke svar disse gir og behandlerens vurdering av dette, hva slags behandling som anbefales og hvorfor (eventuelt flere alternative behandlingsformer dersom dette er aktuelt), hvor lenge behandlingen bør fortsette, forventet resultat av behandlingen, kostnader forbundet med ulike behandlingsformer og lignende.

Forskriftens bestemmelser vil omfatte markedsføring som retter seg mot bestemte enkeltpersoner og markedsføring som retter seg mot bestemte eller mer ubestemte grupper av personer. Eksempler på det første vil være dersom en behandler sender reklamemateriell til tidligere pasienter eller på annen måte markedsfører sin virksomhet overfor navngitte personer. Eksempler på markedsføring som retter seg mot mer bestemte grupper av personer vil være utsendelse av reklamemateriell til en mer eller mindre definert gruppe, for eksempel i henhold til en adresseliste som behandleren selv har utarbeidet eller kjøpt av andre, utdeling av reklamemateriell innenfor et bestemt område, for eksempel i postkassene i nrområdet. Eksempler på markedsføring rettet mot ubestemte grupper vil være markedsføring som er utformet for et helt ubestemt publikum, typisk TV- og radioreklame, reklameplakater på offentlig sted, internettannonsering og lignende.

Som nevnt vil reglene gjelde overfor markedsføring i alle typer medier. Det kan imidlertid tenkes at reglene til en viss grad vil måtte tolkes litt forskjellig avhengig av mediets karakter. For eksempel kan det være grunn til å stille andre krav til hvordan en annonsør skal presentere seg og sine tjenester ved telefonmarkedsføring enn ved trykt reklame, ettersom forbruker ved telefonmarkedsføring ikke har muligheten til å studere opplysningene på samme måte som ved trykt reklame.

Merknader til § 4. Vurdering av markedsføringen:

All markedsføring skal i henhold til forskriften bli vurdert ut fra det umiddelbare inntrykk markedsføringen skaper hos den jevne forbruker. Derfor må det særlig utvises aktsomhet ved beskrivelser av hvilke tilstander den alternative behandlingen brukes ved, idet slik markedsføring ellers lett kan gi et inntrykk av at en behandlingsform har effekt. Dette vil typisk gjelde markedsføring av en behandlingsform med bruk av løfter om helbredelse, forebygging eller lignende av konkrete sykdommer eller lidelser. Slik markedsføring vil som nevnt være forbudt, jf. ovenfor om § 2 og merknadene til bestemmelsen.

Som hovedregel må alt som fremheves i markedsføringen sees på som et utsagn fra annonsøren selv. Dersom det i markedsføringen inntas utsagn fra sakkyndige eller fra fornøyde kunder, vil annonsøren selv være ansvarlig for disse påstandene. Markedsføring av ulike behandlingsformers virkning i forhold til konkrete sykdommer eller lidelser vil med andre ord heller ikke være lovlig dersom disse påstandene fremkommer i form av utsagn fra pasienter eller andre, og ikke fra behandleren selv. Som nevnt i merknadene til § 3 vil også henvisninger eller linker til andre publikasjoner/nettsider kunne bli tillagt vekt ved helhetsvurderingen av markedsføringen.

Grensen mellom markedsføring og informasjon vil kunne være vanskelig å trekke skarpt, og vil måtte vurderes skjønnsmessig i det enkelte tilfelle. Ved en slik helhetsvurdering av markedsføringen, skal det som nevnt legges avgjørende vekt på hvordan markedsføringen fremstår hos den jevne forbruker/pasient. Slik sett vil en annonse også kunne rammes selv om det ikke direkte sies at en behandlingsform har effekt i forhold til en spesifikk sykdom eller lidelse, dersom dette faktisk fremstår som budskapet i annonsen. Selv om det isolert sett ikke er noe å utsette på de enkeltstående opplysninger som er gitt i markedsføringen, er det etter praksis den kontekst opplysningene gis i som vil være avgjørende. Opplysninger eller utsagn som hver for seg fremstår som korrekte og balanserte, kan etter en samlet vurdering gi et uriktig eller villedende inntrykk av en gitt behandlingsforms effekt, for eksempel dersom opplysningene gis i kombinasjon med illustrasjoner eller bilder.

Ved en helhetsvurdering av markedsføringen må det videre blant annet legges vekt på om opplysningene eller fremstillingen har et klart eller mindre klart salgsfremmende element eller har slik hensikt. Det vil også kunne tillegges vekt om den som står som ansvarlig for opplysningene eller fremstillingen driver kommersiell virksomhet. Slike tilfeller vil lettere bli å anse for markedsføring sammenlignet med tilfeller hvor den/de som er ansvarlig for opplysningene eller fremstillingen er for eksempel en utøverorganisasjon, en ideell organisasjon eller en pasientorganisasjon.

All markedsføring må fremstå som markedsføring, og må umiddelbart for forbrukeren kunne atskilles fra annet materiale som redaksjonelt stoff og underholdning. Slik sammenblanding er uttrykkelig forbudt etter markedsføringslovens § 1 fjerde ledd.

Merknader til § 5. Opplysning om navn, adresse mv.:

I merknadene til § 2 er det redegjort nærmere for hvilken adgang det er til å benytte titler og beskrive virksomhetens art i markedsføringssammenheng, herunder blant annet behandlerens navn, adresse og annen kontaktinformasjon. For å tydeliggjøre at visse opplysninger alltid skal fremgå av markedsføringen, er det i § 5 første ledd inntatt en egen bestemmelse som presiserer dette. Begrunnelsen for bestemmelsen er at det for tilsynsmyndigheter og andre klart skal fremgå hvem som er ansvarlig for markedsføringen.

I § 5 andre ledd er det presisert at i tillegg til kontaktinformasjon som nevnt i første ledd, skal det av markedsføringen fremgå hvilken utøverorganisasjon behandleren er medlem av. Begrunnelsen for at dette skal fremgå av markedsføringen er særlig at pasienten skal kunne henvende seg dit ved nærmere spørsmål, for eksempel om den enkelte behandler eller den behandlingsform han/hun tilbyr. Dersom behandleren er registrert i henhold til den frivillige registerordningen for utøvere av alternativ behandling, skal pasienten også lett kunne identifisere behandlerens utøverorganisasjon dersom pasienten skulle ønske å benytte den klageadgang han/hun vil ha i henhold til registerordningen. Også tilsynsmyndighetene vil kunne ha behov for å kontakte eller informere en behandler utøverorganisasjon, for eksempel dersom behandleren markedsfører sin virksomhet i strid med lov og forskrift.

Merknader til § 6. Tilsyn med markedsføringen:

Forbrukerombudet er et uavhengig tilsynsorgan, og tilsynsoppgavene følger av markedsføringslovens § 13. Etter vedtatt lovendring i forbindelse med vedtagelsen av lov om alternativ behandling av sykdom, følger det av nytt tredje punktum i markedsføringslovens § 13 første ledd at Forbrukerombudet ut fra hensynet til forbrukerne skal føre tilsyn med markedsføringen etter § 8 i lov om alternativ behandling av sykdom mv.

Selv om alternative behandleres markedsføring nå er regulert i lovens § 8 og herværende forskrift, vil som nevnt også markedsføringsloven kunne ha betydning for hvordan alternative behandlere kan markedsføre sin virksomhet.

Av markedsføringsloven fremgår at Forbrukerombudet skal informere de næringsdrivende om regelverket, og rådggi eller forhandle med de næringsdrivende for å komme frem til løsninger som ikke er lovstridige. Dersom det ikke kommer til enighet, kan saken bringes inn for Markedsrådet til avgjørelse. Markedsrådet er et forvaltningsorgan som har kompetanse til å fatte forbuds- og/eller påbudsvedtak mot virksomheter og personer som bryter markedsføringsloven, jf. markedsføringslovens § 12 og § 14. Samtidig med at det vedtas forbuds- eller påbudsvedtak skal det også som hovedregel fastsettes vedtak om tvangsgebyr, som den vedtaket retter seg mot må betale dersom vedtaket brytes. I særlige tilfeller kan Forbrukerombudet vedta forbudsvedtak med tilknyttet vedtak om tvangsgebyr. Dersom vedtaket brytes, skriver Forbrukerombudet ut forelegg som den som mottar det kan velge å vedta. Dersom forelegget ikke vedtas, må Forbrukerombudet gå til sivilt søksmål ved de ordinære domstoler for å få betalingsforpliktelsen fastslått.

I tillegg til Forbrukerombudet/Markedsrådets tilsynsvirksomhet, vil den enkelte utøverorganisasjon også kunne føre kontroll eller tilsyn med egne medlemmers markedsføring. I den forbindelse vises det blant annet til forskrift av 11. desember 2003 nr. 1500 om frivillig registerordning for utøvere av alternativ behandling, hvor det fremgår at en utøverorganisasjon for å bli godkjent, blant annet må ha en klageordning som kan behandle pasientklager, herunder klager på en utøvers markedsføring. Av forskriften fremgår videre at en utøverorganisasjon for å bli godkjent skal ha mulighet for å ekskludere utøvere, og i merknadene til forskriften er det påpekt at eksklusjon bør være mulig dersom en utøver driver virksomhet i strid med lov om alternativ behandling av sykdom mv., herunder lovens bestemmelser om markedsføring. Det vil være naturlig at utøverorganisasjonen i slike saker legger betydelig vekt på hvordan Forbrukerrådet/Markedsrådet eventuelt har vurdert en nærmere bestemt form for markedsføringspraksis eller kanskje også en konkret utøvers markedsføring som senere blir påklaget til utøverorganisasjonens klageorgan.

Når det gjelder helsepersonell som tilbyr eller utøver alternativ behandling, vil Statens helsetilsyn/Helsetilsynet i fylket føre tilsyn med disse utøvernes markedsføring i henhold til helsepersonelloven § 13 første ledd, jf. lov av 30.

mars 1984 nr. 15 om statlig tilsyn med helsetjenesten § 1 og § 2. Tilsynsmyndighetene fører tilsyn med helsepersonell og helsetjenestens markedsføring, og har ingen formell rolle når det gjelder håndhevelse av «rene» alternative behandleres markedsføring, jf. nærmere om dette i Ot.prp.nr.27 (2002–2003) Om lov om alternativ behandling av sykdom mv.

12. des. Nr. 1502 2003

Forskrift om endring i forskrift om måling, avregning og samordnet opptreden ved kraftomsetning og fakturering av netjtjenester, forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffier og forskrift om planlegging og gjennomføring av rekvisisjon av kraft og tvangsmessige leveringsinnskrenkninger ved kraftrasjonering.

Fastsatt av Norges vassdrags- og energidirektorat 12. desember 2003 med hjemmel i forskrift av 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften) § 7–1, gitt med hjemmel i lov av 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 7–6. Kunngjort 16. desember 2003.

I

I forskrift av 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning og samordnet opptreden ved kraftomsetning og fakturering av netjtjenester gjøres følgende endringer:

§ 1–2 første ledd skal lyde:

Reglene i denne forskrift gjelder ved bytte av kraftleverandør, måling, avregning, samordnet opptreden ved kraftomsetning, fakturering av netjtjenester, fakturering av elektrisk energi, samt felles fakturering av netjtjenester og elektrisk energi.

Ny § 8–1b skal lyde:

§ 8–1b. Særskilte avlesnings-, fakturerings- og informasjonstiltak

Norges vassdrags- og energidirektorat kan i anstrengte energisituasjoner pålegge nettselskap og kraftleverandører å innføre særskilte avlesnings-, fakturerings- og informasjonsrutiner.

Nettselskap og kraftleverandører skal kunne legge om til særskilte rutiner innen rimelig tid etter at pålegg er vedtatt etter første ledd.

II

I forskrift av 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffier gjøres følgende endring:

Ny § 17–7 skal lyde:

§ 17–7. Tariffering under rasjonering

Når departementet har iverksatt rasjonering i medhold av § 5A-2 i energiloven, kan rasjoneringsmyndigheten fastsette særskilte tariffier som sikrer at kraftrasjonering blir gjennomført på en samfunnsmessig rasjonell måte, slik at energien blir best mulig utnyttet ut fra hensynet til allmenne og private interesser.

III

I forskrift av 17. desember 2001 nr. 1421 om planlegging og gjennomføring av rekvisisjon av kraft og tvangsmessige leveringsinnskrenkninger ved kraftrasjonering gjøres følgende endring:

Ny § 13a skal lyde:

§ 13a. Overtredelsesgebyr

Ved overtredelse av bestemmelsene i § 9, § 10, § 11 og § 12 kan det ilegges overtredelsesgebyr.

IV

Endringene trer i kraft 1. januar 2004, med unntak av § 8–1b under del I som trer i kraft 1. oktober 2004.

12. des. Nr. 1503 2003

Forskrift om endring i forskrift om engrossalg og tilvirkning av alkoholholdig drikk mv.

Fastsatt av Sosialdepartementet 12. desember 2003 med hjemmel i lov av 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. § 2–1. Kunngjort 16. desember 2003.

I

I forskrift av 30. november 1995 nr. 937 om engrossalg og tilvirkning av alkoholholdig drikk mv. gjøres følgende endring:

§ 2–2 skal lyde:

Reisende kan til personlig bruk innføre inntil 27 liter alkoholholdig drikk med alkoholstyrke over 2,5 til og med 22 volumprosent alkohol og inntil 4 liter alkoholholdig drikk med alkoholstyrke over 22 til og med 60 volumprosent alkohol, som reisegods gjennom fortolling ved innreise til Norge. Sosial- og helsedirektoratet kan gi tillatelse til innførsel utover dette.

Det er et vilkår for slik innførsel at den alkoholholdige drikken ikke er bestemt for salg eller ervervsmessig bruk og at den reisende selv bringer varen med seg slik at den kan legges fram til tollbehandling ved passering av tollkontroll.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2004.

12. des. Nr. 1504 2003

Forskrift om endring i forskrift til lov om petroleumsvirksomhet.

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 12. desember 2003 med hjemmel i lov av 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet (petroleumsloven) § 10–18 og § 10–4. Fremmet av Olje- og energidepartementet. Kunngjort 16. desember 2003.

I

I forskrift av 27. juni 1997 nr. 653 til lov om petroleumsvirksomhet gjøres følgende endring:

§ 85 nytt sjuende ledd skal lyde:

Bestemmelsene i denne paragraf skal heller ikke være til hinder for utveksling av informasjon med Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Petroleumstilsynet.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2004.

12. des. Nr. 1505 2003

Ikrafttredelse av lov av 12. desember 2003 nr. 113 om endringer i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner m.m. (kommunal revisjon).

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 12. desember 2003 med hjemmel i lov av 12. desember 2003 nr. 113 om endringer i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner m.m. (kommunal revisjon) del VI. Fremmet av Kommunal- og regionaldepartementet. Kunngjort 16. desember 2003.

Lov av 12. desember 2003 nr. 113 om endringer i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner m.m. (kommunal revisjon) gjelder fra 1. juli 2004.

12. des. Nr. 1506 2003

Vedtak om opprettelse av et selvstendig forvaltningsorgan for Norsk Akkreditering.

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 12. desember 2003. Fremmet av Nærings- og handelsdepartementet. Kunngjort 16. desember 2003.

Forvaltningsorganet Norsk Akkreditering opprettes 1. januar 2004.

12. des. Nr. 1507 2003

Ikraftsetjing av lov av 12. desember 2003 nr. 115 om statleg varekrigsforsikring.

Fastsett ved Kronprinsreg.res. 12. desember 2003 med heimel i lov av 12. desember 2003 nr. 115 om statleg varekrigsforsikring § 6. Fremja av Nærings- og handelsdepartementet. Kunngjort 16. desember 2003.

Lov av 12. desember 2003 nr. 115 om statleg varekrigsforsikring trer i kraft frå 1. januar 2004.

12. des. Nr. 1508 2003**Forskrift om opphevelse av kongelig resolusjon som fører arbeidstakere i folkehøgskolen inn under tjenestetvistloven.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 12. desember 2003 med hjemmel i lov av 18. juli 1958 nr. 2 om offentlige tjenestetvister § 1 annet ledd. Fremmet av Utdannings- og forskningsdepartementet. Kunngjort 16. desember 2003.

§ 1. Kgl.res. av 5. september 1958 nr. 1 om at lærere i folkehøgskolen skal omfattes av lov om offentlige tjenestetvister oppheves.

§ 2. Forskriften gjelder med virkning fra og med 1. mai 2006, eller fra utløp av den hovedtariffavtaleperioden som påbegynnes 1. mai 2004.

12. des. Nr. 1509 2003**Delegering av myndighet til Finansdepartementet etter lov om renter ved forsinket betaling m.m. § 3 første ledd første og annet punktum.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 12. desember 2003 med hjemmel i lov av 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. § 3 første ledd første og annet punktum. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 16. desember 2003.

Myndigheten etter lov av 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. § 3 første ledd første og annet punktum legges til Finansdepartementet.

8. des. Nr. 1510 2003**Forskrift om opphevelse av forskrift om sortering, oppbevaring og levering til gjenvinning av brunt papir.**

Fastsatt av Miljøverndepartementet 8. desember 2003 med hjemmel i lov av 11. juni 1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) § 4 og § 5, jf. delegeringsvedtak av 7. september 1990 nr. 730 og lov av 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (Forurensingsloven) § 33, jf. delegeringsvedtak av 11. juni 1993 nr. 785. Kunngjort 18. desember 2003.

I

Forskrift av 5. mai 1994 nr. 339 om sortering, oppbevaring og levering til gjenvinning av brunt papir oppheves.

II

Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2004.

8. des. Nr. 1511 2003**Forskrift om endring i forskrift om standardisert oppsett for blanketter til tinglysing.**

Fastsatt av Justis- og politidepartementet 8. desember 2003 med hjemmel i lov av 7. juni 1935 nr. 2 om tinglysing § 38 og forskrift av 3. november 1995 nr. 875 om tinglysing § 2. Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 1. november 1995 nr. 869 om standardisert oppsett for blanketter til tinglysing gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd skal lyde:

Dokumenter som skal tinglyses vedrørende fast eiendom skal være satt opp i samsvar med bestemmelsene i denne forskriften. Forskriften omfatter skjøter, festeavtaler, pantedokumenter, seksjoneringsbegjæring og hjemmelsovergang ved arv og skifte.

§ 2 femte ledd skal lyde:

Hvis dokumentet er utstedt av en annen enn hjemmelshaveren, skal dokumentet ha et eget felt for hjemmelshaverens samtykke der slikt samtykke er påkrevet, jf. tinglyingsloven § 13 første og femte ledd, og plass for nødvendige vitnepåtegninger, jf. tinglyingsloven § 17. En må oppgi hjemmelshaverens fødsels- eller organisasjonsnummer og hjemmelshaverens sivilstatus. For pantedokumenter skal § 5 Felt 8 fylles ut i alle tilfeller hvor hjemmelshaver og pantsetter er forskjellige personer.

§ 3 «Felt 1» skal lyde:

«Eiendommen(e)»

Feltet skal inneholde rubrikk for kommunenummer, kommunenavn, gnr., bnr., festenummer, seksjonsnummer og ideell andel plassert på linje.

I dette feltet oppgis eiendommens betegnelse (identitet) i grunnboka. Hvis overdragelsen omfatter flere eiendommer, oppgis identiteten i kolonner under hverandre. Dersom eiendommen har underfestenummer, kan feltet for seksjonsnummer benyttes. I tillegg skal det særskilt opplyses om overdragelsen gjelder bygg på festet grunn og om overdragelsen også gjelder transport av festerett til grunn. Feltet skal ha rubrikk for følgende avkryssingsalternativer:

1. Overdragelsen gjelder bygg på festet grunn:	«Nei»	«Ja»
2. Overdragelsen omfatter transport av festeretten	«Nei»	«Ja»
3. Godkjenning fra bortfesteren er ikke nødvendig i henhold til tomtefesteloven kapittel 4 eller avtale	«Nei»	«Ja»
4. Bortfester har godkjent overdragelsen og underskrevet i felt for underskrifter og bekreftelser.	«Nei»	«Ja»

Hvis overdragelsen omfatter transport av festeretten må det bakerst i blanketten, etter utsteders underskrift, inntas et eget felt for godkjenning fra bortfesteren, jf. tomtefesteloven kapittel 4.

Omfatter overdragelsen ideell andel, herunder eierseksjon, skal andelens størrelse oppgis. Feltet skal ha rubrikk med følgende avkryssingsalternativer jf. tinglysingsforskriften § 4 sjuende ledd:

Eiendommen ligger til en annen eiendom som tilhører etter avhendingsloven § 3–4 annet ledd bokstav d	«Nei»	«Ja»
--	-------	------

I tilknytning til feltet inntas rubrikk for GAB-opplysninger med følgende avkryssingsalternativer:

«Beskaffenhet:	1. Bebygd	2. Ubebygd
Bruk av grunn:		
B Boligeiendom		F Fritidseiendom
V Forretning/kontor		I Industri
L Landbruk		K Offentlig vei
A Annet		
Type bolig:		
FB Frittliggende enebolig		TB Tomannsbolig
RK Rekkehus/kjede		
BL Blokkleilighet		AN Annet»

§ 4 «Felt 1» skal lyde:

«Eiendommen(e)»

Feltet skal inneholde rubrikk for kommunenummer, kommunenavn, gnr., bnr., festenummer og underfestenummer plassert på linje.

I dette feltet oppgis eiendommens betegnelse (identitet) i grunnboka. Hvis festeavtalen omfatter flere eiendommer, oppgis identiteten i kolonner under hverandre.

Feltet skal inneholde rubrikk for tomteverdi.

I tilknytning til feltet inntas felt for GAB-opplysninger med følgende avkryssingsalternativer:

«Beskaffenhet:	1. Bebygd	2. Ubebygd
Hva skal grunnen brukes til?		
B Boligeiendom		F Fritidseiendom
V Forretning/kontor		I Industri
L Landbruk		K Offentlig vei
A Annet»		

§ 5 skal lyde:

§ 5. Pantedokument

Felt 1

«Pantsetter(e)»

Feltet skal inneholde plass for pantsetters/pantsetters fødsels- eller organisasjonsnummer og navn.

«Angivelse av pantekravets størrelse»

Feltet skal inneholde plass for beløp med tall og bokstaver, og rubrikk for valuta. Det kan også inneholde bestemmelser om tilleggsansvar.

Felt 2

«Panthaver»

Feltet skal inneholde plass for panthaveres navn og fødsels- eller organisasjonsnummer. Det skal bare stå navn, ikke filialbetegnelse e.l.

Felt 3

«Pantobjekt»

Feltet skal inneholde rubrikk for kommunenummer, kommunens navn, gnr., bnr., festenummer, seksjonsnummer og ideell andel plassert på linje. Omfatter pantsettelsen flere eiendommer, oppgis identiteten i kolonner under hverandre. Hvis pantsettelsen gjelder underfestenummer, kan feltet for seksjonsnummer benyttes. Feltet for ideell andel kan sløyfes eller unnlates utfylt hvis pantsettelsen gjelder hele eiendommen.

Ved pantsettelse av særlig rett i fast eiendom bortsett fra festerett, jf. panteloven § 2–1 og § 3–4, skal det spesifiseres hva retten består i. Foran rubrikkene for eiendommens identitet inntas adkomstdokumentets betegnelse, dato, dagboknummer og år.

Felt 4

«Avtalt prioritet»

Feltet skal bare fylles ut dersom panteretten skal ha dårligere prioritet enn det som følger av tinglysningsloven.

Felt 5

«Forbud mot visse rettslige disposisjoner»

I dette feltet kan en ta inn erklæring fra pantsetter om at eiendommen ikke kan overskjøtes, pantsettes m.m. uten samtykke fra panthaveren.

Felt 6

«Supplerende tekst, eventuell skylderklæring mv.»

Her kan inntas bestemmelser som ikke er gjenstand for tinglysning, så som skylderklæring, gjeldsansvar, nedbetalingstid, inndrivelse uten søksmål mv.

Felt 7

«Erklæring om sivilstand mv.»

Feltet skal inneholde følgende ledetekst med avkryssingsalternativer

«1. Er pantsetteren/pantsettere gift/registrert(e) partner(e)?»	«Ja»	«Nei»
«Hvis ja må også spørsmål 2 besvares»		
«2. Er pantsetterne gift/registrerte partnere med hverandre og begge underskriver som pantsettere»	«Ja»	«Nei»
«Hvis nei må også spørsmål 3 besvares»		
«3. Gjelder pantsettelsen eiendom som pantsetter/pantsettere og dennes (deres) ektefelle(r)/registrert(e) partner(e) bruker som felles bolig?»	«Ja»	«Nei»
«Hvis ja må ektefellen(e)/registrert(e) partner(e) samtykke i pantsettelsen.»		

Felt 8

«Hjemmelshavers samtykke»

Feltet skal brukes hvis pantsetter og hjemmelshaver ikke er de samme personer.

Feltet skal inneholde plass for hjemmelshavers navn og fødsels- eller organisasjonsnummer, sivilstand, eventuelt ektefellesamtykke, vitnepåtegninger samt underskrift.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2004. I en overgangsperiode fram til 1. oktober 2004 kan likevel blanketter satt opp i samsvar med blankettforskriften slik den lød før forskriftsendringene, benyttes.

8. des. Nr. 1512 2003**Forskrift om opphevelse av forskrift om sletting av pantobligasjoner og skadeløsbrev utstedt til offentlige banker eller liknende institusjoner.**

Fastsatt av Justis- og politidepartementet 8. desember 2003 med hjemmel i lov av 7. juni 1935 nr. 2 om tinglysing § 38 jf. § 32. Kunngjort 18. desember 2003.

I

Forskrift av 5. september 1963 nr. 1 om sletting av pantobligasjoner og skadeløsbrev til banker eller liknende institusjoner oppheves.

II

Forskriften oppheves med virkning fra 1. januar 2004.

8. des. Nr. 1513 2003**Forskrift om endring i forskrift om betaling for visse utskrifter av tinglysingsregistrene.**

Fastsatt av Justis- og politidepartementet 8. desember 2003 med hjemmel i lov av 7. juni 1935 nr. 2 om tinglysing § 38. Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 29. juni 1989 nr. 526 om betaling for visse utskrifter av tinglysingsregistrene gjøres følgende endring:

§ 1 skal lyde:

§ 1. *Distribusjon og salg av informasjon fra grunnbok*

Norsk Eiendomsinformasjon as er gitt enerett til distribusjon og salg av informasjon direkte fra den sentrale database over grunnboken.

Betalingen for direkte oppslag fra terminaler i databasen og for andre utskrifter enn pantattester (jf. § 21 annet ledd og § 23 første ledd i lov om rettsgebyr), fastsettes av styret i Norsk Eiendomsinformasjon as. Det samme gjelder også om utskriften formidles i annen form enn som papirutskrift. Inntektene tilfaller Norsk Eiendomsinformasjon as.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2004.

8. des. Nr. 1514 2003**Forskrift om endring i forskrift om tinglysing.**

Fastsatt av Justis- og politidepartementet 8. desember 2003 med hjemmel i lov av 7. juni 1935 nr. 2 om tinglysing § 38. Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 3. november 1995 nr. 875 om tinglysing gjøres følgende endringer:

I følgende bestemmelser skal henvisningene til begrepet «dommer» eller «tinglysingsdommer» endres til «registerfører»:

§ 3 fjerde og femte ledd, § 6 femte, sjette og sjuende ledd, § 20 fjerde ledd tredje punktum, § 26 første ledd, § 31.

§ 1 første ledd skal lyde:

Den myndighet som i tinglysingsloven § 1 er lagt til registerføreren, kan delegeres til en annen direkte underordnet tjenestemann. Ved andre registre enn Løsøreregisteret skal avgjørelse om å nekte et dokument tinglyst, avgjørelse om retting samt avgjørelse av kjæremål likevel alltid treffes av registerføreren.

§ 4 nytt sjette og sjuende ledd skal lyde:

Rettigheter og heftelser som er knyttet til en fysisk del av en fast eiendom skal stedfestes. Stedfesting kan skje ved tekstlig beskrivelse eller ved anmerkning på tegning eller kart. Stedfesting kan ikke skje ved henvisning til opplysninger utenfor dokumentene som leveres til tinglysing.

Tinglysingsmyndigheten kan kreve å få oppgitt om en eiendom består av ideelle andeler som ligger til andre eiendommer som tilbehor etter avhendingsloven § 3–4 annet ledd bokstav d (fellesarealeiendom). Det kan også kreves å få oppgitt hvilke eiendommer som har andel i en fellesarealeiendom og hvilke brøker den enkelte eiendom

har. Tinglysning av skjøte på en ideell andel av en fellesarealeiendom kan nektes hvis opplysninger i skjøtet ikke er i samsvar med opplysninger gitt i medhold av første og annet punktum.

§ 4a første ledd skal lyde:

På dokumenter som krever underskrift av hjemmelshaver, skal hjemmelshavers fødselsnummer eller organisasjonsnummer opplyses. På dokumenter som overfører hjemmel som eier, skal i tillegg den nye hjemmelshavers fødselsnummer eller organisasjonsnummer opplyses og dokumenteres. På dokumenter som overfører hjemmel til andre rettigheter, skal i tillegg den nye hjemmelshavers fødselsnummer eller organisasjonsnummer opplyses. Ved tinglysning av tvangsforretning skal saksøktes fødselsnummer opplyses dersom saksøkte er en fysisk person eller et enkeltmannsforetak. For andre saksøkte skal organisasjonsnummer opplyses.

§ 4a nytt femte ledd skal lyde:

Når staten er eier eller rettighetshaver, skal det i tillegg opplyses hvilket statlig organ som har forvaltningsansvar for eiendommen. Første og tredje ledd gjelder tilsvarende.

§ 5 annet ledd skal lyde:

I spesielle tilfelle kan også dokumenter på andre språk godtas til tinglysning dersom registerføreren finner det helt ubetenkelig. Han skal i tilfelle kreve fremlagt oversettelse bekreftet av translatør, autorisert av norsk myndighet. Attest om tinglysning gis på oversettelsen, og på originalen gis attest om at oversettelsen er tinglyst. Det skal leveres gjenpart av både original og oversettelse. Gjenpartene oppbevares samlet i pantebok eller aktomslag.

§ 5 fjerde ledd skal lyde:

Hjelpedokumenter (se § 7) på fremmede språk trenger ikke oversettelse hvis registerføreren ikke er i tvil om innholdet.

§ 6 første ledd skal lyde:

Gjenparter skal bestå av alminnelig god papirkvalitet egnet for lengre tids oppbevaring. Bruk av standardisert oppsett eller blanketter, jf. § 2, omfatter også gjenpartene.

§ 6 fjerde ledd skal lyde:

Registerføreren må forvise seg om at gjenpart som ikke er bekreftet, er en korrekt gjengivelse av det dokument eller den del av det som blir tinglyst. Er gjenpart som skulle vært bekreftet etter tredje ledd ikke bekreftet, kan registerføreren i stedet forlange innlevert bekreftet gjenpart. Lider gjenparten av feil eller mangler som ikke hensiktsmessig kan rettes ved tinglysningsmyndigheten, kan registerføreren forlange ny gjenpart eller – om han finner grunn til det – selv ta ny gjenpart. Tilsvarende kan forholdes hvis det ikke følger gjenpart med.

§ 7 fjerde og femte ledd skal lyde:

På den gjenpart av hoveddokumentet som oppbevares ved tinglysningsmyndigheten gis opplysning om hjelpedokumentet.

Er hjelpedokumentet en utskrift av offentlig protokoll eller bevitnelse fra offentlig myndighet gitt på grunnlag av opplysninger som framgår av offentlig protokoll eller dokument, er det ikke nødvendig å oppbevare hjelpedokumentet ved tinglysningsmyndigheten. Med mindre annet er bestemt skal andre hjelpedokumenter oppbevares ved tinglysningsmyndigheten i original eller gjenpart. Registerføreren kan forlange at det leveres en gjenpart som er egnet til oppbevaring i tinglysningsmyndighetens arkiv, og at gjenparten bare inneholder det som er av betydning for tinglysingen, eventuelt slettingen. Ved begjæring om tinglysning i Løsøreregisteret, sendes ikke inn gjenpart av hjelpedokument.

§ 9 skal lyde:

Dokument som åpenbart ikke kan tinglyses, kan returneres til rekvirenten uten innføring i registeret etter reglene i tinglysningsloven § 7 annet ledd. Dette skal i tilfelle skje så raskt som mulig etter at dokumentet er kommet inn og bare når det er grunn til å tro at unnlattelse av innføring i registeret ikke vil føre til prioritetsstap. Dersom dokumentet kommer tilbake og det heller ikke nå kan tinglyses, treffer registerføreren beslutning om nekting.

§ 10 første ledd skal lyde:

Tinglysningsregisteret (grunnboken) er et sentralt edb-basert register over tinglyste dokumenter som gjelder fast eiendom. Grunneiendom og festetomt som er gitt gårds- og bruksnummer/festenummer etter delingslovens regler, og rettigheter som var særskilt matrikulert da delingsloven trådte i kraft skal være egen registerenhet som opprettes i forbindelse med tinglysning av målebrev eller attest om midlertidig forretning, jf. delingsloven § 2–1, § 2–6, § 3–1 og § 4–2. Registerenhet for eierseksjon etter lov av 23. mai 1997 nr. 31 opprettes i forbindelse med tinglysning av seksjoneringsbegjæring.

§ 12 skal lyde:

Trenger registerføreren ytterligere opplysninger i forbindelse med en tinglysningsforretning, kan han forlange at rekvirenten framskaffer disse, med mindre de kan skaffes fra protokoller og dokumenter i embetets arkiv. Registerføreren kan imidlertid kreve så presis angivelse av de forhold saken gjelder at han på en enkel måte kan finne fram til de aktuelle opplysninger.

§ 14 femte ledd skal lyde:

Når kjæremål kommer inn, skal det tildeles registreringsnummer for vedkommende dato og føres inn i registeret. Registerføreren tilrettelegger saken og sender uten opphold kjæremålet og sakens dokumenter til kjæremålsretten, om han ikke selv finner å ville oppheve eller endre sitt tidligere vedtak, jf. tvistemålsloven § 399 tredje ledd og tinglysingsloven § 10, § 10a og § 10b. Har noen opptrådt som motpart eller kan betraktes som motpart, skal likevel kjæremål først forkynnes for denne og frist til å avgi tilsvar være utløpt, jf. tvistemålsloven § 399 annet ledd. Registerføreren skal selv gi slik redegjørelse som er nødvendig for kjæremålsretten, herunder opplysning om når dokumentet og kjæremålet kom inn.

§ 14 sjuende ledd skal lyde:

Ved tinglysingsmyndigheten skal gjenpart av beslutning om å nekte tinglysing, eller beslutning om å nekte å fremme annen forretning, oppbevares i egen perm. Her settes også kjæremålsrettens avgjørelse inn.

§ 16 annet ledd bokstav c skal lyde:

- c) rettighetshavers navn og fødsels- eller organisasjonsnummer, med angivelse av rettighetsforhold,

§ 18 første, annet og nytt tredje ledd skal lyde:

Når begjæring om sletting er anmerket i tinglysingsregisteret eller Løsøreregisteret, fjernes dokumentet fra databasen for tinglyste rettsstiftelser, og overføres til en særskilt database (den historiske grunnbok).

Ved Løsøreregisteret er opplysninger fra den historiske databasen ikke offentlig tilgjengelige. Registerføreren kan gjøre unntak for offentlige myndigheter som namsmenn, domstoler, politi og bostyrere, samt den opplysningene gjelder.

Dokumentet gis attest om at slettingen er registrert.

§ 20 første ledd skal lyde:

Enhver kan bestille bekreftet grunnbokutskrift, pantattest og fotokopi av registrert dokument ved tinglysingsmyndigheten.

§ 21 sjuende og åttende ledd skal lyde:

Kredittopplysningsforetak som har konsesjon for sin virksomhet, kan abonnere på periodiske utskrifter i elektronisk form som omfatter følgende dokumenttyper:

- a) tvangsforretninger,
- b) frivillige pantsettelser etter panteloven § 3–4, § 3–8, § 3–9, § 3–10, § 3–11, § 3–14 og § 3–22,
- c) factoringavtaler,
- d) meldinger om åpning av konkurs eller akkordforhandling,
- e) åpning av gjeldsforhandling og frivillig og tvungen gjeldsordning.

Den som mottar de periodiske utskrifter må forplikte seg til å sørge for at de mottatte data ikke blir videreformidlet i form av mikrofilm, eller på elektronisk, elektromagnetisk eller optisk lesbar måte i annet enn summarisk form. Med summarisk form menes her opplysning om det har vært tinglysing innen de ulike dokumenttyper for hvert år. Dersom en mottaker overtrer første og annet punktum, kan departementet bestemme at vedkommende ikke lenger skal kunne motta periodiske utskrifter. Disse betingelsene gjelder også for den fremtidige bruk av tidligere mottatte masseutskrifter fra Løsøreregisteret.

§ 22 annet og tredje ledd skal lyde:

Ekspedisjonstiden hos tinglysingsmyndigheten skal på ordinære kontordager minst være fra kl. 10.00 til kl. 14.00. Departementet kan i særlige tilfelle samtykke i at det settes kortere ekspedisjonstid, men da må tinglysingsmyndigheten sørge for at dokumenter innkommet innen kl. 14 blir innført i registeret under den dato de er kommet inn, jf. § 10.

Er kontortiden enkelte dager slutt før kl. 14.00, skal det holdes åpent for ekspedering fra kl. 10.00 til kontortidens slutt.

§ 23 første ledd skal lyde:

Enhver har rett til å få vite hvilke opplysninger som finnes om en selv i grunnbokdatabasene. Henvendelse om dette må rettes til tinglysingsmyndigheten, som skal gi svar snarest mulig og senest innen 6 uker. Ved personlig fremmøte skal svar gis straks. Svaret skal gis skriftlig dersom ikke vedkommende samtykker i at svaret blir gitt på annen måte. Skriftlig svar skal bare omfatte de enkelte registernummer hvor vedkommende er registrert som hjemmelshaver.

§ 24 første ledd skal lyde:

Andre terminaler enn tinglysingsmyndighetens/Løsøreregisterets egne kan bare gis tilgang til den lokale grunnbokdatabase/Løsøreregisteret etter særskilt samtykke/nærmere retningslinjer fra departementet.

§ 25 annet ledd skal lyde:

Departementet kan utarbeide nærmere instruks for tilgang til registrene og sikkerhetsrutinene ved tinglysingsmyndigheten og Løsøreregisteret.

§ 27 skal lyde:

Når bergmesteren tildeler utmål, skal han sende særskilt melding til registerføreren. Meldingen skrives på tinglysningspapir og gis i form av bekreftet gjenpart av utmålsbrevet. Den skal inneholde gårds- og bruksnummer på den eller de eiendommer som berøres av utmålet, hvor på eiendommen utmålet ligger, navn på hjemmelshaver og navn og fødsels-/organisasjonsnummer på den som har fått utmål. Dersom utmålet berører festeretten på en eiendom, skal det så vidt mulig gis opplysning om dette, med angivelse av festerettens nummer og festerens navn.

II

Endringene i trer i kraft fra 1. januar 2004.

9. des. Nr. 1515 2003

Forskrift om endring i forskrift om nærmere bestemmelser om tillatte vekter og dimensjoner for offentlig veg (vedlegg 1 til forskrift om bruk av kjøretøy).

Fastsatt av Vegdirektoratet 9. desember 2003 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 13 og delegeringsvedtak av 24. november 1980 nr. 1, jf. forskrift av 25. januar 1990 nr. 92 om bruk av kjøretøy § 5-2 nr. 2 bokstav a. Jf. EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 15a (direktiv 2002/7/EF). Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 20. desember 2002 nr. 1859 om nærmere bestemmelser om tillatte vekter og dimensjoner for offentlig veg (vedlegg 1 til forskrift om bruk av kjøretøy) er det foretatt endringer.

Endringene gjengis ikke her, men kan fås ved henvendelse til Vegdirektoratet, regionvegkontorene, til Vegdirektoratet, regionvegkontorene, distriktsvegkontorene eller trafikkstasjonene.

II

Endringene trer i kraft straks.

9. des. Nr. 1516 2003

Forskrift om endring i forskrift om årsbudsjett (for kommuner og fylkeskommuner) og forskrift om årsregnskap og årsberetning (for kommuner og fylkeskommuner).

Fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet 9. desember 2003 med hjemmel i lov av 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 48 nr. 6. Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 15. desember 2000 nr. 1423 om årsbudsjett (for kommuner og fylkeskommuner) gjøres følgende endringer:

§ 1 tredje ledd skal lyde:

Denne forskriften gjelder også for interkommunalt eller interfylkeskommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27. Departementet kan fram til 31. desember 2004 gi interkommunale revisjonsenheter (distriktsrevisjoner), som ikke er organisert som interkommunalt selskap etter lov av 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper eller som annen selskapsform, dispensasjon til å fastsette årsbudsjett etter forskrift av 17. desember 1999 nr. 1568 om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper.

Merknaden til § 1 siste ledd skal lyde:

Forskriften gjelder for interkommunalt eller interfylkeskommunalt samarbeid med eget styre, jf. kommuneloven § 27. Forskriften gjelder ikke for interkommunale selskaper organisert etter lov av 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper. I lov om endringer i lov av 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommunal revisjon mv.) er det gitt overgangsregler for interkommunale revisjonsenheter (distriktsrevisjoner). Overgangsreglene innebærer at distriktsrevisjoner innen 1. januar 2005 skal være organisert etter lov av 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper eller som annen selskapsform, jf. ny § 81 i kommuneloven. For overgangsperioden (fra 1. januar 2004 til 31. desember 2004) er Kommunal- og regionaldepartementet gitt adgang til å gi distriktsrevisjoner dispensasjon til å fastsette årsbudsjett etter forskrift av 17. desember 1999 nr. 1568 om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper. Denne dispensasjonsadgangen innebærer at distriktsrevisjoner etter søknad om dispensasjon kan fastsette særbudsjett etter § 2 annet og tredje ledd eller § 5 i forskrift av 17. desember 1999 nr. 1568 om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper.

II

I forskrift av 15. desember 2000 nr. 1424 om årsregnskap og årsberetning (for kommuner og fylkeskommuner) gjøres følgende endringer:

§ 1 tredje ledd skal lyde:

Denne forskriften gjelder også for interkommunalt eller interfylkeskommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27. Departementet kan fram til 31. desember 2004 gi interkommunale revisjonsenheter (distriktsrevisjoner), som ikke er organisert som interkommunalt selskap etter lov av 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper eller som annen selskapsform, dispensasjon til å fastsette årsregnskap og avgi årsberetning etter forskrift av 17. desember 1999 nr. 1568 om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper.

Merknaden til § 1 siste ledd skal lyde:

Forskriften gjelder for interkommunalt eller interfylkeskommunalt samarbeid med eget styre, jf. kommuneloven § 27. Forskriften gjelder ikke for interkommunale selskaper organisert etter lov av 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper. I lov om endringer i lov av 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommunal revisjon mv.) er det gitt overgangsregler for interkommunale revisjonsenheter (distriktsrevisjoner). Overgangsreglene innebærer at distriktsrevisjoner innen 1. januar 2005 skal være organisert etter lov av 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper eller som annen selskapsform, jf. ny § 81 i kommuneloven. For overgangsperioden (fra 1. januar 2004 til 31. desember 2004) er Kommunal- og regionaldepartementet gitt adgang til å gi distriktsrevisjoner dispensasjon til å fastsette årsregnskap og avgi årsberetning etter forskrift av 17. desember 1999 nr. 1568 om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper. Denne dispensasjonsadgangen innebærer at distriktsrevisjoner etter søknad om dispensasjon kan fastsette særregnskap og avgi årsberetning etter § 3 og § 4 eller § 5 og § 4 i forskrift av 17. desember 1999 nr. 1568 om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper.

III

Endringene trer i kraft 1. januar 2004.

10. des. Nr. 1517 2003

Forskrift om endring i forskrift til opplæringslova.

Fastsett av Utdannings- og forskningsdepartementet 10. desember 2003 med heimel i lov av 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 14-1 fjerde ledd. Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 28. juni 1999 nr. 722 til opplæringslova blir det gjort følgjande endring:

Ny § 2-3 skal lyde:

§ 2-3. Nasjonale undersøkingar om elevanes læringsmiljø

Elevane i grunnskolen og i vidaregåande opplæring skal ta del i nasjonale undersøkingar som gjeld motivasjon, trivsel, mobbing, elevmedverknad, elevdemokrati og det fysiske miljøet. Skolen skal sørgje for at kartleggingar blir følgde opp internt i samarbeid med elevrådet.

Skoleeigaren skal sørgje for at nasjonale undersøkingar om motivasjon, trivsel, mobbing, elevmedverknad, elevdemokrati og det fysiske miljøet blir gjennomførte og følgde opp lokalt.

II

Endringa trer i kraft straks.

10. des. Nr. 1518 2003

Forskrift om endring i forskrift til friskolelova.

Fastsett av Utdannings- og forskningsdepartementet 10. desember 2003 med heimel i lov av 4. juli 2003 nr. 84 om frittstående skolar (friskolelova) § 7-2 femte ledd. Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 26. september 2003 nr. 1194 til friskolelova blir det gjort følgjande endringar:

Ny § 4 skal lyde:

§ 4. Nasjonale undersøkingar om elevanes læringsmiljø

Elevane i grunnskolen og i vidaregåande opplæring skal ta del i nasjonale undersøkingar som gjeld motivasjon, trivsel, mobbing, elevmedverknad, elevdemokrati og det fysiske miljøet. Skolen skal sørgje for at kartleggingar blir

følgde opp internt i samarbeid med elevrådet.

Skoleeigaren skal sørge for at nasjonale undersøkingar om motivasjon, trivsel, mobbing, elevmedverknad, elevdemokrati og det fysiske miljøet blir gjennomførte og følgde opp lokalt.

Noverande § 4 blir ny § 5.

II

Endringane trer i kraft straks.

10. des. Nr. 1519 2003

Forskrift om endring i forskrift om tilsyn og kontroll ved innførsel og utførsel av levende dyr, annet avlsmateriale og animalsk avfall innen EØS, og ved innførsel av levende dyr fra alle land utenfor EØS.

Fastsatt av Landbruksdepartementet 10. desember 2003 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, lov av 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern § 30, lov av 13. juni 1997 nr. 54 om tiltak mot sykdom hos fisk og andre akvatiske dyr (fiskesykdomsloven) § 11, lov av 28. mai 1959 nr. 12 om kvalitetskontroll med fisk og fiskevarer o.a. og lov av 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl § 3. Jf. EØS-avtalen vedlegg I (direktiv 90/425/EØF og direktiv 91/496/EØF). Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 31. desember 1998 nr. 1484 om tilsyn og kontroll ved innførsel og utførsel av levende dyr, annet avlsmateriale og animalsk avfall innen EØS, og ved innførsel av levende dyr fra land utenfor EØS gjøres følgende endringer:

§ 2 andre ledd ny bokstav b skal lyde:

- b) Avlsmateriale som skal brukes i særskilte studier eller analyser. Etter bruk skal avlsmateriale destrueres eller videresendes på de vilkår som tilsynsmyndigheten fastsetter.

§ 2 andre ledd nåværende bokstav b blir ny bokstav c.

II

Endringene trer i kraft straks.

10. des. Nr. 1520 2003

Forskrift om endring i forskrift om toll- og avgiftsfri innførsel og forenklet fortolling av reisegods.

Fastsatt av Finansdepartementet 10. desember 2003 med hjemmel i tolltariffens innledende bestemmelser § 2 nr. 6 og § 11 nr. 10, lov av 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 62 femte ledd og Stortingets årlige avgiftsvedtak. Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 10. januar 2003 nr. 32 om toll- og avgiftsfri innførsel og forenklet fortolling av reisegods gjøres følgende endring:

§ 7 tabellen skal lyde:

<i>Vare</i>	<i>Mengde</i>	<i>Sats</i>	
Øl over 2,5 volumprosent og annen drikk med alkoholstyrke over 2,5 til og med 4,75 volumprosent	Til sammen inntil 27 liter	20 kr pr. liter	7 kr pr. 0,33 l
Drikk med alkoholstyrke over 4,75 og under 15 volumprosent		47 kr pr. liter	35 kr pr. 1/1 flaske
Drikk med alkoholstyrke fra og med 15 til og med 22 volumprosent		90 kr pr. liter	65 kr pr. 1/1 flaske
Drikk med alkoholstyrke over 22 til og med 60 volumprosent	Inntil 4 liter	260 kr pr. liter	180 kr pr. 1/1 flaske
Røyketobakk	Til sammen inntil	210 kr pr. 100 gram	

<i>Vare</i>	<i>Mengde</i>	<i>Sats</i>
Snus og skråtobakk	500 gram	70 kr pr. 100 gram
Sigarer og sigarillos		210 kr pr. 100 gram
Sigaretter	Inntil 400 stk.	210 kr pr. 100 stk.
Sigarettpapir og -hylser	Inntil 400 stk.	5 kr pr. 100 blad/hylser

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2004.

10. des. Nr. 1521 2003

Forskrift om regulering av fisket etter dyphavsarter i ICES statistikkområder X, XII og XIV utenfor noen stats jurisdiksjon (internasjonalt område) i 2004.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 10. desember 2003 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4. Kunngjort 18. desember 2003.

§ 1. *Forbud*

Det er forbudt for norske fartøy å fiske og lande følgende arter i ICES statistikkområder X, XII og XIV utenfor noen stats jurisdiksjon (internasjonalt område) i 2004:

1. Dolkfisk (*Aphanopus carbo*)
2. Island catshark (*Apristuris* spp.)
3. Vassild (*Argentina silus*)
4. Beryx (*Beryx* spp.)
5. Brosme (*Brosme brosme*)
6. Gulper shark (*Centrophorus granulosus*)
7. Brunhå (*Centrophorus squamosus*)
8. Islandshå (*Centroscyllium fabricii*)
9. Dypvannshå (*Centroscymnus coelolepis*)
10. Skolest (*Coryphaenoides rupestris*)
11. Kitefin shark (*Dalatias licha*)
12. Gråhå (*Deania calceus*)
13. Stor svarthå (*Etmopterus princeps*)
14. Svarthå (*Etmopterus spinax*)
15. Hågjel (*Galeus melastomus*)
16. Mouse catshark (*Galeus murinus*)
17. Orange roughy (*Hoplostethus atlanticus*)
18. Blålange (*Molva dypterigia*)
19. Lange (*Molva molva*)
20. Flekkpagell (*Pagellus bogaraveo*)
21. Forkbeards/Skjellbrosme (*Phycis* spp.)
22. Blåkveite (*Reinhardtius hippoglossoides*)

§ 2. *Antall fiskedøgn og fartøy*

Uten hinder av forbudet i § 1 kan 17 norske fartøy fiske i totalt 675 fiskedøgn i ICES statistikkområder X, XII og XIV utenfor noen stats jurisdiksjon (internasjonalt område).

§ 3. *Utseiling*

Fartøy som vil delta i fisket etter artene nevnt i § 1, må melde fra til Fiskeridirektoratet tidligst 3 dager og senest 1 dag før utseiling til internasjonalt område.

Fartøy som ikke har meldt seg aktiv i internasjonalt område innen 7 dager etter melding om utseiling ble sendt Fiskeridirektoratet, mister sin adgang til å delta.

§ 4. *Stopp i fisket*

Fiskeridirektoratet kan stoppe fisket når det totalt er fisket i 675 fiskedøgn i ICES statistikkområde X, XII, XIV utenfor noen stats jurisdiksjon (internasjonalt område).

§ 5. *Straff*

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift, straffes i henhold til lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 53. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 6. *Ikrafttredelse*

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2004 og gjelder til og med 31. desember 2004.

11. des. Nr. 1522 2003**Forskrift om endring i forskrift om plikt til å gi opplysninger til ligningsmyndighetene og til arveavgiftsmyndighetene.**

Fastsatt av Finansdepartementet 11. desember 2003 med hjemmel i lov av 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) § 6–12 og lov av 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver § 28. Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 9. desember 1969 nr. 3903 om plikt til å gi opplysninger til ligningsmyndighetene og til arveavgiftsmyndighetene gjøres følgende endring:

§ 6 skal lyde:

1. Registerføreren for tinglysing i fast eiendom skal sende melding til skattefogden når det av dokument som er mottatt til tinglysing eller stempling framgår at det er overført eiendom eller rettighet uten vederlag, eller mot et vederlag som antas å stå i misforhold til det overførtes verdi. Det samme gjelder når det ellers foreligger omstendigheter som gir grunn til å anta at overføringen kan inneholde gave.
2. Meldingen sendes til skattefogden i det distrikt hvor den som overfører eiendom eller rettighet er bosatt, etter hvert som dokumentene mottas av registerføreren for tinglysing i fast eiendom. Med meldingen bør følge kopi av dokumentene.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2004.

11. des. Nr. 1523 2003**Forskrift om endring i forskrift om dokumentavgift.**

Fastsatt av Finansdepartementet 11. desember 2003 med hjemmel i lov av 12. desember 1975 nr. 59 om dokumentavgift § 2. Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 16. desember 1975 nr. 1 om dokumentavgift gjøres følgende endringer:

§ 2–2 fjerde ledd skal lyde:

Avgiftspliktige eller den som handler på avgiftspliktiges vegne skal gi alle nødvendige opplysninger og ansette avgiftsgrunnlaget etter beste skjønn slik at den svarer til eiendommens salgsverdi på ervervstiden. Skal registerfører fastsette eiendomsverdien i medhold av dokumentavgiftslovens § 7, fjerde ledd, legges salgsværdien på tinglysningstidspunktet til grunn. Kan salgsværdien på tinglysningstidspunktet ikke fastlegges på tilfredsstillende måte, nyttes liknings- eller skattetaksten med et tillegg som fastsettes i samråd med vedkommende likningskontor etter forholdene på ervervstiden.

§ 2–5 skal lyde:

Viser nye opplysninger at avgift er beregnet av feilaktig grunnlag eller med feil beløp, skal registerfører sørge for etter- eller tilbakebetaling av avgift.

§ 2–7 skal lyde:

Ved tinglysingsmyndigheten skal det føres regnskap over betalt avgift etter regler som fastsettes av Justisdepartementet i samråd med Toll- og avgiftsdirektoratet.

Ny § 2–8 skal lyde:

§ 2–8. Betaling

Avgiften betales på forskudd. Kan beløpet ikke fastsettes på forhånd, innbetales et så stort forskudd som vedkommende tjenestemann finner tilstrekkelig.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2004.

11. des. Nr. 1524 2003**Forskrift om forbud mot å fiske blåkkeite i Svalbards territorialfarvann og indre farvann i 2004.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 11. desember 2003 med hjemmel i lov av 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone, jf. lov av 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard § 4, jf. forskrift av 28. april 1978 nr. 20 om regulering av fiske i Svalbards territorialfarvann og indre farvann § 1. Kunngjort 18. desember 2003.

§ 1. Virkeområde

Denne forskrift gjelder for fiske i Svalbards territorialfarvann og indre farvann med norske og utenlandske fartøy av ethvert slag som driver fiske i ervervsøyemed eller som bistår fiskeflåten, herunder lete- og forsøksfartøy.

§ 2. Generelt forbud

Det er forbudt å fiske blåkkeite.

§ 3. Bifangst

Ved fiske etter andre fiskeslag er det tillatt å ha inntil 7% innblanding av blåkkeite om bord ved avslutning av fisket og av landet fangst. Det er likevel tillatt å ha inntil 12% blåkkeite som bifangst i de enkelte fangster.

§ 4. Straff

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelser gitt i denne forskrift er gjenstand for straff etter lov av 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard § 4. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 5. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2004 og gjelder til og med 31. desember 2004.

11. des. Nr. 1525 2003**Forskrift om forbud mot å fiske lodde i Svalbards territorialfarvann og indre farvann i 2004.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 11. desember 2003 med hjemmel i lov av 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone, jf. lov av 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard § 4, jf. forskrift av 28. april 1978 nr. 20 om regulering av fiske i Svalbards territorialfarvann og indre farvann § 1. Kunngjort 18. desember 2003.

§ 1. Virkeområde

Denne forskrift gjelder for fiske i Svalbards territorialfarvann og indre farvann med norske og utenlandske fartøy av ethvert slag som driver fiske i ervervsøyemed eller som bistår fiskeflåten, herunder lete- og forsøksfartøy.

§ 2. Generelt forbud

Det er forbudt å fiske lodde.

§ 3. Straff

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelser gitt i denne forskrift er gjenstand for straff etter lov av 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard § 4. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 4. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2004 og gjelder til og med 31. desember 2004.

11. des. Nr. 1526 2003**Forskrift om forbud mot å fiske norsk vårgytende sild i Svalbards territorialfarvann og indre farvann i 2004.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 11. desember 2003 med hjemmel i lov av 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone, jf. lov av 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard § 4, jf. forskrift av 28. april 1978 nr. 20 om regulering av fiske i Svalbards territorialfarvann og indre farvann § 1. Kunngjort 18. desember 2003.

§ 1. Virkeområde

Denne forskrift gjelder for fiske i Svalbards territorialfarvann og indre farvann med norske og utenlandske fartøy av ethvert slag som driver fiske i ervervsøyemed eller som bistår fiskeflåten, herunder lete- og forsøksfartøy.

§ 2. Generelt forbud

Det er forbudt å fiske norsk vårgytende sild.

§ 3. Straff

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelser gitt i denne forskrift er gjenstand for straff etter lov av 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard § 4. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 4. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2004 og gjelder til og med 31. desember 2004.

11. des. Nr. 1527 2003**Forskrift om regulering av fisket etter torsk i fiskevernsonen ved Svalbard i 2004.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 11. desember 2003 med hjemmel i lov av 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone, jf. forskrift av 3. juni 1977 nr. 6 om fiskevernsonene ved Svalbard § 3 første ledd nr. 3 og 4. Kunngjort 18. desember 2003.

§ 1. Virkeområde

Norske og russiske fartøy kan fiske norsk-arktisk torsk i fiskevernsonen ved Svalbard innenfor rammen av de kvoter som er fastsatt for fartøy fra disse land.

§ 2. Kvoter

For andre fartøy fastsettes en største andel av fastsatt største fangstmengde for norsk-arktisk torsk for fiske i fiskevernsonen ved Svalbard i 2004 til 19.400 tonn. Kun fartøy fra stater som tradisjonelt har fisket norsk-arktisk torsk i fiskevernsonen ved Svalbard kan fiske innenfor dette kvantum. Dette er fartøy fra EU, Færøyene og Polen.

§ 3. Bifangst

Fartøy med adgang til å fiske norsk-arktisk torsk i Norges økonomiske sone er unntatt fra begrensningene i § 2. Fiske i fiskevernsonen kan etter dette unntaket kun finne sted innenfor rammen av de fastsatte kvoter av norsk-arktisk torsk, og skal komme til fradrag i disse. Innblanding av norsk-arktisk torsk i andre fiskerier på inntil 10% er unntatt fra begrensningene i § 2.

§ 4. Straff og inndragning

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelser gitt i denne forskrift er gjenstand for straff og inndragning etter lov av 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone § 8 og § 9. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 5. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2004 og gjelder til og med 31. desember 2004.

11. des. Nr. 1528 2003**Forskrift om endring i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14.**

Fastsatt av Finansdepartementet 11. desember 2003 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 6–50 sjettede ledd. Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 gjøres følgende endring:

§ 6–50–3 nytt fjerde ledd skal lyde:

Første ledd første punktum og annet ledd gjelder tilsvarende for Den norske kirke.

II

Endringen trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2004.

11. des. Nr. 1529 2003**Forskrift om forbud mot å fiske blåkveite i fiskevernsonen ved Svalbard i 2004.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 11. desember 2003 med hjemmel i lov av 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone, jf. forskrift av 3. juni 1977 nr. 6 om fiskevernsonene ved Svalbard § 3. Kunngjort 18. desember 2003.

§ 1. Virkeområde

Denne forskrift gjelder for fiske i fiskevernsonen ved Svalbard med norske og utenlandske fartøy av ethvert slag som driver fiske i ervervsøyemed eller som bistår fiskeflåten, herunder lete- og forsøksfartøy.

§ 2. Generelt forbud

Det er forbudt å fiske blåkveite.

§ 3. Bifangst

Ved fiske etter andre fiskeslag er det tillatt å ha inntil 7% innblanding av blåkveite om bord ved avslutning av fisket og av landet fangst. Det er likevel tillatt å ha inntil 12% blåkveite som bifangst i de enkelte fangster.

§ 4. Straff og inndragning

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelser gitt i denne forskrift er gjenstand for straff og inndragning etter lov av 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone § 8 og § 9. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 5. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2004 og gjelder til og med 31. desember 2004.

11. des. Nr. 1530 2003**Forskrift om forbud mot å fiske lodde i fiskevernsonen ved Svalbard i 2004.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 11. desember 2003 med hjemmel i lov av 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone, jf. forskrift av 3. juni 1977 nr. 6 om fiskevernsonene ved Svalbard § 3. Kunngjort 18. desember 2003.

§ 1. Virkeområde

Denne forskrift gjelder for fiske i fiskevernsonen ved Svalbard med norske og utenlandske fartøy av ethvert slag som driver fiske i ervervsøyemed eller som bistår fiskeflåten, herunder lete- og forsøksfartøy.

§ 2. Generelt forbud

Det er forbudt å fiske lodde.

§ 3. Straff og inndragning

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelser gitt i denne forskrift er gjenstand for straff og inndragning etter lov av 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone § 8 og § 9. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 4. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2004 og gjelder til og med 31. desember 2004.

11. des. Nr. 1531 2003**Forskrift om forbud mot å fiske norsk vårgytende sild i fiskevernsonen ved Svalbard i 2004.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 11. desember 2003 med hjemmel i lov av 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone, jf. forskrift av 3. juni 1977 nr. 6 om fiskevernsonene ved Svalbard § 3. Kunngjort 18. desember 2003.

§ 1. Virkeområde

Denne forskrift gjelder for fiske i fiskevernsonen ved Svalbard med norske og utenlandske fartøy av ethvert slag som driver fiske i ervervsøyemed eller som bistår fiskeflåten, herunder lete- og forsøksfartøy.

§ 2. Generelt forbud

Det er forbudt å fiske norsk vårgytende sild.

§ 3. Straff og inndragning

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelser gitt i denne forskrift er gjenstand for straff og inndragning etter lov av 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone § 8 og § 9. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 4. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2004 og gjelder til og med 31. desember 2004.

12. des. Nr. 1532 2003**Forskrift om endring i forskrift om øvingskjøring med motorvogn og om trafikkopplæring m.v.**

Fastsatt av Vegdirektoratet 12. desember 2003 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 24, § 26, § 27, § 28, § 42 og § 43, ikrafttredelsesvedtak av 17. mars 1967 nr. 3462 og kgl.res. av 16. desember 1977, jf. delegeringsvedtak av 29. september 2003 nr. 1196. Jf. EØS-avtalen vedlegg VII nr. 1a (direktiv 92/51/EØF) og vedlegg XIII nr. 24a (direktiv 91/439/EØF og direktiv 2000/56/EF). Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 14. desember 1968 nr. 9352 om øvingskjøring med motorvogn og om trafikkopplæring m.v. gjøres følgende endringer:

§ 7 nr. 2 annet ledd nytt første punktum skal lyde:

For opplæring i førstehjelp som del av føreropplæringen, må kjørelærer eller annen lærer være godkjent av Norsk Førstehjelpsråd.

§ 7 nr. 2 annet ledd nåværende første og annet punktum blir nye annet og tredje punktum.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2004.

12. des. Nr. 1533 2003**Forskrift om endring i forskrift om særavgifter.**

Fastsatt av Finansdepartementet 12. desember 2003 med hjemmel i lov av 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter og lov av 4. juni 1954 nr. 2 om sprit, brennevin, vin og isopropanol til teknisk og vitenskapelig bruk m.v. Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 11. desember 2001 nr. 1451 om særavgifter gjøres følgende endringer:

§ 1–2 fjerde ledd skal lyde:

(4) Med godkjent lokale menes menes lager, produksjonslokale e.l. som er godkjent av tollregionen etter bestemmelsene i § 5–7.

§ 2–4 annet ledd skal lyde:

(2) Dersom tilbakeføring til den registrerte virksomhetens godkjente lokale er upraktisk, kan tollregionen samtykke i at varene tilintetgjøres etter § 2–5 istedenfor å tilbakeføres. Vilkårene i første ledd bokstav b–d gjelder tilsvarende.

§ 2–5 første og annet ledd skal lyde:

(1) Ved tilintetgjøring av varer i den registrerte virksomhetens godkjente lokale gis fritak for avgift på følgende vilkår:

- a) tilintetgjøringen skjer i nærvær av tollvesenet om ikke tollregionen har gitt samtykke til annet, og
- b) tilintetgjorte varer føres som uttak uten avgift i avgiftsoppgaven for samme avgiftstermin som tilintetgjøringen finner sted.

(2) Tollregionen kan samtykke i at tilintetgjøringen skjer på annet sted når dette er mest praktisk.

§ 2–7 annet ledd skal lyde:

(2) Ikke registrerte importører kan søke tollregionen om refusjon.

§ 3–1–1 niende ledd skal lyde:

(9) Varer som ut fra reklame, etiketter og lignende er ment eller som tollregionen finner er tjenlig som erstatning for avgiftspliktige tobakkvarer, kan avgiftsbelegges som tobakkvarer.

§ 3–2–1 første ledd første punktum skal lyde:

Avgiftsplikten omfatter brennevinsbasert drikk og annen alkoholholdig drikk med alkoholstyrke over 0,7 volumprosent.

§ 3–2–1 nytt annet ledd skal lyde:

Med brennevinsbasert drikk menes drikk som hører under posisjon 22.08 i tolltariffen, samt drikk som hører under andre posisjoner dersom alkoholstyrken er over 22 volumprosent.

Nåværende § 3–2–1 annet og tredje ledd blir tredje og fjerde ledd.

§ 3–2–2 første ledd skal lyde:

For brennevinsbasert drikk beregnes avgiften pr. liter og volumprosent alkohol. For annen alkoholholdig drikk med alkoholstyrke til og med 4,75 volumprosent beregnes avgiften pr. liter etter avgiftsgruppe. For annen alkoholholdig drikk med alkoholinnhold over 4,75 volumprosent beregnes avgiften pr. liter og volumprosent alkohol.

§ 3–2–4 tredje og fjerde ledd skal lyde:

(3) Tollregionen kan når som helst foreta ettermålinger av slike beholdere som er nevnt i denne bestemmelsen.

(4) Tollregionen kan i særskilte enkeltstående tilfeller gi tillatelse til annen merking.

§ 3–4–1 tredje ledd skal lyde:

(3) Fritak for avgift på kullsyrefrie drikkevarer etter Stortingets vedtak om avgift på alkoholfrie drikkevarer § 2 bokstav a avgrenses etter Landbruksdepartementets forskrift av 10. desember 1971 nr. 1 for vegetabiliske konserver.

§ 3–4–2 skal lyde:

Avgiften beregnes pr. liter for drikkevarer og sirup, og pr. kilo for kullsyre.

§ 3–7–2 oppheves.

Nåværende § 3–7–3 til § 3–7–7 blir § 3–7–2 til § 3–7–6.

§ 3–7–3 siste punktum oppheves.

§ 3-7-4 annet ledd tabell b skal lyde:

Pst. svovel i oljen	Refusjon (øre/l) ved forskjellige rensegrader (%)								
	10-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75-84	85-94	95-100
T.o.m. 0,05	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Over 0,05 t.o.m. 0,25	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,9	2,9	2,9
Over 0,25 t.o.m. 0,50	0,0	0,0	0,0	2,9	2,9	2,9	2,9	5,8	5,8
Over 0,50 t.o.m. 0,75	0,0	0,0	2,9	2,9	2,9	5,8	5,8	5,8	8,7
Over 0,75 t.o.m. 1,00	0,0	2,9	2,9	5,8	5,8	5,8	8,7	8,7	11,6
Over 1,00 t.o.m. 1,25	2,9	2,9	5,8	5,8	8,7	8,7	11,6	11,6	14,5
Over 1,25 t.o.m. 1,50	2,9	2,9	5,8	8,7	8,7	11,6	11,6	14,5	17,4
Over 1,50 t.o.m. 1,75	2,9	5,8	5,8	8,7	11,6	11,6	14,5	17,4	20,3
Over 1,75 t.o.m. 2,00	2,9	5,8	8,7	11,6	11,6	14,5	17,4	20,3	23,2
Over 2,00 t.o.m. 2,25	2,9	5,8	8,7	11,6	14,5	17,4	20,3	23,2	26,1
Over 2,25 t.o.m. 2,50	5,8	8,7	11,6	14,5	17,4	20,3	23,2	26,1	29,0
Over 2,50 t.o.m. 2,75	5,8	8,7	11,6	14,5	17,4	20,3	23,2	29,0	31,9
Over 2,75 t.o.m. 3,00	5,8	8,7	11,6	17,4	20,3	23,2	29,0	31,9	34,8
Over 3,00 t.o.m. 3,25	5,8	11,6	14,5	17,4	20,3	26,1	29,0	34,8	37,7
Over 3,25 t.o.m. 3,50	5,8	11,6	14,5	20,3	23,2	26,1	31,9	37,7	40,6

§ 3-7-5 annet ledd skal lyde:

(2) Ved endring av produksjonsmåte eller rensemetode skal virksomheten straks gi melding om dette til tollregionen. Uttalelse fra Statens forurensingstilsyn eller akkreditert laboratorium må da innhentes på nytt etter reglene i første ledd.

§ 3-7-6 annet ledd skal lyde:

(2) Ikke registrerte virksomheter kan søke om refusjon kvartalsvis. Søknad om refusjon sendes tollregionen. Søknaden skal vedlegges prøvningsrapport fra akkreditert laboratorium, jf. § 5-12.

§ 3-9-1 annet ledd skal lyde:

(2) Avgiften beregnes i tillegg til CO₂ -avgift.

§ 3-9-4 fjerde ledd første punktum skal lyde:

(4) Ordningen gjennomføres ved at søknad om tilskudd sendes gjennom lensmann eller politi på bostedet til tollregionen.

I § 3-9-4 sjette ledd skal tabellen lyde:

Bensinforbruk:	Tilskudd kr:
Under 100 liter	kr 0
100 – 299 liter	kr 994
300 – 599 liter	kr 1.887
600 – 899 liter	kr 2.916
900 – 1.199 liter	kr 3.853
1.200 – 1.499 liter	kr 4.782
1.500 liter og over	kr 5.709

§ 3-10-2 skal lyde:

Unntatt fra avgiftsplikten er flyparafin og olje som pålegges avgift etter forskriften kap. 3-11.

§ 3-11-1 tredje ledd bokstav b skal lyde:

b) tungdestillat (gassolje med tåkepunkt over 5 °C).

§ 3-11-3 første ledd skal lyde:

(1) Merking av mineralolje må bare foretas ved anlegg som har tillatelse av tollregionen. Tillatelse gis kun for anlegg hvor en registrert avgiftspliktig selv står for driften. Tollregionen kan av hensyn til en betryggende kontroll sette vilkår for tillatelsen.

§ 3-11-4 annet ledd skal lyde:

(2) Dersom merking skjer ved tilsetning på selve lagertanken, har tollregionen til enhver tid rett til å kreve opplysninger om hvilke lagertanker som inneholder merkede produkter og hvilke som inneholder umerkede.

§ 3-11-5 første ledd skal lyde:

Tollregionen kan gi tillatelse til at merking skjer på et senere tidspunkt enn angitt i § 3-11-4 første ledd dersom

a) det foreligger spesielle forhold (force majeure mv.). Det er et vilkår at merking kan skje på betryggende måte.

Tollregionen kan sette vilkår for tillatelsen, herunder at merking skal skje under tollvesenets kontroll. Kostnadene kan kreves dekket av rekvirenten,

- b) en registrert virksomhet leverer mineralolje fra tankbåt, eller
- c) særlige hensyn gjør det hensiktsmessig å foreta merking av mineralolje ved anlegg som drives av frittstående virksomheter. Anlegget må være underlagt en registrert virksomhets kontrollverk. Den registrerte virksomheten må ha full adgang til å kontrollere driften, og må ha instruksjonsmyndighet med hensyn til anleggets drift.

§ 3-13-1 femte ledd skal lyde:

(5) Uorganisk materiale som legges inn på særskilt opplagsplass omfattes ikke av avgiftsplikten, jf. Stortingets vedtak om avgift på sluttbehandling av avfall § 4 bokstav c. Med særskilt opplagsplass menes område avsatt for kun en avfallstype eller -blanding. Som uorganisk materiale anses materiale som ikke inneholder organisk karbon. Etter innhentet uttalelse fra forurensningsmyndighetene kan også materiale med mindre mengder organisk karbon anses som slikt materiale.

§ 3-14-2 skal lyde:

Avgiften beregnes på grunnlag av produktets nettovekt og andelen TRI og PER i produktet.

§ 3-15-3 tredje og fjerde ledd skal lyde:

(3) Fritaket gjennomføres ved at båtmotorer leveres uten avgift mot erklæring om at båtmotoren er til bruk i fartøy som er eller vil bli registrert i skips- eller fiskebåtregisteret. Virksomhet som har beregnet avgift ved innførselen, kan søke tollregionen om refusjon av innbetalt avgift. Søker må da framlegge erklæring som nevnt i første punktum.

(4) Båteier skal melde fra til tollregionen dersom fartøyets registrering innen tre år fra registreringstidspunktet endres slik at vilkårene for avgiftsfritak ikke lenger er til stede. I slike tilfeller skal avgift innbetales. Avgiften beregnes forholdsmessig pr. måned.

§ 3-15-4 skal lyde:

For anvendelser som er fritatt for avgift etter Stortingets avgiftsvedtak, kan tollregionen etter søknad gi ikke registrerte importører tillatelse til avgiftsfri innførsel av båtmotorer.

§ 3-16-4 første ledd første punktum skal lyde:

(1) Det gis tilskudd som kompensasjon for avgift på sukker som brukes til biavl, jf. Stortingets vedtak om sukker § 3 bokstav g.

§ 3-17-3 første ledd første punktum skal lyde:

(1) Varer som brukes som råstoff mv. i egen bedrift til produksjon av avgiftsfrie varer er fritatt for avgift, jf. Stortingets vedtak om avgift på sjokolade- og sukkervarer m.m. § 2 bokstav e.

§ 3-18-1 første ledd bokstav a og b skal lyde:

- a) HFK-23, HFK-32, HFK-41, HFK-43-10mee, HFK-125, HFK-134, HFK-134a, HFK-143, HFK- 143a, HFK-152a, HFK-227ea, HFK-236fa og HFK-245ca,
- b) PFK (perfluormetan, perfluoretan, perfluorpropan, perfluorbutan, perfluorpentan, perfluorheksan og perfluorcyklobutan).

§ 3-18-2 sjettede ledd skal lyde:

(6) Dersom avgiftsgrunnlaget ikke kan fastsettes etter første eller femte ledd, benyttes det grunnlaget som tollregionen finner mest sannsynlig.

§ 4-1-2 skal lyde:

Søknad om refusjon sendes kvartalsvis til tollregionen.

§ 4-3-4 skal lyde:

Søknad om refusjon sendes månedlig til Tollregion Midt-Norge (Trondheim regiontollsted). Søknad sendes på fastsatt skjema innen to måneder etter utgangen av hver måned.

§ 4-4-5 skal lyde:

Søknad om refusjon sendes til tollregionen.

§ 4-5-3 skal lyde:

Søknad om refusjon sendes tollregionen.

§ 4-6-1 fjerde ledd skal lyde:

(4) Produkter som ikke kan leveres direkte fra oljeselskapet til luftfartøyet kan kjøpes avgiftsfritt eller med redusert sats direkte fra avgiftspliktig oljeselskap dersom kjøper er registrert for dette i tollregionen.

§ 4-6-2 skal lyde:

Søknad om refusjon sendes tollregionen.

§ 5-2 første kolon skal lyde:

Følgende virksomheter kan etter søknad til tollregionen registreres:

§ 5-3 annet ledd skal lyde:

(2) Tollregionen kan gi tillatelse til registrering dersom søknad om bevilling er til behandling i Rusmiddeldirektoratet. Registreringen gjelder fra det tidspunkt bevilling gis.

§ 5-4 skal lyde:

Registrering skal skje i den tollregionen virksomheten har sitt forretningssted. Virksomheter som har forretningssted i flere tollregioner, skal registrere virksomheten i den tollregion hvor de har sitt hovedkontor.

§ 5-5 tredje og fjerde ledd skal lyde:

(3) Endringer om forhold som nevnt i annet ledd skal straks meldes til tollregionen. Videre skal det gis melding når virksomheten opphører eller stanser i over tre måneder, samt ved en eventuell gjenopptakelse av virksomheten.

(4) For avgift på sluttbehandling av avfall gjelder bestemmelsene i annet ledd tilsvarende med de tilpasninger som er nødvendige av hensyn til avgiftens karakter.

§ 5-6 første og annet ledd skal lyde:

(1) Tollregionen kan nekte eller tilbakekalle registreringen dersom

- a) virksomheten, styret eller ledelsen ikke anses kredittverdig,
- b) virksomheten har uoppgjorte restanser med hensyn til skatter, avgifter eller toll eller har overtrådt regelverket om særavgifter, toll eller merverdiavgift eller
- c) virksomhetens karakter endres.

(2) Tollregionen skal tilbakekalle registreringen dersom bevilling gitt av Rusmiddeldirektoratet inndras eller opphører på annen måte.

§ 5-7 første, annet og tredje ledd skal lyde:

(1) Når avgiftsplikten ikke har oppstått, skal produksjon og lagring av avgiftspliktige varer bare foregå i lokaler som er godkjent av tollregionen. Lokalene skal være forsvarlig låst og sikret, og innrettet slik at de sikrer en forsvarlig kontroll av avgiftsberegning og -betaling mv.

(2) Tollregionen kan godkjenne flere lokaler for den enkelte virksomhet. Forandringer av et godkjent lokale skal meldes til tollregionen uten ugrunnet opphold.

(3) Tollregionen kan fastsette nærmere vilkår for godkjenning av lokalet, herunder ved forandringer av lokalet.

§ 5-8 tredje ledd første punktum skal lyde:

(3) Registrerte virksomheter som ikke er regnskapspliktige etter regnskapsloven, kan av tollregionen pålegges å oppbevare dokumenter av betydning for avgiftspliktens omfang, for eksempel innkjøps- og salgsfakturaer, kontrakter og betalingsbilag.

§ 5-11 skal lyde:

Virksomhet som krever redusert avgift etter § 3-7-5 til § 3-7-7 kan av tollregionen pålegges å la Statens forurensingstilsyn eller akkreditert institusjon foreta kontrollmålinger. Kostnadene ved slike målinger skal dekkes av søkeren.

§ 5-13 tredje ledd første punktum skal lyde:

(3) Dersom det er mistanke om at merket mineralolje er benyttet urettmessig, skal en prøve av drivstoffet sendes Tolllaboratoriet via tollregionen.

§ 6-1 første, annet og tredje ledd skal lyde:

(1) Registrerte virksomheter skal for hver måned sende avgiftsoppgave til tollregionen innen den 18. i påfølgende måned (oppgavefristen). Det skal sendes oppgave selv om det ikke skal oppkreves avgift for perioden (0-oppgave).

(2) Registrerte virksomheter som skal beregne avgift på elektrisk kraft skal sende oppgave til tollregionen innen 1 måned og 20 dager etter utløpet av det kvartal regning eller faktura er sendt.

(3) Tollregionen kan fastsette en kortere oppgavefrist dersom det foreligger opplysninger om virksomhetens forhold som gjør det sannsynlig at avgiftsbetalingen ikke vil skje rettidig.

§ 6-2 skal lyde:

(1) Avgiften betales til vedkommende tollregion eller ved overføring til den bankkonto tollregionen bestemmer.

(2) Ved elektronisk betaling til tollregionens konto skal kundeidentifikasjon (KID) oppgis sammen med betalingsoppdraget til betalers bank når tollvesenet har truffet bestemmelse om dette. I slike tilfeller skal betalingsformidler avvise elektroniske betalingsoppdrag dersom det ikke er oppgitt gyldig kundeidentifikasjon (KID).

§ 6–3 annet ledd skal lyde:

(2) Foretas betalingen ved overføring til tollregionens konto anses betaling for å ha skjedd når avgiften er godskrevet vedkommende tollregions bank. Skjer betalingen ved overføring fra konto i samme bank anses betaling for å ha skjedd når beløpet er godskrevet tollregionens konto. Ved betaling med sjekk anses betalingsfristen for å være avbrutt når mottakeren mottar og aksepterer sjekken.

§ 6–6 skal lyde:

(1) Tollregionen kan foreta etterberegning ved manglende eller mangelfull beregning av avgift.

(2) Tollregionen kan videre foreta etterberegning dersom avgift og renter er refundert på grunnlag av uriktige eller mangelfulle opplysninger. Det samme gjelder når varer som er levert uten avgift eller med redusert sats er blitt benyttet til avgiftspliktige formål.

(3) For tilfeller som nevnt i annet ledd kan tollregionen bestemme at fritaket for framtiden skal gjennomføres på annen måte enn fastsatt i denne forskriften.

§ 6–7 første ledd skal lyde:

(1) Tollregionen kan kreve at produsenter og importører av avgiftspliktige varer stiller sikkerhet for fremtidig skyldig avgift. Krav om sikkerhetsstillelse kan stilles ved registrering av virksomheten eller senere.

§ 6–7 fjerde ledd skal lyde:

(4) De nærmere krav til sikkerheten, herunder sikkerhetens omfang, fastsettes av tollregionen. Som hovedregel skal sikkerheten til enhver tid dekke avgiftskravet for to måneder. Dersom nye omstendigheter eller opplysninger tilsier det, kan tollregionen stille ytterligere krav til sikkerheten.

§ 6–8 skal lyde:

Dersom særskilt avgift ved urettmessig bruk av merket mineralolje ikke er betalt ved forfall, kan tollregionen kreve motorvognen avskiltet etter reglene i lov av 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter og § 5 og forskrift av 15. desember 1989 nr. 1247 om tollvesenets avskilting mv.

§ 7–1 første og annet ledd skal lyde:

(1) Spørsmål om avgiftspliktens omfang forelegges tollregionen.

(2) Tollregionen kan påby montering av måleutstyr o.l. av hensyn til avgiftsberegning og kontroll. Direktoratet kan fastsette forskrifter om krav til måleutstyr og målemetoder.

§ 7–2 skal lyde:

Tollregionen kan gi tillatelse til at meldinger kan gis ved hjelp av elektronisk datautveksling. Bestemmelser gitt i eller i medhold av lov av 10. juni 1966 nr. 5 om toll § 40 til § 44 gjelder så langt de passer og ikke annet er bestemt i eller i medhold av denne forskrift.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2004.

12. des. Nr. 1534 2003

Forskrift om endring i forskrift om vektårsavgift.

Fastsatt av Finansdepartementet 12. desember 2003 med hjemmel i lov av 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter og Stortingets avgiftsvedtak. Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 29. juni 2000 nr. 688 om vektårsavgift gjøres følgende endringer:

I § 2 første ledd første punktum endres «Oslo distriktstollsted (senere kalt distriktstollstedet)» til «Tollregionen».

§ 2 annet ledd annet punktum skal lyde:

Når tollregionen mottar melding om slik registrering skal tollregionen beregne og skrive ut avgiften og innbetalingskort sendes registrert eier.

§ 5 første ledd tredje punktum skal lyde:

Tollregionen foretar beregning og utskrivning av avgiften.

§ 6 annet ledd skal lyde:

Tollregionen foretar beregning og utskrivning av avgiften.

§ 7 første ledd skal lyde:

For kjøretøy som for en kortere periode skal trekke tilhenger, eller trekke tilhenger som medfører at

kjøretøykombinasjonen kommer inn under en avgiftskode med høyere avgift enn det kombinasjonen er registrert for, kan tollregionen gi tillatelse til slik kjøring uten at kjøretøykombinasjonen registreres med egen avgiftskode.

§ 7 annet ledd siste punktum skal lyde:

Tollregionen beregner og skriver ut avgiften.

§ 7 tredje ledd siste punktum skal lyde:

Tollregionen kan i særlige tilfeller dispensere fra dette kravet.

§ 10 første ledd skal lyde:

For kjøretøy som blir avregistrert og som står avregistrert ut terminen, kan betalt avgift for avregistreringsperioden refunderes etter søknad til tollregionen.

§ 11 første ledd første punktum skal lyde:

Etter forfallsdato sender tollregionen et påkrav ved varsel om inndraging av kjennemerker for skyldig avgift og eventuelt renter.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2004.

12. des. Nr. 1535 2003

Forskrift om endring i forskrift om årsavgift for motorvogn.

Fastsatt av Finansdepartementet 12. desember 2003 med hjemmel i lov av 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter og Stortingets avgiftsvedtak om årsavgift. Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 4. juli 1986 nr. 1433 om årsavgift for motorvogn gjøres følgende endringer:

I § 1 første ledd første punktum endres «Oslo distriktstollsted (senere kalt distriktstollstedet)» til «tollregionen».

§ 1 nytt annet ledd skal lyde:

I henhold til Stortingets vedtak om årsavgift § 1 annet ledd settes årsavgiften for 2004 til 175 kroner for kjøretøy som betalte personskadeavgift med halv sats og 350 kroner for kjøretøy som betalte personskadeavgift med full sats. Dette gjelder selv om kjøretøyet er unntatt etter Stortingets vedtak om årsavgift.

§ 2 første ledd første punktum skal lyde:

For kjøretøy som pr. 1. januar står registrert i motorvognregisteret blir avgiften skrevet ut av tollregionen.

§ 2 første ledd nytt siste punktum skal lyde:

Årsavgift med særskilt sats etter § 1 annet ledd forfaller til betaling på det tidspunkt Toll- og avgiftsdirektoratet bestemmer.

§ 3 første ledd annet punktum skal lyde:

Avgiften skal betales til den bankkonto tollregionen bestemmer før registrering eller tildeling kan skje.

§ 5 nytt siste ledd skal lyde:

For kjøretøy som stjeles i løpet av avgiftsåret og som ikke kommer til rette i løpet av 30 dager eller mer, refunderes innbetalt avgift forholdsmessig for den tiden kjøretøyet har vært stjålet. Avgift refunderes etter avgiftsårets utløp til den som var eier på tyveritidspunktet. Et kjøretøy anses stjålet fra og med dagen det meldes stjålet, til dagen det kommer til rette eventuelt utgangen av året dersom kjøretøyet ikke har kommet til rette innen da.

§ 6 skal lyde:

Etter forfallsdato sender tollregionen påkrav med varsel om inndraging av kjennemerker for skyldig avgift med eventuelt tillegg. Påkravet sendes den sist registrerte eier eller bruker, som gis en kort betalingsfrist fastsatt av tollregionen.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2004.

12. des. Nr. 1536 2003**Forskrift om endring i forskrift om omregistreringsavgift.**

Fastsatt av Finansdepartementet 12. desember 2003 med hjemmel i lov av 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter og Stortingets avgiftsvedtak. Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 2. juli 1986 nr. 1430 om omregistreringsavgift gjøres følgende endringer:

§ 3 første ledd første punktum skal lyde:

Avgiften skal betales til den bankkonto tollregionen bestemmer.

§ 6 nr. 8 første ledd skal lyde:

Tollregionen kan på søknad gi fritak for avgiften ved omregistrering på ny eier av kjøretøy som etter første gangs registrering her i landet er tatt tilbake av selger som følge av hevet kjøp etter kjøpslovens bestemmelser.

§ 6 nr. 9 første ledd første kolon skal lyde:

Kjøper av brukt kjøretøy kan på søknad til tollregionen få refundert betalt omregistreringsavgift ved kjøpsheving etter kjøpslovens bestemmelser på følgende vilkår:

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2004.

12. des. Nr. 1537 2003**Forskrift om endring i forskrift om engangsavgift på motorvogner.**

Fastsatt av Finansdepartementet 12. desember 2003 med hjemmel i lov av 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter, Stortingets avgiftsvedtak og tolltariffens innledende bestemmelser. Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 19. mars 2001 nr. 268 om engangsavgift på motorvogner gjøres følgende endringer:

§ 3–3 første ledd skal lyde:

Ved første gangs registrering av brukte motorvogner gjøres det følgende fradrag i avgiften:

Alder over 1 måned	2 pst.
Alder over 2 måneder	4 pst.
Alder over 3 måneder	6 pst.
Alder over 4 måneder	8 pst.
Alder over 5 måneder	10 pst.
Alder over 6 måneder	12 pst.
Alder over 1 år	17 pst.
Alder over 2 år	30 pst.
Alder over 3 år	36 pst.
Alder over 4 år	42 pst.
Alder over 5 år	45 pst.
Alder over 6 år	50 pst.
Alder over 7 år	55 pst.
Alder over 8 år	59 pst.
Alder over 9 år	63 pst.
Alder over 10 år	67 pst.
Alder over 11 år	70 pst.
Alder over 12 år	73 pst.
Alder over 13 år	76 pst.
Alder over 14 år	78 pst.
Alder over 15 år	80 pst.

§ 3–3 tredje ledd skal lyde:

Motorvognens alder regnes fra det tidspunkt motorvognen ble registrert første gang og fram til tidspunktet da motorvognen registreres første gang her i landet. Alderen må legitimeres med offisielle registreringsdokumenter eller med attest fra vedkommende registreringsmyndighet. Hvis registreringsdato ikke kan legitimeres tilfredsstillende, beregnes alderen fra 1. januar året etter produksjonsåret.

§ 6-2 første ledd første punktum skal lyde:

Tollregionen kan etter søknad fritta for avgift ved oppbygging av skadet norskregistrert motorvogn.

§ 7-1 første, annet og tredje ledd skal lyde:

Virksomheter som melder motorvogner til registrering kan søke tollregionen om å bli registrert som avgiftspliktig virksomhet.

For å oppnå registrering må virksomheten være registrert i Foretaksregisteret. Tollregionen kan dispensere fra kravet om registrering i Foretaksregisteret når særlige omstendigheter tilsier det.

Virksomheten skal registreres i den tollregion virksomheten har sitt forretningssted etter Foretaksregisteret.

§ 7-2 første ledd første kolon skal lyde:

Tollregionen kan nekte eller trekke tilbake registrering dersom:

§ 7-3 annet ledd og tredje ledd første punktum skal lyde:

Endringer om disse forhold skal meddeles umiddelbart til tollregionen.

Dersom virksomheten opphører eller stanses i et tidsrom på minst tre måneder, skal det sendes melding om dette til tollregionen.

§ 7-4 annet ledd skal lyde:

Dersom spesifikasjonen avviker fra virksomhetens egen oversikt, skal det gis melding om dette til tollregionen.

§ 7-5 første og annet ledd skal lyde:

Avgiften betales til vedkommende tollregion eller ved overføring til den bankkonto tollregionen bestemmer.

Betaling til tollregionens konto skal enten skje ved bruk av tilsendt blankett eller elektronisk ved at blankettens kundeidentifikasjon (KID) oppgis sammen med betalingsoppdraget til betalers bank.

§ 7-6 første ledd skal lyde:

Avgift i samsvar med tilsendt spesifikasjon skal betales til tollregionen innen den 18. i måneden etter at registreringen fant sted.

§ 7-6 tredje ledd første og annet punktum skal lyde:

Foretas betalingen ved overføring til tollregionens konto, anses betaling for å ha skjedd når avgiften er godskrevet vedkommende tollregions bank. Skjer betaling ved overføring fra konto i samme bank, anses betaling å ha skjedd når beløpet er godskrevet tollregionens konto.

§ 7-8 første ledd første punktum skal lyde:

Tollregionen skal ved registrering av avgiftspliktige kreve at det stilles sikkerhet for skyldig avgift.

§ 7-8 tredje ledd skal lyde:

De nærmere krav til sikkerheten, herunder sikkerhetens omfang, fastsettes av tollregionen. Normalt skal sikkerheten til enhver tid dekke avgiftskravet for en måned. Dersom nye omstendigheter eller opplysninger tilsier det, kan tollregionen stille ytterligere krav til sikkerhet.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2004.

12. des. Nr. 1538 2003

Forskrift om endring i forskrift om avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk av utenlandsregistrert motorvogn i Norge.

Fastsatt av Finansdepartementet 12. desember 2003 med hjemmel i lov av 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter, tolltariffens innledende bestemmelser § 13 samt lov av 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift. Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 20. juni 1991 nr. 381 om avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk av utenlandsregistrert motorvogn i Norge gjøres følgende endringer:

§ 3 femte ledd skal lyde:

Anses en person å ha fast oppholdssted i mer enn ett land etter de nordiske lands lovgivning, løses tvisten ved en konsultasjon mellom de berørte lands tollmyndigheter. Tollregionen foretar konsultasjonen.

§ 4 annet og tredje ledd skal lyde:

Tollregionen kan etter søknad bestemme at en person skal anses å ha midlertidig opphold i Norge i ytterligere ett år, dersom det kan dokumenteres at oppholdet ikke skal vare utover 2 år fra innreisetidspunktet.

Søknad sendes til tollregionen innen ett år etter innreisetidspunktet.

§ 5 bokstav d, e, f og g skal lyde:

d) Demonstrasjon

Tollregionen kan etter søknad gi tillatelse til at person som har fast oppholdssted i Norge, kan innføre og midlertidig bruke utenlandsregistrert motorvogn som skal demonstreres eller som er spesialutrustet for demonstrasjon av varer.

e) Utflytting

Tollregionen kan etter søknad gi tillatelse til at person som har fast oppholdssted i Norge og som skal flytte ut fra Norge eller inn til Norge, i forbindelse med flyttingen kan innføre og midlertidig bruke utenlandsregistrert motorvogn her i inntil 14 dager regnet fra flyttedato.

f) Transitt mv.

Tollregionen kan etter søknad gi tillatelse til at person som har fast oppholdssted i Norge, kan føre utenlandsregistrert motorvogn i transitt mv. direkte fra innførselsstedet til utførselsstedet.

g) Kortvarig bruk

Tollregionen kan etter søknad gi tillatelse til at person som har fast oppholdssted i Norge, kan føre utenlandsregistrert motorvogn her i landet for kortvarig bruk i enkeltstående tilfeller.

§ 6 annet ledd skal lyde:

Tollregionen kan etter søknad tillate at motorvognen blir lagret for lengre tid under Tollvesenets kontroll.

§ 7 første ledd skal lyde:

Tollregionen kan etter søknad samtykke i midlertidig kjøretillatelse under konsultasjon i henhold til § 3.

§ 11 annet ledd skal lyde:

Tollregion kan dog tillate at motorvognen gjenutføres uten erleggelse av toll og avgifter (jf. § 10) dersom det foreligger spesielle omstendigheter knyttet til den ulovlige bruken.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2004.

12. des. Nr. 1539 2003

Forskrift om opphevelse av forskrift om endring i forskrifter om førerkort og førerprøve m.v.

Fastsatt av Vegdirektoratet 12. desember 2003 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 24, jf. delegeringsvedtak av 17. mars 1967 nr. 3462 del II nr. 6 og 7 og delegeringsvedtak av 29. september 2003 nr. 1196. Kunngjort 18. desember 2003.

I

Forskrift av 1. august 2003 nr. 1004 om endring i forskrifter om førerkort og førerprøve m.v. oppheves.

II

Denne forskrift trer i kraft straks.

12. des. Nr. 1540 2003

Forskrift om endring i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak for å hindre spredning av bluetongue fra Italia, Frankrike og Hellas.

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 12. desember 2003 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. delegeringsvedtak av 4. januar 2001 nr. 171. Jf. EØS-avtalen vedlegg I (vedtak 2003/828/EF). Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 21. januar 2002 nr. 57 om særskilte beskyttelsestiltak for å hindre spredning av bluetongue fra Italia, Frankrike og Hellas gjøres det følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om særskilte beskyttelsestiltak for å hindre spredning av bluetongue fra Italia, Frankrike, Hellas og Spania

EØS-henvisningen i hjemmelfeltets siste parentes skal lyde:

(vedtak 2003/828/EF)

§ 1 skal lyde:

Formålet med denne forskrift er å forebygge spredning av bluetongue i forbindelse med innførsel av levende drøvtyggere og sæd, ova og embryo av drøvtyggere fra Italia, Frankrike, Hellas og Spania.

§ 3 skal lyde:

Unntatt fra forbudet i § 2 er:

- 1) Innførsel av levende drøvtyggere fra områdene listet opp i vedlegget, unntatt fra seksjon 2 under Hellas, dersom dyrene har vært beskyttet mot angrep fra insekter av slekten *Culicoides* frem til forsendelsesstedet, og har vært
 - a) beskyttet mot angrep fra insekter av slekten *Culicoides* i minst 100 dager før forsendelse, eller
 - b) beskyttet mot angrep fra insekter av slekten *Culicoides* i minst 28 dager før forsendelse, og i denne perioden har gjennomgått serologisk test ved to anledninger for påvisning av antistoffer mot bluetonguevirusgruppen (BT ELISA eller AGID) med negativt resultat. Intervallet mellom testene skal være minst 7 dager og den første testen skal tas minst 21 dager etter dyrenes ankomst til karantenestasjonen, eller
 - c) beskyttet mot angrep fra insekter av slekten *Culicoides* i minst 14 dager før forsendelse, og i denne perioden har gjennomgått bluetonguevirusisolasjonstest eller polymerase-kjedereaksjonstest (PCR-test) med negative resultater. Det skal tas blodprøver ved to anledninger. Intervallet mellom testene skal være minst 7 dager. Den første testen skal tas tidligst 7 dager etter dyrenes ankomst til karantenestasjonen.
- 2) Innførsel av levende drøvtyggere fra områdene i Italia, som har gjennomført godkjent vaksinasjonsprogram og som omfattes av seksjon 1 i vedlegget til denne forskrift, såfremt
 - a) overvåkingsprogrammet i opprinnelsesområdet bekrefter at bluetongueviruset har vært utryddet i mer enn 100 dager før forsendelse, eller
 - b) at overvåkingsprogrammet for vektorer i opprinnelsesområdet bekrefter at aktiviteten for voksne insekter av slekten *Culicoides* er utryddet, og
 - c) dyrene er blitt vaksinert for mer enn 30 dager og mindre enn ett år siden mot serotypen som finnes i opprinnelseslandet.
- 3) Innførsel av levende drøvtyggere fra områdene i Hellas under seksjon 1 i vedlegget, såfremt dyrene er blitt serologisk testet (BT ELISA eller AGID) med negativt resultat innen 72 timer før forsendelse og ved prøvetaking sprayet med et insektmiddel med en virkningstid på mer enn 4 dager.

Unntatt fra forbudet i § 2 annet ledd er:

Innførsel av levende drøvtyggere som har vært i transitt i områder listet opp i vedlegget til denne forskrift, når dyrene og kjøretøyet er insekticidbehandlet ved lasting eller i ethvert tilfelle når insekticidbehandlingen har skjedd like før ankomst til et av områdene listet opp i vedlegget til denne forskrift. Dyr som under transitt oppholder seg på hvilestasjoner beliggende i nevnte områder, skal insekticidbehandles under oppholdet.

Innførsel som omfattes av denne paragraf er bare tillatt etter avtale med Statens dyrehelsetilsyn.

§ 6 skal lyde:

Ved innførsel av levende drøvtyggere og sæd, ova og embryo av drøvtyggere som kommer fra, eller som har vært transittert gjennom områdene listet opp i vedlegget til denne forskrift, skal det på medfølgende helsesertifikat bekreftes at forsendelsen oppfyller kravene stilt i denne forskrift, jf. vedtak 2003/828/EF.

Ved innførsel av dyr som har vært transittert gjennom områder listet opp i vedlegget til denne forskrift, skal det på det medfølgende helsesertifikat bekreftes at dyrene er insekticidbehandlet i samsvar med kravene stilt i denne forskrift, jf. vedtak 2003/828/EF. Insektmiddelets navn samt dato og klokkeslett for behandling skal påføres helsesertifikatet.

Vedlegget skal lyde:

VEDLEGG*Områder i Italia:**Seksjon 1:*

Sicilia:	Ragusa, Enna
Molise:	Isernia, Campobasso
Abruzzo:	Chieti, alle bykommunene tilhørende den lokale helseenheten i Averazzano-Sulmona
Lazio:	Frosinone, Latina, Viterbo, Roma, Rieti
Campania:	alle bykommunene tilhørende den lokale helseenheten i Caserta I
Toscana:	Massa Carrara, Pisa, Grosseto, Livorno
Umbria:	Terni

Seksjon 2:

Sicilia:	Agrigente, Catania, Caltanissetta, Palermo, Mesine, Siracusa e Trapani
Calabria:	Catanzaro, Cosenza, Crotona, Reggio Calabria, Vibo, Valentia
Basilicate:	Matera, Potenza
Puglia:	Foggia, Bari, Lecce, Taranto, Brindisi

Campania:	Caserta unntatt alle bykommunene tilhørende den lokale helseenheten i Caserta I, Benevento, Avellino, Napoli, Salerno
Abruzzo:	L'Aquila unntatt bykommunene tilhørende den lokale helseenheten i Averazzano-Sulmona
Sardinia:	Cagliari, Nuoro, Sassari, Oristano

Områder i Spania:

Seksjon 2:

Islas Baleares

Områder i Frankrike:

Seksjon 2:

Corse du sud, Haute Corse

Områder i Hellas:

Seksjon 1:

Hele Hellas bortsett fra øyene nevnt under seksjon 2.

Seksjon 2:

Øyene Samos, Chios og Lesbos samt øyene Dodikanisi.

II

Endringene trer i kraft 17. desember 2003.

12. des. Nr. 1541 2003

Forskrift om regulering av fisket etter uer og forbud mot fiske med torskeetrål og fiske etter vassild med småmasket trål i nærmere bestemte områder i Norges økonomiske sone i 2004.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 12. desember 2003 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4. Kunngjort 18. desember 2003.

§ 1. Forbud

Det er forbudt å fiske uer med trål i Norges økonomiske sone nord for 62° N.

Det er forbudt å fiske uer for alle redskapsgrupper i Norges økonomiske sone nord og vest for rette linjer mellom følgende posisjoner:

1. 70° 00' N – 05° 21' Ø (ved NØS ytre grense)
2. 70° 00' N – 17° 30' Ø
3. 73° 30' N – 18° 00' Ø
4. 73° 30' N – 35° 56' Ø (ved NØS ytre grense).

§ 2. Forbud mot fiske med torskeetrål og fiske etter vassild med småmasket trål

Det er forbudt å fiske med torskeetrål (135 mm) og fiske etter vassild med småmasket trål i Norges økonomiske sone i et område avgrenset av rette linjer mellom følgende posisjoner:

1. 66° 30' N 06° 59' Ø
2. 66° 21' N 06° 44' Ø
3. 65° 43' N 06° 00' Ø
4. 65° 20' N 06° 00' Ø
5. 65° 20' N 05° 30' Ø
6. 66° 00' N 05° 30' Ø
7. 66° 30' N 06° 34,27' Ø
8. 67° 10' N 08° 00' Ø
9. 67° 10' N 08° 35' Ø
10. 67° 00' N 08° 18' Ø
11. 66° 50' N 08° 09' herifra i rett linje til pkt. 1.

Det er forbudt å fiske med torskeetrål (120 mm) og fiske etter vassild med småmasket trål i Norges økonomiske sone i et område avgrenset av rette linjer mellom følgende posisjoner:

1. 62° 36' N 03° 00' Ø
2. 62° 10' N 01° 15' Ø (ved NØS ytre grense)
3. 62° 40' N 00° 52' Ø (ved NØS ytre grense)
4. 63° 00' N 03° 00' Ø herifra i rett linje til pkt. 1.

§ 3. Vassild

Uten hinder av forbudet i § 2 kan fartøy med vassildtrållatelse fiske etter vassild med flytetrål i perioden 1. mars til og med 31. mai.

§ 4. Bifangst

Ved fiske etter andre fiskeslag i området angitt i § 1 er det tillatt å ha inntil 20% uer i vekt i de enkelte fangster og ved landing.

Ved fiske etter vassild utenfor de stengte områdene angitt i § 2 er det tillatt å ha inntil 5% innblanding av uer i vekt i de enkelte fangster og ved landing.

Ved fiske etter vassild innenfor de stengte områdene angitt i § 2 er det ikke tillatt å ha uer eller blåkveite som bifangst.

§ 5. Bemyndigelse

Fiskeridirektoratet kan endre denne forskrift og fastsette nærmere bestemmelser som er nødvendig for å oppnå en rasjonell og hensiktsmessig utøvelse eller gjennomføring av fisket.

§ 6. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift, straffes i henhold til lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 53. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 7. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2004 og gjelder til og med 31. desember 2004.

12. des. Nr. 1542 2003**Forskrift om regulering av garnfisket etter breiflabb i 2004.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 12. desember 2003 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4. Kunngjort 18. desember 2003.

§ 1. Virkeområde

Forskriften gjelder alt garnfiske etter breiflabb i Norges indre farvann, sjøterritorium og økonomiske sone.

§ 2. Fredningsperiode

Det er forbudt å drive fiske etter breiflabb med garn i tidsrommet fra og med 1. mars til og med 31. mai.

§ 3. Maskestørrelsen på breiflabbgarn

Det er forbudt å bruke breiflabbgarn med mindre masker enn 180 mm halvmaske.

§ 4. Minstemål og innblanding av breiflabb under minstemål

Ved fiske med garn er det forbudt å fiske breiflabb mindre enn 75 cm.

Ved fiske etter breiflabb er det tillatt å ha inntil 10% breiflabb under minstemål i antall om bord og ved landing.

§ 5. Bifangst

I tidsrommet fra og med 1. mars til og med 31. mai er det ved fiske etter andre fiskeslag tillatt å ha inntil 10% bifangst av breiflabb i vekt i de enkelte fangster og ved landing.

§ 6. Krav til røking

Garn som benyttes til fiske etter breiflabb skal røktes minst hver tredje dag.

§ 7. Straffebestemmelse

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser i denne forskrift straffes i henhold til § 53 i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v.

§ 8. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2004 og gjelder til og med 31. desember 2004.

12. des. Nr. 1543 2003**Forskrift om endring i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14.**

Fastsatt av Finansdepartementet 12. desember 2003 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 5–15 annet ledd. Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 gjøres følgende endringer:

§ 5-15-1 femte ledd skal lyde:

(5) Gave fra arbeidsgiver til ansatt regnes ikke som skattepliktig inntekt for mottakeren så langt arbeidsgiverens utgifter i løpet av inntektsåret ikke overstiger 600 kroner for den enkelte lønnstaker og arbeidsgiver ikke krever fradrag for kostnadene. Bestemmelsen gjelder bare når gaven består av annet enn pengebeløp.

§ 5-15-12 annet ledd skal lyde:

Skattefritak etter første ledd b begrenses til 1,5 ganger folketrygdens grunnbeløp (G).

II

Endringene trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2004.

12. des. Nr. 1544 2003

Forskrift om endring i diverse forskrifter som følge av ikrafttreddelsen av lov av 5. september 2003 nr. 92 om endringer i rettsgebyrloven mv. og i selskapslovgivinga (kunnngjeringsreglar)

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 12. desember 2003 med hjemmel i lov av 17. desember 1982 nr. 86 om rettsgebyr, lov av 3. juni 1994 nr. 15 om Enhetsregisteret, lov av 6. juni 1997 nr. 35 om Oppgaveregisteret, lov av 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak og lov av 7. juni 1935 nr. 2 om tinglysing. Fremmet av Nærings- og handelsdepartementet. Kunngjort 18. desember 2003.

I

Forskrift av 22. desember 1989 nr. 1304 om betaling for attester, utskrifter, kopier m.v. avgitt av Foretaksregisteret oppheves.

II

Forskrift av 9. februar 1995 nr. 115 om utskrifter, kopier m.v. avgitt fra Enhetsregisteret oppheves.

III

I forskrift av 15. februar 1983 nr. 86 etter rettsgebyrloven m.m. (rettsgebyrforskriften) gjøres følgende endring:

§ 3-2 oppheves.

IV

I forskrift av 18. desember 1987 nr. 984 om registrering av foretak gjøres følgende endring:

§ 6 skal lyde:

Betaling av registreringsgebyr oppkreves etterskuddsvis, jf. forskrift av 16. desember 2003 nr. 1551 etter foretaksregisterloven § 4-1.

V

I forskrifter av 23. august 1993 nr. 824 om konkursregisteret gjøres følgende endring:

§ 15 oppheves.

VI

I forskrift av 3. november 1995 nr. 875 om tinglysing gjøres følgende endringer:

§ 8 første ledd siste punktum oppheves.

§ 21 oppheves.

VII

I forskrift av 10. oktober 1997 nr. 1090 til lov om Oppgaveregisteret gjøres følgende endring:

§ 7 oppheves.

VIII

Endringene trer i kraft fra 1. januar 2004.

12. des. Nr. 1545 2003**Forskrift om forlengelse av prøveordning med promilleprogram.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 12. desember 2003 med hjemmel i Almindelig borgerlig Straffelov (Straffeloven) av 22. mai 1902 nr. 10 § 53 nr. 6, jf. lov av 23. juni 1995 nr. 35 om endringer i straffeloven, vegtrafikkloven og straffeprosessloven (prøveordning med promilleprogram mv.). Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 18. desember 2003.

Prøveordningen med promilleprogram fastsatt i forskrift av 28. juni 1996 nr. 618 forlenges til 31. desember 2005.

15. des. Nr. 1546 2003**Forskrift om endring i forskrift til tolloven.**

Fastsatt av Toll- og avgiftsdirektoratet 15. desember 2003 med hjemmel i lov av 10. juni 1966 nr. 5 om toll (tolloven) § 15, § 23, § 29, § 35, § 40, § 48, § 49 og § 57, jf. delegeringsvedtak av 24. november 1967 nr. 1, delegeringsvedtak av 3. juni 1994 nr. 374, delegeringsvedtak av 19. juni 1997 nr. 613 og delegeringsbrev av 24. november 1968, 20. oktober 1994 og 9. oktober 1998. Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 15. desember 1967 nr. 8962 til tolloven gjøres følgende endringer:

Punkt 4.3.9 skal lyde:

4.3.9. Fører av fartøy plikter å innlevere de oppgaver som er bestemt etter punkt 4.3.1 til Tollvesenet senest en time etter fartøyets ankomst. Dersom fartøyet ankommer utenom Tollvesenets åpnings- og ekspedisjonstid, skal oppgavene legges i ekspedisjonsstedets postkasse. Ankommer fartøyet mellom kl. 22.00 og 07.00 må oppgavene innleveres innen kl. 09.00. For fartøyer som får tillatelse fra Tollvesenet til direkte å anløpe havn hvor tollvesen ikke er stasjonert, fastsettes innleveringsfristen og innleveringsstedet av tollregionen.

Toll- og avgiftsdirektoratet kan fritta fører av spesielle fartøyer fra plikten til å innlevere nevnte oppgaver.

Punkt 4.4.5 skal lyde:

4.4.5. Lossing av ufortollede varer kan bare finne sted ved steder i områder som er godkjent for slik lossing av vedkommende tollregion. For lossing av ufortollede varer andre steder eller i andre områder gjelder de vilkår som fastsettes av Tollvesenet i hvert enkelt tilfelle.

Punkt 5.5.1 skal lyde:

5.5.1. *Kreditt*

Tollregionen kan etter søknad på fastsatt blankett innvilge foretak og enkeltpersoner som innfører og/eller utfører varer kreditt for toll, godtgjørelse til statskassen og påløpne omkostninger.

Kreditten omfatter også offentlig avgift, jf. tollovens § 1 nr. 5, som kreves opp etter de samme regler som for toll.

I søknaden skal det opplyses om hvem som er foretakets ansvarlige leder, styrets sammensetning, samt gis øvrige opplysninger som tollregionen finner nødvendige for å bedømme søkerens kredittverdighet.

Tollkreditten kan kun benyttes for deklarasjoner som deklarerer via elektronisk datautveksling av vareeier eller den som opptrer på hans vegne.

Det er et vilkår for innvilgelse av kreditt at søkeren er registrert i Foretaksregisteret i medhold av lov om registrering av foretak og registrert for merverdiavgift hos Fylkesskattesjefen i medhold av lov om merverdiavgift. Tollregionen kan dispensere fra kravet om registrering i Foretaksregisteret eller Merverdiavgiftsmanntallet når særlige omstendigheter tilsier det og det stilles sikkerhet etter punkt 5.5.3, med mindre det er ubetenkelig å innvilge kreditt uten sikkerhetsstillelse.

Tollkreditten må ikke benyttes i strid med kredittvilkårene, herunder ved innførsel av varer til, eller utførsel av varer fra, andre enn den som er innvilget slik kreditt.

Kreditt kan nektes innvilget bl.a. i de tilfeller som er nevnt i punkt 5.5.2.

Endringer i foretakets navn, adresse, styresammensetning eller andre forhold som er opplyst i kredittsøknaden skal omgående meddeles tollregionen.

Punkt 5.5.3 og 5.5.4 skal lyde:

5.5.3. *Sikkerhetsstillelse*

Sikkerhetsstillelse kan kreves både ved innvilgelse av tollkreditt, mens tollkreditten består og ved eventuell gjenåpning av stengt tollkredittkonto.

Sikkerhetsstillelsens størrelse og varighet fastsettes av tollregionen.

I tilfeller der sikkerhet kreves skal den stilles i form av selvskyldnerkausjon fra:

- a. bank, forsikringsselskap og annet foretak som nevnt i lov om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner § 1–4 første ledd nr. 1 til 3 eller,
- b. bank, forsikringsselskap eller tilsvarende foretak som er gitt tillatelse til å drive virksomhet i og er underlagt myndighetstilsyn i en annen stat som omfattes av det europeiske økonomiske samarbeidsområde eller,
- c. annet kredittselskap som er godkjent av Toll- og avgiftsdirektoratet.

Dersom det viser seg at den stilte sikkerhet ikke gir tilstrekkelig dekning for fortsatt utkredittering, skal kredittakeren stille ytterligere sikkerhet.

5.5.4. *Forfallsdag og betaling*

For beløp som er belastet vedkommende tollkredittkonto i en kalendermåned, fastsettes forfallsdagen til den 18. i neste kalendermåned. Faller denne dato på en lørdag eller hellig-/høytidsdag regnes forfallsdag som første påfølgende virkedag. Det er ingen løpedager.

Belastet beløp anses som rettidig betalt når det av kvittering eller annen dokumentasjon fra bank, post eller tollregionen fremgår at de skyldige beløp er innbetalt, eller belastet debtors bank-/postgirokonto, senest forfallsdagen.

Punkt 6.1.1 og 6.1.2 skal lyde:

6.1.1. *Søknad*

Når noen etter denne forskrift plikter å legge frem opplysninger, erklæringer e.l. på bestemte formularer eller blanketter, herunder tolldeklarasjoner, kan tollregionen gi tillatelse til at slik melding gis ved hjelp av elektronisk datautveksling.

Søknad om tillatelse til elektronisk overføring av tolldeklarasjon til tollvesenets ekspedisjonssystem, sendes den tollregion hvor søkeren har sin bopel, fast oppholdssted eller forretningsadresse.

6.1.2. *Vilkår*

Søkeren må ikke ha begått vesentlige eller gjentatte overtredelser av toll- og avgiftslovgivningen.

Søkeren må være registrert i Enhetsregisteret i medhold av lov om Enhetsregisteret. Tollregionen kan i særlige tilfelle dispensere fra dette krav.

Søkeren må være hjemmehørende i EFTA-/EØS-området.

Punkt 6.1.4 skal lyde:

6.1.4. *Innhold*

Tillatelsen skal blant annet inneholde opplysninger om:

- a. Hjemmel for utstedelse av tillatelsen.
- b. Hvem tillatelsen er utstedt til, herunder organisasjonsnummer mv.
- c. Deklarantens unike identifikasjonskode, herunder oppbevaring og bruk av denne.
- d. Om tillatelsen skal gjelde med tidsbegrensning.
- e. Hvilken tollregion som har utstedt tillatelsen.
- f. Opplysning om at deklarasjonen er bundet av de til enhver tid gjeldende lover og forskrifter.
- g. Opplysning om adgang til å endre, suspendere og tilbakekalle tillatelsen.

Toll- og avgiftsdirektoratet vil utarbeide et standardformular som skal anvendes ved utstedelse av de enkelte tillatelser.

Punkt 6.5.1 skal lyde:

6.5.1. *Vilkår mv.*

Tollregionen kan endre eller suspendere tillatelsen for et tidsrom av inntil seks måneder eller tilbakekalle tillatelsen, dersom det skjer vesentlige eller gjentatte brudd på tillatelsens vilkår eller tilsvarende overtredelser av toll- og avgiftslovgivningen.

Tollregionen kan også endre vilkårene i tillatelsen når det ansees nødvendig for å oppnå tilfredsstillende prosedyrer og kvalitet på meldingsutvekslingen.

Punkt 7.2.15 skal lyde:

7.2.15. Det er et vilkår for opprettelse av tollager at søkeren er registrert i Foretaksregisteret og Merverdiavgiftsmanntallet. Tollregionen kan dispensere fra kravet om registrering i Foretaksregisteret eller Merverdiavgiftsmanntallet når særlige omstendigheter tilsier det og det stilles sikkerhet etter annet ledd, med mindre det er ubetenkelig å opprette tollager uten sikkerhetsstillelse.

Tollregionen kan kreve at tollagerholder stiller sikkerhet for det ansvar han måtte komme i overfor Tollvesenet. Sikkerhetsstillelsens størrelse og varighet fastsettes av tollregionen. Når sikkerhet kreves, skal den stilles i form av selvskyldnerkausjon fra slike finansinstitusjoner som nevnt under punkt 5.5.3.

Punkt 8.1.4 og 8.1.5 skal lyde:

8.1.4 *Generelle vilkår*

Følgende generelle vilkår må oppfylles for å oppnå autorisasjon: 2 søkeren må sende søknad til den tollregionen hvor vedkommende er innvilget sin tollagerbevilling.

– søkeren må regelmessig benytte den felles transitteringsprosedyren eller motta varer som er

underlagt denne prosedyren, eller Tollvesenet må vite at søkeren kan overholde forpliktelsene i henhold til denne prosedyren.

- søkeren må forplikte seg til å benytte Tollvesenets elektroniske transitteringssystem (TET).
- søkeren må ikke ha begått noen alvorlige eller gjentatte overtredelser av toll- eller avgiftslovgivningen.
- søkeren må føre fortegnelser og ha et system som gjør Tollvesenet i stand til å utføre effektive kontroller.

Tollregionen kan i særlige tilfeller stille ytterligere krav til enkelte autorisasjoner.

8.1.5. *Endring og tilbakekall av autorisasjon*

Tollregionen kan endre, tilbakekalle eller suspendere autorisasjonen for et tidsrom av inntil en måned dersom det skjer vesentlige brudd på autorisasjonens vilkår, eller tilsvarende overtredelser av toll- og avgiftslovgivningen. Vedtak om dette trer i kraft fra underrettedatoen, med mindre annet er særskilt bestemt fra tolldistriktets side.

Tollregionen kan videre endre eller tilbakekalle autorisasjoner ved endringer i internasjonale overenskomster, eller der dette anses nødvendig for å oppnå tilfredsstillende prosedyrer. Der en slik endring eller tilbakekallelse medfører vesentlige endringer i programvaren eller vilkår gitt i autorisasjonen, skal den autoriserte ha en frist på minst 3 måneder fra det tidspunktet vedtaket er kommet fram til å foreta tilpasning av programvare og interne rutiner. Øvrige endringer i henhold til dette ledd må gis en rimelig frist for gjennomføring.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2004.

15. des. Nr. 1547 2003

Forskrift om endring i forskrift om grensetollsamarbeid mellom Norge og Finland.

Fastsatt av Toll- og avgiftsdirektoratet 15. desember 2003 med hjemmel i lov av 10. juni 1966 nr. 5 om toll § 4 første ledd nr. 1, 2 og 3 og § 81, jf. kgl.res. av 1. juni 1979 og delegeringsbrev av 12. juni 1979. Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 3. april 2000 nr. 345 om grensetollsamarbeid mellom Norge og Finland gjøres følgende endring:

§ 9 skal lyde:

Gjenstander som er beslaglagt på grunn av ulovlig innførsel, skal skje til fordel for det landet der beslaget er foretatt dersom både finske og norske tollbestemmelser er overtrådt. Det kan gjøres unntak fra dette dersom det foreligger særlige omstendigheter.

Er bare det ene lands tollbestemmelser overtrådt, skal de beslaglagte gjenstander overleveres vedkommende myndighet i dette landet uavhengig av hvor beslaget ble foretatt.

Avgjørelse om overlevering av beslaglagte varer til finske myndigheter treffes av vedkommende regiondirektør eller den han gir myndighet til.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2004.

15. des. Nr. 1548 2003

Forskrift om endring i forskrift om grensetollsamarbeidet mellom Norge og Sverige.

Fastsatt av Toll- og avgiftsdirektoratet 15. desember 2003 med hjemmel i lov av 10. juni 1966 nr. 5 om toll § 4 første ledd nr. 1, 2 og 3 og § 81, jf. kgl.res. av 1. juni 1979, jf. delegeringsbrev av 12. juni 1979. Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 15. november 1977 nr. 2 om grensetollsamarbeid mellom Norge og Sverige gjøres følgende endringer:

§ 6 skal lyde:

Når det gjelder personer eller firmaer kan tollregionen etter samråd med grensetollkammer samtykke i vareførsel på andre veger enn dem som er tillatt i henhold til tolloven § 21 og tollovsforskriftene 4.7. Slikt samtykke skal i såfall også gjelde for svensk regning.

I tilsvarende tilfelle kan grensetollkammer etter samråd med tollregionen gi slik dispensasjon fra bestemmelsene i 65–69 §§ «tullordningen». Dispensasjonen gjelder i så fall også for norsk regning.

For enkelte tilfeller kan vedkommende tollstasjonsbestyrer gi slikt samtykke som nevnt ovenfor etter nærmere direktiver fastsatt av tollregionen og grensetollkammer i samråd.

§ 8 skal lyde:

Patruljetjeneste innenfor svensk kontrollzone kan utføres av norske tolltjenestemenn

- a) i den utstrekning og på den måte som vedkommende tollregion på norsk side og vedkommende grensetollkammer på svensk side i samråd bestemmer, eller
- b) når det er nødvendig for å hindre eller påtale smugling og norsk tollmyndighet etter samråd med svensk toll- eller politimyndighet beslutter det. Dog skal beslutning som nevnt ikke kreves når en person som er mistenkt for smugling forfølges på frisk fot eller det ellers ikke er tid til å innhente slik beslutning. I tilfelle patroljetjeneste på det annet lands område er blitt påbegynt uten forutgående samråd med toll- eller politimyndighet på stedet, skal underretning herom snarest mulig gis til slik myndighet.

Tilsvarende gjelder for patroljetjeneste som utføres av svenske tolltjenestemenn innenfor norsk kontrollzone.

§ 13 skal lyde:

Innenfor rammen av grensetollsamarbeidet skal det være en tjenesteplikt for tolltjenestemenn fra hvert av landene å utføre tollgjøremål for det annet land og å tjenestegjøre på annet lands territorium.

Hvis det av trafikkmessige eller andre grunner blir nødvendig, kan vedkommende tollregion og grensetollkammer i samråd bestemme at tolltjenestemenn fra det ene landet ved enkelte anledninger skal tjenestegjøre ved tollsted eller tollstasjon i det annet land. Hvis en slik beordring forutsettes å bli av noen varighet, skal spørsmålet avgjøres av Direktoratet for toll og særavgifter og Generaltullstyrelsen.

§ 16 og § 17 skal lyde:

§ 16. Norske tolltjenestemenn som er i tvil om riktig fremgangsmåte ved utførelsen av svenske tollgjøremål, bør søke råd og opplysninger ved henvendelse til den svenske tollmyndighet, som vedkommende tollregion har anvist etter samråd med grensetollkammeret.

Tollregionen skal på henvendelse fra grensetollkammer gi anvisning på norsk tollmyndighet i tollregionen hvor svenske tolltjenestemenn kan få råd og opplysninger vedrørende anvendelsen av norske bestemmelser.

På tilsvarende måte bør svenske tolltjenestemenn gå fram hvis de er i tvil om den riktige fremgangsmåte ved utførelsen av norske tollgjøremål, liksom grensetollkammer har den samme forpliktelse til å an vise hvor råd og opplysninger om den svenske tolltjeneste kan fås.

Tolltjenestemenn, som berøres av grensetollsamarbeidet, skal ta tilbørlig hensyn til råd og opplysninger vedrørende tolltjenesten, som gis av det annet lands tjenestemenn.

Det påligger tolltjenestemennene å gi det annet lands tjenestemenn alle nødvendige råd og opplysninger vedrørende tolltjenesten.

§ 17. Tollregionen har rett og plikt til å føre tilsyn med svensk tolloppsyn som skal kontrollere eller klarere trafikk etter norske bestemmelser. Retten og plikten er begrenset til det som kreves for å føre tilsyn med at de svenske tolltjenestemenn iaktar gjeldende norske instruksjoner, reglementer og anvisninger.

Sjef for grensetollkammeret har med samme begrensning tilsvarende rett og plikt til å føre tilsyn med norsk tolloppsyn som skal kontrollere eller klarere trafikk etter svenske bestemmelser.

§ 23 skal lyde:

Bestemmelsen i tolloven § 20 første ledd om beskyttelse og bistand av politiet og militæret gjelder også svenske tolltjenestemenn som utfører norske eller svenske tollgjøremål på norsk territorium. Likeledes gjelder bestemmelsen i den svenske «Tullstadgan» 68 § også norske tolltjenestemenn som utfører norske eller svenske tollgjøremål på svensk territorium.

Henvendelse til politimyndighet kan gjøres av vedkommende lokale tollmyndighet.

Militær beskyttelse og bistand skal bare påkalles når det er uomgjengelig nødvendig. Vedkommende regiondirektør gjør i tilfelle henvendelse til sjefen for nærmeste avdeling/stasjon i den forsvarsgren hvorfra bistand ønskes.

§ 29 skal lyde:

Gjenstander som er beslaglagt på grunn av en smuglingsforseelse hvorved begge lands bestemmelser er blitt overtrådt, skal overleveres til vedkommende myndighet i det land hvor beslaget er foretatt, hvis det ikke foreligger særlige omstendigheter.

Er bare det ene lands bestemmelser overtrådt, skal de beslaglagte gjenstander overleveres vedkommende myndighet i dette land, uansett om beslaget er gjort der eller i det annet land.

Avgjørelse om overlevering av beslaglagte varer til myndighet i det annet land treffes av vedkommende regiondirektør eller generaltollkammer.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2004.

15. des. Nr. 1549 2003**Forskrift om endring i forskrift om særskilt tollnedsettelse ved gjeninnførsel av varer etter foredling i utlandet.**

Fastsatt av Toll- og avgiftsdirektoratet 15. desember 2003 med hjemmel i tolltariffens innledende bestemmelser § 17 nr. 6 og delegeringsvedtak av 18. desember 1990 nr. 1230. Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 4. november 1994 nr. 988 om særskilt tollnedsettelse ved gjeninnførsel av varer etter foredling i utlandet gjøres følgende endring:

§ 5 skal lyde:

Denne forskrift trer i kraft straks.

Etter søknad til tollregionen kan fortollinger som har funnet sted etter 31. desember 1993 og som er aktuelle iht. § 2, omberegnes i samsvar med § 3.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2004.

15. des. Nr. 1550 2003**Forskrift om endring i forskrift om tollfritak for landbruksvarer som innføres til teknisk bruk.**

Fastsatt av Toll- og avgiftsdirektoratet 15. desember 2003 med hjemmel i tolltariffens innledende bestemmelser § 11 nr. 33. Kunngjort 18. desember 2003.

I

I forskrift av 13. desember 2000 nr. 1252 om tollfritak for landbruksvarer som innføres til teknisk bruk gjøres følgende endring:

§ 2 skal lyde:

Det er et vilkår for tollfritaket at firmaet før innførselen finner sted har søkt og fått innvilget tollfritak.

Søknad om tollfritak skal sendes den tollregionen der firmaet er registrert hjemmehørende.

Det må i søknaden oppgis hvilke varer som skal innføres (varebetegnelse og varenummer). Videre må det opplyses hva varen skal nyttes til.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2004.

16. des. Nr. 1551 2003**Forskrift om gebyr for tjenester fra Brønnøysundregistrene.**

Fastsatt av Nærings- og handelsdepartementet 16. desember 2003 med hjemmel i lov av 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak § 4-1 tredje ledd og § 8-1 første ledd, lov av 7. juni 1935 nr. 2 om tinglysing § 34 fjerde og femte ledd, lov av 3. juni 1994 nr. 15 om Enhetsregisteret § 22 fjerde ledd, lov av 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) § 8-1 annet ledd, lov av 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs (konkursloven) § 144 og lov av 6. juni 1997 nr. 35 om Oppgaveregisteret § 4. Kunngjort 18. desember 2003.

*I**Kapittel 1. Fellesbestemmelser***§ 1. Virkeområde**

Denne forskriften gir bestemmelser om gebyrer for tjenester utført av Brønnøysundregistrene med hjemmel i:

- 1) Lov av 21. juni 1985 nr. 78 (foretaksregisterloven) § 4-1, 3. ledd og § 8-1, 1. ledd
- 2) Lov av 7. juni 1935 nr. 2 (tinglysningsloven) § 34, 4. og 5. ledd
- 3) Lov av 3. juni 1994 nr. 15 (enhetsregisterloven) § 22, 4. ledd
- 4) Lov av 17. juli 1998 nr. 56 (regnskapsloven) § 8-1, 2. ledd
- 5) Lov av 8. juni 1984 nr. 58 (konkursloven) § 144
- 6) Lov av 6. juni 1997 nr. 35 (oppgaveregisterloven) § 4.

§ 2. Avgivelse av informasjon

Informasjon fra Brønnøysundregistrene kan avgis muntlig, skriftlig eller via elektroniske medier.

Opplysninger om telefonnummer, telefaksnummer og andre elektroniske adresser avgis kun skriftlig eller på elektroniske medier.

Offentlighetslovens regler om innsyn gjelder for innsendte opplysninger som ikke er innført i de elektroniske registre. Det kan likevel kreves gebyr for utlevering av kopier av innsendte dokumenter med vedlegg for å dekke registerførers utgifter ved slik utlevering.

§ 3. *Innkrevning av gebyrer*

Ansvarlig for betaling av gebyr er den som har bestilt den aktuelle tjeneste.

Gebyrer innkreves normalt etterskuddsvis. Gebyrene er tvangsgrunnlag jf. lov av 26. juni 1992 nr. 86.

Dersom registerinformasjon avgis via elektroniske medier med sikre betalingsløsninger, kan betaling innkreves i forbindelse med avgivelsen.

Registerfører kan fastsette som vilkår for etterskuddsvis betaling av gebyr at det stilles garanti eller gjøres bruk av særskilt fastlagt betalingsmåte. Registerfører kan overfor kunder som tidligere har misligholdt betalingsforpliktelse for gebyr og andre særlige tilfeller kreve at gebyret betales forskuddsvis.

For storbrukere av registerinformasjon kan registeret fastsette nærmere regler om periodiske avregninger.

§ 4. *Ettergivelse av krav på gebyr*

Registerfører har adgang til å ettergi krav på gebyrer dersom dette i den konkrete sak finnes rimelig.

Kapittel 2. Gebyr for registrering, tinglysing, mv.

§ 5. *Gebyr for registrering, tinglysing og innsendelse til Løsøreregisteret*

For tinglysing, registrering eller anmerkning i Løsøreregisteret betales gebyr etter andre ledd, med mindre annet følger av fjerde ledd.

For følgende tjenester betales et gebyr på kroner 1450:

- a) tinglysing eller registrering av pantobligasjon eller skadesløsbrev
- b) registrering i løsøreregisteret av avtale om salgspant i motorvogn (herunder avtale som etter § 3–22 i lov av 8. februar 1980 nr. 2 om pant likestilles med salgspantavtale)
- c) registrering av avtale om factoring
- d) registrering av særskilt melding om det beløp, eller det høyeste beløp, som panteretten skal sikre i avtale om factoring jf. lov av 8. februar 1980 nr. 2 om pant § 4–10 inngått før 1. januar 1992
- e) andre dokumenter som ønskes tinglyst, anmerket eller registrert i registeret.

For registrering i Løsøreregisteret av panterett i driftstilbehør som var tinglyst i grunnboken før ikrafttredelsen av lov av 1. juni 2001 nr. 28 om endringer i lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant og i enkelte andre lover, betales ikke gebyr.

Det skal ikke betales gebyr for tinglysing, registrering eller anmerkning av:

- a) bevis for at en heftelse er falt bort, eller for at den berettigede samtykker i at den slettes
- b) melding som skifteretten, gjeldsnemnda eller bostyrer foretar i medhold av konkursloven eller panteloven
- c) avgjørelse om at noen er satt under vergemål eller opphevelse av vergemål
- d) utleggsforretning, arrestforretning og midlertidig forføyning
- e) transaksjoner i medhold av gjeldsordningsloven.

§ 6. *Gebyr for registrering/innsendelse til Foretaksregisteret*

For registrering i Foretaksregisteret betales gebyr etter følgende satser:

- a) for registrering av selskap hvor alle eller enkelte deltakere har begrenset ansvar, kroner 6000
- b) for registrering av andre selskaper, kroner 2500
- c) for registrering av andre meldinger som skal kunngjøres, kroner 2500.

Registrering av melding om oppløsning og sletting er likevel gebyrfri.

Kapittel 3. Gebyrer/priser for avgivelse av informasjon

§ 7. *Informasjon fra Løsøreregisteret*

Alle kan bestille utskrift av det som er registrert på entydig betegnet person eller foretak, eller særskilt angitt motorvogn. Utskriften kan begrenses til særskilte heftelsestyper. Utskrift av enkeltheftelser kan bestilles med dagboknummerserien som identifikasjon.

På utskrifter identifiseres personer ved fødselsnummer og foretak ved organisasjonsnummer, når bestillingen identifiserer dette.

For følgende informasjon på papir eller i elektronisk form fra Løsøreregisteret betales gebyr på kroner 150:

- a) særskilt pantattest
- b) annen attestert registerutskrift som gjelder Løsøreregisteret. Det betales ett gebyr for hver registerenhet utskriften omfatter
- c) oppgave over dagbokførte dokumenter eller visse grupper av slike
- d) attestert kopi av tinglyst eller registrert dokument som gis av tinglysnings- eller registreringsmyndighet.

Gjelder oppgaven som nevnt i tredje ledd, bokstav c) tinglysinger, registreringer eller anmerkninger som omfatter dokumenter dagbokført i mer enn en kalendermåned, skal det betales kroner 150 for hver påbegynt kalendermåned.

Kopi av gjeldsordningsavtale kan kun rekvireres av namsretten, namsmenn, skyldner og hans ektefelle, kreditorer, andre parter og offentlig myndighet.

På utskrifter fra Løsøreregisteret som inneholder opplysninger om ektepakter, gis bare opplysning om ektepakter tinglyst etter Løsøreregisterets ikrafttreden 1. januar 1981. Utskrift av ektepakt tinglyst før dette tidsrom må begjæres særskilt.

§ 8. Informasjon fra Enhetsregisteret

Enheten det bestilles opplysninger om, må identifiseres på en sikker og entydig måte. Dette gjelder likevel ikke bestilling av oversikt over enheter som er registrert med en eller flere nærmere angitte opplysninger.

For informasjon på papir eller i elektronisk form fra Enhetsregisteret skal det betales gebyr etter følgende satser:

- a) for ordinær utskrift, kroner 100

Dette gjelder ikke utskrifter som avgis i tilknytning til en melding.

- b) for spesialutskrifter, kroner 150

- c) for sammenstilling av opplysninger om en persons tilknytning til næringsvirksomhet (rolleoversikt), kroner 150.

Med ordinær utskrift menes utskrift som avgis etter en bestilling som kun har enhetens organisasjonsnummer som angivelse av utskriftens innhold. Med de begrensninger som følger av enhetsregisterloven § 22, skal en slik utskrift inneholde alle opplysninger registrert på enheten på tidspunktet bestillingen effektueres.

Med spesialutskrift menes utskrift på en enkelt enhet som avgis uten tilknytning til melding og som ikke omfattes av denne bestemmelsens tredje ledd.

En sammenstilling som nevnt i andre ledd, bokstav c) er kun tilgjengelig for personen det bestilles opplysninger om og offentlige myndigheter. Personen det bestilles en rolleoversikt på må identifiseres med navn, adresse og fullstendig fødselsnummer (11 siffer), og eventuelt organisasjonsnummer for enheter registrert i Enhetsregisteret.

Det skal ikke betales gebyr for utskrift som bestiller har krav på etter lov av 14. april 2000 nr. 31 (personopplysningsloven) § 18.

Tilknyttede registre, domstolene og politi- og påtalemyndigheten skal få opplysninger fra Enhetsregisteret gebyrfritt. Det samme gjelder øvrige offentlige virksomheter som for staten foretar:

- a) fastsettelse og utligning av skatter og avgifter
- b) innfordring
- c) kontroll av finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner.

Registerfører kan sette nærmere vilkår for hvordan avgivelsen skal skje og hvilke opplysninger som skal gjøres tilgjengelig etter denne bestemmelses sjuende ledd.

§ 9. Informasjon fra Foretaksregisteret

Alle har ved henvendelse rett til å gjøre seg kjent med innholdet i de innsendte dokumenter ved å få utskrifter etter reglene i denne forskrift. Dette gjelder likevel ikke fødselsnummer.

For informasjon i skriftlig eller elektronisk form skal det betales gebyr etter følgende satser:

- a) for ordinær firmaattest som begjæres utstedt av Foretaksregisteret uten tilknytning til melding, kroner 150
- b) for andre typer særskilt bestilt registerutskrift om et foretak, kroner 350.

Det betales likevel ikke gebyr for opplysning om et identifisert foretak er innført i Foretaksregisteret eller ikke. Videre betales ikke gebyr for opplysning om at et tidligere innført foretak er slettet

- c) for kopi av godkjent meldingsblankett, selskapsavtaler, vedtekter og andre vedlegg som følger melding til Foretaksregisteret, for hver bestilling kroner 350
- d) for opplysninger om hva som tidligere var registrert om et foretak i handelsregistrene, kroner 350.

§ 10. Informasjon fra Regnskapsregisteret

For informasjon i skriftlig eller elektronisk form skal det betales gebyr etter følgende satser:

- a) for kopi av årsregnskap med revisjonsberetning med ordinær post, kroner 350
- b) for kopi av årsregnskap lastet ned fra internett, kroner 150
- c) for kopi av årsregnskap fra Brønnøysundfaksen, kroner 150.

§ 11. Informasjon fra Konkursregisteret

For hver utskrift til andre enn offentlig myndighet, bostyrer og den opplysningene gjelder, betales et gebyr på kroner 150.

§ 12. Informasjon fra Oppgaveregisteret

Ved bestilling av opplysninger om hvilke oppgaveplikter en bestemt næringsdrivende er underlagt, må vedkommende identifiseres med organisasjonsnummer. Gjelder opplysningene en gruppe oppgavepliktige, må gruppen avgrenses etter gitte kriterier som f.eks. organisasjonsform, næringskode og antall ansatte.

Kapittel 4. Særskilte informasjonstjenester

§ 13. Generelt

Brønnøysundregistrene kan etter avtale levere særskilte informasjonstjenester utover det som fremgår av kapittel 3, eksempelvis delkopier av registre, bestandsoversikter, adgang til direkteoppkobling for storbrukere, mv.

Registerfører fastsetter i samråd med departementet priser for de særskilte informasjonstjenester som til enhver

tid er tilgjengelige. Prisene skal baseres på et prinsipp om dekning av kostnader knyttet til tilrettelegging og avgivelse av informasjonen.

Registerfører kan på særskilte vilkår gi gratis tilgang til registerinformasjon uten vederlag for forskning, mv.

§ 14. Særskilte informasjonstjenester fra Løsøreregisteret

Ved søking i registeret benyttes fødselsnummer, foretaksnavn, organisasjonsnummer, registreringsnummer for motorkjøretøy eller dagboknummer. Advokater, banker, forsikringsselskaper, finansieringsforetak, inkassoselskaper, kredittopplysningsforetak, namsmyndighet kan gis adgang til også å benytte personnavn som søkekriterium.

Kredittopplysningsforetak som har konsesjon for sin virksomhet, kan abonnere på periodiske utskrifter i elektronisk form som omfatter følgende dokumenttyper:

- a) tvangsforretninger,
- b) frivillige pantsettelser etter panteloven § 3–4, § 3–8, § 3–9, § 3–10, § 3–11, § 3–14, § 3–17 og § 3–22,
- c) factoringavtaler,
- d) meldinger om åpning av konkurs eller akkordforhandling,
- e) åpning av gjeldsforhandling og frivillig og tvungen gjeldsordning.

§ 15. Særskilte informasjonstjenester fra Enhetsregisteret

For liste med bestandsoversikt i Enhetsregisteret skal det betales gebyr på kroner 1 pr. enhet listen omfatter. Listen kan bare inneholde opplysninger som enhver har innsynsrett i etter enhetsregisterloven § 22 annet ledd.

Liste som nevnt i første ledd kan for offentlige myndigheter utvides til også å inneholde opplysninger registrert i henhold til enhetsregisterloven § 6 første ledd. For en slik utvidet liste betales kroner 7,50 pr. enhet listen omfatter.

§ 16. Særskilte informasjonstjenester fra Foretaksregisteret

For papirliste med bestandsoversikt i Foretaksregisteret skal det betales gebyr på kroner 1 pr. foretak listen omfatter.

For papirliste med oversikt over nymeldinger/endringer og slettinger i Foretaksregisteret i løpet av en kalendermåned, betales kroner 1 pr. melding listen omfatter.

II

Forskriften trer i kraft fra 1. januar 2004.

2. okt. Nr. 1560 2003

Forskrift om endring i forskrifter om sjømannspensjonering.

Fastsatt av styret i Pensjonstrygden for sjømenn 2. oktober 2003 med hjemmel i lov av 3. desember 1948 nr. 7 om pensjonstrygd for sjømenn § 4 nr. 1 annet ledd bokstav a annet punktum og § 9 nr. 1. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I forskrifter av 15. november 2000 nr. 1274 om sjømannspensjonering gjøres følgende endringer:

§ 3–1 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Tjenestetid i Statens Pensjonskasse opptjent som statslos regnes i denne forbindelse som opptjent på skip.

§ 5–1 bokstav b skal lyde:

- b) stillinger på passasjerskip:
overkokk, sjefskokk. 1. kokk, proviantmester, purserassistent (regnskapsførerassistent), hotellsjef (hotel manager), purser/controller), cruisesjef (cruise manager), kjøkkensjef (chef de cuisine), restaurantsjef (restaurant manager), butikksjef (shop manager), husøkonom (housekeeper), food & beverage manager, souschef, resepsjonssjef og hovmester.

§ 5–1 nåværende bokstav f, j og k oppheves.

§ 5–1 nåværende bokstav g–i blir bokstav f–h.

II

Endringen i § 3–1 trer i kraft straks. Endringene i § 5–1 trer i kraft 1. september 2003. Tidligere tjeneste i stillingene nevnt i § 5–1 bokstav b medregnes i gruppe 1 dersom det er betalt avgift i denne gruppe.

5. nov. Nr. 1561 2003**Forskrift om endring i forskrift om tidligpensjon til jordbrukere.**

Fastsatt av Landbruksdepartementet 5. november 2003 med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 3 og § 18 og med hjemmel i Stortingets vedtak av 18. juni 1998 om jordbruksoppgjøret, og etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I forskrift av 3. februar 1999 nr. 190 om tidligpensjon til jordbrukere gjøres følgende endringer:

§ 3 første ledd punkt 1 skal lyde:

- 1) *bruker*; enhver som eier landbrukseiendom eller deltar i driften av slik eiendom med egen innsats eller ved utleie.

§ 4 første og andre ledd skal lyde:

For å være berettiget tidligpensjon kan bruker og/eller dennes ektefelle/samboer ikke lenger eie landbrukseiendom, drive eller ha næringsinntekt fra jordbruk/gartneri eller skogbruk. Den som mottar tidligpensjon kan heller ikke være innehaver av eller ha næringsinteresser i foretak som driver slik virksomhet.

Ved avhending må hjemmelen til eiendommen være tinglyst på ny eier. Dersom salget er konsesjonspliktig i henhold til konsesjonsloven av 31. mai 1974 nr. 19 og kjøper etter kjøpekontrakt har tatt risiko for konsesjon, er det tilstrekkelig at kopi av tinglyst kjøpekontrakt foreligger på søketidspunktet. Ved forpaktning¹ skal forpaktningssavtalen være skriftlig oppsagt.

¹ Jf. lov av 25. juni 1965 nr. 1 om forpaktning.

§ 4 nytt fjerde ledd skal lyde:

Fylkesmannen kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra første ledd når:

- a) bruker og dennes ektefelle/samboer eier hver sin landbrukseiendom og disse drives som selvstendige enheter. Det kan ytes tidligpensjon til den som overdrar landbrukseiendom, uten krav om at den andre parten må overdra sin landbrukseiendom. Det kan ytes enbrukerpensjon til både bruker og dennes ektefelle/samboer som følge av hver sin eiendomsoverdragelse.
- b) bruker eller ektefelle/samboer er eier eller medeier av en landbrukseiendom som har karakter av fritidseiendom, som ikke har vært i drift i referanseperioden og som etter Fylkesmannens vurdering ikke vil komme i drift. Det kan ytes tidligpensjon selv om slik landbrukseiendom ikke overdras.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2004.

5. nov. Nr. 1562 2003**Forskrift om endring i forskrift om tilskott til avløysing.**

Fastsatt av Landbruksdepartementet 5. november 2003 med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 3 og § 18 og etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I forskrift av 23. november 1998 nr. 1086 om tilskott til avløysing blir det gjort følgende endringer:

§ 13 første ledd nr. 2 skal lyde:

- 2) *Svangerskap/fødsel*:

Retten gjeld i inntil 42 veker (294 dagar) ved 100%, eller 52 veker (364 dagar) ved 80% tilskot. Den som treng avløysing må på førehand avtale kva for alternativ som vert ønska. Dei to alternativa kan ikkje kombinerast.

Det blir kravd at den som søker om tilskot må ha vore i arbeid på føretaket i minst 6 av dei 10 siste månadene før fødselen. Fylkesmannen kan gjere unntak frå dette kravet i særlege tilfelle. Retten til tilskot er knytta til søkjaren i det tidsrom han eller ho tek imot fødselspengar etter folketrygdlova.

Avløysinga ved 100%-regelen skal skje i samanheng innafør eit tidsrom på 12 veker før fødsel og 39 veker etter, men til saman ikkje meir enn 42 veker. Ved 80%-regelen innafør eit tidsrom på 12 veker før fødsel og 49 veker etter, men til saman ikkje meir enn 52 veker. I begge høve må 3 veker takast før fødselen. Inntil 12 veker før fødselen og dei første 6 vekene etter fødselen er sett av til mora. 4 veker av resten av fødselspermisjonen er sett av til faren.

Dersom barnet døyr eller foreldra ikkje har omsorg for barnet, kan mora få tilskot for tidsrommet frå fødselspermisjonen er begynt og inntil 6 veker etter fødselen.

Faren kan få tilskot i inntil 14 dagar i samband med fødsel, dersom han bur saman med mor og barn, og ingen av foreldra nyttar ordninga. Avløyseringa skal skje i samband innafør tidsrommet frå to veker før fødselen til tre veker etter at mora er komen heim frå fødestue/sjukehus.

§ 14 første ledd bokstavene b og c skal lyde:

- b) vere sjukmeldt mv. utover den delen det vert motteke stønad for dersom han/ho tek i mot ytingar under medisinsk rehabilitering¹ eller ytingar under yrkesretta attføring² og/eller tek i mot uførepensjon,³
- c) ta i mot mindre enn 75% attføring/rehabilitering og/eller uførepensjon,

1 Jf. lov om folketrygd kap. 10.

2 Jf. lov om folketrygd kap. 11.

3 Jf. lov om folketrygd kap. 12.

II

Endringane trer i kraft 1. januar 2004.

11. des. Nr. 1563 2003

Forskrift om endring i forskrift om medisinsk utstyr.

Fastsatt av Helsedepartementet 11. desember 2003 med hjemmel i lov av 12. januar 1995 nr. 6 om medisinsk utstyr § 4. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I forskrift av 12. januar 1995 nr. 25 om medisinsk utstyr gjøres følgende endringer:

Forskriftens hjemmelsfelt skal lyde:

Fastsatt ved Regjeringens res. 12. januar 1995 med hjemmel i lov av 12. januar 1995 nr. 6 om medisinsk utstyr § 3, § 4, § 5, § 6, § 7, § 8, § 9, § 10 og § 11 og lov av 16. juni 1994 nr. 20 om tekniske kontrollorgan som har til oppgave å gjennomføre samsvarsvurderingar § 7. Fremmet av Sosial- og helsedepartementet. Jf. EØS-avtalen vedlegg II kap. X nr. 7 (direktiv 90/385/EØF endret ved direktiv 93/42/EØF og direktiv 93/68/EØF), kap. XXX nr. 1 (direktiv 93/42/EØF endret ved direktiv 98/79/EF, direktiv 2000/70/EF og direktiv 2001/104/EF), nr. 2 (direktiv 98/79/EF), nr. 3 (vedtak 2002/364/EF) og nr. 4 (direktiv 2003/12/EF).

§ 2 første ledd skal lyde:

(1) Før medisinsk utstyr kan markedsføres eller tas i bruk, skal det oppfylle de krav som stilles for utstyret i direktiv 90/385/EØF, direktiv 93/42/EØF som endret ved direktiv 2000/70/EF og med de unntak som oppstilles for brystimplantater i direktiv 2003/12/EF, samt direktiv 98/79/EF, herunder de grunnleggende krav som gjelder for utstyret i henhold til direktivenes vedlegg I. I denne forbindelse skal det tas hensyn til utstyrets tiltenkte formål. Denne bestemmelsen får tilsvarende anvendelse på utstyr beregnet på vurdering av ytelse.

§ 3 annet ledd skal lyde:

(2) Medisinsk utstyr som omfattes av direktiv 93/42/EØF som endret ved direktiv 2000/70/EF skal klassifiseres i risikoklassene III, IIa, IIb og I, i samsvar med det som fremgår av artikkel 9 og vedlegg IX. Brystimplantater skal, som et unntak fra vedlegg IX, klassifiseres i risikoklasse III, jf. artikkel 1 i direktiv 2003/12/EF. For klasse III gjelder enten vedlegg II eller vedlegg III, sistnevnte sammen med vedlegg IV eller vedlegg V, for klasse IIa enten vedlegg II eller vedlegg VII sammen med vedlegg IV eller V eller VI, for klasse IIb enten vedlegg II eller vedlegg III sammen med vedlegg IV eller V eller VI.

I § 8 første ledd endres «Meldesentralen, Statens helsetilsyn» til «Sosial- og helsedirektoratet».

§ 8 fotnote 1 skal lyde:

Sosial- og helsedirektoratet, Avdeling for spesialisthelsetjenester, Postboks 8054 Dep, 0031 Oslo.

I § 9 tredje ledd endres «Produkt- og elektrisitetstilsynet» til «Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap».

§ 10 annet ledd siste punktum skal lyde:

Frem til 7. desember 2005 kan dette utstyret fortsatt tas i bruk.

§ 10 nytt fjerde og femte ledd skal lyde:

(4) Brystimplantater som er markedsført før 1. januar 2004 i medhold av direktiv 93/42/EØF artikkel 11 nr. 3 bokstav a) eller artikkel 11 nr. 3 bokstav b) nr. iii) kan markedsføres frem til 1. mars 2004. Brystimplantater markedsført før 1. januar 2004 i medhold av de nevnte bestemmelsene i direktiv 93/42/EØF, kan ikke markedsføres etter 1. mars 2004 uten å ha vært underlagt en ny samsvarsvurdering etter reglene for medisinsk utstyr i risikoklasse III, jf. direktiv 2003/12/EF.

(5) Vedtak vedrørende brystimplantater truffet av teknisk kontrollorgan i medhold av direktiv 93/42/EØF artikkel 11 nr. 3 bokstav a) før 1. januar 2004 kan, som et unntak fra direktiv 93/42/EØF artikkel 11 nr. 11, ikke forlenges hvis de utløper i tidsrommet 1. januar 2004 til 1. mars 2004, jf. artikkel 2 i direktiv 2003/12/EF.

II

Endringene trer i kraft straks.

11. des. Nr. 1564 2003

Forskrift om tilsyn med barn i barneverninstitusjoner for omsorg og behandling.

Fastsatt av Barne- og familiedepartementet 11. desember 2003 med hjemmel i lov av 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester § 2–3 fjerde ledd og § 5–7 tredje ledd. Kunngjort 19. desember 2003.

§ 1. Virkeområde

Denne forskriften gjelder tilsyn med barn i institusjoner for barn etter barnevernloven § 5–1.

Forskriften gjelder tilsvarende for private og kommunale institusjoner som er godkjent etter barnevernloven § 5–8 og for fosterhjem med særlige forutsetninger etter barnevernloven § 4–27.

§ 2. Formål med tilsynet

Tilsynet skal ha til formål å påse at lover og regelverk blir fulgt, og at barna får forsvarlig omsorg og behandling i institusjonen. Videre skal tilsynet påse at barna blir behandlet hensynsfullt og med respekt for den enkeltes integritet.

Tilsynsmyndigheten skal ha sin oppmerksomhet rettet mot alle forhold som har betydning for barnas utvikling, trivsel, velferd og rettssikkerhet.

§ 3. Tilsynsansvarlig og tilsynsmyndighet

Fylkesmannen i det fylket institusjonen ligger har ansvaret for at det blir ført tilsyn i overensstemmelse med denne forskriften.

Tilsynsmyndigheten er fylkesmannen eller et utvalg oppnevnt av fylkesmannen, jf. § 4.

§ 4. Tilsynsutvalg

Til å føre løpende tilsyn etter § 8 kan fylkesmannen oppnevne tilsynsutvalg.

Utvalget skal ha minst tre medlemmer. Utvalget skal ha barnefaglig kompetanse. Ett av medlemmene skal være jurist. Begge kjønn skal være representert. Det skal oppnevnes personlige vararepresentanter for medlemmene. Utvalget velger selv sin leder.

Medlem av institusjonens styre eller ansatte i institusjonen, ansatte ved den statlige regionale barnevernmyndigheten som har driftsansvaret for institusjonen, eller ansatte hos fylkesmannen, kan ikke oppnevnes som medlem.

Utvalget oppnevnes for 4 år av gangen.

§ 5. Informasjon om tilsynsmyndigheten

Fylkesmannen skal gi barna, personalet og statlig regional barnevernmyndighet informasjon om tilsynsmyndighetenes oppgaver og om hvem som skal føre tilsyn. Dersom tilsynsutvalg er oppnevnt, skal melding gis om hvem som er medlemmer og om deres adresser. Fylkesmannen skal også gi barna informasjon om at de kan ta kontakt med tilsynsmyndighetene utenom tilsynsbesøk og om hvordan de kan komme i kontakt med tilsynsmyndighetene.

§ 6. Overordnet tilsyn (fylkesmannens tilsynsansvar når tilsynsutvalg er oppnevnt)

Når tilsynsutvalg er oppnevnt, har fylkesmannen et overordnet tilsynsansvar. Dette innebærer at fylkesmannen skal administrere tilsynsutvalgets virksomhet, gi råd og veiledning og formidle opplysninger. Fylkesmannen må gripe inn dersom noe tyder på at tilsynsutvalget ikke fungerer som det skal. Fylkesmannen kan selv føre direkte tilsyn og eventuelt sørge for tiltak etter § 12. Fylkesmannen har et særlig ansvar for å følge opp eventuell tvangsbruk, jf. § 7 fjerde ledd og § 11 fjerde ledd.

For å sikre nødvendig kontakt og informasjon, bør fylkesmannen innkalle tilsynsutvalget til møte minst en gang hvert halvår.

§ 7. Tilsynsmyndighetens oppgaver

Tilsynsmyndigheten skal påse at institusjonene drives i samsvar med gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer.

Tilsynsmyndigheten skal påse at institusjonen ivaretar de forutsetninger for oppholdet som er lagt til grunn i barneverntjenestens eller fylkesnemndas vedtak og at det enkelte barn

- a) får forsvarlig og respektfull omsorg og behandling,
- b) får opplæring i samsvar med regelverket og
- c) ikke utsettes for forhold som hensett til barnets alder krenker dets integritet og at barnets rettigheter etter lov om barneverntjenester § 5–9 blir respektert, jf. retten til å ha samkvem med andre og friheten til å bevege seg fritt i og utenfor institusjonsområdet.

Tilsynsmyndigheten skal påse at det foreligger målsetting og plan for det enkelte barn, og at denne planen jevnlig blir vurdert.

Tilsynsmyndigheten skal påse at eventuell bruk av tvangsmidler ikke skjer i strid med gjeldende regler, jf. barnevernloven § 5–9, forskrifter gitt i medhold av denne bestemmelsen og straffelovens regler om nødrett og nødverge, § 47 og § 48. Tilsynsmyndigheten skal gjøre seg kjent med de skriftlige opptegetninger som gjøres i forbindelse med bruk av tvang. Når tilsynet føres av et tilsynsutvalg, skal dette sørge for at slike opplysninger gis videre til fylkesmannen.

Tilsynsmyndigheten skal påse at eventuelt tilbakehold i institusjon av barn plassert uten eget samtykke etter barnevernloven § 4–24, ikke skjer utover det som følger av loven og fylkesnemndas vedtak.

Tilsynsmyndigheten skal påse at eventuelt tilbakehold i institusjon av barn plassert etter samtykke, jf. barnevernloven § 4–26, kun skjer når barnet og ev. også foreldrene dersom barnet er under 15 år, uttrykkelig har gitt samtykke til tilbakehold.

§ 8. Tilsynsbesøk

Tilsynsmyndigheten, som hovedregel ved minst to representanter, skal føre rutinemessig tilsyn ved besøk i institusjonen så ofte som forholdene ved institusjonen tilsier det.

Tilsynsmyndigheten skal i alle tilfeller føre tilsyn ved besøk i institusjonen minst to ganger hvert år. Minst ett besøk skal skje uanmeldt. Institusjoner som tar imot barn plassert etter barnevernloven § 4–24 og § 4–26 skal besøkes minst fire ganger hvert år. Minst to besøk skal skje uanmeldt.

I tillegg til tilsynsbesøk etter første og annet ledd skal besøk alltid finne sted ved klager, når tilsynsmyndigheten på annen måte er kjent med uheldige forhold og når andre grunner tilsier det.

Tilsynsbesøk skal legges til tidspunkter der det kan forventes at barna er til stede på institusjonen.

Tilsynsmyndigheten skal ta kontakt med det enkelte barn. Når barnets alder og modenhet tilsier det skal tilsynsmyndigheten forespørre det enkelte barn om barnets syn på oppholdet. Det enkelte barn har rett til å snakke med de som utøver tilsynet uten at personalet er til stede. Tilsynsmyndigheten skal opplyse barnet om dette.

Etter hvert besøk skal tilsynsmyndigheten utarbeide skriftlig rapport som sendes institusjonen og statlig regional barnevernmyndighet. Dersom besøket er utført av tilsynsutvalg skal rapporten også sendes fylkesmannen.

§ 9. Tilsyn ved systemrevisjon

Tilsynsmyndigheten skal foreta tilsyn i form av systemrevisjon i institusjonen en gang hvert år. Tilsynsmyndigheten skal herunder påse at institusjonene har etablert tilfredsstillende internkontrollsystem for institusjonen og fører kontroll med sin egen virksomhet, jf. forskrift om krav til barneverninstitusjoner § 10. Det skal ikke foretas tilsyn i form av systemrevisjon med fosterhjem med særlige forutsetninger etter barnevernloven § 4–27.

§ 10. Møtevirksomheten

Tilsynsmyndighetene kan innkalle institusjonens styre og personalet i institusjonen til møter. Barna og deres foresatte kan også innkalles til møtet.

Det skal skrives referat fra møtene. Referatet sendes møtedeltakerne og statlig regional barnevernmyndighet.

§ 11. Klagebehandling

Tilsynsmyndigheten skal behandle alle muntlige og skriftlige henvendelser fra barna og deres foresatte. Klager som gjelder enkeltvedtak følger reglene i forvaltningsloven kapittel VI med visse særregler, se lov om barneverntjenester § 6–1, jf. særlig § 6–5 og § 6–6. For andre henvendelser gjelder reglene her.

Tilsynsmyndigheten må sørge for at de påklagede forhold blir best mulig belyst og eventuelt sørge for tiltak etter § 12.

I tilfelle der tilsynsutvalg ikke er oppnevnt, må fylkesmannen behandle klagen eller henvendelsen og eventuelt sørge for tiltak etter § 12.

Henvendelser som gjelder tvangsbruk skal uansett behandles av fylkesmannen.

Det er ingen frist for henvendelser som ikke gjelder enkeltvedtak.

Det skal føres særskilt protokoll over henvendelsene.

Klageren skal underrettes om utfallet.

§ 12. Tiltak ved mangler o.l. – tilsynsmyndighetens oppfølging

Når tilsynsmyndigheten under tilsyn, jf. § 8 og § 9, behandling av klager eller henvendelser eller på annen måte blir oppmerksom på forhold som man mener bør endres, skal begrunnet melding sendes institusjonens ledelse, med samtidig underretning til statlig regional barnevernmyndighet og eventuelt fylkesmannen. Såvidt mulig bør det fremmes forslag om tiltak. Spørsmål om mindre endringer kan tas opp direkte med institusjonens ledelse.

Finner tilsynsmyndigheten at institusjonen drives på en måte som kan ha skadelige følger for de barna som oppholder seg der eller for andre, eller at driften på annen måte er uforsvarlig, skal tilsynsutvalget straks melde fra om forholdet til fylkesmannen. Fylkesmannen kan gi pålegg om å rette forholdet. Fylkesmannen kan også gi pålegg om å nedlegge driften, jf. barnevernloven § 5–7. Pålegget skal være skriftlig og inneholde en frist for når det skal være utført.

§ 13. Uttalelser

Tilsynsutvalget skal avgi uttalelser i saker som angår tilsynsarbeidet, og som blir forelagt det av Barne- og familiedepartementet, fylkesmannen og statlig regional barnevernmyndighet. Tilsvarende gjelder for fylkesmannen.

§ 14. Årsrapport

Ved utgangen av året skal den som har ført tilsyn utarbeide en årsrapport om tilsynsvirksomheten.

Rapporten skal inneholde en oppgave over antall utførte tilsynsbesøk etter § 8, antall systemrevisjoner etter § 9, antall avholdte møter etter § 6 annet ledd og § 10 og en oversikt over hvilke saker tilsynet har tatt opp i løpet av året, jf. særlig § 11. Først tilsynet av et tilsynsutvalg, skal også sammensetningen oppgis.

Rapporten bør videre inneholde en generell vurdering av forholdene innen tilsynsområdet når det gjelder tilsynets oppgaver etter § 7, eventuelt også med forslag til tiltak av mer generell karakter.

Rapporten sendes institusjonens ledelse og statlig regional barnevernmyndighet. Er tilsynet utført av tilsynsutvalg skal rapporten også sendes fylkesmannen.

§ 15. Taushetsplikt

Tilsynsutvalgets medlemmer og fylkesmannen har taushetsplikt i henhold til reglene i lov om barneverntjenester § 6–7.

Tilsynsmyndigheten kan pålegge styret og de ansatte å gi opplysninger som nevnt i lov om barneverntjenester § 6–7 tredje ledd.

§ 16. Utgiftene

Utgiftene til tilsynsutvalgets virksomhet dekkes av staten ved fylkesmannen. Barne- og familiedepartementet kan gi nærmere bestemmelser om satser.

§ 17. Nærmere instruks

Fylkesmannen kan innenfor rammene av denne forskriften fastsette nærmere instruks for tilsynsutvalg.

§ 18. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2004. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift av 9. februar 1993 nr. 550 om tilsyn i barneverninstitusjoner for omsorg og behandling.

12. des. Nr. 1565 2003**Forskrift om endring i forskrift om tollvesenets avskilting m.m.**

Fastsatt av Finansdepartementet 12. desember 2003 med hjemmel i lov av 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I forskrift av 15. desember 1989 nr. 1247 om tollvesenets avskilting m.m. gjøres følgende endringer:

§ 1 og § 2 skal lyde:

§ 1. Tollregionen kan uten videre varsel inndra kjennemerke på kjøretøy som avskiltes i medhold av § 5 i lov av 19. juni 1959 nr. 2 og etter arbeidsinstruks for Tollvesenets tjenestemenn ved avskiltning.

Tollregionen kan også gi avskiltningsoppdrag til politi, lensmenn eller annen offentlig myndighet etter Toll- og avgiftsdirektoratets nærmere bestemmelse.

§ 2. Tollregionen eller den som er gitt avskiltningsoppdrag, har rett til å inndra kjennemerker når kjøretøyet påtreffes.

Inndratte kjennemerker skal straks sendes til nærmeste regionvegkontor.¹

¹ Trafikkstasjonen.

§ 4 første punktum skal lyde:

Regionvegkontoret utleverer inndratte kjennemerker.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2004.

12. des. Nr. 1566 2003**Forskrift om kompensasjon av merverdiavgift til kommuner, fylkeskommuner mv.**

Fastsatt av Finansdepartementet 12. desember 2003 med hjemmel i lov av 12. desember 2003 nr. 108 om kompensasjon av merverdiavgift til kommuner, fylkeskommuner mv. Kunngjort 19. desember 2003.

§ 1. Kompensasjonsoppgave

Skattedirektoratet fastsetter skjema for kompensasjonsoppgave.

§ 2. Innsendelse av oppgave

Elektronisk oppgave anses kommet frem når den er godkjent i mottakssentralen. For at oppgaven skal godkjennes må den være signert av innsender og attestert av revisor. At oppgaven er godkjent bekreftes ved elektronisk kvittering.

Papiroppgave der avsender, attesterer, kompensasjonsberettiget eller beløp ikke er lesbart eller utfylt, skal avvises og anses ikke kommet frem.

Elektronisk oppgave skal sendes til den mottakssentral som Skattedirektoratet bestemmer.

§ 3. Signatur

Elektronisk innsendt oppgave anses signert ved angivelse av organisasjonsnummer, fødselsnummer og PIN-kode tildelt person som er gitt fullmakt til å sende inn oppgave.

Papiroppgave skal være undertegnet av person som kan forplikte enheten.

Tildeling av PIN-kode skjer på den måte som Skattedirektoratet bestemmer.

§ 4. Attesting av revisor

Grunnlaget for kompensasjonskravet skal kontrolleres og attesteres av registrert eller statsautorisert revisor eller kommunerevisor.

Som underlagsdokumentasjon i regnskapet skal det ved innsending av elektronisk oppgave være underskrevet attest fra revisor som inneholder erklæring om at:

1. Enheten er omfattet av kompensasjonsordningen
2. Oppgitt beløp er kompensasjonsberettiget
3. Opplysninger er kontrollert i henhold til god revisjonsskikk, jf. Den norske Revisorforenings revisjonsstandard RS 800 «Revisor uttalelser ved revisjonsoppdrag med spesielle formål».

Elektronisk innsendt oppgave anses kontrollert og attestert ved angivelse av organisasjonsnummer, fødselsnummer og PIN-kode tildelt revisor.

Papiroppgave skal være underskrevet av revisor og inneholde erklæring som nevnt i annet ledd.

Tildeling av PIN-kode skjer på den måte Skattedirektoratet bestemmer.

§ 5. Tilbakebetaling

Er det utbetalt kompensasjon i strid med bestemmelsene i lov av 12. desember 2003 nr. 108 om kompensasjon av merverdiavgift til kommuner og fylkeskommuner mv. eller denne forskrift, skal tilbakebetaling skje ved ny oppgave for perioden.

Kravet til revisorattest etter § 4 gjelder ikke for oppgave som nevnt i første ledd.

§ 6. Justering av kompensert merverdiavgift

Ved endringer i bruken eller ved overdragelse av bygg, anlegg eller annen fast eiendom, skal det justeres for kompensert merverdiavgift som ytes ved anskaffelsen, fremstillingen, eller utførelsen, herunder om- eller påbygninger. Det samme gjelder reparasjon og vedlikehold av fast eiendom når utgiftene i løpet av et regnskapsår overstiger 200.000 kroner, merverdiavgift ikke medberegnet.

Justeringsperioden er 10 år regnet fra utløpet av året anskaffelsen, fremstillingen eller utførelsen ble foretatt.

Gjenstand for justering det enkelte regnskapsår er en tidel av kompensasjonsbeløpet. Justering foretas på grunnlag av endringer i bruken som finner sted innenfor det enkelte år i forhold til bruken ved anskaffelsen, fremstillingen eller utførelsen. Det skal ikke foretas justering i de år hvor endringene i bruken er mindre enn 10 prosent. Ved justering som følge av overdragelse, skal justering foretas samlet for den resterende del av justeringsperioden.

Samlet justering av kompensert merverdiavgift som omfatter et helt kalenderår, tas med på oppgaven for sjette periode.

§ 7. Boliger med helseformål og sosiale formål

Som bolig med helseformål eller sosialt formål etter lov av 12. desember 2003 nr. 108 om kompensasjon av merverdiavgift til kommuner og fylkeskommuner mv. § 4 tredje ledd anses boliger særskilt tilrettelagt for helseformål eller sosiale formål, herunder omsorgsboliger, sykehjem og boliger med heldøgns omsorg etter lov av 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenester i kommunene § 1–3, institusjon eller bolig med heldøgns omsorgstjeneste etter lov av 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester § 4–2 d, trygdeboliger og serviceboliger.

Boliger som selges eller leies ut til andre enn beboerne anses ikke som boliger med helseformål eller sosiale formål. Det samme gjelder fellesanlegg i tilknytning til slike boliger.

§ 8. Forholdsmessig kompensasjon

Når anskaffelse foretas under ett til bruk i kompensasjonsberettiget virksomhet og i virksomhet som ikke gir rett til kompensasjon, skal merverdiavgift på anskaffelsen fordeles. Fordeling skal skje på grunnlag av anskaffelsens bruk i den del av virksomheten som er kompensasjonsberettiget. Det ytes kompensasjon for den del av merverdiavgiften på anskaffelsesprisen som forholdsmessig svarer til den antatte bruk.

§ 9. Ubetydelig bruk

Dersom bruken av en merverdiavgiftspliktig anskaffelse utenfor kompensasjonsberettiget virksomhet er ubetydelig i forhold til bruken innenfor kompensasjonsberettiget virksomhet, ytes full kompensasjon for merverdiavgift uten fordeling av inngående merverdiavgift på anskaffelsen.

Som ubetydelig anses bruken når den ikke overstiger 5 prosent av den totale bruk.

§ 10. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2004.

Fra samme tidspunkt oppheves Finansdepartementets forskrift (Nr. 105) av 19. april 1995 nr. 370 om kompensasjon for merverdiavgift til kommuner og fylkeskommuner mv.

12. des. Nr. 1567 2003**Forskrift om endring i forskrift (Nr. 117) om frivillig registrering av utleier av bygg eller anlegg til bruk i virksomhet som er registrert etter merverdiavgiftsloven.**

Fastsatt av Finansdepartementet 12. desember 2003 med hjemmel i lov av 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 28a. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I forskrift (Nr. 117) av 6. juni 2001 nr. 573 om frivillig registrering av utleier av bygg eller anlegg til bruk i virksomhet som er registrert etter merverdiavgiftsloven gjøres følgende endringer:

§ 1 nytt annet ledd skal lyde:

Det samme gjelder den som leier ut bygg eller anlegg til

1. kommuner og fylkeskommuner med kommunal og fylkeskommunal virksomhet der øverste myndighet er kommunestyret, fylkestinget eller annet styre eller råd i henhold til kommuneloven eller kommunal særlovgivning
2. interkommunale og interfylkeskommunale sammenslutninger organisert etter kommuneloven eller etter kommunal særlovgivning.

§ 1 nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd og skal lyde:

Registreringen omfatter arealer hvor brukeren ville hatt fradragsrett for inngående merverdiavgift eller ville hatt rett til kompensasjon for merverdiavgift etter lov av 12. desember 2003 nr. 108 om kompensasjon av merverdiavgift til kommuner, fylkeskommuner mv. dersom denne hadde eid bygget eller anlegget.

§ 1 nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd.*II*

Endringene gjelder fra 1. januar 2004.

12. des. Nr. 1568 2003**Forskrift om forbud mot å fiske lodde i Barentshavet i 2004.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 12. desember 2003 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4. Kunngjort 19. desember 2003.

§ 1. Forbud

Det er forbudt for norske fartøy å fiske og lande lodde i 2004.

Forbudet nevnt i første ledd gjelder norske fartøy i det nordøstlige Atlanterhav og i Barentshavet (ICES statistikkområder I og II). Forbudet gjelder også for norske fartøy som nyttes til loddefiske i dette området av andre enn norske statsborgere eller de som er likestilt med norske statsborgere etter lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 1 annet ledd.

§ 2. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift straffes i henhold til lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 53. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 3. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2004 og gjelder til og med 31. desember 2004.

12. des. Nr. 1569 2003**Forskrift om sats for produksjonsfløte.**

Fastsatt av Statens landbruksforvaltning 12. desember 2003 med hjemmel i forskrift av 1. juli 2003 nr. 919 om Omsetningsrådets myndighet vedrørende markedsregulering for jordbruksråvarer § 3 nr. 4, jf. lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 14. Kunngjort 19. desember 2003.

§ 1. Sats for produksjonsfløte

Sats for produksjonsfløte skal være 16,725 kr/liter.

§ 2. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2004.

12. des. Nr. 1570 2003**Vedtak om opprettelse av forvaltningsorganet Norsk Romsenter.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 12. desember 2003. Fremmet av Nærings- og handelsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

1. Norsk Romsenter opprettes som et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter med virkning fra 1. januar 2004.
2. Forvaltningsorganet Norsk Romsenter kan forvalte statens eierinteresser i aksjeselskaper innenfor romsektoren.

12. des. Nr. 1571 2003**Forskrift om vedtekter for Norsk Romsenter.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 12. desember 2003 med hjemmel i Stortingets plenumsvedtak av 18. juni 2003 og lov av 10. februar 1967 om behandlingssåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 24 fjerde ledd og § 28 fjerde ledd. Fremmet av Nærings- og handelsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

§ 1. Formål

Norsk Romsenter skal være statens strategiske, samordnende og utøvende organ for å sikre en effektiv utnyttelse av verdensrommet til beste for det norske samfunn.

Norsk Romsenters formål er, i samsvar med Regjeringens retningslinjer og til gagn for og i samarbeid med næringsliv, forskning og offentlige etater og norske interesser for øvrig, å:

- a) medvirke til å utvikle og samordne norsk romvirksomhet,
- b) samordne departementenes interesser og behov innen romvirksomhet,
- c) utarbeide forslag til samordnet langtidsprogram for romvirksomhet i Norge og å framlegge dette for Nærings- og handelsdepartementet,
- d) forvalte Norsk Romsenters ressurser og fordele de bevilgede midler fra staten og andre på en effektiv måte,
- e) ivareta Norges interesser i samarbeid med andre lands romrelaterte organisasjoner og internasjonale organisasjoner og medvirke til å samordne norsk romvirksomhet med slik internasjonal virksomhet,
- f) forvalte statens eierinteresser i aksjeselskaper innenfor romsektoren,
- g) arbeide for å imøtekomme brukerbehov innenfor romsektoren.

§ 2. Styrende organer

Norsk Romsenter ledes av et styre og en administrerende direktør. Styret kan ha et rådgivende organ (rådet). Begge kjønn skal være representert med minst 40% i styrende organer.

§ 3. Styrets oppnevning, sammensetning, funksjonstid og godtgjørelse

Norsk Romsenters styre skal bestå av 5 medlemmer og 2 (numeriske) varamedlemmer. Varamedlemmer skal innkalles og har stemmerett når de ordinære styremedlemmer har forfall.

Styret oppnevnes av Nærings- og handelsdepartementet. Styremedlemmer oppnevnes for en periode på 4 år. Styrets leder og nestleder utpekes av departementet. Medlemmene kan gjenoppnevnes, men ingen kan sitte sammenhengende i styret i mer enn to perioder.

I interne administrative saker suppleres styret med en representant for de ansatte.

Godtgjørelse til styrets medlemmer fastsettes av Nærings- og handelsdepartementet.

§ 4. Styrets møter

Styrets leder eller den hun/han bemyndiger blant styremedlemmene, innkaller til styremøte. Det skal innkalles til styremøte hvis det forlanges av minst 2 av medlemmene. Styret er beslutningsdyktig når minst 4 av medlemmene,

deriblant lederen eller nestlederen, er tilstede. Administrerende direktør deltar i styremøtene uten stemmerett.

Styrets leder, eventuelt nestleder, leder styremøtene.

Styrets beslutninger fattes med simpelt flertall. Ved stemmelikhet er møtelederens stemme avgjørende.

Det skal føres protokoll over møtene.

Nærings- og handelsdepartementet skal etter styrets møter få tilsendt styrets saksdokumenter og protokoll over møtene.

§ 5. *Styrets oppgaver*

Styret har ansvaret for Norsk Romsenter, leder dets virksomhet på statens vegne, og er ansvarlig overfor departementet.

Følgende oppgaver tilligger styret:

- a) Utarbeide samlet langtidsprogram for norsk romvirksomhet.
- b) Utarbeide arbeidsprogram og budsjett for kommende år og framlegge dette for Nærings- og handelsdepartementet. Deltakelse i nye internasjonale programmer med økonomiske forpliktelser utover inneværende budsjettår skal forelegges departementet.
- c) Ansette og avsette administrerende direktør.
- d) Styret har ansvaret for Norsk Romsenters strategi, og for at denne blir lagt til grunn for Romsenterets arbeid.
- e) Vedtaksfullmakt i bevilgningssaker.

§ 6. *Administrerende direktør*

Administrerende direktør tilsettes av styret for en periode på 6 år, med adgang til fornyet ansettelse en gang etter ekstern kunngjøring. Styret fastsetter etter samråd med departementet administrerende direktørs lønn og øvrige vilkår, basert blant annet på åremålskontrakt som regulerer arbeidsforholdet. Administrerende direktør leder Romsenterets administrasjon og har ansvar for at administrasjonen iverksetter styrets vedtak. Styret fastsetter nærmere instruks for administrerende direktør.

§ 7. *Status, organisering og fullmakter*

Norsk Romsenter er et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter, underlagt Nærings- og handelsdepartementet.

Norsk Romsenter organiserer selv sin virksomhet.

Prinsipielle spørsmål og spørsmål av politisk karakter skal legges fram for Nærings- og handelsdepartementet.

I tillegg til det som ellers går fram av disse vedtektene, innebærer Norsk Romsenters forvaltningsstatus følgende:

- a) Tilsettingsforholdene i Norsk Romsenter reguleres av tjenestemannslovens og tjenestetvistlovens bestemmelser.
- b) Virksomheten ved Romsenteret nettobudsjetteres. De årlige bevilgningene dekker bidrag til internasjonal romvirksomhet, nasjonale følgeprogrammer og administrasjon av forvaltningsorganet.
- c) Romsenterets budsjett og regnskap skal følge budsjettåret for statsregnskapet. Riksrevisjonen skal revidere Romsenterets regnskap.
- d) Romsenterets regnskap og årsmelding sendes Nærings- og handelsdepartementet.
- e) For vedtak i Romsenteret gjelder ikke forvaltningslovens bestemmelser om begrunnelsesplikt og klageadgang. For tjenestemannssaker gjelder likevel forvaltningsloven og regler gitt i medhold av denne.
- f) For Romsenteret gjelder de fullmakter og retningslinjer som er fastsatt i den til enhver tid gjeldende hovedinstruks om økonomiforvaltning.

§ 8. *Vedtekter*

Nærings- og handelsdepartementet gis fullmakt til å endre Norsk Romsenters vedtekter. Styret skal bli forelagt forslag til endringer for uttalelse. Styret kan fremme forslag til endringer i vedtektene overfor Nærings- og handelsdepartementet.

§ 9. *Ikrafttredelse*

Forvaltningsorganet Norsk Romsenter etableres og disse vedtekter trer i kraft 1. januar 2004.

14. des. Nr. 1572 2003**Forskrift om Klagenemnda for miljøinformasjon.**

Fastsatt av Miljøverndepartementet 14. desember 2003 med hjemmel i lov av 9. mai 2003 nr. 31 om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet (miljøinformasjonsloven) § 7, jf. delegeringsvedtak av 5. desember 2003 nr. 1432. Kunngjort 19. desember 2003.

§ 1. Klagenemnda for miljøinformasjon (Klagenemnda) er et uavhengig organ, administrativt underlagt Miljøverndepartementet. Klagenemnda bistås i sitt arbeide av et sekretariat opprettet eller engasjert av Miljøverndepartementet.

§ 2. Klagenemnda avgjør klager i henhold til § 19 i lov av 9. mai 2003 nr. 31 om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet.

§ 3. Klage over avslag på et krav om miljøinformasjon skal gjøres skriftlig til Klagenemnda. Det skal fremgå hvilken virksomhet klagen retter seg mot og hvilken miljøinformasjon som begjæres fremlagt. Klagen bør inneholde en nærmere begrunnelse for hvorfor klageren mener at avslaget på kravet er urettmessig.

§ 4. Straks Klagenemnda mottar en klage skal den virksomhet som klagen retter seg mot underrettes om klagen. Virksomheten skal innenfor en fastsatt frist gis mulighet til å uttale seg om klagen, med mindre dette åpenbart er unødvendig.

Så snart saken er tilstrekkelig opplyst skal Klagenemnda treffe sin avgjørelse.

§ 5. Klagenemnda er beslutningsdyktig når leder eller nestleder og to av medlemmene deltar i behandlingen av en sak. Det ene av de to medlemmene skal ha bakgrunn fra næringslivet, mens det andre medlemmet skal ha bakgrunn fra henholdsvis miljø-, medie- eller forbrukersiden. Klagenemndas leder eller nestleder avgjør hvem av nemndas medlemmer som skal tjenestegjøre i den enkelte sak. Medlemmene forutsettes å skulle tjenestegjøre etter tur, med mindre særlige grunner tilsier noe annet.

Klagenemndas leder, eller i dennes fravær, nestleder kan treffe beslutning om at samtlige av nemndas medlemmer tjenestegjør i saker for Klagenemnda. Kan ett av Klagenemndas medlemmer med bakgrunn fra næringslivet, miljø-, medie- eller forbrukersiden ikke delta i behandlingen av en slik sak, skal nemndas leder, eller i dennes fravær, nestleder treffe beslutning om at ett av de øvrige medlemmene skal fratruke i saken, slik at balansen i Klagenemndas interesserepresentasjon opprettholdes. Ved stemmelikhet avgjør lederens, eller i dennes fravær, nestlederens dobbeltstemme.

§ 6. Bestemmelsene i lov av 16. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker om inhabilitet og tushetsplikt gjelder for enhver som deltar i behandlingen av en sak for Klagenemnda.

§ 7. Klagenemndas vedtak skal offentliggjøres på den måten Klagenemnda finner mest hensiktsmessig.

§ 8. Klagenemnda kan fastsette nærmere retningslinjer for sin saksbehandling.

§ 9. Klagenemnda skal en gang pr. år utarbeide en melding til Miljøverndepartementet om sin virksomhet.

§ 10. Parter i en tvist for namsmyndigheten eller i et søksmål for domstolene om rett til miljøinformasjon etter lovens kapittel 4 er den som har fremsatt det omtvistede kravet og den virksomhet dette retter seg mot.

§ 11. Denne forskriften trer i kraft fra 1. januar 2004.

14. des. Nr. 1573 2003**Forskrift om endring i forskrift om kasserte kjøretøy.**

Fastsatt av Miljøverndepartementet 14. desember 2003 med hjemmel i lov av 11. juni 1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) § 4, jf. delegeringsvedtak av 7. september 1990 nr. 730. Jf. EØS-avtalen vedlegg XX kap. V nr. 32ec (vedtak 2003/138/EF). Kunngjort 19. desember 2003.

I

I forskrift av 26. juni 2002 nr. 750 om kasserte kjøretøy gjøres følgende endringer:

§ 5 nytt tredje ledd skal lyde:

Den som ervervsmessig produserer eller importerer kjøretøy skal sørge for at kjøretøyenes komponenter og materialer, som er produsert etter 1. juli 2003, er merket i henhold til vedlegg 4.

I § 11, § 13, § 14, § 18 og § 19 endres «Oslo distriktstollsted» til «Tollregion Midt-Norge, Bodø».

I vedlegg 1 nr. 2 fjerde strekpunkt og nr. 3 fjerde strekpunkt tilføyes «, kjølegasser» mellom «olje» og «kjølevæske».

I vedlegg 2 nr. 19 endres «Kasserte lyspærer» til «Utladningslamper».

Nytt vedlegg 4 skal lyde:

Vedlegg 4: Merking og identifikasjon av komponenter og materialer

For merking og identifikasjon av komponenter og materialer av plast med en vekt på over 100 gram gjelder følgende nomenklatur:

ISO 1043-1 Plast – symboler og forkortede termer. Del 1: Grunnpolymerer og deres spesielle egenskaper.

ISO 1043-2 Plast – symboler og forkortede termer. Del 2: Fyllstoff og forsterkningsmidler.

ISO 11469 Plast – Generisk identifikasjon og merking av plastprodukter.

For merking og identifikasjon av komponenter og materialer av elastomer med en vekt på over 200 gram gjelder følgende nomenklatur:

ISO 1629 Gummi og lateks – Nomenklatur. Denne skal ikke gjelde for merking av dekk.

Symbolene «<>» og «>», som brukes i ISO-standarder, kan erstattes med parentes.

II

Endringene trer i kraft straks.

14. des. Nr. 1574 2003

Forskrift om endring i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14.

Fastsatt av Finansdepartementet 14. desember 2003 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 18–2 sjette ledd, § 18–3 niende ledd og § 18–5 niende ledd. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I forskrift av 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 gjøres følgende endringer:

§ 18–2–2 første ledd skal lyde:

Eier av vannkraftverk skal svare naturressursskatt, jf. skatteloven § 18–2 første ledd.

§ 18–2–2 andre og tredje ledd oppheves.

§ 18–3–2 første ledd skal lyde:

Eier av vannkraftverk skal svare grunnrenteskatt, jf. skatteloven § 18–3 første ledd.

§ 18–3–2 andre og tredje ledd oppheves.

II

§ 18–5–11 tredje ledd femte strekpunkt skal lyde:

– avskrivningsgruppe g: 31 år

III

Endringene under I trer i kraft straks.

Endringen under II trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2003.

14. des. Nr. 1575 2003

Forskrift om endring i forskrift om kommunefordeling av grunnlaget for eideomsskatt for kraftanlegg.

Fastsett av Finansdepartementet 14. desember 2003 med heimel i lov av 6. juni 1975 nr. 29 om eideomsskatt til kommunane § 8A–4 og lov av 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) § 8–6 niende ledd. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I forskrift av 20. desember 2000 nr. 1393 om kommunefordeling av grunnlaget for eideomsskatt for kraftanlegg blir det gjort følgjande endringar:

§ 5 første leden første punktum skal lyde:

Sentralskattekontoret for storbedrifter fastset kommunefordelinga av eigedomsskattegrunnlag for kraftanlegg som nemnd i denne forskrift.

§ 5 andre leden skal lyde:

Dei eigedomsskattepliktige kan påklaga Sentralskattekontoret for storbedrifter si avgjerd etter første leden til Riksskattenemnda.

§ 5 tredje leden andre punktum skal lyde:

Klagen skal sendast til Sentralskattekontoret for storbedrifter.

II

Endringane trer i kraft straks med verknad frå og med eigedomsskatteåret 2005.

14. des. Nr. 1576 2003

Forskrift om overføring av skattytere som skal svare skatt av inntekt ved produksjon av elektrisk kraft til sentral ligning ved Sentral skattekontoret for storbedrifter.

Fastsatt av Finansdepartementet 14. desember 2003 med hjemmel i lov av 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) § 2–4 nr. 4. Kunngjort 19. desember 2003.

I

§ 1. Skattyter som skal svare skatt av inntekt ved produksjon av elektrisk kraft i henhold til skatteloven kapittel 18, skal ligned ved Sentralskattekontoret for storbedrifter. Dette gjelder skattyter som eier eller er deleier i minst ett kraftverk med generatorer som i inntektsåret har en samlet påstemplet merkeytelse på 5.500 kVA eller mer, jf. skatteloven § 18–2 annet ledd og § 18–3 sjuende ledd.

§ 2. Saker om endring av ligning etter ligningsloven kapittel 9 for skattytere etter § 1 som ikke er avsluttet pr. 1. januar 2004, overføres til Sentralskattekontoret for storbedrifter. Skattedirektoratet kan utsette overføring av endringssak under behandling når overføring vil være uhensiktsmessig eller særlig upraktisk.

II

Denne forskrift trer i kraft fra og med 1. januar 2004 med virkning for ligning fra og med inntektsåret 2003.

15. des. Nr. 1577 2003

Forskrift om endring i forskrift om endring av motorvogners avgiftsmessige status.

Fastsatt av Toll- og avgiftsdirektoratet 15. desember 2003 med hjemmel i forskrift av 19. mars 2001 nr. 268 om engangsavgift på motorvagner § 5–1. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I forskrift av 29. mai 1990 nr. 383 om endring av motorvogners avgiftsmessige status gjøres følgende endringer:

§ 4 skal lyde:

I medhold av Finansdepartementets forskrift av 19. mars 2001 nr. 268 om engangsavgift på motorvagner § 5–4 gis tollregionene fullmakt til å samtykke i midlertidig endring i motorvogns avgiftsmessige status uten at tilleggsavgift blir krevet.

§ 7 skal lyde:

Tollregionen kan etter skriftlig søknad gi samtykke til delvis fjerning av – eller inngrep på beskyttelsesvegg i varebil klasse 2 når vegmyndighetene har bekreftet at motorvognen vil opprettholde registrering i samme kjøretøygruppe etter slik endring.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2004.

16. des. Nr. 1578 2003**Norsk farmakopé.**

Fastsatt av Statens legemiddelverk 16. desember 2003 med hjemmel i lov av 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. (legemiddeloven) § 5, forskrift av 20. juli 1995 nr. 698 om legemidlers kvalitet, standarder m.m., jf. delegeringsvedtak av 8. juni 1995 nr. 521 og delegeringsvedtak av 16. desember 1994. Kunngjort 19. desember 2003.

Statens legemiddelverk godkjenner følgende som del av norsk farmakopé fra 1. januar 2004:

– Norske legemiddelstandarder 2004 (NLS 2004).

NLS 2004 opptar endringer til Ph. Eur. som følge av vedtak i Den europeiske farmakopékommisjon ved Helsekomiteens resolusjoner AP-CSP (02) 5 og (03) 1–2.

De viktigste endringene fremgår av forordet i NLS 2004.

Fra 1. januar 2004 består gyldig norsk farmakopé av:

– European Pharmacopoeia 4th Edition 2002 med Supplement 4.1–4.6

– Norske legemiddelstandarder 2004.

European Pharmacopoeia 4th Edition, Supplement 4.7 trer i kraft 1. april 2004.

European Pharmacopoeia 4th Edition, Supplement 4.8 trer i kraft 1. juli 2004.

NLS 2004 koster ordinært 385 kr, studentpris 230 kr (samlet bestilling til Gyldendal Akademisk).

Boken kan bestilles i bokhandel eller direkte fra Gyldendal Akademisk, 4894 Grimstad, ordrefaks 81522855, ordrefaks 37401599 eller e-post gyldendal@kunde-service.no.

NLS 2004 vil foreligge i januar 2004.

Norsk farmakopé av 16. desember 2003 nr. 1578 opphever Norsk farmakopé av 13. desember 2002 nr. 1595.

16. des. Nr. 1579 2003**Forskrift om endring i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av ferskt kjøtt av klauvdyr fra Zimbabwe.**

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 16. desember 2003 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. delegeringsvedtak av 4. januar 2001 nr. 171. Jf. EØS-avtalen vedlegg I (vedtak 2002/646/EF). Kunngjort 19. desember 2003.

I

I forskrift av 13. november 2001 nr. 1277 om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av ferskt kjøtt av klauvdyr fra Zimbabwe gjøres følgende endringer:

§ 2 og § 3 skal lyde:

§ 2. *Forbud*

Det er forbudt å innføre ferskt kjøtt av klauvdyr fra Zimbabwe.

§ 3. *Straff*

Overtredelse av bestemmelsene i denne forskrift er straffbar, jf. husdyrloven § 19.

II

Endringene trer i kraft straks.

16. des. Nr. 1580 2003**Forskrift om regulering av fisket etter blåkveite nord for 62° N i 2004.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 16. desember 2003 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4 og § 5 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. delegeringsvedtak av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 19. desember 2003.

§ 1. *Generelt forbud*

Det er forbudt for norske fartøy å fiske og lande blåkveite nord for 62° N.

§ 2. *Fiske ved Jan Mayen og i Norges indre farvann, sjøterritorium og økonomiske sone*

Unntatt fra forbudet i § 1 er:

a) fiske i fiskerisone ved Jan Mayen.

b) fiske med konvensjonelle redskap med fartøy under 28 meter største lengde i Norges indre farvann, sjøterritorium og økonomiske sone sør for 71° 30' N fra tirsdag 8. juni kl 00.00 til mandag 5. juli kl 24.00.

§ 3. *Vilkår for deltakelse*

For å kunne delta må følgende vilkår være oppfylt:

a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret,

b) eier av fartøyet og hovedsmannen må være ført på blad B i fiskermanntallet,

- c) fartøyet må være påmeldt i henhold til § 5,
- d) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for å drive fiske etter blåkkeite.

§ 4. Godkjenning

Eier og fartøy må ha en særskilt godkjenning fra Fiskeridirektoratets regionkontor, som viser at vilkårene for deltakelse er oppfylt. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

Fiskeridirektoratet kan gi utfyllende bestemmelser vedrørende kravet til egnethet, bemanning, utstyr og om fremstilling for kontroll.

§ 5. Påmelding

For å kunne delta i fisket må fartøy være påmeldt skriftlig til Norges Råfisklag eller Sunnmøre og Romsdal Fiskesalslag innen 28. mai.

§ 6. Maksimalkvoter

Fartøy som kan delta i fisket etter § 2 bokstav b, kan maksimalt fiske følgende kvanta blåkkeite rund vekt:

Lengde	Maksimalkvote
0 – 13,99 meter største lengde	10 tonn
14 – 19,99 meter største lengde	12 tonn
20 – 27,99 meter største lengde	14 tonn

§ 7. Begrensning i deltakelsen

Eier av fiskefartøy kan ikke delta i fisket med mer enn ett fartøy. Med «eier» forstås den som direkte, eller indirekte gjennom foretak, innehar mer enn 50% av eierandelene i fartøyet.

Det er forbudt å benytte leiefartøy.

§ 8. Levering av fangst

Hvert fartøy kan bare fiske og levere én kvote.

Det kvantum som kan fiskes av det enkelte fartøy, må fiskes og leveres av dette fartøyet, og kan ikke overføres til annet fartøy. Det er også forbudt å motta og levere fangst fisket av annet fartøy.

§ 9. Bifangst

For fartøy som ikke har adgang til å delta i fisket i henhold til § 2 bokstav b, eller når dette fisket ikke lenger er tillatt, er det ved fiske etter andre fiskeslag tillatt å ha inntil 7% innblanding av blåkkeite om bord ved avslutning av fisket og av landet fangst. Det er likevel tillatt å ha inntil 12% blåkkeite som bifangst i de enkelte fangster.

For fartøy som fisker med konvensjonelle redskap og som leverer flere ganger pr. uke, avregnes innblandingsprosenten på 7% blåkkeite etter første ledd første punktum pr. uke basert på summen av alle sluttседler/bryggesедler undertegnet i tidsrommet fra mandag klokken 00.00 til søndag klokken 24.00.

Blåkkeite tatt som bifangst før det direkte fisket åpnes 8. juni, går til fradrag i det enkelte fartøys maksimalkvote i det direkte fisket.

§ 10. Bemyndigelse

Fiskeridirektoratet kan endre denne forskrift og fastsette nærmere bestemmelser som er nødvendig for å oppnå en rasjonell og hensiktsmessig utøvelse eller gjennomføring av fisket.

§ 11. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift, straffes i henhold til lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 53 eller lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 29. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 12. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2004 og gjelder til og med 31. desember 2004.

16. des. Nr. 1581 2003

Forskrift om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2004.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 16. desember 2003 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5, § 9, § 11, § 25 og § 45 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. delegeringsvedtak av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 19. desember 2003.

Kapittel I. Forbud og definisjoner

§ 1. Forbud

Det er forbudt for norske fartøy å fiske og lande norsk vårgytende sild i 2004.

Uten hensyn til forbudet i første ledd kan norske fartøy som omfattes av bestemmelsene i denne forskrift fiske og lande norsk vårgytende sild i Norges økonomiske sone nord for 62° N, i internasjonalt farvann og i fiskerisone ved Jan Mayen.

§ 2. Definisjoner

Med «sild» forstås i denne forskrift norsk vårgytende sild med mindre noe annet er fastsatt.

Med «fiske og lande» forstås i denne forskrift at vedkommende fartøy som har adgang til å delta, tar utseiling til feltet, fisker med eget redskap og fører selv fangsten til fiskemottaket. Landing omfatter lossing og utstedelse av pliktig landings- eller sluttseddel.

For fartøy som ikke selv kan føre fangst, for fartøy som må låssette eller som deltar i et eventuelt låssettingsfiske, skjer landing ved opptak fra lås/pose i sjøen til førings-/kjøperfartøy. Ved opptak veies kvantumet, og førings-/kjøperfartøy og fisker utsteder bryggeseddel etter lagets bestemmelser.

Med «lastekapasitet» forstås i denne forskrift fartøyets samlede lastekapasitet regnet ut fra de rom og tanker som kan nyttes til føring av løsført fangst. Fryserom som også kan nyttes til løsført råstoff regnes med i fartøyets lastekapasitet for løsført fangst. 10 hl svarer til 1 m³ lastevolum etter denne forskrift.

Med «partråling» forstås i denne forskrift at fartøyene i partrållag må fiske med samme redskap, og dra med inntil 2 wirer i hver sin vinge av trålredskapet. Det er ikke tillatt å nytte tråldører under partråling i henhold til denne forskrift.

Med «fartøy som låssetter» menes fartøy i kystfartøygruppen som i 2004 ikke har levert fangst av norsk vårgytende sild som er direktehåvet.

Kapittel II. Ringnotgruppen**§ 3. Vilkår for deltakelse**

Fartøy med ringnottillatelse, jf. forskrift av 2. mars 1979 nr. 1 om adgang til å delta i fisket med ringnot § 2, kan delta.

§ 4. Fartøykvote

Ringnotfartøy som har adgang til å delta tildeles fartøykvoter med utgangspunkt i følgende basiskvoter:

1.500 hl +	40% av konsesjonskapasiteten fra	0 –	4.000 hl
	30% av konsesjonskapasiteten fra	4.000 –	6.000 hl
	20% av konsesjonskapasiteten fra	6.000 –	10.000 hl
	10% av konsesjonskapasiteten	over	10.000 hl

Basiskvoten blir omregnet til tonn ved at 1 hektoliter = 0,1 tonn (100 kilo).

Kvoten til det enkelte fartøy framkommer ved å multiplisere basiskvoten for vedkommende fartøy med den faktoren Fiskeridirektoratet fastsetter. Fiskeridirektoratet kan endre denne faktoren.

Kapittel III. Trålgruppen**§ 5. Vilkår for deltakelse**

Fartøy med tillatelse til å fiske norsk vårgytende sild med trål, jf. forskrift av 12. desember 1986 nr. 2185 om deling av tillatelse til å drive fiske med trål § 8–1, kan delta.

§ 6. Fartøykvote

Fartøy som har adgang til å delta, tildeles fartøykvoter med utgangspunkt i følgende basiskvoter:

50 tonn +	50% av bruttotonnasje fra	0	– 100
	40% av bruttotonnasje fra	101	– 200
	30% av bruttotonnasje fra	201	– 300
	20% av bruttotonnasje fra	301	– 400
	10% av bruttotonnasje fra	401	– 600

Kvoten til det enkelte fartøy framkommer ved å multiplisere basiskvoten for fartøyet med den faktoren Fiskeridirektoratet fastsetter. Fiskeridirektoratet kan endre denne faktoren.

Ved beregning av fartøyets basiskvote gjelder tonnasje i henhold til Skipskontrollens målebrev/identitetsbevis utstedt senest 31. desember 1998. Ved eierskifte nyttes bruttotonnasje per nevnte tidspunkt for det fartøy reder hadde konsesjon på ved årets begynnelse eller tidligere.

§ 7. Trålforbud om natten

Det er forbudt å fiske sild med trål i Norges indre farvann og innenfor 4 mil fra grunnlinjene i Nordland fylke i periodene:

Fra og med 1. januar til og med 30. april mellom kl. 18.00 og kl. 08.00.

Fra og med 1. oktober til og med 31. desember mellom kl. 1800 og kl. 0800.

Fiskeridirektoratets Regionkontor i Nordland, Bodø, kan dispensere fra nattforbudet for bestemte områder og i bestemte tidsrom.

§ 8. Partråling

Uten hensyn til forbudet i § 17 kan to fartøy som partråler fordele kvantumet på de samme to fartøy ved landing på følgende vilkår:

1. Fartøyene må være skriftlig påmeldt som partrållag til Norges Sildesalgslag i Harstad før fisket tar til.
2. Fangst som tas i forbindelse med partråling skal deles med minimum 20% av fangsten pr. levering til det ene fartøyet.
3. Ved innmelding av fangst til Norges Sildesalgslag og ved landing skal det gis oppgave over at fangsten er tatt som partrållag. Oppgavene skal angi hvilke to fartøy som har partrålt.
4. Et fartøy kan ikke dele fangst med mer enn ett annet fartøy i løpet av 2004.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan kreve at fartøy som meldes som partrållag fremstiller seg for godkjenning. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

Kapittel IV. Kystfartøygruppen**§ 9. Vilkår for deltakelse**

Eier av fartøy som oppfyller vilkårene i Fiskeridepartementets forskrift av 9. desember 2003 nr. 1481 om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske etter norsk vårgytende sild i 2004, kan delta.

Fartøy som utøver fiske ved lysing, skal ha særskilt lysebåt.

§ 10. Maksimalkvote

Deltakende fartøy kan fiske og lande følgende kvanta sild:

<i>Fartøylengde:</i>	<i>Maksimalkvote:</i>
Fartøy under 7,00	40 tonn
Fartøy 7,0 – 7,99	60 tonn
Fartøy 8,0 – 8,99	80 tonn
Fartøy 9,0 – 9,99	120 tonn
Fartøy 10,0 – 10,99	140 tonn
Fartøy 11,0 – 11,99	160 tonn
Fartøy 12,0 – 12,99	180 tonn
Fartøy 13,0 – 13,99	200 tonn
Fartøy 14,0 – 14,99	240 tonn
Fartøy 15,0 – 15,99	280 tonn
Fartøy 16,0 – 16,99	320 tonn
Fartøy 17,0 – 17,99	360 tonn
Fartøy 18,0 – 18,99	400 tonn
Fartøy 19,0 – 19,99	440 tonn
Fartøy 20,0 – 20,99	480 tonn
Fartøy 21,0 – 21,99	540 tonn
Fartøy 22,0 – 22,99	600 tonn
Fartøy 23,0 – 23,99	660 tonn
Fartøy 24,0 – 24,99	720 tonn
Fartøy 25,0 – 25,99	780 tonn
Fartøy 26,0 og over	840 tonn

Fiskeridirektoratet kan endre og oppheve maksimalkvotene.

§ 11. Særskilt turkvoteordning

Fartøy i kystfartøygruppen er begrenset av en kvote på 150 tonn losset kvantum per tur.

Leveringer over 150 tonn losset kvantum per tur vil bli inndratt og belastet fartøyets eventuelt gjenstående kvote.

§ 12. Beregning av kvote ved utskifting og ombygging

Fartøy som ved utskifting eller ombygging får endret sin faktiske lengde, får sin kvote beregnet etter lengde ført i merkeregisteret senest 31. desember 2001, eller godkjent målebrev datert senest samme dato.

§ 13. Konsumpåbud

Fiskeridirektoratet kan stoppe kystfartøygruppens fiske til mel, olje, fôr eller agnsalg.

§ 14. Redskapsbegrensning

Fiskeridirektoratet kan fastsette bestemmelser om antall garn som kan benyttes per fartøy, og for øvrig sette vilkår om utforming av fiskeredskap.

§ 15. Samfiske i forbindelse med fiske til låssetting

Uten hensyn til forbudet i § 17 kan 2 – to – notfartøy i kystfartøygruppen som er skriftlig påmeldt gå sammen om kast og fiske inntil 1.080 tonn sild. Sild som holdes i not på siden av fartøyet blir ikke ansett som låssatt. Kvantum ut over 1.080 tonn må det enkelte fartøy fiske og levere alene. For øvrig gjelder følgende vilkår:

1. Det enkelte fartøy som skal delta i samfiske må være godkjent av Fiskeridirektoratets regionkontor, og
2. ved påmelding, jf. § 16, må samfiskerne utpeke en av deltakerne som ansvarshavende, og
3. fartøy kan bare delta i 1 – ett – samfiskelag per kalenderår, og
4. fartøy som har deltatt i direktehåvingsfiske, kan ikke delta i samfiske i samme kalenderår, med mindre fartøyet har minst 50 % igjen av egen kvote, og
5. samfiskere plikter å føre daglig tilsyn med låset frem til fangsten er levert. Bruket skal merkes på forsvarlig måte med minimum en blåse fra hver enkelt deltaker.

Adgangen til å gå sammen om kast gjelder ikke i sperrede områder med puljevis innseiling. Fiskeridirektoratets regionkontor avgjør om samfiske kan utøves og hvorledes samfiske kan utøves i sperrede områder med puljevis innseiling.

Øvrige bestemmelser om godkjenning, utøvelse, kontroll mv. gjelder også ved samfiske.

Fiskeridirektoratet kan endre samfiskekvantumet ved endring av maksimalkvotene.

Fiskeridirektoratet er klageinstans for vedtak truffet av Fiskeridirektoratets regionkontor.

§ 16. Påmelding til samfiske

Ingen kan gå sammen om kast uten på forhånd å være skriftlig påmeldt til Norges Sildesalgslag for samfiske til låssetting.

Fiskere som har gått sammen om kast plikter å oppgi alle nødvendige opplysninger om deltakende fartøyer, eiere, registreringsmerke, ansvarshavende, nøyaktig fangststed osv. til salgslaget.

Kapittel V. Fellesbestemmelser

§ 17. Kvoteutnyttelse

Hvert fartøy kan bare fiske og lande en kvote. Uten hinder av dette kan hvert fartøy fiske og lande kvote utvekslet eller tildelt i medhold av bestemmelser om enhetskvoter, rederikvoter eller andre spesielle kvoteordninger.

Ved salg og utskifting av fartøy innenfor reguleringsåret skal kvoten beregnes etter bestemmelsene i tredje til femte ledd.

Ved kjøp av fartøy kan ny eier ikke fiske og lande mer enn det som gjenstår av den nye eiers kvote etter fradrag for det som fartøyet totalt har fisket og levert i reguleringsåret. Dette gjelder også når fartøyet erverves til utskifting av et annet fartøy.

Ved utskifting av fartøy kan erstatningsfartøyet heller ikke fiske og lande mer enn det som gjenstår av den nye eiers kvote etter fradrag for det som han selv har fisket og landet med annet fartøy i vedkommendes eie i reguleringsåret.

Når det ved utskifting gjøres fradrag etter tredje ledd eller fjerde ledd, skal det fangstkvantum som er størst av de to alternativene trekkes fra.

§ 18. Midlertidig tillatelse til å benytte annet fartøy (leiefartøy)

Fiskeridirektoratets regionkontor kan ved forlis og havari som medfører vesentlig driftsavbrudd gi midlertidig tillatelse til å benytte annet fartøy i fisket. Fiskeridirektoratets regionkontor kan fastsette nærmere vilkår for slik tillatelse, herunder at høvedsmannen samt hele eller deler av mannskapet skal delta i fisket med leiefartøyet. Det må nyttes leiefartøy fra samme fartøygruppe.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 19. Overføring av fangst

Det kvantum som kan fiskes med det enkelte fartøy kan ikke overføres til annet fartøy. Det er også forbudt å motta og å lande fangst som er fisket av et annet fartøy.

Uten hensyn til forbudet i første ledd, kan Fiskeridirektoratets regionkontor tillate overføring av fangst dersom vedkommende fisker med fartøyet befinner seg på feltet på opptakstidspunktet, er utrustet, egnet og bemannet for fisket og godkjent. Eventuell tillatelse til overføring må skje på de betingelser Fiskeridirektoratets regionkontor fastsetter. Som betingelse kan blant annet bestemmes at overføring fortrinnsvis skal skje mellom grupper som fisker med samme redskapsslag eller etter regionkontorets dirigering mv. Det kan ikke gis tillatelse til overføring av fangst som er tatt om bord.

Uten hensyn til forbudet i første ledd, er det utenfor sperrede områder tillatt å overføre fangst fra notkast mellom fartøy i ringnotgruppen. Det er ikke tillatt å overføre fangst som er tatt om bord.

Fiskeridirektoratet er klageinstans for vedtak truffet av Fiskeridirektoratets regionkontor.

§ 20. Bifangst

Fiskeridirektoratet kan fastsette hvilken bifangst av sild som kan tas i andre fiskerier og gi tillatelse på nærmere vilkår for omsetning av sild tatt som bifangst.

Uten hinder av forbudet i § 1 kan det i forbindelse med brislingfisket tas inntil 50% sild som bifangst regnet etter rommål.

Ved fiske etter sild med trål, snurrevad eller not er det forbudt å ha bifangst av torsk, hyse og sei.

§ 21. Dumping og neddreping

Det er forbudt å slippe fangst som er død eller døende og å kaste ut fangst eller fiskeavfall.

I fiske med not er det i alle tilfeller forbudt å slippe fangst etter at pumping av fangsten er startet.

Er sild forsettlig eller uaktsomt dumpet, eller er det på andre måter forårsaket neddreping av sild, kan Fiskeridirektoratets regionkontor fatte vedtak om en forholdsmessig avkorting av kvoten. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan gjøre unntak fra forbudet i første ledd, eller påby opptak av fangst. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 22. *Stopp i fisket mv.*

Fiskeridirektoratet kan stoppe fisket selv om det enkelte fartøy ikke har fisket hele kvoten.

Fiskeridirektoratet kan fastsette bestemmelser om åpningstider og tidsrom for fiske etter sild for de forskjellige fartøy- og redskapsgrupper. Dette gjelder også fiske etter sild i andre lands soner.

Fartøy i kystfartøygruppen som låssetter og fartøy som fisker med landnot er unntatt fra en eventuell stopp i kystfartøygruppens fiske. Fiskeridirektoratet kan likevel stoppe fisket for fartøy som låssetter og fartøy som fisker med landnot selv om det enkelte fartøy ikke har fisket hele kvoten.

§ 23. *Omregningsfaktorer for sjøprodusert sild*

Ved sildefiletproduksjon er omregningsfaktoren 2,0 slik at 1 tonn sildefilet blir avregnet med 2 tonn rund sild på fartøykvoten.

Ved silderognproduksjon er omregningsfaktoren 9,0 slik at 1 tonn silderogn blir avregnet med 9 tonn rund sild på fartøykvoten.

Ved produksjon av hel, saltet sild er omregningsfaktoren 1,0 slik at 1 tonn hel, saltet sild blir avregnet med 1 tonn rund sild på fartøykvoten.

Ved produksjon av hodekappet, saltet sild er omregningsfaktoren 1,2 slik at 1 tonn hodekappet, saltet sild blir avregnet med 1,2 tonn rund sild på fartøykvoten.

Summen av alle leverte produkter, inklusive biprodukter, må ikke overstige fartøykvoten.

Levering av biprodukt må kontrolleres av Fiskeridirektoratets regionkontor, og føres særskilt på sluttseddelen.

Med «biprodukt» menes i denne paragraf avfall/avskjær og hel sild som er utsortert fra sjøproduksjon av silderogn.

§ 24. *Agnfisket*

Uten hensyn til forbudet i § 1, er det innenfor grunnlinjene nord for 62° N tillatt å fiske sild til eget forbruk av agn. Slikt fiske kan bare drives av fiskere som er oppført på blad A eller B i fiskermanntallet og bare med ett merkeregistrert fartøy. Omsetning av fangsten er forbudt.

Fra og med 1. januar til og med 30. april er det også tillatt å fiske sild til eget forbruk av agn innenfor 6 nautiske mil fra grunnlinjene mellom 61° N og 62° N.

§ 25. *Bemyndigelse*

Fiskeridirektoratet kan endre denne forskrift og fastsette nærmere bestemmelser som er nødvendige for å oppnå en rasjonell og hensiktsmessig utøvelse eller gjennomføring av fisket.

Kapittel VI. Stenging av områder mv.

§ 26. *Stenging av kyst- og fjordområder i Nordland*

I følgende områder i Nordland er det forbudt for havgående fartøyer over 27,5 meter største lengde å fiske norsk vårgytende sild:

1. Fra NV pynten Åmøya 66° 47,2' N 13° 21' Ø. Derfra i nordvestlig retning til Karlsholmen fyr, 66° 54,7' N 13° 05,6' Ø. Fra Karlsholmen i nordøstlig retning på vestsiden av Fugløyvær til Hernesskagen lykt SV av Bodø 67° 15,5' N 14° 16,8' Ø.
2. Mistfjorden – Karlsøyfjorden – Folla. Sperringen går i en rett linje fra 67° 26,5' N 14° 44' Ø til 67° 40' N 14° 44' Ø.
3. Indre Vestfjorden – Tysfjorden – Ofotfjorden – Tjeldsundet. Sperrelinjen går i en rett linje fra Hamnvikodden 67° 55' N 15° 20' Ø til Storvikklubben 67° 56' N 15° 19' Ø og videre nordover fra Engeløy 67° 58' N 15° Ø langs 15° Ø til 68° 13' N og i nord 68° 40' N tvers over Tjeldsundet.
4. Øst-Lofoten – fra Ingjeldsøy til Skomvær. Det sperrede området er på nord- og vestsiden av følgende linjer: Fra 68° 13' N 15° Ø til Skrova fyr 68° 09' N 14° 39' Ø derfra til Balstad lykt 68° 03' N 13° 33' Ø, videre til Værøy fyr 67° 39' N 12° 44' Ø.
5. Fra Værøy til Torrfallen ved Skomvær fyr 67° 24' N 11° 52' Ø. På nordsiden av Austvågøy og Vestvågøy går sperrelinjen fra Nipa 68° 30' N 15° 13' Ø til grunnlinjemerke utenfor Eggum 68° 19' N 13° 40' Ø. Derfra langs grunnlinjene til Skomvær.
6. Vestfjorden nord for en rett linje trukket fra Værøy fyr 67° 39' N 12° 44' Ø gjennom Landego fyr til fastlandet 67° 25' N 14° 40' Ø.

I følgende område i Nordland fylke er det forbudt for fartøy under 27,5 meter største lengde å fiske norsk vårgytende sild:

Vestfjorden, Ofotfjorden, Tysfjord mv.: Nord og østenfor rette linjer trukket fra 67° 25' N 14° 40' Ø gjennom Landego fyr til Værøy, 67° 39' N 12° 44' Ø, derfra til Balstad lykt 68° 03' N 13° 33' Ø, videre i en rett linje til Løddingen 68° 26' N 16° Ø. I nord er området avgrenset av en rett linje langs 68° 40' N tvers av Tjeldsundet.

Uten hinder av bestemmelsene i første og annet ledd, kan fartøy som har fått tillatelse fra Fiskeridirektoratets regionkontor fiske sild innenfor sperrelinjene etter puljevis innseiling. Det kan settes vilkår om inspektør om bord.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan ut fra faren for neddreping, innblanding av småsild, samt torsk og sei mv., forby fiske i hele eller deler av området under avvikling av fisket, og kan for øvrig sette nødvendige vilkår, for eksempel forby omsetning direkte fra notkast, forby fiske i bestemte områder eller eventuelt anwise fisket til andre områder.

Fiskeridirektoratet kan forby fiske med havgående fartøyer over 27,5 meter største lengde også i andre områder dersom det oppstår fare for redskapskollisjoner eller fare for neddreping av sild.

Fiskeridirektoratet er klageinstans for vedtak truffet av Fiskeridirektoratets regionkontor.

§ 27. *Fiske sør for 62° N*

Det er forbudt å fiske norsk vårgytende sild sør for 62° N i statistikkområde IV og i statistikkområde IIIa.

I området mellom 62° 00' N og 60° 30' N er det hele året forbudt å fiske sild fra grunnlinjene og ut til 12. nautiske mil.

I perioden fra og med 15. februar til og med 30. april er det forbudt å fiske all sild i området mellom 62° N og en rett linje mellom Lindesnes fyr og Hanstholm fyr innenfor 12 nautiske mil regnet fra grunnlinjene.

Uten hensyn til forbudet i første, annet og tredje ledd er det i perioden fra og med 1. januar til og med 30. april likevel tillatt for alle fartøygrupper å fiske norsk vårgytende sild innenfor en linje regnet fra 6 nautiske mil av grunnlinjene i området fra 62° N til 61° N.

Uten hensyn til forbudet i første, annet og tredje ledd er det i perioden fra og med 16. februar til og med 30. april tillatt for fartøy i kystfartøygruppen å fiske norsk vårgytende sild innenfor 4 nautiske mil fra grunnlinjene mellom 61° N og en rett linje mellom Lindesnes fyr og Hanstholm fyr. Reguleringsområdet omfatter alt farvann øst for 4 mil fra grunnlinjene. Alle fangster fisket som nevnt i første punktum belastes det enkelte fartøys maksimalkvote av norsk vårgytende sild.

Fiskeridirektoratet kan endre og oppheve bestemmelsene i denne paragraf, herunder begrense deltakelsen eller sperre områder.

§ 28. *Forbud mot å fiske med not om dagen og forbud mot fiske med bunnrål*

Fiskeridirektoratet kan forby fiske med not på dagtid ved fare for unødvendig neddreping av sild.

Fiskeridirektoratet kan forby fiske med bunnrål i områder med sildeegg dersom dette anses nødvendig av hensyn til gytingen.

Kapittel VII. Straff og ikrafttredelse

§ 29. *Straff*

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift straffes i henhold til lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 53. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 30. *Ikrafttredelse*

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2004 og gjelder til og med 31. desember 2004.

16. des. Nr. 1582 2003

Forskrift om endring i forskrift om levering av lønnsoppgave.

Fastsatt av Finansdepartementet 16. desember 2003 med hjemmel i lov av 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) § 6–16 jf. § 6–2. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I forskrift av 23. desember 1988 nr. 1083 om levering av lønnsoppgave gjøres følgende endring:

§ 5 tredje ledd skal lyde:

For privat arbeidsgiver med lønnsutbetalinger som nevnt i folketrygdloven § 23–2 sjuende ledd, og veldedig eller allmennyttig institusjon eller organisasjon som nevnt i folketrygdloven § 23–2 åttende ledd, trer opplysninger innberettet på særskilt oppgjørsblankett fastsatt av Skattedirektoratet i stedet for oppgave som nevnt i første eller annet ledd.

II

Endringen trer i kraft straks med virkning fra og med 1. januar 2004.

16. des. Nr. 1583 2003**Forskrift om endring i forskrift om avgrensning av arbeidsgiveravgiftsfritaket etter folketrygdloven § 23–2 sjette ledd for private arbeidsoppdrag i hjemmet mv.**

Fastsatt av Finansdepartementet 16. desember 2003 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 23–2 sjuende ledd. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I forskrift av 19. november 1997 nr. 1173 om avgrensning av arbeidsgiveravgiftsfritaket etter folketrygdloven § 23–2 sjette ledd for private arbeidsoppdrag i hjemmet mv. gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om avgrensning av arbeidsgiveravgiftsfritaket etter folketrygdloven § 23–2 sjuende ledd for private arbeidsoppdrag i hjemmet mv.

§ 1 skal lyde:

Forskriften avgrenser området for fritak for arbeidsgiveravgift ved private arbeidsoppdrag i hjemmet etter lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 23–2 sjuende ledd.

§ 4 første punktum skal lyde:

Fritak for arbeidsgiveravgift for lønnsutgifter som ikke overstiger kr 50.000 i inntektsåret, jf. folketrygdloven § 23–2 sjuende ledd, gjelder den enkelte husstands samlede lønnsutgifter, herunder eventuelle feriepenge og verdien av fri kost og losji, utbetalt til eller stilt til disposisjon for en eller flere arbeidstakere i løpet av inntektsåret.

II

Endringene trer i kraft straks med virkning fra og med 1. januar 2004.

16. des. Nr. 1584 2003**Forskrift om endring i forskrift om arbeidsgivers regnskapsføring og oppgjør for skattetrekk mv.**

Fastsatt av Finansdepartementet 16. desember 2003 med hjemmel i lov av 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt § 12, § 33, § 46 og § 50, jf. lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 24–4. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I forskrift av 22. desember 1998 nr. 1263 om arbeidsgivers regnskapsføring og oppgjør for skattetrekk mv. gjøres følgende endringer:

§ 5 nr. 4 skal lyde:

4. Privat arbeidsgiver med lønnsutbetalinger som nevnt i folketrygdloven § 23–2 sjuende ledd, og veldedig eller allmenntilganglig institusjon eller organisasjon som nevnt i folketrygdloven § 23–2 åttende ledd, fritas for plikten til å sende kvittering for det samlede forskuddstrekket etter nr. 3.

§ 7 nr. 5 skal lyde:

5. Privat arbeidsgiver med lønnsutbetalinger som nevnt i folketrygdloven § 23–2 sjuende ledd, og veldedig eller allmenntilganglig institusjon eller organisasjon som nevnt i folketrygdloven § 23–2 åttende ledd, fritas for plikten til å sende terminoppgave når det foretas oppgjør etter § 13 nr. 3.

§ 12 nr. 3 skal lyde:

3. For privat arbeidsgiver med lønnsutbetalinger som nevnt i folketrygdloven § 23–2 sjuende ledd, og veldedig eller allmenntilganglig institusjon eller organisasjon som nevnt i folketrygdloven § 23–2 åttende ledd, gjelder bestemmelsene i § 5 tredje ledd i forskrift av 23. desember 1988 nr. 1083 om levering av lønnsoppgave tilsvarende for trekkoppgave.

§ 13 nr. 3 skal lyde:

3. Privat arbeidsgiver med lønnsutbetalinger som nevnt i folketrygdloven § 23–2 sjuende ledd, og veldedig eller allmenntilganglig institusjon eller organisasjon som nevnt i folketrygdloven § 23–2 åttende ledd, som ikke foretar oppgjør etter nr. 1 eller 2, jf. § 7 nr. 1 til 4, skal senest første virkedag etter den enkelte lønnsutbetaling:

- a. betale beløp som er trukket til skatteoppkreveren i sin bostedskommune, og
- b. sende utfylt oppgjørsblankett fastsatt av Skattedirektoratet til samme skatteoppkrever.

II

Endringene trer i kraft straks med virkning fra og med 1. januar 2004.

16. des. Nr. 1585 2003**Forskrift om endring i forskrift om omsetningsavgift på jordbruksvarer, og om overproduksjonsavgift på mjølk.**

Fastsett av Landbruksdepartementet 16. desember 2003 med heimel i lov av 10. juli 1936 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 5 og § 5a, og delegeringsvedtak av 7. mai 1999 nr. 435. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I forskrift av 29. juni 1999 nr. 763 om omsetningsavgift på jordbruksvarer, og om overproduksjonsavgift på mjølk blir det gjort følgjande endringar:

§ 1 skal lyde:

Produsentar som omsetter jordbruksvarer, skal svara avgift etter desse satsane:

a) <i>Mjølk:</i>	9 øre pr. liter
b) <i>Kjøtt av storfe og kalv:</i>	maks. 200 øre pr. kg
c) <i>Kjøtt av sau og lam:</i>	maks. 300 øre pr. kg
d) <i>Svinekjøtt:</i>	maks. 250 øre pr. kg
e) <i>Egg:</i>	70 øre pr. kg
f) <i>Kjøtt av kylling:</i>	60 øre pr. kg
g) <i>Kjøtt av kalkun:</i>	40 øre pr. kg
h) <i>Korn og oljefrø</i>	maks. 5 øre pr. kg

Omsetningsrådet sitt arbeidsutval fastsett omsetningsavgifta innafor maksimalsatsane i første ledd bokstav b, c, d og h.

Avgiftsplikta gjeld ikkje ved omsetning frå produsent til arbeidarar på garden eller i verksemda, eller ved oppfylling av kår- og forpaktarkontraktar.

§ 2 andre ledd skal lyde:

Avgifta er 2,25% av salssummen.

§ 3 annet ledd skal lyde:

Satsen for overproduksjonsavgift for mjølk er 310 øre pr. liter kumjølk, og 310 øre pr. liter geitemjølk.

II

Endringane trer i kraft 1. januar 2004.

17. des. Nr. 1586 2003**Forskrift om endring i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende svin og avlsmateriale av svin fra Belgia, Frankrike, Tyskland og Luxembourg.**

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 17. desember 2003 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. delegeringsvedtak av 4. januar 2001 nr. 171. Jf. EØS-avtalen vedlegg I (vedtak 2003/851/EF). Kunngjort 19. desember 2003.

I

I forskrift av 18. februar 2003 nr. 190 om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende svin og avlsmateriale av svin fra Belgia, Frankrike, Tyskland og Luxembourg gjøres følgende endring:

I vedlegget skal «Områder i Frankrike:» lyde:

- Den delen av fylket Moselle som er beliggende nord for elven Moselle og byen Thionville på grensen ved Luxembourg, samt den delen som er beliggende øst for motorvei A31 fra byen Thionville til grensen mot Luxembourg.
- Den delen av fylket Bas-Rhin som er beliggende vest for veien D264 på grensen ved Tyskland (Wissembourg) til Soultz-sous-Forêts, nord for veien D 28 fra Soultz-sous-Forêts til Reichshoffen, øst for veien D 853 fra Reichshoffen til Sturzelbronn og veien D35 fra Sturzelbronn til grensen mot Tyskland (Bremen – Telle) og syd for grensen mellom Frankrike og Tyskland fra Bremen – Telle til Wissembourg.

II

Endringen trer i kraft straks.

19. des. Nr. 1587 2003**Ikrafttredelse av lov av 19. desember 2003 nr. 125 om endringer i straffeprosessloven (utvidelse av politijuristenes påtalekompetanse mv.).**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 19. desember 2003 med hjemmel i lov av 19. desember 2003 nr. 125 om endringer i straffeprosessloven (utvidelse av politijuristenes påtalekompetanse mv.) del II. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

Lov av 19. desember 2003 nr. 125 om endringer i straffeprosessloven (utvidelse av politijuristenes påtalekompetanse mv.) gjelder fra 1. april 2004.

19. des. Nr. 1588 2003**Ikrafttredelse av lov av 6. juni 2003 nr. 36 om endringer i skatteloven m.m.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 19. desember 2003 med hjemmel i lov av 6. juni 2003 nr. 36 om endringer i skatteloven m.m. del IX. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

Del I og VIII i lov av 6. juni 2003 nr. 36 om endringer i skatteloven m.m. settes i kraft fra 1. januar 2004.

19. des. Nr. 1589 2003**Forskrift om endring i forskrift om opprettelse av fuglereservater og større naturvernområder på Svalbard.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 19. desember 2003 med hjemmel i lov av 15. juni 2001 nr. 79 om miljøvern på Svalbard (svalbardmiljøloven) § 12, § 16, § 17, § 102. Fremmet av Miljøverndepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I forskrift 1. juni 1973 nr. 3780 om opprettelse av fuglereservater og større naturvernområder på Svalbard gjøres følgende endringer:

Kapittel II oppheves.

Kapittel V punkt I nr. 1 bokstav A skal lyde:

Nasjonalparken omfatter Wedel Jarlsberg Land, Torell Land og Sørkapp Land med tilliggende territorialfarvann.

Grensen går i rette linjer fra Ljosodden over toppen av Volkovitsfjellet til østligste bukt av Van Keulenfjorden, videre i rette linjer i Van Keulenfjorden gjennom posisjonene 77° 28' N 16° 10' Ø, 77° 32,5' N 15° 50' Ø, 77° 38,501' N 13° 33,291' Ø og 77° 32,986' N 12° 53,169' Ø i territorialgrensen, følger så denne rundt Sørkapp og nordover Storfjorden til posisjon 77° 15,894' N 18° 23,821' Ø i territorialgrensen og videre i rette linjer til posisjon 77° 19,182' N 18° 26,79' Ø og tilbake til Ljosodden.

Grensebeskrivelsen refererer til Norsk Polarinstituttts kartserie – Svalbard 1:250.000.

Kapittel V punkt I nr. 2 bokstav A skal lyde:

Nasjonalparken omfatter Prins Karls Forland og tilliggende territorialfarvann.

Grensen går i vest langs territorialgrensen til posisjon 78° 0,026' N 12° 30,799' Ø videre i rett linje til posisjon 78° 11,971' N 12° 32,165' Ø (midtpunktet på grunnlinjen mellom grunnlinjepunkt 109 og 110), i rette linjer i Forlandssundet gjennom posisjonene 78° 30' N 12° 0' Ø, 78° 42' N 11° 20' Ø til 78° 50' N 11° 20' Ø, videre i rette linjer til posisjon 79° 0,258' N 10° 47,627' Ø (midtpunktet på grunnlinjen mellom grunnlinjepunkt 118 og 119) og til posisjon 79° 8,583' N 10° 0,353' Ø på territorialgrensen.

Grensebeskrivelsen refererer til Norsk Polarinstituttts kartserie – Svalbard 1:250.000.

Kapittel V punkt I nr. 3 bokstav A skal lyde:

Nasjonalparken omfatter Moffen, Reinsdyrflya, Albert I Land og Haakon VII Land med tilliggende territorialfarvann.

Grensen går i sør i rette linjer fra innerste bukt i Woodfjorden over toppen av Laborfjellet, sydligste topp i H.U. Sverdrupfjella, Grimalditoppen til Kapp Guisnez. Herfra i rette linjer gjennom posisjon 79° 0,258' N 10° 47,627' Ø (midtpunktet på grunnlinjen mellom grunnlinjepunkt 118 og 119) til posisjon 79° 8,583' N 10° 0,353' Ø på territorialgrensen og videre langs denne nord- og østover til 80° 14,766' N 15° 0' Ø, videre sørover langs 15° 0' Ø til posisjon 80° 6,772' N 15° 0' Ø og herfra i rette linjer i Woodfjorden gjennom posisjonene 79° 32' N 13° 38' Ø og 79° 20' N 14° 2' Ø tilbake til innerste bukt i Woodfjorden.

Grensebeskrivelsen refererer til Norsk Polarinstituttts kartserie – Svalbard 1:250.000.

Kapittel V punkt I nr. 4 bokstav A skal lyde:

Reservatet omfatter Kvitøya, Kong Karls Land og Nordaustlandet med omliggende øyer og territorialfarvann, samt landet på vestsiden av Hinlopenstredet.

Grensen i vest dannes av rette linjer fra posisjon 79° 54' N 16° 48' Ø i Sorgfjorden rett nord til posisjon 80°

18,943' N 16° 48' Ø i territorialgrensen og sydøstover til sydligste bukt i Sorgfjorden, videre av rette linjer over toppen av Svingfjellet til Kapp Mühry, videre i rette linjer til posisjon 78° 39,697' N 21° 24,672' Ø og posisjon 78° 39,938' N 22° 51,618' Ø i territorialgrensen og videre langs denne. Rundt Kvitøya og Kong Karls Land følger grensen territorialgrensen.

Grensebeskrivelsen refererer til Norsk Polarinstituttts kartserie – Svalbard 1:250.000.

Kapittel V punkt I nr. 5 bokstav A skal lyde:

Reservatet omfatter Barentsøya og Edgeøya med omliggende øyer og territorialfarvann, herunder Kükenthalvøya, Ryke Yseøyane, Halvmåneøya og Tusenøyane.

Grensen i nord går langs midtlinjen i Heleysundet til posisjon 78° 33' N 20° 0' Ø. Herfra rett sør posisjon 78° 6,879' N 20° 0' Ø, videre i rett linje gjennom posisjon 77° 36,002' N 19° 37,609' Ø til posisjon 77° 22,709' N 19° 43,982' Ø i territorialgrensen og videre langs denne rundt Edgeøya, Tusenøyane, Ryke Yseøyane og Barentsøya (med Halvmåneøya) til posisjon 78° 39,938' N 22° 51,618' Ø i territorialgrensen og derfra i rett linje til midtlinjen i Heleysundet posisjon 78° 39,666' N 21° 18,943' Ø.

Grensebeskrivelsen refererer til Norsk Polarinstituttts kartserie – Svalbard 1:250.000.

Nytt vedlegg skal lyde:

Vedlegg

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2004.

19. des. Nr. 1590 2003**Forskrift om endring i forskrift om fredning av Hopen naturreservat på Svalbard.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 19. desember 2003 med hjemmel i lov av 15. juni 2001 nr. 79 om miljøvern på Svalbard (svalbardmiljøloven) § 12 og § 17. Fremmet av Miljøverndepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I forskrift av 26. september 2003 nr. 1185 om fredning av Hopen naturreservat på Svalbard gjøres følgende endringer:

§ 2 skal lyde:

Det fredete området omfatter;

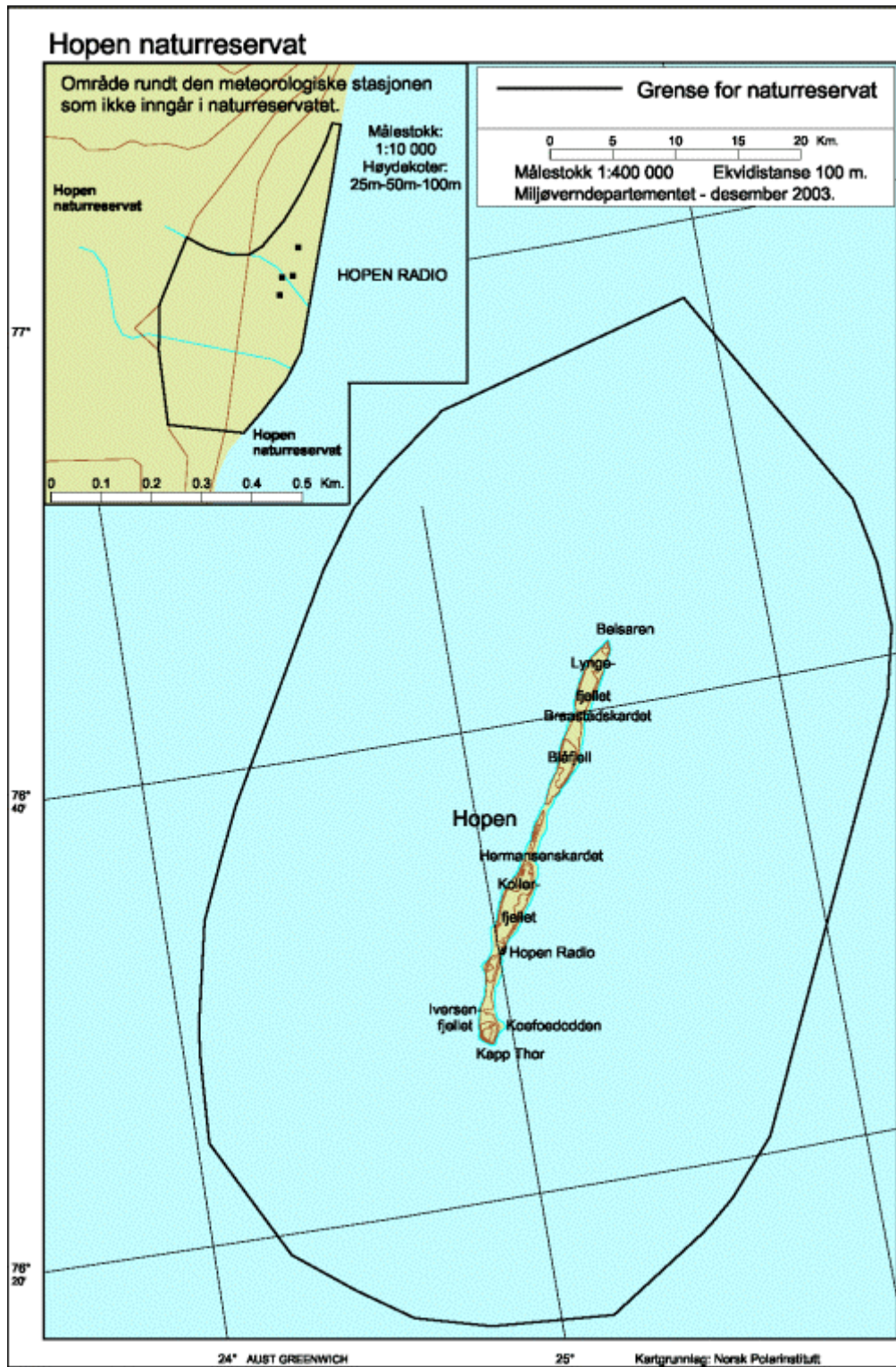
- hele øya, med unntak av et mindre landareal omkring stasjonen på østsiden av øya
- tilliggende territorialfarvann.

Naturreservatet utgjør ca. 46 km² landareal og ca. 3.208 km² marint areal og berører gårdsnummer 1.

Grensen for naturreservatet fremgår av vedlagte kart i målestokk 1:500.000 og 1:10.000, datert Miljøverndepartementet desember 2003. Knekkpunktene for unntaksområdet skal koordinatbestemmes.

Fredningsforskriften med kart skal oppbevares hos Sysselmannen på Svalbard, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

Forskriftens kart er endret:

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2004.

19. des. Nr. 1591 2003**Delvis ikrafttredelse av lov av 5. desember 2003 nr. 100 om humanmedisinsk bruk av bioteknologi m.m. (bioteknologiloven).**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 19. desember 2003 med hjemmel i lov av 5. desember 2003 nr. 100 om humanmedisinsk bruk av bioteknologi m.m. (bioteknologiloven) § 7-6. Fremmet av Helsedepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

Lov av 5. desember 2003 nr. 100 om humanmedisinsk bruk av bioteknologi m.m. (bioteknologiloven) gjelder fra 1. januar 2004, med unntak av § 2-7 t.o.m. § 2-12, kapittel 4 og § 7-7 nr. 1 hva gjelder opphevelse av lov av 5. august 1994 nr. 56 om medisinsk bruk av bioteknologi § 2-5 t.o.m. § 2-7, kapittel 5 og kapittel 8.

19. des. Nr. 1592 2003**Vedtak om opprettelse av Petroleumstilsynet.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 19. desember 2003. Fremmet av Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

1. Det etableres et Petroleumstilsyn 1. januar 2004.
 2. Petroleumstilsynet skal føre tilsyn med sikkerhet, beredskap og arbeidsmiljø, samt ivareta oppgaven som koordinerende myndighet for HMS-myndighetene for petroleumsvirksomheten på norsk kontinentalsokkel.
 3. Petroleumstilsynet skal føre tilsyn med sikkerhet, beredskap og arbeidsmiljø, samt ivareta oppgaven som koordinerende myndighet for HMS-myndighetene for den samlede virksomheten ved petroleumsanleggene på Kårstø, Kollsnes, Sture, Tjeldbergodden, Mongstad, Melkøya og Slagentangen.
 4. Fastsettelse av instruks om koordinering av tilsynet med helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten på norsk kontinentalsokkel og på enkelte anlegg på land, i samsvar med vedlagte forslag.¹
 5. Petroleumstilsynet skal føre tilsyn med sikkerheten i forbindelse med planlegging og gjennomføring av petroleumsvirksomhet på Svalbard.
 6. Kgl.res. av 28. juni 1985 nr. 3388 om ordningen av tilsynet med sikkerheten mv i petroleumsvirksomheten på den norske kontinentalsokkel, oppheves.
- ¹ Se instruks av 19. desember 2003 nr. 1594.

19. des. Nr. 1593 2003**Delegering av myndighet til Petroleumstilsynet og Arbeids- og administrasjonsdepartementet etter lov om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. § 74 nr. 1 første ledd siste punktum og brann- og eksplosjonsvernloven § 31 første ledd.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 19. desember 2003 med hjemmel i lov av 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. § 74 nr. 1 første ledd siste punktum og lov av 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) § 31 første ledd. Fremmet av Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

1. Petroleumstilsynet gis myndighet til å føre tilsyn med at bestemmelsene gitt i eller i medhold av arbeidsmiljøloven blir overholdt for landanleggene på Kårstø, Kollsnes, Sture, Tjeldbergodden, Mongstad, Melkøya og Slagentangen, jf. lov av 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. § 74 nr. 1 første ledd siste punktum.
2. Petroleumstilsynet er sentral tilsynsmyndighet i henhold til lov av 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) § 31 første ledd i forhold til petroleumsvirksomheten på anleggene Kårstø, Kollsnes, Sture, Tjeldbergodden, Mongstad, Melkøya og Slagentangen.
3. Delegering av Kongens myndighet etter lov av 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) § 31 første ledd og lov av 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. § 74 nr. 1 første ledd siste punktum til å bestemme hvem som skal føre tilsyn med virksomheten ved eventuelle fremtidige integrerte sokkel-/landanlegg eller andre anlegg av slik type, jf. navngitte anlegg i I og II, til Arbeids- og administrasjonsdepartementet.
4. Endringene trer i kraft 1. januar 2004.

19. des. Nr. 1594 2003**Instruks om koordinering av tilsynet med helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten på norsk kontinentalsokkel, og på enkelte anlegg på land.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 19. desember 2003. Fremmet av Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

*I**1. Koordineringsordning**1.1 Oppgaver*

Petroleumstilsynet skal ved eget tilsyn, og i samarbeid med andre myndigheter, koordinere HMS-myndighetenes oppfølging av virksomheten på norsk kontinentalsokkel og på de nedenfor nevnte anleggene på land. Dette skal sikre at petroleumsvirksomheten og virksomhet i tilknytning til denne, følges opp på en helhetlig måte.

Petroleumstilsynet skal med utgangspunkt i det integrerte regelverket for helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten på norsk kontinentalsokkel og gjeldende landregelverk, koordinere utarbeidelse og vedlikehold av et helhetlig regelverk for helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten på norsk kontinentalsokkel og for den samlede virksomheten på de nevnte landanleggene Kårstø, Kollsnes, Sture, Tjeldbergodden, Mongstad, Melkøya og Slagentangen, samt eventuelle fremtidige integrerte anlegg eller andre anlegg av slik type som departementet senere bestemmer.

Koordineringsordningen omfatter saksområder som krever samhandling på myndighetssiden, som

- Koordinering av behandling av tillatelser, samtykker, godkjenninger og andre vedtak slik som pålegg, unntak med mer, samt klager på vedtak.
- Samordning av innsending og innhenting av dokumentasjon.
- Samordning av oppfølging som måtte oppstå i særlige situasjoner, herunder fare- og ulykkessituasjoner.
- Samordning av oppfølging overfor virksomhetene, herunder planlegging, gjennomføring og rapportering, samt informasjons- og møteaktivitet.
- Samordning av regelverksutvikling, herunder implementering av EU-regler.

En viktig del av sikkerheten i petroleumsvirksomheten er de forebyggende sikkerhetstiltakene og den beredskapen som etableres for å forebygge fare- og ulykkessituasjoner som kan medføre tap av liv eller personskaide, forurensning eller stor materiell skade, herunder økonomiske verdier og driftstilgjengelighet, samt begrense omfanget av inntrådte ulykker. Koordineringsordningen omfatter derfor tilsynet på beredskapsområdet.

Petroleumstilsynet skal delta i nasjonalt og internasjonalt arbeid knyttet til utvikling av normerende dokumenter, herunder myndighets- og industrinormer. For å sikre en rasjonell utnyttelse av offentlige ressurser, skal deltakelse i standardiseringsarbeid og annet normerende arbeid skje i et koordinert samarbeid mellom berørte myndigheter.

Storulykkesforskriften

Petroleumsanlegg på land har et storulykkespotensial og omfattes derfor av kgl.res. av 8. oktober 1999 nr. 1082 om tiltak for å avverge og begrense skadevirkningene av storulykker i virksomheter der farlige kjemikalier forekommer (storulykkesforskriften).

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) er nasjonal koordinerende myndighet etter denne forskriften. Dette innebærer at den ansvarlige for virksomheten ved anleggene på land skal sende rapporter og opplysninger fra virksomhetene knyttet til storulykkesforskriften til DSB. Dersom DSB i denne sammenheng finner det nødvendig å be om endringer som berører sikkerheten ved anleggene, vil DSB ta dette opp med Petroleumstilsynet som ansvarlig sikkerhetsmyndighet.

Tilstøtende virksomhet

For å bedre sikkerheten i petroleumsvirksomheten på sokkelen, og i virksomhet i tilknytning til denne, skal Petroleumstilsynet i samarbeid med andre ansvarlige myndigheter se mer helhetlig på den samlede virksomheten i tilsynssammenheng. Eksempler på slike områder er kran- og løfteoperasjoner, ankerhåndtering og rørleggingsoperasjoner. På samme måte er det nødvendig å sette et sterkere fokus på sikkerheten i forbindelse med helikoptertransporten til og fra innretningene.

1.2 Omfang av ordningen – myndigheter

Koordineringsordningen for virksomheten på kontinentalsokkelen omfatter fire myndigheter med selvstendig myndighet. Disse er Petroleumstilsynet, Statens forurensningstilsyn, helsemyndighetene og Statens strålevern. I tillegg er det inngått avtale med Fiskeridepartementet når det gjelder vedtak etter havne- og farvannsloven.

For virksomheten på land vil ordningen i tillegg til Petroleumstilsynet, Statens forurensningstilsyn, helsemyndighetene og Statens strålevern, også omfatte

- Post- og teletilsynet
- Kystdirektoratet
- Næringslivets sikkerhetsorganisasjon.

Petroleumstilsynet skal videre etablere hensiktsmessige samarbeidsrelasjoner med kommunale og fylkeskommunale myndigheter

I tilsynet kan Petroleumstilsynet trekke på sakkyndig bistand fra andre offentlige etater, institusjoner og selskaper som har særskilt kompetanse, i samsvar med inngåtte samarbeids- og bistandsavtaler. Det er inngått avtaler mellom Oljedirektoratet og følgende myndigheter:

- Sjøfartsdirektoratet
- Luftfartstilsynet
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
- Kystdirektoratet
- Det norske meteorologiske institutt
- Arbeidstilsynet
- Telenor nett AS.

Avtalene blir videreført av Petroleumstilsynet.

I forbindelse med tilsynet med virksomheten på de berørte landanleggene i anleggsfasen, skal Petroleumstilsynet i tillegg kunne trekke på kompetanse i Arbeidstilsynet etter nærmere avtale.

2. Prinsipper for utforming av regelverk og oppfølging

Generelt

En forutsetning for regulering og oppfølging av helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten på sokkelen og for virksomheten ved de berørte anleggene på land, er at enhver som driver eller deltar i virksomheten plikter å drive forsvarlig, og å sikre at lov, forskrifter og enkeltvedtak som regulerer forhold knyttet til denne virksomheten, etterleves. Rettighetshaver/den som eier, eller operatør/den som driver og/eller eier, petroleumsanlegg eller rørledningssystemer har i tillegg et særlig ansvar for å følge opp (påse) at enhver som utfører arbeid for seg, enten personlig, ved ansatte eller ved entreprenører, overholder bestemmelsene.

Samordnet og helhetlig HMS-regelverk

Petroleumstilsynet er tillagt en koordinerende rolle i forbindelse med utarbeidelse, videreutvikling og vedlikehold av et helhetlig regelverk for helse, miljø og sikkerhet for virksomheten på kontinentalsokkelen og for de berørte landanleggene.

Prinsippene for reguleringen skal ta utgangspunkt i den gjeldende reguleringen på sokkelen og erfaringen med utarbeidelsen og håndhevelsen av dette. Regelverket skal samtidig ivareta de særskilte behov knyttet til regulering av den landbaserte delen av virksomheten, for å sikre en helhetlig og hensiktsmessig regulering for land og sokkel. Reguleringen skal sikre en effektiv utnyttelse av offentlige ressurser og samlet fremstå som forenklede for næringen. For å nå disse målsettingene er det helt nødvendig med et tett samarbeid med de myndigheter som er involvert i utviklingen av regelverk på sikkerhets- og arbeidsmiljøområdet for landbasert næringsvirksomhet for øvrig. For å sikre utviklingen av like normer på samme områder vil det være nødvendig å utvikle felles regelverksstrategier og felles normerende dokumenter på faglig detaljnivå.

Regelverket skal så langt dette er mulig og hensiktsmessig utformes slik at myndighetene gir rammene for forsvarlig helse, miljø og sikkerhet. For å gi nødvendig forutberegnelighet skal funksjonskrav utdypes med referanse til detaljert normering som framgår av anerkjente normer, herunder industristandarder eller veiledninger utarbeidet av myndighetene. Regelverket skal blant annet stille krav om en helhetlig styring av virksomheten, plassere ansvar for forsvarlig virksomhet hos deltakerne i virksomheten, og stille krav til oppfølging av underleverandører/kontraktører. Regelverket skal utformes med sikte på at det er ulike deltakergrupperinger som gis rettigheter og plikter. Plikt og rettigheter skal klart fremgå av forskriftsbestemmelsene.

Mer detaljerte planer for regelverksarbeidet skal utarbeides av Petroleumstilsynet i nært samarbeid med de øvrig berørte HMS-myndighetene.

Samordnet og helhetlig oppfølging

Koordineringsordningen skal søke å oppnå en samlet og koordinert myndighetsutøvelse slik at vedtak ikke er i motstrid med hverandre eller på annen måte griper inn i virksomheten på en uheldig måte ut fra en helhetlig vurdering av helse, miljø og sikkerhet. Ved uenighet mellom myndighetene skal problemstillingene forelegges foresatte departementer for avklaring.

Koordineringsordningen skal sikre at når vedtak treffes samtidig av flere myndigheter, og vedtakene berører hverandre, skal vedtakene koordineres av Petroleumstilsynet. For andre vedtak som ikke har betydning for totale vurderinger av helse, miljø og sikkerhet, og som gis på ulike tidspunkter, skal myndighetene holdes gjensidig orientert ved informasjon formidlet via Petroleumstilsynet.

Koordineringsordningen skal bidra til å sikre en effektiv saksbehandling og effektiv og rasjonell kommunikasjon og saksbehandling mellom myndigheter og næringsliv. Dobbelrapportering og unødig innsending av dokumentasjon fra virksomheter til flere myndigheter skal unngås. Videre skal det være en rasjonell og effektiv utnyttelse av offentlige ressurser og en styrt og målrettet erfaringsoverføring mellom etater på tilstøtende saksområder.

Vedtak som griper inn i styringssystemene skal fattes av Petroleumstilsynet.

Ordningen innebærer for øvrig ingen endring av den formelle vedtakskompetanse som framgår av gjeldende lovgivning og gitte delegeringer.

Det skal etableres administrative rutiner for å sikre gjennomføringen.

II

Instruksen trer i kraft 1. januar 2004.

19. des. Nr. 1595 2003

Midlertidig forskrift om sikkerhet og arbeidsmiljø for enkelte petroleumsanlegg på land og tilknyttede rørledningssystemer.

Fastsatt ved Kronprinsreg. res. 19. desember 2003 med hjemmel i lov av 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) § 5, § 6, § 8, § 20, § 21, § 22, § 23, § 24, § 25, § 28 og § 43, lov av 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet § 10–18, lov av 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. § 2, § 7, § 8, § 9, § 11, § 12, § 14, § 15, § 16a, § 19, § 21, § 24, § 26, § 74 og § 82, lov av 11. juni 1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) § 4, lov av 24. mai 1929 nr. 4 om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr § 2, § 10 og § 12. Fremmet av Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

Kap. I. Innledende bestemmelser

§ 1. Virkeområde

Denne forskriften gjelder sikkerhet og arbeidsmiljø ved petroleumsanleggene på Kårstø, Sture, Kollsnes, Mongstad, Tjeldbergodden, Melkøya, Slagentangen og tilknyttede rørledningssystemer på områder som omfattes av

- a) lov av 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven),
- b) lov av 24. mai 1929 nr. 4 om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr (tilsynsloven),
- c) lov av 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. (arbeidsmiljøloven),
- d) lov av 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet (petroleumsloven),
- e) lov av 11. juni 1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) når det gjelder forskrifter som angitt i vedlegg.

For rørledningssystemer gjelder denne forskriften fra det punktet et rørledningssystem første gang krysser marbakken til fastland eller øy og fram til petroleumsanlegg på land. For rørledningssystemer i sjø på denne forskriftens virkeområde gjelder sokkelregelverket.

Departementet kan bestemme at hele eller deler av forskriften skal gjelde for eventuelle framtidige integrerte sokkel-/landanlegg, eller andre anlegg av slik type, jf. denne paragrafens første ledd, med tilknyttede rørledningssystemer.

Denne forskriften gjelder ikke for Svalbard.

§ 2. Formål

Formålet med denne forskriften er å

- a) fremme et høyt nivå for sikkerhet og arbeidsmiljø,
- b) oppnå systematisk gjennomføring av tiltak for å oppfylle kravene og nå målene som er gitt i arbeidsmiljø- og sikkerhetslovgivningen,
- c) videreutvikle og forbedre nivået for sikkerhet og arbeidsmiljø.

§ 3. Definisjoner

I denne forskriften menes med

- a) sikkerhets- og arbeidsmiljølovgivningen
Hjemmelslovene og vedtak fattet i og i medhold av disse på denne forskriftens virkeområde, jf. § 1 om virkeområde,
- b) landregelverket
Sikkerhets- og arbeidsmiljøregelverk for landbasert virksomhet som er gitt i medhold av brann- og eksplosjonsvernloven, tilsynsloven, arbeidsmiljøloven og produktkontrollloven,
- c) rørledningssystem
Rørledninger for transport av petroleum og andre medier med tilhørende sikringssystemer, ventiler, sluser, korrosjonsbeskyttelsessystemer og annet utstyr,
- d) sokkelregelverket
Helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen for petroleumsvirksomheten som definert i forskrift av 31. august 2001 nr. 1016 om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten (rammeforskriften) § 4 om definisjoner når det gjelder petroleumsloven og arbeidsmiljøloven og bestemmelser gitt i medhold av disse lovene.

Kap. II. Hvem forskriften retter seg mot og krav til arbeidstakermedvirkning

§ 4. Hvem forskriften retter seg mot

Den som eier eller driver petroleumsanlegg eller tilknyttede rørledningssystemer som definert i denne forskriften § 3 om definisjoner, og andre som deltar i virksomhet som er omfattet av denne forskriftens virkeområde, er ansvarlig etter denne forskriften. Den ansvarlige skal sikre at krav som er gitt i sikkerhets- og arbeidsmiljølovgivningen, blir etterlevd.

Den som eier eller driver petroleumsanlegg eller rørledningssystemer som nevnt i første ledd, skal påse at alle som utfører arbeid for seg, enten personlig, ved ansatte, ved entreprenører eller underentreprenører, etterlever krav som er gitt i sikkerhets- og arbeidsmiljølovgivningen.

§ 5. Tilrettelegging for arbeidstakermedvirkning

Den ansvarlige skal sikre at arbeidstakerne og deres tillitsvalgte gis anledning til å medvirke i saker som har betydning for sikkerhet og arbeidsmiljø i virksomheten etter krav gitt i og i medhold av arbeidsmiljøloven og denne forskriften. Slik medvirkning skal ivaretas i de ulike fasene av virksomheten.

For å fremme sikkerhet og arbeidsmiljø skal det sikres at arbeidstakerne og deres tillitsvalgte gis anledning til å medvirke ved etablering, oppfølging og videreutvikling av styringssystem.

Ved enkeltvedtak som fattes i medhold av denne forskriften, skal den som vedtaket retter seg mot, sikre at arbeidstakernes tillitsvalgte gjøres kjent med vedtaket.

Kap. III. Prinsipper for sikkerhet og arbeidsmiljø

§ 6. Forsvarlig virksomhet

Virksomheten skal være forsvarlig både ut fra en enkeltvis og samlet vurdering av alle faktorer som har betydning for planlegging og gjennomføring av virksomheten. Det skal også tas hensyn til de enkelte virksomhetenes egenart, stedlige forhold og operasjonelle forutsetninger.

Et høyt nivå for sikkerhet og arbeidsmiljø skal etableres, opprettholdes og videreutvikles.

§ 7. Risikoreduksjon

Skade eller fare for skade på mennesker eller materielle verdier skal forhindres eller begrenses i tråd med sikkerhets- og arbeidsmiljølovgivningen. Utover dette nivået skal risikoen reduseres ytterligere så langt det er mulig. Vurderinger ut fra denne bestemmelsen skal gjøres i alle faser av virksomheten.

Ved reduksjon av risiko skal den ansvarlige velge de tekniske, operasjonelle eller organisatoriske løsningene som etter en enkeltvis og samlet vurdering av skadepotensialet og nåværende og framtidig bruk gir de beste resultatene, så sant kostnadene ikke står i et vesentlig misforhold til den risikoreduksjonen som oppnås.

Dersom man mangler tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger bruk av de tekniske, operasjonelle eller organisatoriske løsningene kan ha for sikkerhet og arbeidsmiljø, skal det velges løsninger som reduserer denne usikkerheten.

Faktorer som kan volde skade for liv, helse eller materielle verdier i virksomheten, skal erstattes med faktorer som etter en samlet vurdering har mindre potensial for skade. For eksisterende virksomhet kan den ansvarlige bruke de analysene og vurderingene som ligger til grunn for virksomheten ved denne forskriftens ikrafttredelse.

§ 8. Kompetanse

Den ansvarlige skal sikre at alle som utfører arbeid for seg i virksomheten til enhver tid har kompetanse til å utføre det arbeidet de er satt til å gjøre, på en forsvarlig måte. I tillegg skal personellet kunne håndtere fare- og ulykkessituasjoner.

§ 9. God sikkerhetskultur

Den ansvarlige skal fremme en god sikkerhetskultur som omfatter alle aktivitetsområdene og som bidrar til at alle som deltar i virksomheten tar ansvar for sikkerhet og arbeidsmiljø, deriblant for systematisk utvikling og forbedring av sikkerhet og arbeidsmiljø.

Kap. IV. Styring av virksomheten

§ 10. Plikt til å etablere, følge opp og videreutvikle styringssystem

Den ansvarlige skal etablere, følge opp og videreutvikle et styringssystem for å sikre etterlevelse av krav som er gitt i sikkerhets- og arbeidsmiljølovgivningen.

Arbeidstakerne skal medvirke ved etablering, oppfølging og videreutvikling av styringssystem.

§ 11. Anvendelse av styringsforskriften på petroleumsanlegg og rørledningssystemer på land

Forskrift av 3. september 2001 nr. 1099 om styring i petroleumsvirksomheten (styringsforskriften) gjelder tilsvarende på denne forskriftens virkeområde når det gjelder de kravene i styringsforskriften som er hjemlet i arbeidsmiljøloven og petroleumsloven.

Den ansvarlige kan legge til grunn kravene i forskrift av 6. desember 1996 nr. 1127 om systematisk helse, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften/HMS-forskriften) for oppfyllelse av styringsforskriftens krav til styringssystem.

§ 12. Anvendelse av byggherreforskriften på petroleumsanlegg og rørledningssystemer på land

Forskrift av 21. april 1995 nr. 377 om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- og anleggsplasser (byggherreforskriften) gjelder på denne forskriftens virkeområde med følgende unntak: innholdet i forhåndsmelding som nevnt i byggherreforskriften § 9, skal være tilgjengelig for Petroleumstilsynet.

Kap. V. Dokumentasjon med mer**§ 13. Krav til dokumentasjon med mer**

Opplysninger som er nødvendig for å kunne sikre og dokumentere at virksomheten planlegges og gjennomføres på en forsvarlig måte, skal utarbeides og oppbevares. Slike opplysninger skal gjøres vederlagsfritt tilgjengelig i Norge for Petroleumstilsynet. Den ansvarlige skal fastsette kriterier for hva som er nødvendig dokumentasjon. Omfanget av dokumentasjonen skal være tilpasset virksomhetens egenart og den aktiviteten som gjennomføres.

Den ansvarlige skal sikre at det kan skaffes til veie dokumentasjon som viser at krav fastsatt i og i medhold av denne forskriften, er oppfylt.

§ 14. Direkte tilgjengelige opplysninger

Opplysninger som skal sendes Petroleumstilsynet på forespørsel, kan alternativt gjøres direkte tilgjengelig i elektronisk form i samråd med Petroleumstilsynet. Omfanget av direkte tilgjengelige opplysninger skal være avgrenset i forhold til forespørselen.

§ 15. Plan for utbygging og drift av petroleumsforkomster (PUD) og plan for anlegg og drift av innretninger for transport og for utnyttelse av petroleum (PAD) for petroleumsanlegg og rørledningssystemer på land, forhold som gjelder sikkerhet og arbeidsmiljø under petroleumsløven og arbeidsmiljøloven

Forskrift av 31. august 2001 nr. 1016 om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten (rammeforskriften) § 20 gjelder på denne forskriftens virkeområde for petroleumsanlegg og rørledningssystemer på land så langt dette faller sammen med petroleumsløvens virkeområde, med unntak av rammeforskriften § 20 bokstav f, g, m, n og o.

I tillegg til dokumentasjon som nevnt i rammeforskriften § 20, skal redegjørelsen i utbyggingsdelen av PUD og PAD omfatte

- a) en beskrivelse av lokalisering og arealdisponerings-/situasjonsplan,
- b) et forslag til sikringsfelt og vurdering av behovet for reguleringsplan eller endring i eksisterende reguleringsplan,
- c) opplysninger om hvilke tillatelser med mer som det er søkt om etter gjeldende lovgivning ellers.

§ 16. Søknad om tillatelse til utbygging av ny virksomhet (hovedsøknad)

Den som vil etablere petroleumsanlegg eller rørledningssystem eller deler av slike som ikke omfattes av planer som krevd i denne forskriften § 15 om PUD og PAD, skal søke Petroleumstilsynet om tillatelse. Søknaden skal inneholde de opplysningene som Petroleumstilsynet krever.

§ 17. Avslutningsplan

Forskrift av 31. august 2001 nr. 1016 om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten (rammeforskriften) § 22 om avslutningsplan gjelder på denne forskriftens virkeområde for petroleumsanlegg og rørledningssystemer på land, så langt dette faller sammen med petroleumsløvens virkeområde.

§ 18. Opphør

Når det besluttes at driften av petroleumsanlegg eller rørledningssystemer på land eller deler av disse som ikke omfattes av en avslutningsplan skal opphøre, skal den ansvarlige i god tid informere Petroleumstilsynet om opphør. Petroleumstilsynet kan i forbindelse med opphør stille vilkår som sikrer at opphøret skjer på en sikkerhetsmessig forsvarlig måte.

§ 19. Krav om samtykke for petroleumsanlegg og rørledningssystemer på land

Den som eier eller driver petroleumsanlegg eller rørledningssystemer på land, må ha samtykke

- a) for å ta et petroleumsanlegg på land eller deler av dette i bruk,
- b) for å ta i bruk rørledningssystemet,
- c) for utføring av større ombygginger eller endring av bruksformål, eller
- d) når det planlegges bruk av et petroleumsanlegg eller et rørledningssystem på land ut over den levetiden og de forutsetningene som er lagt til grunn for godkjenning av tillatelse for utbygging av ny virksomhet.

Dersom forutsetningene for samtykkene som er gitt i medhold av denne paragrafen første ledd, endres vesentlig, kan Petroleumstilsynet kreve at den som eier eller driver petroleumsanlegg eller rørledningssystemer på land, henter inn et nytt samtykke før aktivitetene føres videre.

§ 20. Innhold i søknad om samtykke

Den som eier eller driver petroleumsanlegg eller rørledningssystemer på land, må i tilstrekkelig tid før planlagt start sende inn søknad om samtykke til Petroleumstilsynet. Søknaden skal inneholde

- a) opplysninger om hvilke aktiviteter som ønskes gjennomført,
- b) en beskrivelse av aktivitetene som omfattes av søknaden, og framdriftsplanen for disse aktivitetene,
- c) en oversikt over styrende dokumenter for aktivitetene som omfattes av søknaden,
- d) en beskrivelse av styringssystemene for aktivitetene som omfattes av søknaden,

- e) en oversikt over gitte unntak etter sikkerhets- og arbeidsmiljølovgivningen,
- f) opplysninger om det er inngått avtaler med entreprenører, og i tilfelle hvem som er å regne som hovedbedrift i forbindelse med disse avtalene,
- g) en beskrivelse av analysene og vurderingene som er gjort med hensyn til sikkerhet og arbeidsmiljø for aktivitetene og anleggene som omfattes av søknaden, og resultatene og tiltakene som skal settes i verk som en følge av disse vurderingene,
- h) en beskrivelse av resultatene fra intern og eksternt oppfølging, og en beskrivelse av planlagt oppfølging med aktivitetene som omfattes av søknaden,
- i) oversiktstegninger av petroleumsanlegget på land inkludert rørledningstrasé, og
- j) en uttalelse om søknaden fra arbeidstakernes tillitsvalgte om tilrettelegging for arbeidstakermedvirkning.

Ved søknad om bruk av rørledningssystemer skal søknaden også inneholde koordinatene for rørledningssystemet.

Ved søknad om ombygging skal den som eier eller driver petroleumsanlegg på land, opplyse hvordan samtidige aktiviteter er planlagt utført.

§ 21. *Arbeidsgiverens meldeplikt*

Arbeidsgiveren eller den som representerer arbeidsgiveren på stedet, skal sende skriftlig melding til Petroleumstilsynet etter de reglene som følger av arbeidsmiljøloven § 21.

§ 22. *Varsling av fare- og ulykkessituasjoner til tilsynsmyndighetene*

Den som eier eller driver petroleumsanlegg og rørledningssystemer på land, skal sikre koordinert og umiddelbar varsling per telefon til Petroleumstilsynet ved fare- og ulykkessituasjoner som har ført til, eller under ubetydelig endrede omstendigheter kunne ha ført til,

- a) alvorlig, akutt skade, eller
- b) alvorlig svekking eller bortfall av sikkerhetsfunksjoner eller andre barrierer, slik at petroleumsanleggets eller rørledningssystemets integritet er i fare.

Varslet skal bekreftes skriftlig.

§ 23. *Informasjon til allmennheten om sikkerhetstiltak*

Virksomheten skal uoppfordret sørge for at personer som kan bli berørt av ulykker tilknyttet petroleumsanlegg og rørledningssystemer på land, blir gitt nødvendig informasjon om sikkerhetstiltak og hensiktsmessig adferd dersom ulykke inntreffer.

§ 24. *Storulykkeforskriften*

Forskrift av 8. oktober 1999 nr. 1082 om tiltak for å avverge og begrense skadevirkningene av storulykker i virksomheter der farlige kjemikalier forekommer (storulykkeforskriften) skal gjelde på denne forskriftens virkeområde.

Kap. VI. Utforming og utrusting av petroleumsanlegg og rørledningssystemer på land

§ 25. *Tekniske krav i landregelverket*

De tekniske kravene til utforming av petroleumsanlegg og rørledningssystemer på land i gjeldende landregelverk skal fortsatt gjelde på denne forskriftens virkeområde som angitt i vedlegg.

§ 26. *Utforming av petroleumsanlegg og rørledningssystemer på land*

Petroleumsanlegg og rørledningssystemer på land skal baseres på robuste og enklest mulige løsninger og utformes slik at

- a) de kan motstå de dimensjonerende lastene og sannsynlige kombinasjoner av disse lastene til enhver tid,
- b) storulykkesrisikoen blir så lav som praktisk mulig, jf. § 7 om risikoreduksjon,
- c) svikt i en komponent, i et system eller en enkelt feilhandling ikke gir uakseptable konsekvenser,
- d) materialhåndtering og transport kan foregå effektivt og forsvarlig,
- e) det legges til rette for et forsvarlig arbeidsmiljø,
- f) operasjonelle forutsetninger og begrensninger ivaretas på en forsvarlig måte,
- g) det legges til rette for at helsemessige forhold ivaretas på en forsvarlig måte, og
- h) det legges til rette for et forsvarlig vedlikehold.

§ 27. *Sikkerhetsfunksjoner*

Petroleumsanlegg og rørledningssystemer på land skal være utstyrt med nødvendige sikkerhetsfunksjoner som til enhver tid kan

- a) oppdage unormale tilstander,
- b) hindre at unormale tilstander utvikler seg til fare- og ulykkessituasjoner, og
- c) begrense skadene ved ulykker.

§ 28. *Anlegg, systemer og utstyr*

Anlegg, systemer og utstyr skal utformes robust og på enklest mulig måte og slik at

- a) muligheten for menneskelige feilhandlinger begrenses,
- b) de eller det kan opereres, prøves og vedlikeholdes uten fare for skade på liv, helse og materielle verdier og
- c) de eller det er egnet for bruk og i stand til å motstå de lastene de eller det kan bli utsatt for under drift.

Anlegg, systemer og utstyr skal være merket slik at det legges til rette for en sikker drift og et forsvarlig vedlikehold.

§ 29. Kjemikalier og kjemisk påvirkning

Det skal velges kjemikalier og tekniske løsninger som hindrer skadelig kjemisk påvirkning på mennesker og ikke medfører en uakseptabel sikkerhetsrisiko.

Ved valg, utforming og plassering av utstyr og systemer for lagring, håndtering, gjenvinning og destruksjon av kjemikalier skal det tas hensyn til

- a) helse og sikkerhet for personell,
- b) korrosjon og andre former for nedbryting av materialer, og
- c) brann- og eksplosjonsfare.

§ 30. Prosessering og lagring av brann- og eksplosjonsfarlige varer

Området hvor brann og eksplosjonsfarlige varer prosesseres og lagres, skal utformes slik at konsekvensene ved brann og eksplosjon blir minst mulig.

Områder og utstyr skal klassifiseres slik at områder med høy risiko skilles fra områder med lav risiko.

§ 31. Kontrollrom

Kontrollrom skal plasseres, utformes og utstyres slik at sikkerhet og arbeidsmiljø er forsvarlig og faren for feilhandlinger som har betydning for sikkerheten, reduseres. For petroleumsanlegg som er omfattet av denne forskriften gjelder forskrift av 20. april 1995 nr. 385 om arbeid i kontrollrom og forskrift av 16. juli 1996 nr. 725 om behandling av brannfarlig vare.

Kap. VII. Utføring av aktiviteter på petroleumsanlegg og rørledningssystemer på land

§ 32. Krav til utføring av aktiviteter i landregelverket

Krav til utføring av aktiviteter ved petroleumsanlegg og rørledningssystemer på land i gjeldende landregelverk skal fortsatt gjelde på denne forskriftens virkeområde som angitt i vedlegg.

§ 33. Oppstart av petroleumsanlegg og rørledningssystemer på land

Før petroleumsanlegg og rørledningssystemer på land eller deler av disse startes opp første gang eller etter tekniske modifikasjoner, skal ferdigstillingen være gjennomført.

Ved oppstart som nevnt i første ledd, og under drift, skal i tillegg

- a) styringssystemet med tilhørende prosesser, ressurser og driftsorganisasjon være etablert,
- b) styrende dokumenter, deriblant tekniske driftsdokumenter og beredskapsplaner, foreligge i oppdatert versjon og være kjent av driftspersonellet,
- c) systemer for arbeidstakermedvirkning være etablert, jf. denne forskriften § 5 om tilrettelegging for arbeidstakermedvirkning, og
- d) sikringssystemer være funksjonstestet.

§ 34. Vedlikehold

Den ansvarlige skal sikre at petroleumsanlegg og rørledningssystemer på land eller deler av disse holdes ved like, slik at de er i stand til å utføre sine tiltenkte funksjoner i alle faser av levetiden.

§ 35. Trening og øvelser

Den ansvarlige skal sikre at det utføres nødvendig trening og nødvendige øvelser, slik at personellet til enhver tid er i stand til å håndtere operasjonelle forstyrrelser og fare- og ulykkessituasjoner på en effektiv måte.

§ 36. Prosedyrer

Den ansvarlige skal sette kriterier for når prosedyrer skal nyttes som virkemiddel for å forebygge feil og fare- og ulykkessituasjoner.

Det skal sikres at prosedyrer utformes og brukes slik at de oppfyller sine tiltenkte funksjoner.

§ 37. Bruk av petroleumsanlegg og rørledningssystemer på land

Bruken av petroleumsanlegg og rørledningssystemer på land skal være i henhold til krav som er fastsatt i og i medhold av sikkerhets- og arbeidsmiljølovgivningen og eventuelle tilleggsbegrensninger som følger av fabrikkasjon, installering og ferdigstilling. Bruken skal til enhver tid være i samsvar med petroleumsanleggets eller rørledningssystemets tekniske tilstand og de forutsetningene for bruk som er satt i risikoanalysene.

Ved setting av begrensninger for aktivitetsnivået ved petroleumsanlegg og rørledningssystemer på land, skal det også tas hensyn til statusen for utføring av vedlikehold.

§ 38. Sikkerhetssystemer

Det skal fastsettes på forhånd hvilke tiltak og begrensninger som er nødvendige ved overbroing eller utkopling av sikkerhetssystemer eller deler av systemene, eller når systemene er svekket på annen måte.

Statusen for alle overbroinger, utkoplinger og andre svekkelser skal være kjent til enhver tid.

§ 39. Kritiske aktiviteter

Det skal sikres at kritiske aktiviteter blir utført innenfor de operasjonelle begrensningene som er forutsatt under prosjektering og i risikoanalysene.

§ 40. Arbeid i og drift av elektriske anlegg

Ved arbeid under spenning, nær spenningsatte anlegg, i eller nær jordede og kortsluttede anlegg og ved drift av lav- og høyspenningsanlegg skal det settes i verk nødvendige tiltak slik at de som utfører arbeidet, ikke skades, og slik at sannsynligheten for fare- og ulykkessituasjoner reduseres.

§ 41. Samtidige aktiviteter

Ved utføring av samtidige aktiviteter som bidrar til en ikke-akseptabel økning av risikoen, skal det settes i verk nødvendige tiltak.

Den ansvarlige skal definere hvilke aktiviteter som i kombinasjon med andre aktiviteter skal regnes som samtidige aktiviteter.

§ 42. Planlegging

Ved planlegging av aktiviteter på det enkelte petroleumsanlegget eller rørledningssystemet på land skal den ansvarlige sikre at viktige bidragsyttere til risiko holdes under kontroll, både enkeltvis og samlet.

Planleggingen skal ta hensyn til statusen for viktige bidragsyttere til risiko.

§ 43. Tiltak ved utføring

Planlagte aktiviteter skal klareres sikkerhetsmessig før de utføres. Av klareringen skal det gå fram hvilke betingelser som skal oppfylles, deriblant hvilke tiltak som skal settes i verk før, under og etter arbeidet slik at de som deltar i eller kan bli berørt av aktiviteten, ikke skades, og slik at sannsynligheten for feilhandlinger som kan føre til fare- og ulykkessituasjoner, reduseres.

§ 44. Overvåking og kontroll

Den ansvarlige skal sikre at forhold som er av betydning for en helse- og sikkerhetsmessig forsvarlig utføring av aktivitetene, blir overvåket og holdt under kontroll til enhver tid.

Det skal legges til rette for at personell som har kontroll- og overvåkingsfunksjoner, til enhver tid kan hente inn og behandle informasjon om slike forhold på en effektiv måte.

§ 45. Overføring av informasjon

Ved skift- og mannskapsbytte skal den ansvarlige sikre nødvendig overføring av informasjon om status for sikkerhetssystemer og pågående arbeid, samt annen informasjon som er av betydning for sikkerhet og arbeidsmiljø ved utføring av aktiviteter.

§ 46. Tilrettelegging av arbeidet

Arbeidsgiveren skal sikre at arbeidet legges til rette slik at helseskadelig eksponering og uheldige fysiske eller psykiske belastninger unngås for den enkelte arbeidstakeren, og slik at sannsynligheten for feilhandlinger som kan føre til fare- og ulykkessituasjoner, reduseres. Tilretteleggingen skal gjøres ut fra en enkeltvis og samlet vurdering av akutte og langvarige påvirkninger av de ulike arbeidsmiljøfaktorene.

§ 47. Beredskap

Den som driver petroleumsanlegg eller rørledningssystemer på land, skal til enhver tid opprettholde effektiv beredskap med sikte på å møte fare- og ulykkessituasjoner. Nødvendige tiltak skal settes i verk for å hindre eller minske skadevirkninger. Beredskapen skal være samordnet og egnet til å bli samordnet med offentlige beredskapsressurser. Beredskapsorganisasjonen skal være robust slik at den kan håndtere fare- og ulykkessituasjoner på en effektiv måte.

Den ansvarlige skal utarbeide planer for beredskap og bekjempelse av lekkasje, brann, eksplosjon og andre uhell eller ulykker som kan inntreffe ved petroleumsanlegg eller rørledningssystemer på land. Slike planer skal til enhver tid beskrive beredskapen og inneholde aksjonsplaner for de definerte fare- og ulykkessituasjonene. Planene skal beskrive hvem som skal lede og koordinere innsatsen av beredskapsressursene ved fare- og ulykkessituasjoner.

Ved fare- og ulykkessituasjoner som nevnt i første ledd, kan departementet bestemme at andre skal stille nødvendige beredskapsmessige ressurser til rådighet for eiers regning, og departementet kan for eiers regning også iværksette tiltak for å skaffe nødvendige tilleggsressurser på annen måte.

Kap. VIII. Avsluttende bestemmelser**§ 48. Tilsynsmyndighet**

Petroleumstilsynet eller den det bemyndiger fører tilsyn med at de kravene som er gitt i eller i medhold av sikkerhets- og arbeidsmiljølovgivningen, blir etterlevd.

§ 49. Refusjon av utgifter for tilsyn

Forskrift av 27. juni 1997 nr. 652 om refusjon av utgifter for tilsyn med sikkerhet, arbeidsmiljø og ressursforvaltning i petroleumsvirksomheten gjelder på denne forskriftens virkeområde, med unntak av § 3 om tilsyn med ressursforvaltning.

§ 50. Forskrifter

Petroleumstilsynet kan på denne forskriftens virkeområde gi de forskriftene som er nødvendige for å gjennomføre denne forskriften og bestemme at forskrifter som er angitt i vedlegg skal endres eller opphøre å virke på denne forskriftens virkeområde.

§ 51. Enkeltvedtak

Petroleumstilsynet kan fatte de enkeltvedtakene som er nødvendige for å gjennomføre bestemmelsene i denne forskriften, herunder forskrifter angitt i vedlegg.

§ 52. Unntak

Petroleumstilsynet kan gjøre unntak fra bestemmelsene i denne forskriften, herunder bestemmelser i forskrifter angitt i vedlegg, når det foreligger særlige forhold.

Dersom unntaket kan ha betydning for sikkerhet og arbeidsmiljø, skal en uttalelse fra arbeidstakernes tillitsvalgte om søknaden legges ved søknaden om unntak.

§ 53. Reaksjonsmidler

Bestemmelser om straff og andre reaksjonsmidler som går fram av sikkerhets- og arbeidsmiljølovgivningen, gjelder ved brudd på bestemmelsene i denne forskriften, herunder bestemmelser i forskrifter angitt i vedlegg.

Kap. IX-I. Ikrafttredelse**§ 54. Ikrafttredelse med mer**

1. Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2004.
2. Når denne forskriften trer i kraft, blir følgende forskrifter opphevd på denne forskriftens virkeområde, slik at de ikke gjelder for petroleumsanlegg og rørledningsystemer som definert i denne forskriften § 3 om definisjoner
 - a) forskrift av 18. desember 1998 nr. 1206 om gebyr for byggesaksbehandling etter arbeidsmiljøloven § 19,
 - b) forskrift av 12. januar 1978 nr. 9432 om trykkluffanlegg.
3. Når denne forskriften trer i kraft, gjelder forskrifter som angitt i vedlegg på denne forskriftens område med de tilpasningene som følger av vedlegget.
4. Tillatelser gitt med hjemmel i landregelverket før denne forskriften trer i kraft, skal fortsatt gjelde.

IX-II Vedlegg – Landregelverk som skal gjelde på denne forskriftens virkeområde med følgende tilpasninger jf. denne forskriften § 25, § 32 og § 54 nr. 3:

A. Forskrifter som er angitt i dette vedlegget, gjelder med de tilpasningene som er gitt nedenfor.

På denne forskriftens område er Petroleumstilsynet tilsynsmyndighet etter forskriftene som er angitt i dette vedlegget.

B. Landregelverk gitt i medhold av brann- og eksplosjonsvernloven og tilsynsloven

I Brann- og eksplosjonsvern (se også punkt D)

1. forskrift av 26. juni 2002 nr. 922 om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff med unntak,
2. forskrift av 26. juni 2002 nr. 847 om brannforebyggende tiltak og tilsyn,
3. forskrift av 26. juni 2002 nr. 744 om brannfarlig vare med unntak av § 2–7 om tillatelse til transport i rørledning, § 2–8 om tillatelse til behandling og omtapping, § 2–9 om søknad – krav om dokumentasjon,
4. forskrift av 9. mai 2000 nr. 421 om anlegg som leverer motordrivstoff,
5. forskrift av 10. februar 1999 nr. 206 om reduksjon av bensindamp fra lagring og distribusjon av bensin,
6. forskrift av 9. juni 1999 nr. 721 om trykkpåkjent utstyr (FTPU),
7. forskrift av 16. juli 1996 nr. 725 om behandling av brannfarlig vare (behandlingsforskriften) med unntak av § 9 om søknad om tillatelse, § 10 om dokumentasjon, § 28 om varslings- og underretningsplikt ved større ulykkeshendelser mv.,
8. forskrift av 1. mars 1996 nr. 229 om aerosolbeholdere,
9. forskrift av 5. oktober 1994 nr. 919 om gassapparat og utstyr,
10. forskrift av 7. juli 1994 nr. 735 om enkle trykkbeholdere,
11. forskrift av 11. februar 1993 nr. 100 om kjelanlegg,
12. forskrift av 11. februar 1993 nr. 99 om innretning og anlegg for klor, svoveldioksid og ammoniak, og ammoniak,
13. forskrift av 20. april 1953 nr. 3472 om lagring og bruk av lette kondenserte kullvannstoff.

II Elektro

1. forskrift av 22. november 2002 nr. 1323 om registrering av virksomheter som prosjekterer, utfører og vedlikeholder elektriske anlegg,
2. forskrift av 4. desember 2001 nr. 1450 om maritime elektriske anlegg,
3. forskrift av 20. august 1999 nr. 955 om bruk og vedlikehold av elektromedisinsk utstyr,
4. forskrift av 6. november 1998 nr. 1060 om elektriske lavspenningsanlegg (FEL),
5. forskrift av 30. oktober 1998 nr. 1048 om sikkerhet ved arbeid i og drift av lavspenningsanlegg (FSL),

6. forskrift av 30. oktober 1998 nr. 1047 om sikkerhet ved arbeid i og drift av høyspenningsanlegg (FSH),
7. forskrift av 10. august 1995 nr. 713 om elektrisk utstyr (FEU),
8. forskrift av 18. august 1994 nr. 816 om elektriske forsyningsanlegg (FEA-F),
9. forskrift av 14. desember 1993 nr. 1133 om kvalifikasjoner for elektrofagfolk (FKE).

III Transport

1. forskrift av 23. desember 2002 nr. 1827 om transport av petroleum i rørledning over land (rørledningsforskriften), med unntak av § 6 om søknader – krav om dokumentasjon, § 7 om dokumentasjonssystem, § 9 om varsling og rapportering om uhell, ulykker og nestenulykker, § 25 om informasjon til allmennheten om sikkerhetstiltak,
2. forskrift av 11. november 2002 nr. 1264 om transport av farlig gods på veg og jernbane,
3. forskrift av 26. juni 2001 nr. 792 om transportabelt trykkutstyr for farlig gods.

C Landregelverk gitt i medhold av arbeidsmiljøloven

I Arbeidslokaler. Ergonomi. Inneklima

1. forskrift av 20. april 1995 nr. 385 om arbeid i kontrollrom,
2. forskrift av 16. februar 1995 nr. 170 om arbeidsplasser og arbeidslokaler,
3. forskrift av 20. januar 1995 nr. 156 om tungt og ensformig arbeid,
4. forskrift av 15. desember 1994 nr. 1259 om arbeid ved dataskjerm.

II Bergarbeid. Bygg og anlegg

1. forskrift av 21. november 1997 nr. 1268 om helse og sikkerhet i forbindelse med bergarbeid med unntak av § 9,
2. forskrift av 21. april 1995 nr. 377 om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- og anleggsplasser (byggherreforskriften) med følgende unntak: innholdet i forhåndsmelding som nevnt i byggherreforskriften § 9 skal være tilgjengelig for Petroleumstilsynet,
3. forskrift av 14. april 1989 nr. 335 om stillaser, stiger og arbeid på tak m.m.,
4. forskrift av 19. november 1985 nr. 2105 om graving og avstiving av grøfter,
5. forskrift av 10. januar 1986 nr. 17 om arbeidsmiljølovens anvendelse for arbeid i enmannsbedrifter innen bygg- og anleggsvirksomhet,
6. forskrift av 25. mai 1977 nr. 2 om arbeidstilsynets samtykke ved oppføring av bygning, bygningsmessige endringer, omorganisering mv. (arbeidsmiljøloven § 19).

III Brannfare. Kjemisk helsefare. Biologisk helsefare (se også punkt D II)

1. forskrift av 30. april 2001 nr. 443 om vern mot eksponering for kjemikalier på arbeidsplassen,
2. forskrift av 14. april 2000 nr. 412 om oppbygning og bruk av stoffkartotek for helsefarlige stoffer i virksomheter,
3. forskrift av 26. februar 1998 nr. 179 om sveising, termisk skjæring, termisk sprøyting, kullbuemeisling, lodding og sliping (varmt arbeid),
4. forskrift av 29. januar 1998 nr. 100 om merking av kjemikalier, stoffer og stoffblandinger, som inneholder organiske løsemidler (YL-merking),
5. forskrift av 25. august 1995 nr. 768 om forplantningsskader og arbeidsmiljø,
6. forskrift av 19. desember 1997 nr. 1323 om utarbeidelse og distribusjon av helse-, miljø- og sikkerhetsdatablad for farlige kjemikalier,
7. forskrift av 19. desember 1997 nr. 1322 om vern av arbeidstakere mot farer ved biologiske faktorer,
8. forskrift av 16. august 1991 nr. 600 om asbest, med unntak av § 24,
9. forskrift av 21. juni 1990 nr. 665 om cyanider,
10. forskrift av 14. juni 1985 nr. 1410 om arbeid i tanker,
11. forskrift av 14. juni 1985 nr. 1157 om arbeid med ioniserende stråling.

IV Tekniske innretninger. Verktøy

1. forskrift av 26. juni 1998 nr. 608 om bruk av arbeidsutstyr,
2. forskrift av 22. juni 1993 nr. 787 om støy på arbeidsplassen,
3. forskrift av 25. august 1986 nr. 1792 om boltpistoler med tilbehør,
4. forskrift av 10. september 1982 nr. 1377 om tekniske innretninger,
5. forskrift av 20. april 1977 nr. 9193 om traktorer.

V Vernetjeneste. Verne- og helsepersonale

1. forskrift av 19. september 1997 nr. 1018 om regionale verneombud for bygge- og anleggsvirksomhet,
2. forskrift av 29. april 1977 nr. 7 om verneombud og arbeidsmiljøutvalg,
3. forskrift av 21. april 1994 nr. 333 om verne- og helsepersonale,
4. forskrift av 8. juni 1989 nr. 914 om hvilke virksomheter som skal ha knyttet til seg verne- og helsepersonale (bedriftshelsetjeneste),
5. forskrift av 11. april 1986 nr. 870 om lokale verneombud og arbeidsmiljøutvalg for losse- og lastearbeid.

VI Personlig verneutstyr. Verneinnretninger

1. forskrift av 6. oktober 1994 nr. 972 om sikkerhetsskiltning og signalgivning på arbeidsplassen,
2. forskrift av 24. mai 1993 nr. 1425 om bruk av personlig verneutstyr på arbeidsplassen,
3. forskrift av 15. november 1983 nr. 1674 om kontroll, merking og fylling av trykkluftflasker til dykking og åndedrettsvern,
4. forskrift av 4. april 1973 nr. 1 om installasjon av nytt CO₂-anlegg.

VII Andre forskrifter

1. forskrift av 5. juli 2002 nr. 715 om arbeid som utføres i arbeidstakers hjem,
2. forskrift av 17. september 1998 nr. 982 om helse og sikkerhet i forbindelse med boringsrelatert utvinningsindustri for landbasert sektor,
3. forskrift av 30. april 1998 nr. 551 om arbeid av barn og ungdom,
4. forskrift av 10. november 1994 nr. 1053 om havnearbeid,
5. forskrift av 13. februar 1992 nr. 1263 om høytrykkspyling m.m.,
6. forskrift av 30. november 1990 nr. 944 om dykking.

*D Landregelverk – gitt i medhold av brann- og eksplosjonsvernloven, tilsynsloven og arbeidsmiljøloven**I Styring og dokumentasjon*

1. forskrift av 8. oktober 1999 nr. 1082 om tiltak for å avverge og begrense skadevirkningene av storulykker i virksomheter der farlige kjemikalier forekommer (storulykkeforskriften),
2. forskrift av 6. desember 1996 nr. 1127 om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften/HMS-forskriften).

II Kjemikalierregelverk (se også punkt C III)

1. forskrift av 16. juli 2002 nr. 1139 om klassifisering, merking m.v. av farlige kjemikalier med vedlegg:
Vedl. I: Kriterier for klassifisering av farlige kjemikalier,
Vedl. II: Kriterier for valg av sikkerhetssetninger,
Vedl. III: Farekoder, faresymbol og farebetegnelser samt advarselsetninger som skal benyttes ved merking av farlige kjemikalier,
Vedl. IV: Krav til merking av farlige kjemikalier,
Vedl. VI: Liste over farlige stoffer (Stofflisten),
2. forskrift av 14. april 2000 nr. 412 om oppbygging og bruk av stoffkartotek for helsefarlige stoffer i virksomheter (stoffkartotekforskriften),
3. forskrift av 19. desember 1997 nr. 1323 om utarbeidelse og distribusjon av helse-, miljø- og sikkerhetsdatablad for farlige kjemikalier.

III Andre forskrifter på produktområdet

1. forskrift av 9. desember 1996 nr. 1242 om utstyr og sikkerhetssystem til bruk i eksplosjonsfarlig område (ATEX),
2. forskrift av 19. august 1994 nr. 820 om maskiner,
3. forskrift av 19. august 1994 nr. 819 om konstruksjon, utforming og produksjon av personlig verneutstyr (PVU).

IV Andre forskrifter

1. forskrift av 30. juni 2003 nr. 911 om helse og sikkerhet i eksplosjonsfarlige atmosfærer.

E Landregelverk – gitt i medhold av produktkontrollloven (se også punkt B I)

1. forskrift av 16. april 1999 nr. 525 om antennelighet av madrasser og stoppede møbler,
2. forskrift av 13. februar 1984 nr. 427 om forbud mot svært brennbare tekstiler.

19. des. Nr. 1596 2003**Forskrift om endring i forskrifter som følge av deling av Oljedirektoratet og etablering av det nye Petroleumstilsynet.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 19. desember 2003 med hjemmel i lov av 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. § 2 nr. 3 første til fjerde ledd og § 16a, lov av 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet § 10–18 første ledd og forskrift av 31. august 2001 nr. 1016 om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten (rammeforskriften) § 57 første ledd. Fremmet av Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I forskrift av 31. august 2001 nr. 1016 om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten (rammeforskriften) gjøres følgende endringer:

«Oljedirektoratet» endres til «Petroleumstilsynet» i § 3 (to steder), § 10, § 13 (to steder), § 15, § 21 (tre steder), § 23, § 25 (tre steder), § 29, § 30, § 39 (to steder), § 45 (to steder), § 52 (to steder), § 55, § 56 (to steder), § 57, § 60, § 61, 63 nr. 4, samt i vedlegget punkt 4.

§ 20 første ledd andre punktum skal lyde:

Planene skal sendes til Olje- og energidepartementet og Arbeids- og administrasjonsdepartementet med kopi til Oljedirektoratet og Petroleumstilsynet.

§ 22 første ledd første punktum skal lyde:

Planen som rettighetshaveren skal utarbeide etter petroleumsløven § 5–1, skal sendes til Olje- og energidepartementet og Arbeids- og administrasjonsdepartementet med kopi til Oljedirektoratet og Petroleumstilsynet.

Ny § 56A og § 56B skal lyde:

§ 56A. Saksbehandling og taushetsplikt

Reglene i lov av 10. februar 1967 om behandlingssåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 18 første ledd om en parts rett til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter, kommer ikke til anvendelse ved søknad om utvinningstillatelse.

Opplysninger av enhver art som meddeles myndighetene i forbindelse med søknad om utvinningstillatelse, skal være underlagt taushetsplikt inntil utvinningstillatelsene til de aktuelle områder er tildelt. Deretter skal opplysningene være underlagt taushetsplikt i den utstrekning dette følger av forvaltningsloven i et tidsrom av 20 år, jf. forvaltningsloven § 13c tredje ledd.

Bestemmelsene om taushetsplikt i forvaltningsloven § 13 til § 13f kommer til anvendelse for forvaltningsorganer som mottar eller behandler opplysninger eller materiale om petroleumsvirksomhet, dog slik at taushetsplikt bortfaller etter 20 år, jf. forvaltningsloven § 13c tredje ledd.

Bestemmelsene i denne paragrafen skal ikke være til hinder for at departementet gir generelle uttalelser om virksomheten, og heller ikke for utveksling av informasjon som forutsatt i lov av 3. juni 1994 nr. 15 om Enhetsregisteret kapittel 6.

Bestemmelsen i denne paragrafen skal heller ikke være til hinder for utveksling av informasjon med Olje- og energidepartementet og Oljedirektoratet.

§ 56B. Observatører

Representanter fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Petroleumstilsynet skal kunne delta som observatører i samarbeidsorganer som opprettes i henhold til avtaler som nevnt i petroleumsløven § 3–3, av hensyn til samordnet virksomhet som nevnt i petroleumsløven § 4–7 og i eventuelle samarbeidsorganer som opprettes i forbindelse med anlegg og drift av innretninger som nevnt i petroleumsløven § 4–3.

II

I forskrift av 25. mars 1988 nr. 250 om sikkerhet for undersøkelse og leteboring etter petroleumsføremøster på Svalbard gjøres følgende endringer:

«Oljedirektoratet» endres til «Petroleumstilsynet» i § 2 (to steder), § 3 nr 2 og 7, § 4 (to steder), § 8 (tre steder), § 10 (to steder), § 12, § 13, § 15, § 17, § 18 (to steder), § 19, § 20, § 21, § 22 (to steder), § 23 (to steder), § 24, § 25, § 26, § 27 (to steder), § 28, § 29, § 30 nr. 13, § 31, § 33 (tre steder), § 46 (fire steder), § 50, § 51 (tre steder), § 53 (fire steder inkludert i overskriften), § 54, § 59, § 66, § 67 og § 70 (to steder).

III

I forskrift av 25. august 1995 nr. 768 om forplantningsskader og arbeidsmiljø gjøres følgende endringer:

«Oljedirektoratet» endres til «Petroleumstilsynet» i § 4 og § 6.

IV

Endringene trer i kraft 1. januar 2004.

19. des. Nr. 1597 2003**Forskrift om endring i forskrift om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten (rammeforskriften).**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 19. desember 2003 med hjemmel i lov av 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. § 2 nr. 3 første til fjerde ledd og § 16a, lov av 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven) § 2 siste ledd, § 16 andre ledd og § 76 siste ledd, lov av 2. juli 1999 nr. 63 om pasientrettigheter (pasientrettighetsloven) § 1–2 andre ledd, lov av 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet § 10–18 første ledd, lov av 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (Forurensningsloven) § 9, § 40, § 42 og § 52 bokstav b, lov av 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer § 1–2 tredje ledd og § 8–4, lov av 23. juni 2000 nr. 56 om helsemessig og sosial beredskap § 1–2 og lov av 11. juni 1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) § 8. Fremmet av Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I forskrift av 31. august 2001 nr. 1016 om helse-, miljø- og sikkerhet i petroleumsvirksomheten (rammeforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 17 nytt siste ledd skal lyde:

Petroleumstilsynet utsteder samsvarsuttalelse for flyttbar boreinnretning etter søknad fra eier, reder og/eller den som skal stå for driften av en flyttbar boreinnretning. Søknaden skal inneholde materiale og opplysninger om innretningens tekniske tilstand og søkerens organisasjon og styringssystem. Samsvarsuttalelsen skal inngå i dokumentasjonsgrunnlaget knyttet til bruk av flyttbar boreinnretning, jf. § 21 om søknad om samtykke.

§ 31 overskriften skal lyde:

§ 31. Sikkerhetsarbeid ved arbeidskonflikter

§ 31 annet ledd skal lyde:

Arbeidsgiver og arbeidstakerne i det enkelte selskap skal inngå avtale om sikkerhetsarbeid ved en arbeidskonflikt. Avtalene skal inneholde:

- a) Nedkjøringsavtale: Hvordan aktiviteter avvikles og brønner sikres i henhold til gjeldende boreprogram og hvilke funksjoner og stillinger som inngår i dette arbeidet.
- b) Avtale om sikkerhetsbemanning: Hvilke funksjoner og stillinger som inngår i sikkerhetsarbeid etter at nedstenging er gjennomført og avsluttet og hva sikkerhetsbemanningen skal gjøre.

§ 51 første ledd skal lyde:

Arbeidsmiljøloven § 50 nr. 1 andre ledd, nr. 3 og nr. 4 gjelder ikke på denne forskriftens område.

§ 51 tredje ledd oppheves.

§ 51 nåværende fjerde ledd blir tredje ledd.

§ 63 nytt nr. 5 skal lyde:

5. Innretninger som det er innlevert søknad om samsvarsuttalelse for innen 31. desember 2003, jf. § 17 om generelle krav til materiale og opplysninger siste ledd, vil bli tatt under ordinær samtykkebehandling uten at det foreligger en samsvarsuttalelse ved innsendelse av samtykkesøknaden.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2004.

19. des. Nr. 1598 2003**Ikrafttredelse av lov av 19. desember 2003 nr. 130 om Innovasjon Norge.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 19. desember 2003 med hjemmel i lov av 19. desember 2003 nr. 130 om Innovasjon Norge § 37. Fremmet av Nærings- og handelsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

Lov av 19. desember 2003 nr. 130 om Innovasjon Norge trer i kraft fra 1. januar 2004.

19. des. Nr. 1599 2003**Forskrift om endring i forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften).**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 19. desember 2003 med hjemmel i lov av 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. § 16a jf. § 2 nr. 8, lov av 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) § 8, lov av 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (Forurensningsloven) § 52b, lov av 11. juni 1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) § 8, lov av 17. juli 1953 nr. 9 om sivilforsvaret § 41 jf. § 48, lov 24. mai 1929 nr. 4 om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr § 3 jf. § 9, lov av 2. april 1993 nr. 38 om framstilling og bruk av genmodifiserte organismer (genteknologiloven) § 17 annet ledd og lov av 12. mai 2000 nr. 36 om strålevern og bruk av stråling § 11. Fremmet av Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2003.

I

I forskrift 6. desember 1996 nr. 1127 om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 2 første ledd nytt siste strekpunkt skal lyde:

- strålevernloven (lov av 12. mai 2000 nr. 36).

§ 8 skal lyde:

Arbeids- og administrasjonsdepartementet kan etter samråd med Miljøverndepartementet, Barne- og familiedepartementet, Justis- og politidepartementet og Helsedepartementet gi dispensasjon fra denne forskrift når særlige forhold foreligger.

Kommentaren «Til § 2 Virkeområde» tredje ledd skal lyde:

På strålevern-, el-, brann-, produktkontroll- og genteknologilovens område er ikke forskriftens anvendelse avhengig av om virksomheten sysselsetter arbeidstakere eller ikke. Dette er på bakgrunn av formålet med den enkelte lov. Enhver virksomhet, også enmannsbedrifter, som kommer inn under regelverket innenfor el-, brann-, produktkontroll-, genteknologi- og strålevernområdet er således omfattet av internkontrollforskriften med mindre det blir slått direkte fast at den ikke skal gjelde.

Kommentaren «Til § 4 Plikt til internkontroll» andre ledd nytt siste strekpunkt skal lyde:

- strålevernloven; virksomhetens ledelse slik den framgår av virksomhetens organisasjon eller selskapsstruktur.

Kommentaren «Til § 7 Tilsynsmyndighet» første ledd nytt siste strekpunkt skal lyde:

- Statens strålevern (strålevernloven).

Kommentaren «Til § 9 Klage» nytt siste ledd skal lyde:

Vedtak truffet av Statens strålevern kan påklages til Helsedepartementet.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2004.

19. des. Nr. 1600 2003**Delvis ikrafttredelse og overgangsregler til lov av 20. juni 2003 nr. 44 om endringer i sentralbankloven og finansieringsvirksomhetsloven og om opphevelse av valutareguleringsloven og penge- og kredittreguleringsloven.**

Fastsatt av Finansdepartementet 19. desember 2003 med hjemmel i lov av 20. juni 2003 nr. 44 om endringer i sentralbankloven og finansieringsvirksomhetsloven og om opphevelse av valutareguleringsloven og penge- og kredittreguleringsloven del V og delegeringsvedtak av 20. juni 2003 nr. 729. Kunngjort 19. desember 2003.

§ 1. Ikrafttredelse – utsatt opphevelse av enkelte bestemmelser i valutareguleringsloven og penge- og kredittreguleringsloven

Lov av 20. juni 2003 nr. 44 om endringer i sentralbankloven og finansieringsvirksomhetsloven og om opphevelse av valutareguleringsloven og penge- og kredittreguleringsloven trer i kraft 1. januar 2004, med følgende unntak:

1. Endringen i sentralbankloven § 18 (jf. loven del III) trer i kraft 1. januar 2005.
2. Lov av 14. juli 1950 nr. 10 om valutaregulering (jf. loven del I) § 4, § 7, § 8 og § 10 oppheves ikke.
3. Lov av 25. juni 1965 nr. 2 om adgang til regulering av penge- og kredittforholdene (jf. loven del II) § 15, § 16 og § 18 oppheves ikke.

§ 2. Overgangsregler

I medhold av lov av 20. juni 2003 nr. 44 om endringer i sentralbankloven og finansieringsvirksomhetsloven og om opphevelse av valutareguleringsloven og penge- og kredittreguleringsloven del V annet ledd og kgl.res. av 20. juni 2003 nr. 729, fastsettes følgende unntak fra sentralbankloven § 6 annet ledd fjerde og femte punktum og § 9 første ledd første punktum ved oppnevning til Norges Banks hovedstyre per 1. januar 2004:

1. De fem eksisterende medlemmene av hovedstyret som er oppnevnt for fire år etter sentralbankloven § 6 annet ledd trer ut 31. desember 2003. Det samme gjelder deres personlige vararepresentanter.
2. Tre av medlemmene av hovedstyret som nevnt i sentralbankloven § 6 annet ledd fjerde punktum med personlige vararepresentanter oppnevnes for to år, jf. også Kronprinsreg.res. av 28. november 2003 om oppnevninger til Norges Banks hovedstyre per 1. januar 2004.

§ 3. *Ikrafttredelse*

Dette vedtaket trer i kraft straks.

Oversikt over rettelser som er inntatt i 2003-årgangen

År	Feil i hefte nr.	Side	Gjelder	Se rettelse i nr.
1998	12	899	Forskrift nr. 620	2
1998	26	2354	Forskrift nr. 1455	12
2000	3	250	Forskrift nr. 1565	9
2002	6	748	Forskrift nr. 538	7
2002	6	752	Forskrift nr. 558	11
2002	10	1237	Forskrift nr. 926	12
2002	11	1338, 1345	Forskrift nr. 965	7
2002	11	1352-1353, 1359	Forskrift nr. 966	12
2002	11	1380, 1381, 1383	Forskrift nr. 983	4
2002	11	1389, 1391	Forskrift nr. 984	12
2002	12	1405	Forskrift nr. 991	7
2002	12	1508	Forskrift nr. 1057	12
2002	12	1531, 1535	Forskrift nr. 1073	7
2002	13	1637	Forskrift nr. 1128	7
2002	13	1663	Forskrift nr. 1130	12
2002	14	1678-1735	Forskrift nr. 1139	3
2002	17	2244	Vedtak nr. 1385	1
2002	19	2453-2454	Forskrift nr. 1719	2
2002	19	2457	Forskrift nr. 1724	3
2002	19	2459	Forskrift nr. 1724	2
2003	1	32	Forskrift nr. 1816	7
2003	1	48, 57	Forskrift nr. 1817	14
2003	3	381-382	Forskrift nr. 175	4
2003	3	422	Forskrift nr. 252	8
2003	4	492	Forskrift nr. 1868	6
2003	4	676	Forskrift nr. 413	6
2003	5	699-700	Forskrift nr. 414	7
2003	6	933	Forskrift nr. 482	7
2003	6	957	Forskrift nr. 492	12
2003	6	945	Forskrift nr. 486	8
2003	6	958, 961, 962	Forskrift nr. 492	9
2003	7	1029	Lov nr. 30	8
2003	7	1058	Forskrift nr. 547	8
2003	8	1315	Forskrift nr. 672	12
2003	9	1431	Forskrift nr. 724	11
2003	10	1610	Forskrift nr. 889	12
2003	10	1670	Forskrift nr. 911	14
2003	10	1690	Forskrift nr. 930	13
2003	10	1691	Forskrift nr. 931	12
2003	10	1691, 1692	Forskrift nr. 931	13
2003	11	1753	Forskrift nr. 939	13
2003	11	1792	Forskrift nr. 959	13
2003	11	1817	Forskrift nr. 962	12
2003	11	1864	Forskrift nr. 979	13
2003	12	1890	Forskrift nr. 1009	13
2003	12	1894	Forskrift nr. 1028	13
2003	13	2088	Forskrift nr. 1077	14
2003	13	2097	Forskrift nr. 1086	15
2003	14	2330	Forskrift nr. 1288	15
2003	15	2461	Forskrift nr. 1347	16

B-blad

Returadresse:

Lovdata
Postboks 41 Sentrum
N-0101 Oslo

NORSK LOVTIDEND

Avd. I Lover og sentrale forskrifter
Avd. II Regionale og lokale forskrifter

Utgiver: Justis- og politidepartementet
Redaksjon: Stiftelsen Lovdata

Manuskripter for kunngjøring

Manuskripter sendes i ett eksemplar med kunngjørings skjema til Lovdata:

Med E-post: ltavd1@lovdata.no for avdeling I
ltavd2@lovdata.no for avdeling II

Elektronisk: Se Lovdatas nettsted (www.lovdata.no).

Med post: Norsk Lovtidend
Postboks 41, Sentrum
0101 Oslo

Bestilling av abonnement

Med post: Samme adresse som over.

Elektronisk: Se Lovdatas nettsted.

		Norge	Norden	Verden
Abonnement for 2004 koster	Avd. I	kr 1020	kr 1580	kr 2240
	Avd. I og II	kr 1280	kr 2320	kr 3330

Innholdet i heftene vil bli kunngjort fortløpende på Lovdatas nettsted – www.lovdata.no
- også en versjon av den trykte utgaven av heftet i PDF-format vil være tilgjengelig.
På samme sted finnes ajourførte versjoner av lovene og sentrale og lokale forskrifter.

Samlemapper: Det vil bli sendt ut etiketter for bruk på ringpermer.

Alle andre henvendelser om Norsk Lovtidend kan rettes til:

Lovdata
Postboks 41, Sentrum
0101 Oslo

Tlf. 23 35 60 00
Faks 23 35 60 01
E-post: lovtid@lovdata.no